

Raftul
Denisei

„O poveste plină de romantism și suspans, de sacrificiu răscolitor și șanse ratate. Un prim roman puternic, scris cu mână sigură și pasiune.”

— Paula McLain, autoarea bestsellerului *Soția din Paris* —

Alan Hlad

Lungul zbor spre casă

roman

book
HUMANITAS
fiction

ALAN HLAD

LUNGUL ZBOR SPRE CASĂ

Original: *THE LONG FLIGHT HOME* (2019)

Traducere de Rodica Ștefan

virtual-project.eu

2020

Capitolul 1

EPPING, ANGLIA – 7 SEPTEMBRIE 1940

În ziua grozăviei, Susan Shepherd trebăluia în hulubărie, împrăștiind în tava lungă de metal amestecul de boabe de sorg, grâu și mazăre. Câțiva puiandri cu caș la gură și-au ridicat somnoroși căpșoarele de sub aripă, dar nu s-au obosit să plece din cuib. Ceilalți porumbei erau cu toții afară, dând roată deasupra pășunii verzi unduitoare sau împodobind mestecenii cu ramuri plângătoare din pădurea Epping.

— O să ne ajutați să salvăm țara, a șoptit ea.

Hulubăria era o magazie de scânduri, cam de patru metri pe patru, cu multe mici compartimente înșirate de jur împrejur, ca într-o clasă de școală primară. Numai că în loc să adăpostească cizme de ploaie, pălării sau mănuși ude, boxele erau căsuțe pentru mai mult de șaizeci de porumbei. Hulubăria fusese construită de bunicul Bertie, înainte ca ea să se fi născut. I se adăugaseră o duzină de adăposturi noi, ridicate în grabă anul trecut. Lăsând la o parte numărul mai mare de porumbei, crescătoria bunicului era neschimbată de când Susan plecase la Universitatea din Londra să studieze zoologia. Același iz pătrunzător: mirosuri amestecate de pene, găinaț și grăunțe. Nu se așteptase să revină acasă atât de repede, însă activitatea ei ca voluntar la Asociația Națională pentru Porumbei o făcuse să-și amâne studiile pentru a se ocupa de lucruri mult mai importante – să crească porumbei voiajori pentru misiunile de război.

În timp ce Susan își scutura cu palma câteva grăunțe de pe fusta veche – cârpită și peticită de câteva ori – ochii i-au căzut pe urmele de creion aproape șterse cu care Bertie însemna cât de mult se înălțase ea peste an. Se lipea cu spatele de tocul ușii și își întindea gâtul ca o girafă. Nerăbdătoare să crească mai repede, ajunsese chiar să-și îndese hârtie în pantofi. Șase luni mai târziu, Bertie a izbucnit în râs când nepoțica lui, care uitase să-și pună hârtiile în încălțări, scăzuse cu doi centimetri și ceva. Ajunsese să îndrăgească creionul așezat pe creștet, scârțâitul minei de plumb pe lemn și speranța cu care întorcea capul să vadă cât mai crescuse, în timp ce porumbeii o urmăreau amuzați, uguind. Susan a îngenunchat și a mângâiat

prima însemnare, făcută la o vârstă fragedă, la scurt timp după ce venise să stea cu bunicii.

Aveam o pasărea pe numele ei Enza. Am deschis fereastra și-năuntru a intrat Enza¹.

Susan și-a alungat din minte poezioara pe care o spunea când sărea coarda, apoi a luat de jos o lingură de lemn și a început să bată într-o cutie de metal, aceeași în care fusese vopseaua ce se cojea acum de pe casa bunicului.

Porumbeii s-au adunat în dreptul găurii făcute sub tavan. Unul câte unul, au intrat în hulubărie zburătăcind. Țopăiau de colo-colo, cu gâtul întins și piciorușe iuți, în timp ce își țineau trupul țațoș nemișcat, încât ar fi putut duce pe coadă o ghindă în echilibru. Ultima pasăre s-a așezat pe butoiul cu grăunțe și a înclinat din cap.

— Bună, Ducesa! a salutat-o Susan.

Pasărea – neobișnuită prin penele irizate verde-purpuriu de la gât, mai potrivite la un păun decât la un porumbel – s-a lăsat pe podea fluturând din aripi și s-a dus la Susan legănându-se pe piciorușe.

— Cred că te-am cam răsfățat.

Susan și-a turnat câteva boabe în mână, așezându-se în genunchi, și Ducesa a început să le ciugulească. Atingerea ciocului o gădila pe Susan în palmă. Știa că n-ar trebui să hrănească din mână un porumbel – era împotriva regulilor Serviciului de porumbei, dar și ale bunicului – și că avea să creeze fără îndoială probleme dacă Ducesa urma să intre în rândurile Serviciului. Pasărea asta era însă diferită. Și totul din cauza unei pisici rătăcite care izbutise să-și facă loc cu ghearele pe sub ușă și le curmase viața lui Skye și Islay, neprețuiții porumbei voiajori ai lui Bertie.

Cu trei ani în urmă, Susan și Bertie dăduseră peste rămășițele lui Skye în spatele butoiului cu grăunțe. Pe Islay o găsiseră în cuib cu aripa frântă, clocind oul pe care îl făcuse înainte de a fi atacată. Încercaseră să-i oblojească aripa cu scândurele și feșe, dar era prea slăbită ca să se hrănească. A clocit oul încă cinci zile înainte de a se prăpădi. Au așezat-o într-una dintre cutiile de tutun ale lui Bertie și au îngropat-o alături de Sky la marginea pădurii din Epping.

Nici una dintre porumbește nu a vrut să clocească oul vitregit de soartă. Susan s-a încăpățânat să aibă grijă de el, deși bunicul susținea că erau prea puține șanse de izbândă în lipsa unui incubator, pe care nu și-l puteau permite. La fel de încăpățânată ca și el, Susan a scos atunci castronul albastru în care bunica obișnuia să-și mănânce fiertura de ovăz. A încălzit

castronul cu apă din ceainic, a înfășurat oul cu delicatețe într-un șervet ușor umezit și l-a așezat înăuntru. După ce a pus vasul sub lampa de birou a lui Bertie, a potrivit distanța pentru temperatura ideală cu ajutorul unui termometru obișnuit, pe care îl testase mai înainte punându-l sub o porumbiță care clocea.

În următoarele două săptămâni și două zile, Susan a întors oul la fiecare opt ore și a stropit șervetul cu apă pentru a rămâne umed cât trebuia. În pofida perspectivei de a fi îngropat alături de părinții lui, oul a început să dea primele semne de viață în zorii zilei de duminică. Susan și bunicul ei nu s-au mai dus la biserică. S-au așezat pe scaun și au urmărit cu înfrigurare cum oul începe să crape puțin câte puțin. Când clopotele de la biserica din Epping au prins a bate la sfârșitul slujbei, un puișor prăpădit a venit pe lume făcându-și drum cu ciocul.

— Ce mândri ar fi fost de tine părinții și bunica! o lăudase Bertie.

Susan îi zâmbise, deși simțea o apăsare în piept, și mângâiase delicat puișorul.

Fusese o minune, dar Susan știa că pentru pasărea orfană pericolul nu trecuse de tot în lipsa laptelui de la părinți². Fără să-și piardă cumpătul, se apucă să facă o pastă din semințe bine măcinate și începu să hrănească puiul cu mâna. După câteva zile, mititelul reuși să se țină pe piciorușe, să dea din aripi și să ciugulească. O săptămână mai târziu, se hrănea singur alături de porumbeii din hulubărie. Atunci Susan a numit pasărea Ducesa, fără să țină seama de obiceiul bunicului, care le dădea porumbeilor voiajori numele unor îndepărtate ținuturi scoțiene, pe care nu le văzuseră niciodată.

Ducesa se făcuse o minunăție de porumbiță. Și nu era vorba doar despre înfățișarea ei, cu penajul de la gât care făcea ape sidefii. Era mai ales o pasăre deosebit de inteligentă – sau care se purta ciudat, după cum credea bunicul – ceea ce o deosebea de toate celelalte. În timp ce porumbeii voiajori învățau să se întoarcă acasă, unde erau răsplătiți cu mâncare, Ducesa părea să fie mânată de nevoia de a înțelege lumea din jurul său, precum și de o neobișnuită curiozitate, ascunsă în spatele ochilor săi aurii. În loc să se amestece printre suratele sale, Ducesa se mulțumea să le privească cum ciugulesc, în timp ce stătea cocoțată pe umărul lui Susan și gângurea drept răspuns la cuvintele ei, ca și cum porumbiței îi făcea plăcere să ia parte la conversație. Încă și mai uluitoare era forța ei; de regulă, era prima care se întorcea acasă după ce porumbeilor li se dădea drumul pe un teren de antrenament aflat la mare distanță de casă. Odată, Bertie i-a spus

lui Susan că Ducesa se întorcea prima doar din dorința de a se bucura câteva minute în plus de întreaga ei atenție. Susan izbucnise în râs, dar știa că în vorbele lui era un sâmbure de adevăr.

În timp ce Susan mângâia porumbița pe spate cu un deget, a început să sune o sirenă. A încremenit. Mai întâi s-a auzit un huruit scăzut, care a tot crescut până la un urlet asurzitor, stingându-se apoi încet, doar pentru a o lua de la capăt. A simțit cum i se face pielea de găină pe brațe. Porumbeii s-au împrăștiat zburătăcind. Pereții trepidau. Tava cu grăunțe zdrăngănea.

Ușa se deschise cu putere. Bunicul său, un bătrân cu picioare deformate de boală care avea pe cap o cască veche de soldat, a strigat:

— Luftwaffe!³

A venit la ea și a tras-o de mână. Susan a văzut ușa cu arc închizându-se în urma ei și pe Ducesa stând liniștită pe pământ, în timp ce toți ceilalți porumbei se risipiseră.

— Ducesa!

Susan s-a smuls din strânsoare, a izbit ușa cu putere și a apucat pasărea de jos.

Cu Ducesa vârâtă sub braț, Susan a luat-o la fugă în urma lui Bertie spre adăpost, așa cum repetaseră de atâtea ori, rugându-se de fiecare dată ca această zi să nu vină niciodată. Amândoi știau însă că era doar o chestiune de timp. În vreme ce fugeau peste câmp, lăsând în urmă alte hulubării, sirena a început să urle din direcția aerodromului din North Weald.

Bertie s-a oprit din alergat ca să-și mai tragă sufletul și să-și ridice casca veche care îi tot cădea pe ochi.

— Grăbește-te! i-a strigat el.

Înainte să ajungă ei la adăpost, sunetul sirenei s-a stins, înlocuit însă la scurt timp de zumzetul unor bondari de metal. Susan și-a ridicat privirile spre cer, a înghițit în sec, apoi a împins spre spate casca lui Bertie. Sute de bombardiere inamice și aproape de două ori pe-atâtea avioane de luptă întunecau cerul de după-amiază ca un roi de muște negre. Apoi au auzit artileria antiaeriană bubuind. Dedesubtul armadei aeriene au izbucnit exploziile negre.

Adăpostul era o movilă mare aflată sub coroana unui fag bătrân. Malul de pământ, acoperit acum de o iarbă deasă, se pierdea în pășune. Cu excepția ușii care îl făcea să semene cu o căsuță de hobbiți, refugiul era bine camuflat. Susan îl ajutase pe bunicul său să termine adăpostul; umpluse roabe întregi cu pământ și amestecase cimentul în găleți pentru a tencui

pereții dinăuntru, întăriți cu bucăți de cărămidă și fier rămase după demolarea unei fabrici de conserve. Pentru intrare, folosiseră ușa de la o magazie veche.

Când au ajuns la movilă, burțile bombardierelor s-au deschis. În loc să se pună la adăpost înăuntru, au rămas fără voia lor cu ochii ațintiți, în pofida pericolului, la avioanele de vânătoare Hurricane ale RAF⁴ care treceau razant pe deasupra copacilor și apoi se înălțau brusc spre cer. Din păcate, escadrila a fost dureros de mult depășită ca număr când asupra lor s-au năpustit avioanele de escortă inamice însemnate cu Crucea de Fier. Aparatele RAF au opus o rezistență scurtă, dar eroică. Un avion a explodat după ce salvele inamice i-au străpuns rezervorul de combustibil, împrăștiind șrapnele deasupra pădurii din Epping. Altul, care își pierduse coada, a intrat în picaj, răsucindu-se și prăbușindu-se pe un câmp. Nici urmă de pilot parașutat. Avioanele britanice au fost doborâte rând pe rând, iar cele câteva scăpate aproape neatinse s-au îndepărtat cu motoarele fumegând.

Susan și Bertie s-au uitat după avioanele inamice care se îndreptau în zbor către Londra, aflată la nici douăzeci de kilometri depărtare, întâmpinate doar de tirul imprecis al antiaerienei. Semințele distrugerii aruncate din bombardiere cădeau acum șuierând pe pământ.

— Dumnezeu mare!

De la primele bombe explodate, pe obrajii lui Susan au început să curgă lacrimile.

La lăsarea serii, după zecile, poate chiar sutele de incendii, zarea părea că arde înspre Londra. Odată cu întunericul, s-a iscat un alt val de bombardiere care și-au lepădat încărcăturile toată noaptea, folosindu-se de focurile izbucnite deja pentru a nimeri ținta. Bombele incendiare de un alb incandescent fulgerau. Ecoul exploziilor umplea aerul.

Bombardamentul a încetat la 4:30 dimineața. Susan s-a dus la Bertie, care era așezat pe jos, și l-a ajutat să se ridice. Târându-se pe picioarele nesigure, bătrânul a intrat în adăpost, apoi s-a ghemuit pe un pat de campanie, cu casca pe față. Susan nu putea să doarmă. A rămas afară privind incendiile din zare, cu Ducesa cuibărită în brațele sale. Zgomotul infernal nu înceta nici o clipă, pe măsură ce mereu alte și alte avioane germane treceau în zbor pe deasupra, acoperind stelele și luna la pătrar. A închis ochii și s-a rugat ca avioanele să nu mai vină. S-au întors însă în seara următoare. Și iarăși, în serile de după aceea.

Capitolul 2

BUXTON, MAINE – 8 SEPTEMBRIE 1940

Atras de scârțâitul balansoarului din verandă și de mirosul de alună prăjită al cafelei de cicoare, Ollie Evans a deschis ușa cu plasă. Și-a găsit părinții legănându-se încet în balansoarul de pe verandă. Împărțeau pătura de lână și cana cu cafea, pe când soarele portocaliu se ridica deasupra câmpurilor de cartofi strălucind de rouă.

Ollie a remarcat că mama ținea în mână cana grosolană de un verde mâlos pe care el o modelase la ora de lucru manual în clasa a șaptea. A izbucnit în râs:

— Unde-ai găsit-o?

Mama a ridicat din umerii pe care se odihneau câteva șuvițe decolorate de păr castaniu. A luat o înghițitură și aburii s-au înălțat în aerul rece.

El nu mai era băiețelul de atunci. Avea aproape un metru optzeci, păr castaniu ondulat și ochi de culoarea mierii – cadou de la mama. Gropița din bărbie era de la tata. Când s-a așezat pe treptele verandei, l-a încercat senzația neliniștitoare că ar fi trebuit să fie în altă parte. Era firesc ca în fiecare toamnă să stea acasă cu părinții. La urma urmei, cele mai multe școli îi trimiteau pe elevi în vacanță pe durata culesului de cartofi. Din păcate însă, vacanța lui dura tot anul.

— Sunt mândru de tine, fiule, i-a spus tatăl său.

— Pentru ce? l-a întrebat Ollie.

— Pentru că pui familia pe primul plan, i-a răspuns tatăl, luând cana întinsă de soție. Îmi pare rău că ai rămas acasă, a mai spus el și a sorbit o gură de cafea. Nu-i corect să stai cu noi tot timpul, a continuat apoi și a smucit bastonul care atârna de marginea balansoarului.

— Nu-ți face griji. Ferma e mai importantă. La fel și voi.

Cu trei ani în urmă, cizma plină de noroi a tatălui alunecase de pe ambreiajul tractorului în timp ce încerca să scoată un ciot din pământ. Tractorul se răsturnase, prinzându-i piciorul drept; i-a zdrobit șoldul, iar femurul s-a rupt în două locuri. Ollie se opintise să ridice tractorul, dar fusese prea greu. A săpat atunci în jurul lui cu o cazma găsită în șopronul din grădină și l-a scos pe tatăl său de dedesubt. Mama chemase ambulanța. Până să sosească, a scormonit și ea pământul cu mâinile goale, rupându-și trei unghii. Vindecarea fusese anevoioasă, două operații și nenumărate

ședințe de recuperare solicitante. Cârpit cu sârme și șuruburi, tatăl său era în stare acum să ducă la bun sfârșit o parte din treburile de la fermă, mai puțin aratul și stropitul cartofilor. Sforțarea de a apăsa pedalele era prea mare pentru piciorul șubred. Nu părea să-i pese că se mișca încet ca melcul, că încheieturile îl dureau tot timpul sau că își târa piciorul în mers. Îl doborâse însă faptul că nu mai putea zbura; părul lui, cândva negru, încărunțise cu fiecare zi petrecută la sol, ca și cum altitudinea joasă îi grăbea îmbătrânirea.

Mama a întins mai bine pătura care le învelea genunchii, i-a luat cana din mână și i-a întins ziarul.

Tatăl lui și-a scos elasticul de cauciuc din jurul ziarului, și l-a trecut după arătător, l-a întins, apoi i-a dat drumul în direcția lui Ollie. Băiatul s-a aplecat, chiar dacă i-a trecut zbârnâind la aproape jumătate de metru deasupra capului.

Zâmbetul de pe fața tatălui s-a stins însă după ce a deschis ziarul.

— Dumnezeu!

Mama a făcut ochii mari.

— Au bombardat Londra, a spus el, arătându-i ziarul.

— Bieții oameni!

Ollie s-a dus la ei și a citit titlul fără să-și creadă ochilor: *Naziștii lovesc! Avioanele germane atacă Londra!*

A răsuflat adânc.

— Naziștii au ocupat Franța într-o lună, a spus tatăl. Fără ajutorul nostru, cuceresc Anglia într-un an. Și până să ne dezmeticim, ne vom trezi că submarinele lor se iau la întrecere în Casco Bay.⁵

Și-a încrucișat brațele la piept; știa că urma o nouă discuție despre război. Pornea de obicei de la un articol din ziar și se încheia de fiecare dată când tatăl său își proclama obârșia britanică.

— FDR⁶ spune că rămânem neutri, a zis mama.

— Până la urmă tot intrăm în război, a răspuns tatăl lui, apoi s-a lovit ușor cu palma peste sold. Dacă n-aș avea un picior schilodit, m-ar fi bătut gândul să merg până la Montreal, să mă înscriu în marina comercială. Canadienii, cel puțin, au curaj să lupte alături de englezi. Familia noastră poate că și-a pierdut accentul...

— ...dar sângele nostru este, și va fi mereu, britanic! i-a tăiat avântul Ollie. Știm deja.

Pe verandă s-a făcut liniște. Se auzeau doar scârțâitul balansoarului și croncănitul unei ciori pe câmpul de cartofi.

Tatăl lui Ollie a aruncat ziarul jos, și-a luat bastonul și s-a ridicat în picioare.

— Te sfătuiesc să nu uiți asta niciodată.

— N-am vrut să...

Tatăl său a ridicat mâna.

— Mama ta și cu mine trebuie să mergem la cumpărături, a spus el, după care s-a întors și a intrat în casă, trântind ușa de plasă.

Mama a oftat și s-a întors spre Ollie.

— Ai uitat cum și-a pierdut taică-tu fratele?

— Îmi pare rău, a spus Ollie, amintindu-și de unchiul pe care nu-l cunoscuse.

Unchiul Henry căzuse în Marele Război, cu doi ani înainte să se nască Ollie. În fiecare an, de ziua de naștere a fratelui său, tatăl lui Ollie îi cinstea amintirea mergând la pescuit de somon, distracția lor preferată în anii copilăriei petrecuți în nordul Angliei. Ollie îl însoțea deseori, pescuind la muscă în singurătatea apelor vălurite ale râului Saco.

Cu toate că tatăl său îi dăduse prea puține amănunte, Ollie reușise să le pună cap la cap. Un nor de clor lansat asupra tranșeelor îl silise pe Henry să iasă din adăpost, doar ca să cadă sub focul unei mitraliere. Murise. La fel și o părticică din fratele său – undeva, pe un câmp de luptă de pe Frontul de Vest.⁷

— Ar trebui să-i arăți mai mult respect lui taică-tu când vine vorba despre asta. Și mie, l-a dojenit mama, după care a făcut o pauză. Vrei să mănânci ceva?

Ollie a clătinat din cap, simțindu-se de parcă avea un ghem în stomac.

— Puteți continua discuția după ce ne întoarcem din oraș, a spus mama, ridicându-se în picioare. Mă aștept să-ți ceri iertare.

— Da, mamă.

Ea și-a pus mâinile în șold a muștrare.

— Promit, a spus el, apoi a scos elasticul de cauciuc din buzunar și și l-a trecut pe încheietură. Acum mă duc și eu. Am mult de stropit pe câmp.

— Ai grijă, i-a spus mama și a intrat în casă.

În spatele magaziei, Ollie a văzut bătrânul avion utilitar, vopsit galben-căpățâie; i se părea o pasăre preistorică încălzindu-și oasele în soarele de dimineață. Avionul era încărcat ochi cu carburant și cu pesticide, sau, cum le spunea tatăl său, praful zânelor.⁸

A verificat cablurile de tensiune dintre aripile de sus și cele de jos, a intrat în carlingă și și-a îndesat pe cap casca de aviator din piele. Când a pornit aprinderea, motorul a început să tușească și elicea să se învârtă, făcând să-i vibreze tot corpul. A mărit viteza de-a lungul pistei de pământ denivelate care tăia în două câmpul de cartofi. Avionul a accelerat și coada a început să i se ridice. Simțind că a ajuns la viteza potrivită, fără ajutorul instrumentelor de bord care nu funcționau, Ollie a tras manșa spre el și avionul s-a desprins de la pământ. A făcut un ocol pe deasupra casei, gândindu-se cum să dreagă lucrurile dintre el și tatăl său. În timp ce se îndrepta spre vest, către terenurile cu cartofi, gândurile i-au zburat de la război la dorința sa de a merge cândva la colegiu.

Recolta de cartofi din Maine urma să fie strânsă curând, așa că se încheia încă o campanie de stropire, dar și cel de-al treilea an de când stătea cu ai lui ca să aibă grijă de fermă. Dacă recolta de toamnă era bună și nu scădeau prețurile, putea strânge destui bani ca să meargă la colegiu în anul ce urma – fusese deja acceptat la Institutul Politehnic Worcester din Massachusetts. Înainte de asta însă, trebuia să aștepte ca tatăl său să se mai înzdrăvenească. Dacă totul mergea perfect, peste cinci sau șase ani urma să-și ia diploma de inginer aeronautic, biletul lui de plecare din Buxton.

Buxton nu era un loc rău. În multe privințe, era grozav să fii un copil crescut la fermă. Nu îi părea rău nici că rămăsese aici să-și ajute tatăl. Însă aproape toți prietenii săi plecaseră de ani buni de acasă; unii tăiau bușteni la fabrica de hârtie, alții scoteau din apă plasele cu homari din spatele unei bărci de pescuit. Cei mai norocoși plecaseră la facultate. Ca prietena lui, Caroline, care se înscrișese la colegiul particular Bowdoin, de unde primise scrisori tot mai rar, până când încetaseră cu totul. Chiar și Stan și James, prietenii săi din liceu, erau studenți la Universitatea din Maine și veneau acasă doar în vacanță. În restul anului, se bucurau de viața de student cu petrecerile ei, în vreme ce Ollie stătea acasă cu părinții. Cu toții o porniseră pe un alt drum și Ollie nu avea de ce să se supere că nu mai dădeau nici un semn de viață.

Caroline fusese prima iubită a lui Ollie. Începuseră o relație în ultimul an de liceu. Era drăguță și simpatică, foarte populară. Familia sa avea una dintre cele mai mari fabrici de cherestea din districtul York; după standardele din Buxton, erau foarte bogați. Ollie se gândise că pe Caroline o atrăsese ca un magnet faptul că el se pricepea să piloteze un avion, lucru care îl înălțase în ochii ei deasupra băieților care mergeau doar cu mașina

părinților. La început, a crezut că ea era fata cu care să-și petreacă tot restul vieții. Lucrurile s-au schimbat însă după accidentul tatălui său. Caroline a susținut că nu suportă atmosfera din spitale și cu greu a acceptat să-i însoțească pe Ollie și pe mama lui când s-au dus să-l vadă în salonul de reanimare. Ba chiar s-a arătat reticentă când i-a spus că era nevoit să-și amâne studiile ca să se ocupe de fermă. Până la urmă, el a rămas acasă, iar Caroline s-a dus la facultate. De atunci începuse să se îndepărteze de el, ba chiar să-l evite în vacanțe, scuzându-se sub diverse pretexte că e prea ocupată ca să-l vadă. Ollie s-a simțit deprimat și înșelat, de parcă i se înecaseră corăbiile. *Caroline nu vrea să se îngroape la o fermă alături de mine.* A înțeles mai târziu că fusese mai bine că o apucase fiecare pe drumul său. Dar, mai ales, că nu își dorea decât să aibă parte de o căsnicie ca cea a părinților săi. Ei erau întotdeauna acolo unul pentru celălalt, indiferent de împrejurările neprevăzute ale vieții. *Într-o zi, am să iubesc o femeie la fel de mult cum o iubește tata pe mama.*

Cu toate că-și petrecuse toată viața într-un orașel unde îi cunoștea pe toți după numele mic, simțea că nu-și mai găsește locul acolo. În Buxton, ori lucrai pământul, ori pescuiai. Nici una, nici alta nu erau atrăgătoare pentru un tânăr care prefera să zboare cu avionul în loc să se zdruncine într-un tractor. Pe deasupra, fusese dintotdeauna alergic la fructele de mare. Nu putea să mănânce nici măcar o fărâmbă de homar fără să se umple de urticarie și să fie nevoit să fugă la baie.

Cu o diplomă de facultate în mână, ar fi avut cu siguranță mai multe opțiuni – să proiecteze sau să construiască avioane în alte colțuri ale țării, poate chiar în California. Dorința lui cea mai mare însă era să zboare. Ollie se molipsise de acest morb din prima zi în care se urcase în avionul utilitar. Tatăl lui îl așezase pe genunchi, îi îndesase pe cap casca de aviator din piele, mult prea mare pentru el, și îl dusesese sus, pe cer. Ollie zâmbea cu gura până la urechi, încântat că avionul se înălța spre nori ori de câte ori trăgea manșa spre piept. Când spatele său tresălta odată cu burta tatei, știa că și el râdea bucuros. Apoi tatăl său îi împinsese ușor mâinile de pe manșa ca să nu intre într-un looping, o manevră primejdioasă în situația în care biplanul nu avea chingi de siguranță. Până la paisprezece ani, când crescuse îndeajuns de înalt cât să ajungă cu picioarele la pedale, tatăl lui îi fusese copilot, după care începuse să-l ghideze tot mai puțin. În nici un an, reușise să zboare singur, spre marea supărare a mamei, care încă se mai temea să nu-și rupă picioarele la fotbal. Ca să o liniștească, tatăl montase chingi noi,

dar, având în vedere acrobațiile neînfricate ale lui Ollie, erau la fel de inutile precum umbrela pentru un echilibrist mergând pe sârmă.

Când s-a apropiat de un teren mai mare, Ollie a împins manșa în față, simțind cum i se ridică trupul și botul biplanului se înclină spre pământ. Motorul a început să huruie. Simțea vântul pe față. Când s-a apropiat de sol, a îndreptat manșa și forța gravitației l-a ținut pe scaun. Avionul s-a redresat. La un metru și jumătate deasupra unui câmp de cartofi, a tras maneta. Un nor de praf alb a țâșnit din coada aparatului și s-a împrăștiat ca zăpada. La capătul câmpului, a ridicat aparatul, care a trecut razant pe deasupra unui pâlci de pini falnici. A făcut o curbă spre stânga, apoi s-a întors pentru al doilea tur.

Și-a petrecut ziua stropind câmpurile. Când a terminat și cu ultimele parcele, a verificat nivelul combustibilului pe indicator – singurul instrument care părea să funcționeze – și a întors avionul spre nord. Câmpurile au dispărut și Ollie a zărit în depărtare locul lui preferat, lacul Sebago. În zona aceea erau puțini fermieri și nici unul dintre ei nu apela la serviciile tatălui său pentru stropirea recoltei, așa că vestea despre isprăvile lui aeriene nu avea cum să ajungă la urechile mamei. Pentru că altfel l-ar fi jupuit de viu.

Ajuns deasupra lacului, a făcut un tonou⁹ cu avionul, răsucindu-se ca o frigăruie pe țepușă. A ridicat botul avionului spre cer, zburând drept în sus până când elicea a pierdut bătaia cu forța de gravitație. Exact cu o clipă înainte ca motorul să se oprească, a schimbat direcția și avionul a început să plonjeze răsucindu-se cu botul în jos. Când a ajuns aproape de lac, a tras de manșă și a început să zboare razant deasupra lui, rezistând cu greu impulsului de a înmuia trenul de aterizare în apă.

O fetiță cu părul împletit în codițe a ieșit în fugă dintr-o cabană – singura casă de pe malul de nord al lacului – și s-a oprit pe un mic debarcader. Țopăia de colo-colo și își flutura mâinile. Ollie a înconjurat lacul cu avionul ușor înclinat pe o parte și a dat obișnuitul lui spectacol pentru publicul format dintr-o singură persoană. Fetița, pe care o cunoștea doar de sus, din aer, era probabil la școala primară. Atrasă de zgomotul puternic al motorului, ieșea deseori din casă pentru a-l urmări. După ce fetița s-a așezat pe debarcader, Ollie s-a năpustit cu avionul spre înalt cu o serie de tonouri, după care a redresat avionul. Apoi s-a dat peste cap, a făcut o inversiune¹⁰, un luping interior¹¹ și o serie de răsuciri.

Pentru final, s-a decis să facă o acrobație mai puțin folosită, dar mai solicitantă, la limită. Mai întâi un sfert de buclă care a trimis avionul țâșnind drept în sus cu motorul la maximum. Vântul șuiera. Adrenalina o luase la galop. Avionul a tot urcat până când și-a pierdut elanul, apoi a rămas o secundă suspendat, înainte de a cădea cu spatele. În timp ce botul biplanului se îndrepta încet spre pământ, a împins manșa înainte și a trimis avionul în picaj, după care a tras cu putere de ea și a redresat aparatul la doar câțiva metri de apa lacului, mult prea aproape. Își simțea sângele pulsându-i în urechi. Apoi a văzut-o pe fetița bătând din palme de pe mal.

În timp ce trecea în mare viteză pe deasupra casei, a scos din jachetă o foaie de hârtie legată de o bucătică de lemn. A lăsat să cadă pachetul care a aterizat ușor pe un petic de iarbă, la câteva zeci de metri de țărm. Fetița a alergat spre el, a desfăcut bucata de sfoară și a citit biletul.

Îți mulțumesc pentru că ești o spectatoare nemaipomenită. Ollie.

Fetița a fluturat brațele. Iar el a zburat mai departe.

Ollie a redus viteza și a zburat în zigzag spre casă, trăgând cât mai mult de timp înainte să se apuce de treburile care îl așteptau la fermă. Pe măsură ce se apropia de Buxton, pădurea deasă de pini se retrăgea din fața lanurilor foșnitoare de porumb, a câmpurilor de cartofi și fânețelor. Când a zărit ferma părintească, a băgat de seamă că în locul camionetei stătea o mașină strălucitoare, model nou. A trecut în viteză pe deasupra și a zărit în fața verandei un bărbat în haine închise la culoare. A cotit spre pistă înclinând avionul și a aterizat. Ollie a oprit motorul, a ieșit din carlingă și s-a îndreptat spre casă. Când s-a apropiat, a aruncat o privire mai atentă asupra mașinii, un Plymouth 1939, inconfundabil cu plafonul lui alb și laturile verzi. Polițistul din Portland a coborât din verandă cu casceta în mână, lăsând la vedere creștetul pleșuv și perciunii cărunți.

— Oliver Evans? a întrebat el.

Ollie a simțit un ghem în stomac.

— Da.

— A avut loc un accident.

Ollie a rămas cu gura căscată.

— Este vorba de părinții tăi.

— Sunt bine?

Polițistul și-a șters fața cu o batistă scoasă din buzunar.

— Îmi pare rău.

Ollie a simțit un șoc. S-a îndoit de mijloc de parcă ar fi primit un pumn în stomac.

— Nu se poate, a scâncit el neîncrezător.

L-a năpădit un val de gânduri și emoții, simțind cum se învâрте pământul cu el. Năucit și cu picioarele moi, a fost ajutat de polițist să urce în mașină. După ce au pornit, mirosul stătut de trabuc dinăuntru i-a întors stomacul pe dos.

— Șoferul era băut, a spus polițistul strângând volanul cu putere. A trecut pe culoarea roșie, a virat brusc și a intrat pe trotuar, izbindu-i pe părinții tăi, care tocmai ieșeau din feronerie Casco.

— Trebuie să fie o greșeală, a insistat el.

Capul îi zvâcnea, iar inima îi era răvășită de furie și disperare.

Polițistul a tușit să-și dreagă glasul.

— Aș vrea să fie așa, băiete.

Ollie s-a așezat cu greu în mașină, înmuiat tot, ca o paiată cu sforile tăiate.

Nu se poate așa ceva! Îi venea să deschidă ușa și să sară din mers, orice, numai să scape de coșmarul ăsta. Cu ochii plini de lacrimi, și-a îngropat fața în mâini. Și-a mușcat buza și a simțit un gust metalic.

Douăzeci de minute mai târziu, a ajuns la morga districtului Cumberland. În aer plutea un miros de alcool. Medicul legist, un bărbat slab cu un aer resemnat, care se spăla pe mâini la o chiuvetă, a oprit apa și l-a condus pe Ollie spre un perete de sertare frigorifice placate cu nichel. Medicul și-a șters mâinile de halatul de laborator, a desfăcut două încuietori și a tras trupurile afară.

Inima lui Ollie s-a frânt. A izbucnit în plâns. Un crâmpei de imagine cu tatăl lui culegând margarete, floarea preferată a mamei. Altul, cu imaginea mamei care strecura un bilețel în pachetul cu mâncare al tatei. Daruri simple, mărturie a afecțiunii care îi unea. De acum înainte, nu aveau să mai fie flori pe care mama să le așeze pe masă. Și nici bilețele adresate tatei, pe care să le adauge teancului păstrat în sertarul noptierei.

Polițistul, care stătea în pragul ușii, a întors capul.

Medicul legist s-a mai șters o dată pe mâini folosindu-se de poalele halatului.

— Părinții tăi?

Mamei îi lipsea un pantof, i se vedeau degetele vinete. Pieptul tatei era strivit, iar brațul stâng, aproape rupt. Incapabil să-și ridice privirea spre chipurile lor, Ollie le-a mângâiat mâinile, reci și țepene. A început să

plângă, apoi a dat din cap către legist. Rolele de metal au început să se rostogolească. Și părinții lui au dispărut în zidul cu sertare.

Capitolul 3

EPPING, ANGLIA – 11 SEPTEMBRIE 1940

Susan s-a trezit în mirosul de pământ reavăn. A deschis pleoapele, dar a văzut doar negru în fața ochilor, de parcă orbise în somn. Un val de frică a străbătut-o din cap până-n picioare. Inima îi bătea nebunește. S-a ridicat brusc în capul oaselor.

— Te simți bine? a întrebat-o Bertie în șoaptă.

Susan a găsit-o pe Ducesa cuibărită în pat, lângă piciorul său. I-a mângâiat aripile, simțindu-i sub degete moliciunea penelor.

— Da.

Bernie a aprins lanterna care arunca cercuri de lumină pe pereții adăpostului, apoi s-a frecat la ochi.

— Sigur?

Susan și-a ridicat privirile spre tavan, un mozaic de cărămizi sparte, pietre și mortar. Și-a încordat auzul. Nici urmă de explozii. Nici de sirene. Nici un scrâșnet de motoare. Numai ciripitul matinal al vrăbiilor în fața ușii.

— S-au dus?

— Așa cred, i-a răspuns Bernie, uitându-se la ceasul de buzunar. Să mai așteptăm, totuși.

Susan a mângâiat-o pe Ducesa. Porumbița a început să uguie. Inima lui Susan și-a domolit bătăile, iar respirația i-a revenit la normal. După câteva minute, dinspre aeroportul North Weald s-a auzit sunetul puternic și monoton al alarmei care anunța sfârșitul alertei aeriene.

Susan a luat-o pe Ducesa în brațe, s-a dat jos din patul de campanie și a deschis ușa adăpostului. A inspirat adânc – un amestec de aer proaspăt, rouă și praf de pușcă. Ultimele stele se stingeau pe cer pentru a face loc soarelui la răsărit. Și-a întors privirile în direcția Londrei. Focurile luceau în depărtare. În zare se vedeau coloane de fum, ca și cum bombardamentele despicaseră pământul, deschizând poarta spre iad. Susan a simțit deodată brațul bunicului pe după umăr. Și-a lăsat capul în jos și s-a rezemat de el.

Fuseseră patru nopți la rând de bombardamente grele. Peste zi, pâcla de cenușă se împrăștia, pe măsură ce brigăzile de pompieri se luptau fără

odihnă cu focurile dezlănțuite. Noaptea însă aducea un alt val de atacuri aeriene și distrugerii și mai mari, silindu-i să se ascundă în adăpost ca niște cârțițe, doar pentru a ieși la suprafață a doua zi dimineața, să vadă ce a mai rămas din Londra.

— N-au de gând să se mai oprească? a întrebat Susan, ștergându-și lacrimile.

— Ba da, odată și-odată, a încurajat-o Bertie, cu o ușoară ezitare în glas și, cu o grimasă, s-a mutat de pe un picior pe altul.

— Ce-ți fac picioarele?

— Cam nesigure, din păcate, a răspuns Bertie, frecându-și genunchii.

— Ar trebui să mergi cu bastonul.

Bertie a clătinat din cap:

— Îl țin ca să-l rup pe fundul lui Hitler.

Susan l-a strâns de mână.

— Vino înăuntru, să-ți dau cu niște alifie.

În sufragerie – un loc plăcut, cu șemineu din piatră și bârne în tavan – Susan l-a ajutat pe Bertie să se așeze în fotoliu și i-a suflecat pantalonii. L-a masat pe genunchi cu alifie, în timp ce Ducesa stătea cocoțată pe șemineu. După ce s-a șters pe mâini cu un prosop, s-a dus la radioul din colțul camerei și i-a dat drumul. Se auzeau numai niște pârâituri și a răsucit butonul să prindă semnalul.

Au ascultat buletinul de știri, care se limita să descrie vag distrugerile suferite, fără să pomenească nimic de victime.

— De ce nu ne dau mai multe amănunte? s-a plâns Susan.

— Spionii. Nu trebuie să le dăm naziștilor informații despre prăpădul pe care l-au făcut.

Susan s-a cutremurat la gândul că în Londra sunt spioni. Voia cu disperare să afle mai multe, dar mai ales voia să știe cum poate fi de ajutor. Răspunsul l-a primit o oră mai târziu, când prim-ministrul s-a adresat națiunii.

În timp ce Susan îi masa din nou genunchii cu alifia al cărei miros de eucalipt umplea camera, ea și cu Bertie au ascultat vocea încrezătoare și fermă a lui Winston Churchill. Prim-ministrul vorbea despre obiectivul lui Hitler de a domina Marea Britanie din aer înainte de a declanșa invazia terestră. Dar cu toate că Churchill le vorbea despre atacurile barbare îndreptate împotriva civililor, discursul de la radio viza mult mai mult decât bombardamentele din Londra. Cuvintele lui, după cum credea Susan,

urmăreau să aprindă o scânteie în inimile locuitorilor și să le trezească voința de a lupta.

Susan a început să răsuflă mai repede. A băgat de seamă că Bertie rămăsese cu gura deschisă și ochii ațintiți asupra radioului. Și-a imaginat cum soldații germani debarcă pe țărmurile britanice și mășăluiesc prin pădurea din Epping, incendiind totul și măcelărind pe oricine le ieșea în cale.

După scurtul discurs al lui Churchill care chema bărbații și femeile la posturile lor, Susan s-a ridicat în picioare și a închis radioul. Se gândea la londonezii care se străduiau să regăsească o oarecare stare de normalitate. Cu toată încrederea pe care o aveau în cuvintele lui Churchill, profesorii urmau să se întoarcă în clase doar pentru a constata că foarte mulți elevi fuseseră duși la adăpost undeva în afara orașului, oțelarii urmau să se întoarcă la topitoriile făcute una cu pământul, brutarii nu aveau să mai găsească făină pentru a coace pâinile raționalizate, iar polițiștii aveau să patruleze pe străzile pustii.

— Să trecem la treabă, a spus Susan.

Bertie a încuviințat din cap, și-a strâns bandajele în jurul genunchilor și s-a ridicat în picioare.

Susan a luat-o pe Ducesa afară, a sărutat-o pe cap și a azvârlit-o în aer. Porumbița a dat roată deasupra curții și s-a lăsat pe acoperișul hulubăriei. Apoi și-a vârât căpșorul sub aripă, ca pentru a-și feri privirile de tăciunii aprinși din Londra.

Susan și-a întors privirile spre apocalipsa care mocnea la orizont.

— O să se termine curând, a șoptit ea ca pentru sine, fără să știe că Luftwaffe urma să bombardeze Londra timp de încă cincizeci și șapte de nopți la rând.

Capitolul 4

BUXTON, MAINE

Părinții lui Ollie au fost înmormântați într-o zi de marți. A fost prezentă puțină lume; el era singurul lor copil, iar rudele sale cele mai apropiate, pe care nu le întâlnise niciodată, locuiau în orașele presărate pe coasta Angliei și în părțile muntoase ale Scoției. Dintre cei veniți, cei mai mulți erau fermieri care fuseseră vecini cu părinții săi, femei și bărbați îmbrăcați în

haine de duminică scrobite pentru a aduce un ultim omagiu. Câțiva piloți, prieteni de-ai defunctului, s-au așezat în spate. Unul dintre ei, un bărbat uscățiv, cu ochi negri adânciți în orbite, arbora cu mândrie insigna cu aripi a aviatorilor din Marele Război, prinsă la reverul costumului său ponosit și prea larg.

Ceremonia a fost scurtă. Cu ochii ațintiți asupra sicriilor, Ollie a făcut eforturi să urmărească slujba ținută de pastor. După ceremonie, le-a mulțumit personal fiecăruia, dar nesfârșitele strângeri de mâini, îmbrățișări și cuvinte de consolare nu au reușit să-i ridice moralul. I-a auzit vorbind în șoaptă despre șoferul beat, treaz acum în închisoare, care își aștepta sentința pentru că intrase cu mașina în părinții săi. Anii lungi de închisoare pe care avea să-i primească nu îi aduceau însă înapoi pe ai lui.

Banca îi solicitase deja o întrevvedere pentru joi. Ollie s-a trezit devreme și a plecat la Portland cu camioneta părinților. A lăsat în jos geamurile, ca nu cumva urmele de miros de la loțiunea de ras a tatei sau de la parfumul mamei să-i umple din nou ochii de lacrimi. Asta îi mai lipsea – să apară în fața bancherului cu ochii înroșiți de plâns.

O secretară l-a condus la avocat. Un bărbat corpulent, cu nas borcănat și părul dat cu briantină, stătea așezat în spatele unui birou uriaș, pe care nu se vedea nici o hârtie, doar un suport pentru cărți de vizită, pe care erau gravate cuvintele *Sal Bronson, Președinte*. Bărbatul nu s-a obosit să se ridice în picioare, făcându-i în schimb semn cu mâna să ia loc.

— Ollie, a început domnul Bronson. Să ți-l prezint pe domnul Hood, avocatul care ne va ajuta să încheiem socotelile dintre bancă și ferma părinților dumitale.

Ollie a întors capul spre bărbatul cu mustață subțire care stătea pe scaunul de lângă el. Bărbatul și-a dus două degete la borul pălăriei în chip de salut, fără să-l privească, apoi a deschis servieta de pe genunchi.

— Ollie, ești la curent cu datoria lăsată de ei, da?

— Păi, nu prea, a răspuns Ollie, foindu-se pe scaun. Sunt sigur că aveau datorii. Doar suntem fermieri, nu-i așa?

— După câte înțeleg, părinții dumitale nu aveau asigurare de viață, corect?

Ollie a dat din cap aprobator. Domnul Hood i-a înmânat lui Ollie câteva hârtii. Bancherul s-a lăsat pe spate în scaun.

— Asta este o listă cu datoria restantă privind terenul, casa, utilajele și afacerea de stropire a culturilor. Părinții dumitale au rămas în urmă cu

plățile. Pe scurt, proprietatea este îngropată în datorii și trebuie să o executăm silit.

Ollie a înghițit în sec.

— Dar recolta de cartofi?

— Este mult prea puțin, a spus bancherul clătinând din cap.

— Chiar dacă au rămas puțin în urmă, părinții mei au fost întotdeauna buni platnici.

Bancherul l-a oprit ridicând mâna.

— Azi-dimineață mi-am trimis oamenii să pună sechestru pe utilajele de la fermă. Domnul Hood se va ocupa de executarea silită.

— Nu se mai poate face nimic? a insistat Ollie.

Bancherul a clătinat din cap.

— Tatăl dumitale a făcut o mare greșală când a renunțat la afacere, ca să nu mai amintesc că a folosit teren agricol valoros pentru pista de aterizare, a spus el, trecându-și prin părul lins degetele groase ca niște cârnăciori. Din păcate, tatăl dumitale nu se pricepea la afaceri.

Ollie s-a ridicat brusc în picioare. Își simțea tâmpilele zvâcnind.

— Poate că părinții mei nu s-au priceput la afaceri, dar au fost oameni buni, muncitori, căroră le-a păsat de fermierii din Buxton.

A aruncat hârtiile din mână, împrăștiindu-le pe biroul bancherului, și a ieșit din cameră.

Până să ajungă acasă, la intrarea pe alee fusese deja înfiptă o pancartă de scoatere la licitație. Ollie a oprit camioneta, a smuls pancarta din pământ și a aruncat-o în curte. Un alt anunț era bătut în cuie pe ușa de la intrare. L-a smuls și l-a mototolit. Înăuntru totul părea la locul lui, însă afară, în spatele șopronului, lucrurile stăteau cu totul altfel. Tractorul dispăruse. Iar biplanul avea elicea lipsă. Recuperatorii bancherului, și-a zis Ollie, au luat elicea, să se asigure până găseau un pilot care să ia avionul de acolo. Primul lui gând a fost să se urce în pod și să scoată vechea elice să o pună la loc, căci avionul rămăsese parcă dezgolit fără ea. Deși ciobită într-un loc, elicea încă era funcțională. Dar unde să se ducă? Și ce să facă? Și dacă rămânea în casă, cât timp îi rămânea până să fie evacuat?

N-avea de gând să vadă cum se scoate ferma la licitație, așa că s-a dus în dormitor și a început să-și facă valiza. A ales puținele lucruri care însemnau ceva pentru el: o fotografie cu părinții, pe care a scos-o din rama ei de deasupra șemineului, jurnalul lui de bord ca pilot și scrisoarea de admitere la Institutul Politehnic din Worcester. A pornit la drum, fără să se uite

înapoi. Prima oprire a fost la cimitir, unde a pus pe morminte câteva flori galbene culese de pe marginea drumului. Și-a luat rămas-bun, fără să știe când urma să se mai întoarcă. A lăsat în urmă movilele de pământ proaspăt săpat, părându-i rău că nu-și făcuse timp să cumpere niște flori artificiale, să arate frumos până avea să crească iarba.

A doua oară s-a oprit în Buxton, la un mic comerciant de mașini la mâna a doua. A vândut camioneta pentru că avea mai multă nevoie de bani decât de un mijloc de transport. În afară de asta, dacă nu o vindea, i-o lua banca. A luat pe ea doar optzeci și cinci de dolari, dar dacă ținea seama cât era de ruginită și că motorul zdrăngănea ca un malaxor plin cu monede, se chema că făcuse o afacere bună.

Ollie a pornit pe jos pe drumul de șaisprezece mile, fără să regrete că nu vânduse mașina undeva mai aproape de gara din Portland. Avea nevoie de timp ca să-și limpezească gândurile. Putea să meargă la Worcester, dar cu optzeci și cinci de dolari și ceva mărunțiș în portofel nu era chip să-și plătească studiile. Trebuia să-și găsească de lucru. Și un loc unde să stea. Spera ca mersul pe jos să-i dea răgazul să-și alunge pâcla din minte și să-și facă un plan.

S-a uitat la ceas, apoi la soarele care apunea deasupra pinilor. Și-a dat seama că o să piardă trenul de seară spre Boston, mai mult ca sigur. Fără să simtă nici cea mai mică dorință de a se întoarce acasă, și-a văzut de drum înainte, chiar dacă asta însemna să doarmă în gară ca să prindă trenul de dimineață.

Drumul a fost liniștit, dacă nu pune la socoteală zumzetul cicadelor și foșnetul bălăriilor de fiecare dată când trecea o mașină. Când îi amorțea brațul, muta valiza în cealaltă mână. A străbătut la pas șoseaua regională 22, simțind cum se lasă răcoarea pe măsură ce soarele cobora la apus. Orele treceau. Când a ajuns pe Congress Street, la orizont se vedeau deja luminile din Portland. La câteva sute de metri spre dreapta, licărul balizelor de pe marginea pistelor i-a atras atenția către aeroport. S-a oprit și a lăsat valiza jos câteva clipe, ca să-și maseze brațul care îl durea. Pe un teren neted se vedeau trei piste, alături de care se mai aflau o clădire din cărămidă cu un singur etaj și două hangare. A auzit două motoare de avion înecându-se. Câteva secunde mai târziu, motoarele au pornit, dar apoi s-au oprit brusc.

Ollie a luat valiza și a pornit pe un drum lateral ca să vadă mai bine ce se întâmplă și a dat peste un bărbat mustăcios, îmbrăcat într-o uniformă militară kaki și încins peste veston cu o curea neobișnuită; striga la pilotul

unui mic avion de pasageri să oprească aprinderea. A văzut pictate pe coada avionului literele RCAF¹² și un însemn britanic care arăta ca o țintă de tragere. Pilotul a făcut semn cu mâna scoasă pe geam, s-a ridicat de pe scaun și a părăsit avionul împreună cu alți doi bărbați pentru a inspecta motoarele. Din hangar, a ieșit să-i ajute un mecanic cu dâre de unsoare pe salopetă.

Mustăciosul l-a observat pe Ollie, a luat o gură din sticluța plată pe care o ținea în mână și l-a întrebat:

— Ce dorești, puștiule?

Ollie a întors capul în spate; pe urmă și-a dat seama că bărbatul vorbea cu el.

— Nimic, a spus el, încleștându-și mâna pe mânerul valizei. După ce zgomot fac, motoarele sunt înecate.

— Te pricepi la avioane?

Ollie a înghițit în sec.

— Doar la biplane. Și mult mai vechi decât ăsta, din păcate.

Bărbatul a zâmbit, făcând crețuri la ochi.

— În cazul ăsta, ce-ar fi să bem ceva?

Ollie a șovăit puțin.

— Băieții o să repare pasărea asta de fier cât ai clipi.

Bărbatul, cu trei șiruri de medalii lucindu-i pe piepții vestonului, a făcut un pas înainte și i-a întins mâna:

— Mă numesc Bishop.

— Ollie, a spus el și i-a strâns-o, după care cei doi s-au așezat pe o bancă lângă hangar.

Bishop i-a întins sticluța.

— Noroc, tinere.

El a luat o înghițitură, simțind o arsură în gâtleej, și a început să tușească.

— Mulțumesc, a spus el cu glas stins.

Bishop a izbucnit în râs.

— Acum spune-mi ce știi despre biplane.

Ollie a început să-i povestească despre avionul tatălui și despre afacerea lui de stropit culturi, și cum a învățat el să zboare la paisprezece ani. Bishop i-a pus o mulțime de întrebări, ca și cum era fascinant să împrăștii îngrășămintele peste cartofi. Îl interesa în mod deosebit să afle dacă Ollie avea mai mult de trei sute de ore de zbor atestat.

Ollie a deschis valiza, a scos jurnalul de zbor și a început să-l răsfoiască.

— Nu le-am numărat niciodată, dar cred că trec de-o mie.

— Impresionant.

Ollie a văzut că Bishop se uită la valiza lui.

— Mă duc la Worcester, să studiez aeronautica.

A închis valiza și a pus-o jos, gândindu-se cum o să facă el rost de bani pentru facultate.

Bishop a mai luat o înghițitură din sticlă, după care i-a trecut-o lui Ollie. A doua oară, băutura nu l-a mai ars atât de tare, doar i-a încălzit stomacul și i-a lăsat în gură un gust puternic de frunze veștede.

— M-ai întrecut cu un an la primul tău zbor solo, a spus Bishop. Eu am înjghebat un avion din cutii de carton, lăzi și sfoară abia la cincisprezece ani, am decolat de pe acoperișul casei noastre cu trei etaje din Ontario sau, mai bine spus, m-am prăbușit cu cocostârcul ăla monstruos peste trandafirii din grădina mamei. Soră-mea m-a scos din resturile avionului cu ajutorul unei foarfeci de altoit. Din fericire, nu m-am rănit, m-am ales doar cu o zgârietură și cu scatoalcele părinților.

Bishop și-a suflecat mâneca să-i arate lui Ollie o cicatrice lungă și subțire care trecea peste cot, după care a mai dat pe gât niște băătură.

Următoarea oră au petrecut-o vorbind despre zboruri și împărtășindu-și din experiența lor în acrobații aeriene: tonouri, jumătăți de luping, lupinguri interioare, lupinguri exterioare, opturi și bucle Immelman. Când pilotul s-a întors să-i spună că reparaseră motorul, Bishop i-a făcut semn cu mâna să plece și i-a recomandat să mai verifice o dată.

Apoi s-a lăsat pe spătarul băncii.

— Ei, Ollie, ce crezi despre războiul ăsta?

Ollie și-a amintit despre discuțiile cu ai lui, simțind brusc cum îl cuprind părerile de rău.

— Nu înțeleg de ce nu suntem deja în luptă, sau de ce nu dăm măcar o mână de ajutor.

Bishop a dat din cap aprobator.

— Te-ai gândit vreodată să te înrolezi?

— Aviația noastră militară îți cere să ai studii, iar eu nu le am încă.

Bishop a zâmbit.

— Canadienii și britanicii nu pun asemenea condiții, vor doar trei sute de ore de zbor, licență de pilot și să fii necăsătorit. Mai mult, poți chiar să porți ochelari, a spus el și a mai tras o dușcă de scotch din sticlă. Dacă te răzgândești în privința facultății, pot aranja să intri în aviația canadiană.

— Fără supărare, domnule...

— Spune-mi Bish; cine împarte băutura cu mine îmi spune așa.

Ollie a mai luat o înghițitură, simțind cum i se învâрте capul.

— De trei ani tot amân să merg la facultate. Pe lângă asta, dacă m-aș înrola în străinătate ar trebui să fie în aviația britanică.

— În RAF... Pot să te întreb de ce?

Ollie și-a amintit ultimele cuvinte ale tatălui său. Sentimentul de vină i-a umplut ochii de lacrimi.

— Tata îmi spunea mereu că familia noastră și-a pierdut probabil accentul, dar sângele nostru este și va fi mereu britanic.

Bishop a zâmbit larg.

— Îmi plac bărbații mândri de rădăcinile lor. Ai un tată pe cinste, fiule.

Ollie s-a poticnit.

— Am avut.

Zâmbetul lui Bishop s-a topit.

— Părinții mei au murit.

— Îmi pare rău.

Au rămas tăcuți câteva clipe, ascultând cântecul greierilor care se bucurau de ultimele zile de toamnă. Apoi Bishop a scos din buzunar o carte de vizită, a scris cu un creion câteva cuvinte pe spatele ei și i-a întins-o lui Ollie.

— Dacă te răzgândești în privința școlii, uite cum poți să te duci fie la canadieni, fie la britanici, a spus Bishop spărgând tăcerea. Chiar acum mă ocup de recrutări pentru canadieni; aici, pe cartea de vizită, este tipărită adresa sediului nostru din New York. Pe spate am scris numele unui tip din Londra pe care-l cunosc. Pune pe picioare o escadrilă de americani pentru aviația britanică. Tot ce trebuie să faci este să ajungi la Londra. Nu-ți garantez nimic, dar o să mă asigur că numele tău e pe listă, Ollieeee... Și mai cum?

— Evans.

— Restul depinde de tine, Ollie Evans.

— Vă mulțumesc pentru propunere, și pentru scotch, dar mâine dimineață plec la Worcester.

Sunetul celor două motoare le-a acoperit cuvintele. Ollie i-a strâns mâna lui Bishop și l-a însoțit până la avion.

— Mult noroc, Ollie, i-a urât Bishop, după care s-a urcat pe scară în avion, unde îl aștepta echipajul.

— Bishop! a strigat Ollie, pe care scotchul îl ajutase să-și învingă timiditatea.

Bărbatul a apărut în capul scării.

— De ce ai zburat cu avionul de carton de pe casă?

Bishop a zâmbit. În umbrele serii, arăta dintr-odată mai bătrân. Un bărbat de patruzeci și ceva de ani, pe umerii căruia apăsa povara războiului.

— Pentru că, dragul meu, m-am născut să zbor, a spus el, apoi a intrat în avion și a închis ușa cabinei.

Ollie a simțit curentul de aer stârnit de elice. Mirosul de benzină i-a umplut nările. A urmărit cu privirea cum avionul accelerează pe pistă, se ridică în noapte și dispare printre stele.

Mecanicul care se ocupase de avion s-a apropiat de Ollie.

— Ai idee cu cine-ai stat de vorbă? a întrebat el, ștergându-și mâinile pe salopetă.

Ollie s-a scărpinat în creștet.

— Îl cheamă Bishop.

— Billy Bishop, general-locotenent în aviația militară canadiană. A venit aici din Noua Scoție¹³. L-am auzit pe pilot spunând că Bishop tocmai ce s-a întâlnit cu Winston Churchill. Iar acum e în drum spre o întâlnire secretă cu Roosevelt. Ți închipui una ca asta? Au de gând să pună pe picioare la New York un birou de recrutare pentru piloți. Bishop încearcă să-i facă pe tipii de la FBI să închidă ochii la neutralitatea Americii.

Mecanicul i-a dat un ghiont lui Ollie.

— Ce ți-a zis?

— Am vorbit despre pilotaj, i-a răspuns.

Apoi și-a luat valiza și a plecat. S-a îndreptat spre gară, dar a găsit ușile închise. Trebuia să aștepte până a doua zi dimineața să deschidă, așa că găsit o bancă în parcul din fața ei și s-a așezat. După ce ochii i s-au obișnuit cu întunericul, a zărit un bărbos care scotocea prin coșul de gunoi. Ollie l-a văzut cum scoate un obiect de acolo, îl șterge cu mâna, apoi îl bagă în gură. S-a întrebat dacă bărbatul era și el o victimă a crizei¹⁴, sau dacă avusese, ca tatăl său, vreun accident care îi dăduse viața peste cap. Nu s-a simțit în stare să-l mai privească cum răscolește prin resturile pline de muște. S-a căutat prin buzunare și a scos niște mărunțiș. Când s-a apropiat de el, bărbosul a dat să se apere cu o sticlă de lapte goală. S-a ridicat încet de pe bancă cu mâinile în sus, apoi s-a lăsat pe vine și a pus banii pe trotuar. Până să ajungă

înapoi la bancă, bărbatul adunase banii și se făcuse nevăzut. Frânt de oboseală, Ollie s-a ghemuit și a închis ochii.

Câteva minute mai târziu, o lovitură puternică la cap l-a trezit din somn. Buimăcit, a căzut de pe bancă. Tâmpilele îi zvâcneau. Și-a dus mâna la țeastă și a simțit cu degetele ceva umed. Cu privirea înceteșată, a deslușit o siluetă întunecată care îi scotocea prin valiză. S-a chinuit să se ridice în picioare, dar și-a pierdut echilibrul și a căzut jos zdruncinat. Când l-a mai lăsat amețea, a reușit să se așeze pe bancă și să vadă cum atacatorul o luase la fugă. Lucrurile din valiză erau împrăștiate prin iarbă ca niște confetti. Lângă el, cioburile unei sticle de lapte sparte.

Capitolul 5

PORTLAND, MAINE

Ollie și-a pipăit punctele dureroase de pe scalp; parcă i se făcuse o lobotomie cu cuțitul pentru unt. Și-a adunat puterile, s-a ridicat clătînându-se pe picioare și s-a apucat să strângă ce mai rămăsese din lucrurile împrăștiate pe iarbă. Le-a găsit aproape pe toate, inclusiv jurnalul de zbor și fotografia părinților. Nu îi lipseau decât banii: suma primită pentru camionetă, dar și cei doi dolari pe care îi pusese la păstrare în portofel. Și-a rotit privirile în jur după bărbat, dar acesta se făcuse nevăzut.

A găsit o toaletă publică lângă Longfellow Square. Ușa era închisă, dar a văzut o fereastră neasigurată. S-a cățarat înăuntru și s-a lăsat să alunece pe dalele reci ale pardoselii. A aprins lumina trăgând de șnurul care atârna de lampa din tavan. Când s-a privit în oglindă, și-a dorit să fi lăsat lumina stinsă. Fruntea îi era brăzdată, acolo unde începea părul, de o tăietură destul de adâncă. Partea stângă a feței era acoperită de sânge uscat. Sângele se prelinsese și pe gât, ca niște picături de ceară întărită, și îi colorase în stacojiu gulerul cămășii albe. A dat drumul la apă, s-a spălat pe față și a frecat petele de pe cămașă până când n-a mai rămas decât o urmă rozalie. Și-a pieptănat părul cu degetele. Și-a zis că la rană ar fi fost bune niște cusături, dar nu avea nici timp, nici bani.

Ajuns la gară, s-a alăturat mulțimii de oameni care așteptau trenul de Boston, cei mai mulți cu nasul vârât în ziarul de dimineață. A vrut să-și vândă ceasul pentru a lua bilet; pentru că nimeni nu s-a arătat interesat, a încercat să-și amanezeze valiza ponosită. Toți erau însă cufundați în lectura

ziarului. Erau chiar deranjați când îi întrerupea ca să le arate ce bine funcționează încuietorea cu arc.

S-a auzit un fluierat și trenul a încetinit, cu roțile scrâșnind pe șine. Locomotiva a şuierat, ușile s-au deschis și lumea a urcat în vagoane pe rând, până când nu a mai rămas nimeni pe peron. În afară de Ollie.

Ușile s-au închis și trenul a pornit cu o smucitură, în timp ce Ollie privea cum viitorul lui se pierde în zare pe drumul de fier. Stând și gândindu-se cum să facă rost de bani pentru trenul de după-amiază, la picioarele lui s-a oprit un ziar mototolit dus de vânt. L-a luat de jos, curios să vadă de ce erau toți călătorii atât de absorbiți de cele citite. A rămas cu ochii pe titlul de-o șchioapă: *Bombardamentul asupra Londrei a durat toată noaptea! Naziștii au aruncat în luptă 1000 de avioane!* Fiecare cuvânt din articol, dar mai ales numărul de morți, din ce în ce mai mare au făcut să i se urce sângele la cap. A aruncat ziarul pe peron și s-a scotocit în buzunar după cartea de vizită de la Bishop. Pe ea era scris doar *Waldorf Astoria Hotel, New York, New York*. Fără stradă. Fără număr. Pe spate, mâzgălit cu creionul, un nume: *Charles Sweeny, Londra*.

Ollie și-a dus mâna la cap, care îl durea înfiorător, și a simțit că rana era încă lipicioasă. S-a uitat la sângele de pe degete, amintindu-și spusele tatălui său: *Familia noastră poate că și-a pierdut accentul, dar sângele nostru este, și va fi mereu, britanic*. A plecat din gară, fără a se mai obosi să vadă când era următorul tren.

Șantierul naval din Portland era practic pustiu, cele mai multe nave fiind plecate din zori. Cele încă acostate la chei fie se aflau în reparații, fie aveau alte destinații. Până la urmă, Ollie a găsit un cargobot încărcat cu grâu care urma să plece spre Halifax. Când puntea a rămas goală, Ollie a sărit pe vas, a ridicat prelata din pânză groasă de pe o barcă de salvare și s-a ascuns sub ea.

Sirena cargobotului a sunat pe neașteptate. Ollie a tresărit, lovindu-se cu capul de peretele bărcii. A simțit cum îi curge pe față ceva cald și și-a dat seama că i s-a redeschis tăietura de la cap. A deschis valiza și a scos un ciorap, care păstra încă mirosul detergentului folosit de mama lui. S-a șters la ochi, apoi a ținut cio-rapul apăsător pe rană. A simțit cum se pune în mișcare vaporul și s-a întrebat câte ore – sau zile, mai exact – urma să facă până în Noua Scoție. Legănat de valurile din larg, s-a cuibărit în barcă și a adormit.

S-a trezit cu un junghi în cap și cu limba uscată ca o curea de piele pârjolită de soare. Nu pusese nimic în gură de cel puțin o zi, poate chiar mai mult. Și aproape tot atâta timp de când nu băuse nimic, în afară de înghițiturile de scotch din sticluța lui Bishop, care îl făcuseră să piardă apă din țesuturi și îi alimentaseră încrederea neghioabă că putea dormi în siguranță pe o bancă din parc.

Din fericire, a găsit sub teancul de veste de salvare o cutie metalică plină cu cele necesare supraviețuirii, inclusiv doze de lapte condensat, o butelcă plină cu apă și pesmeți.

Din nefericire, căpitanul alegea să meargă în pauze în spatele bărcilor de salvare, ca să se ferească de vânt când își aprindea trabucurile ieftine. Când căpitanul și-a făcut mâna căuș deasupra flăcăruii brichetei Zippo, a auzit zgomotul inconfundabil de biscuiți ronțăiți. Pe când se pregătea să muște dintr-un alt pesmet, prelata s-a dat brusc la o parte. O mână puternică l-a înșfăcat de guler. Ollie și-a dus mâna la gât ca să nu se sufocă. Într-o clipă a fost smuls din barcă și trântit pe punte.

— Cine naiba ești? a strigat căpitanul.

Ollie și-a mijit ochii în lumina soarelui.

— Ollie Evans, domnule.

— Și ce cauți pe vasul meu?

Ochii lui Ollie, obișnuiți de-acum cu lumina puternică, au zărit un bărbat lat în umeri, cu un păr sârmos plin de fire albe.

— Mă duc în Anglia să mă înrolez în aviația militară.

Și-a șters firimiturile de pe buze.

— Sunt pilot.

Căpitanul l-a măsurat din priviri pe tânărul prins, a clătinat din cap și a izbucnit în râs.

Ollie s-a ridicat în picioare, apoi și-a amintit de ciorapul lipit pe cap. A tras cu grijă obiectul vestimentar de pe rană și l-a îndesat în buzunar.

— Pentru pasagerii clandestini avem două pedepse, a spus căpitanul, pufăind din trabuc și suflând fumul în fața tânărului.

Ollie a început să tușească.

— Putem să te aruncăm peste bord, a continuat căpitanul, scuturând scrumul peste balustradă. Având în vedere în ce hal ești, rechinii te înhață înainte să te îneci, dacă nu știi să înoți.

A înghițit cu greu din pricina nodului din gât.

— Sau putem să te punem la șmotru.

— Prefer să fiu pus la treabă.

— Așa mă gândeam și eu, a spus căpitanul frecându-și barba țepoasă. În mod normal, nu ți-aș da de ales, dar tocmai am rămas fără un matelot.

Ollie spera că nu i-a vorbit serios cu aruncatul în apă, dar nu voia să afle. A scos valiza de sub barcă și l-a urmat pe căpitan înăuntru. Pe drum, acesta a făcut haz de planul lui Ollie de a se înrola ca pilot, comentând că arăta mai degrabă a vânător de șoareci decât a pilot. Ollie nu a înțeles gluma căpitanului; nu știa nici cum arată de fapt un vânător de șoareci, dacă exista așa ceva. Oricum, indiferent dacă se hotărâse să-l păstreze pe vas ca mână de lucru sau pentru propriul amuzament, a primit cu recunoștință oferta căpitanului de a-și plăti cu munca brațelor călătoria până la Halifax.

În cambuză¹⁵, căpitanul l-a prezentat bucătarului, Beans¹⁶, un bărbat în vârstă, scund, care amesteca într-o oală aburindă plină cu ovăz.

— Vezi ce faci să-l pui repede pe picioare, apoi trimite-l sus pe punte, la munca lui Willie, i-a ordonat căpitanul, după care a plecat pufăind din trabuc.

Beans a ridicat lingura de lemn, acoperită de cocoloașe de fierțură, și i-a făcut cu ea semn lui Ollie să ia un loc. A lăsat apoi lingura jos și a scos dintr-un dulăpior o sticlă de alcool și un șervet.

— Lasă-mă să ghicesc, te-ai încăierat într-un bar sau ai fugit de brațul legii.

— Nici una, nici alta!

Bucătarul a ridicat din sprâncene.

— Vezi că o să te usture, a spus el și a turnat alcool peste tăietură, acoperind-o apoi cu șervetul.

Ollie s-a strâmbat de durere.

— Dar ce s-a întâmplat? l-a întrebat Beans în timp ce examina rana.

Așa că a început să-i povestească despre ai săi și despre dorința de a lupta alături de piloții britanici, până și-a dat seama că Beans se referea de fapt la tăietura de la cap.

— Cred că a fost o sticlă de lapte, a încheiat Ollie.

— Îmi pare rău, a spus Beans, punând cârpa jos. Pentru părinții tăi, vreau să zic.

Ollie a mulțumit cu o înclinare a capului.

Beans i-a cusut rana cu un cârlig de pește și niște fire luate din tivul pantalonilor săi. S-a dovedit că fusese croitor în tinerețe, până când criza i-a

închis atelierul unde lucra. Într-o situație disperată, Beans a primit să fie bucătar pe navă. Se aștepta ca postul să fie temporar, dar asta se întâmplase cu zece ani în urmă.

Beans i-a înfipt acul în frunte.

Durerea l-a străfulgerat.

— Care e numele tău adevărat? a întrebat Ollie, scrâșnind din dinți.

— Ben.

Bucătarul a întărit o cusătură. Ollie și-a încleștat mâinile pe brațele scaunului.

— Căpitanul îi poreclește pe toți. Nu știu de ce.

Beans a mai împuns cu acul de câteva ori, a făcut un nod cu grijă, a tăiat capetele firului cu foarfeca și s-a lăsat pe spate ca să-și admire opera.

— Arată bine. Cred că n-o să rămână urme.

— Mulțumesc, Ben.

Bucătarul a dat din cap drept răspuns.

Ollie i-a oferit ceasul său de mână în schimbul îngrijirii pe care i-o dăduse. Ben însă a refuzat, bucuros, pare-se că a mai făcut și altceva decât să amestece în oala cu terci de ovăz. Sau poate pentru că-și auzise numele pentru prima dată în zece ani.

Timp de două zile, cât a durat călătoria, Ollie a frecat podele, a curățat prova, a uns balamalele roase de sare și – *crème de la crème*¹⁷ – a prins șobolani. S-ar fi zis că pe un cargobot, în special unul plin cu grâne delicioase, era o mare tevatură să ții în frâu populația de rozătoare. Strângerea șobolanilor, cum îi spunea căpitanul, fusese una dintre sarcinile de căpătâi ale lui Willie, fostul matelot. Ollie a înțeles de ce dăduse Willie bir cu fugiții abia când s-a trezit că trebuia să așeze capcanele de mărimea unei cutii de pantofi și să pună în ele momeala – brânză verde, mucegăită, de fapt mai mult mucegai decât brânză – care mirosea a lapte stricat.

Ollie golea capcanele de două ori pe zi, aruncând trupurile ghilotinate direct în mare. Era dezgustător să vezi gurile rânjite ale șobolanilor cu incisivi galbeni ascuțiți, burțile umflate cu boabe de porumb și cozile ca niște șerpi. Erau, firește, cu mult mai mari decât șoarecii de câmp de la ferma de acasă. În ciuda înfățișării lor grotești, el spera totuși că animalele nu suferiseră. După ce din greșeală și-a prins degetele într-o capcană, s-a convins că sfârșitul lor fusese fulgerător și nedureros. Partea cea mai grea era că, din zgârcenie, căpitanul nu cumpăra capcane noi, așa că trebuia să frece plăcile de lemn pline de sânge într-o găleată cu apă sărată și apoi să le

pună la loc. Căpitanul numea asta „spălatul vaselor“. Era de departe cea mai nesuferită dintre sarcinile pe care le avea. Dar îl ținea ocupat, împiedicându-l să se gândească la părinții săi și la cât de mult greșise față de ei – cea mai mare greșeală din viața lui.

Când au ajuns în Noua Scoție, Ollie l-a găsit pe Ben în cambuză frecând un morman de oale murdare.

— Mulțumesc pentru cusături, i-a spus Ollie, arătând cu mâna la frunte. Ești bun de chirurg.

— Ai face mai bine să-ți iei tălpășița înainte să se răzgândească șefu', l-a sfătuit Ben.

Ollie s-a gândit la căpitan. Aflase că îl chema McCracken și că, deși era un lup de mare aspru și cam necioplit care nu îi suferea pe pasagerii clandestini, detesta încă și mai mult neutralitatea Americii. Prin urmare, căpitanul s-a ținut de cuvânt și l-a lăsat să debarce în Noua Scoție. Altminteri, Ollie s-ar fi trezit că strânge mai departe capcanele de șobolani. Ben a trântit o oală în chiuvetă.

— Dacă eram mai tânăr cu treizeci de ani, îl lăsam și plecam cu tine.

Vorbele lui i-au readus în minte cum îi spusese de nenumărate ori tatăl său că avea de gând să meargă pe jos până la Montreal ca să se înscrie în marină. Și-a alungat gândul și a strâns mâna plină de clăbuc a bucătarului.

— Rămâi cu bine, Ben.

Ollie și-a luat valiza, a ieșit pe punte și s-a uitat peste provă. Halifax nu se deosebea cu nimic de porturile din Maine – apă ca de cerneală, șiruri de debarcadere șubrede și depozite de cărămidă – vârâte printre pădurile de pini. La fel de bine putea fi Portland, în afară de două lucruri: steagurile canadiene și navele militare. Docurile și portul interior erau pline de distrugătoare, fregate, crucișătoare, vase de patrulare, nave de escortă și detectoare de mine.

Pe fruntea lui Ollie au apărut broboane de sudoare. Le-a șters cu mâneca și s-a silit să pășească pe pasarelă, pricepând dintr-odată că pleacă la război.

Capitolul 6

EPPING, ANGLIA

S-a auzit un țârâit. Susan și Bertie au tresărit, speriați de sunetul neobișnuit, după atât de multe nopți petrecute în bubuit de explozii și urlet

de sirene. La al doilea țârâit, și-au dat seama că suna telefonul din casă. Și mai surprinzător era faptul că liniile telefonice încă funcționau.

Susan a fugit înăuntru, cu Ducesa în brațe. A lăsat grăbită porumbița pe spătarul unui scaun de lemn și pasărea a început să fluture din aripi pentru a-și păstra echilibrul.

— Alo! a spus Susan ridicând receptorul.

— Bună ziua, la telefon Jonathan Wallace, de la Asociația Națională pentru Porumbei. Aș dori să vorbesc cu Bertie Shepherd.

— Un moment.

Susan s-a uitat pe fereastră și l-a văzut pe Bertie strâmbându-se de durere din cauza picioarelor deformate de boală. L-a strigat ținând receptorul apăsat pe piept.

Bertie a grăbit pasul, mușcându-și buza de jos ori de câte ori simțea junghiuri în genunchi. A intrat în casă răsuflând greu.

— Asociația, i-a spus Susan, acoperind receptorul cu mâna.

Bătrânul și-a dres glasul.

— Bună ziua, a spus el încercând să vorbească fără să gâfâie.

Bertie a înclinat receptorul spre Susan, care s-a aplecat deasupra lui cu fața lipită de obrazul țepos al bunicului pentru a asculta și ea.

Domnul Wallace l-a informat în legătură cu o ședință comună la care urmau să participe Asociația, serviciile secrete britanice și RAF, planificată săptămâna următoare la Londra. Bertie era convocat alături de alți crescători de porumbei. A încercat să pună câteva întrebări, dar domnul Wallace nu a putut să-i comunice decât data și faptul că avea să fie escortat la o adresă secretă din Londra de către locotenentul-aviator Clyde Boar din RAF.

Susan l-a urmărit pe Bertie cum nota informațiile pe o bucată ruptă de hârtie, întrebându-se dacă avea să mai rămână ceva din Londra până săptămâna următoare și de ce le luase atât de mult timp autorităților să organizeze această misiune.

— La revedere, Jonathan, a spus Bertie.

A așezat apoi receptorul în furcă, întorcându-și privirile spre Susan.

— Îl cunoști? l-a întrebat ea.

Bertie a dat din cap că da.

— Am crescut porumbei împreună.

Susan a ridicat-o pe Ducesa de pe scaun.

— În starea ta nu poți pleca la drum.

— Dar mă simt bine.

L-a ajutat pe Bertie să meargă până la fotoliul din sufragerie. I-a așezat picioarele pe un taburet și i-a suflecat pantalonii până deasupra genunchilor. Picioarele subțiri erau ca două stinghiuțe, dar genunchii erau umflați ca pepenii. I-a apăsă o rotulă cu degetul.

— Au!

Susan a clătinat din cap.

— Nici vorbă să te duci undeva.

— Am să-mi revin, a spus el, punându-și mâna pe umărul lui Susan. Genunchii mi s-au umflat când am fugit spre adăpost.

I-a adus o bucată de pânză înmuiată în apă rece și niște alifie. L-a masat ușor pe genunchi.

Ducesa și-a luat zborul și s-a așezat pe spătarul scaunului în care stătea Bertie.

— La ce te uiți? a întrebat el peste umăr.

Ducesa și-a aplecat capul într-o parte, urmărind-o pe Susan cum îi bandajează genunchii bătrânului.

Ea și-a aranjat o șuviță de păr după ureche.

— O să mă duc eu.

Bertie a clătinat din cap.

— E prea periculos pentru tine.

— Tu abia poți merge, nici vorbă să călătorești până la Londra.

— Nu te pot lăsa să pleci. Părinții tăi și bunică-ta nu m-ar ierta niciodată, a spus el așezându-și mâna pe brațul lui Susan. Și nici eu!

Susan și-a amintit-o pe Buna, dându-și seama cât de mult îi lipseau plimbările lor prin pădurea din Epping, unde culegeau boabe de soc. Până acasă le mâncau aproape pe toate. „Să-i zici lui bunică-tu că ni le-au furat porumbeii lui“, obișnuia să-i spună Buna, mestecând o mână de boabe. Susan zâmbea cu gura până la urechi, apoi culegea o bobită din vreo tufă și o puneă pe limbă, simțindu-se poznașă. Era micul lor secret. Ajungeau acasă cu burțile pline, coșurile goale și cu noi amintiri din aventura lor, cu toate că de fiecare dată urmau aceeași potecă întortocheată. Susan și-o amintea în cele mai mici amănunte – șuvițele aproape albe, zâmbetul veșnic care îi răspândeă crețuri în obraji, glasul mlădios ca strunele unei viori vechi. Buna se sfârșise în somn, într-o seară caldă de vară cu patru ani în urmă. Părea că se întâmplase de o veșnicie – războiul căscase o prăpastie uriașă între trecut și prezent.

Susan a încercat să se gândească și la părinții săi, care muriseră de gripă spaniolă, dar nu reușea să-și amintească decât o ceată de copii care săreau coarda în timp ce cântau *Aveam o păsărea pe numele ei Enza. Am deschis fereastra și-năuntru a zburat Enza*. Susan își încleștă mâinile, încercând să-și alunge cântecul din minte.

— O să mă duc.

— Categorie, nu! a spus Bertie răspicat. Unde mai pui că Wallace a pomenit de unul, Clyde Boar. Singurul Boar pe care-l știu e drăcușorul ăla de la școala ta care a mâncat podoabele din pomul de Crăciun al parohiei. Sub nici o formă n-am să las un mâncător de beteală s-o însoțească pe nepoată-mea până la Londra!

Susan a clătinat din cap.

— Ghirlanda era făcută din floricele de porumb. Și mă îndoiesc că e vorba de aceeași persoană.

Capitolul 7

HALIFAX, NOUA SCOȚIE

Autoritățile de îmbarcare canadiene erau ca și inexistente după ce majoritatea vameșilor plecaseră la război. În port mai lucrau doar doi agenți – unul cu ochelari cu lentile groase, care se chinuia să citească ceva de pe blocnotesul său, și celălalt, care își petrecea tot timpul privind prin binoclu, de parcă aștepta ca din adâncimile portului Halifax să se ridice la suprafață vreun submarin german. Așa că Ollie a coborât pe pasarelă, s-a îndepărtat pur și simplu de vapor și s-a pierdut în mulțime.

Pentru că nu mai dorea să-și pună norocul la încercare încă o dată, Ollie a petrecut trei zile în Halifax încercând să găsească o navă cu destinația Anglia. A întâmpinat numai refuzuri, mai ales de la membrii echipajelor de pe navele militare britanice sau canadiene, care nu păreau impresionați că un tânăr cu fruntea cusută și o valiză jerpelită voia să ajungă pilot militar. Cartea de vizită a lui Bish și jurnalul său de bord nu îl ajutaseră cu nimic. Îi era tot mai clar că fără hârtoage oficiale nu avea cum să se imbarce pe un vas militar.

Abătut, Ollie s-a dus până în capătul debarcaderului și s-a așezat pe jos, cu picioarele atârinate deasupra apei. S-a uitat cum se retrag valurile, dezvelind pilonii de lemn acoperiți de scoici. Mirosul sărat îi umplea nările. A urmărit

cu privirea parâma groasă legată de un cargobot. La provă, cu litere albe stătea scris un nume. *Maaskerk*.

— *May skurk*, a citit Ollie cu glas tare, scărpînându-se în creștet. *Mase kirk*.

Un marinar care trecea pe acolo s-a oprit în spatele lui.

— *Mask urk... Mays kerk...*

Marinarul și-a scos boneta și a clătinat din cap.

— *Maaskurk*, a spus el cu accent olandez.

Ollie s-a întors și a încercat și el:

— *Maw skerk?*

— *Maaskurk*.

— *Maaskurk*, a repetat Ollie.

Marinarul a dat din cap aprobator.

— Ce faci aici, în afară de a schimonosi numele vasului meu?

— Încerc să ajung în Anglia, i-a răspuns Ollie. Mă înrolez în aviație.

— Nu vorbești ca un englez.

— Sunt american.

— De unde ești?

— Buxton, Maine.

— Buckon?

— Buxton.

— Booksen?

— Nu, Bux-ton.

Ollie l-a văzut zâmbind cu gura până la urechi și a înțeles că făcea haz de el.

— Cred că acum suntem chit.

Marinarul și-a pus boneta pe cap.

— Jumătate din echipajul nostru a plecat să lupte. Căpitanul m-a trimis pe țărm să găsesc gresori. Treci la treabă și eu îți aranjez să traversezi oceanul!

Ollie s-a ridicat în picioare și i-a întins mâna.

— Mulțumesc. Mă numesc Ollie.

— Jansen, a spus marinarul, strângându-i mâna.

Ollie și-a luat valiza și l-a urmat pe Jansen pe pasarelă. A fost imediat pus să ungă părțile mobile ale motoarelor și utilajelor mecanice. Foarte repede a început să miroasă a ulei, iar mâinile și cămașa i s-au umplut de pete cafenii. În timp ce ungea o roată dințată, l-au năpădit gândurile despre ce avea să-l aștepte în Anglia: *La ce bază de aviație am să ajung? Pe ce avion*

voi zbura? Cum arată un nazist? Mama și tata ar fi mândri de mine? O să fiu omorât? A mai pus niște ulei și a încetat să se mai frământe.

Cargobotul olandez *Maaskerk* făcea parte dintr-un convoi care se îndrepta spre Anglia sub protecția navelor militare canadiene și britanice. După o zi de mers pe mare, vasul olandez a început să aibă probleme cu elicea și a redus viteza la șapte noduri¹⁸. Pentru că nu mai putea ține pasul cu convoiul care înainta de două ori mai repede, *Maaskerk* a trebuit să navigheze pe cont propriu. Ollie i-a auzit pe membrii echipajului temându-se că deveniseră o țintă ușoară pentru torpilele submarinelor germane; unii dintre ei chiar făceau pariuri pe seama sosirii în siguranță în port, mai ales după ce au apărut zvonuri că în cală fusese încărcată în secret muniție de război – mult mai periculoasă decât grânele. Sau decât șobolanii. Când au ajuns la Liverpool, au aflat ceva incredibil: convoiul fusese atacat de o haită de submarine nemțești și pierduse mai mult de o duzină de vase. Moartea marinarilor l-a întristat pe Ollie, mulți îi făcuseră cu mâna de pe punte la plecarea din Halifax. Și-a dat brusc seama cât de norocos a fost că se urcase pe *Maaskerk*, doar pentru că stâlcise numele cargobotului.

Când a debarcat, Ollie se simțea fericit că a ajuns în Anglia, dar numai până când a văzut grozăviile. În port era dezastru. În afară de câteva docuri, din toate celelalte nu mai rămăseseră decât niște grămezi de lemne făcute fărâme și blocuri de beton prăbușite. Înspre nord, un întreg cartier era în ruine. Ollie a simțit că-l lasă picioarele. I se uscaseră gura. S-a urnit din loc cu valiza în mână, a ocolit o groapă mare, fără îndoială o bombă care își ratase ținta, și s-a așezat pe o grămadă de cărămizi. Pe lângă el treceau lucrători de la șantierul naval, în salopete murdare, cu ochi afundați în orbite și cute adânci de supărare pe față. Arătau ca și cum pierduseră niște ființe dragi; la fel ca Ollie, dacă nu și mai mult.

Îi tremurau mâinile. L-a străbătut un val de neliniște. Cum putea să schimbe lucrurile un tânăr din Buxton, pilot pe un avion de stropit câmpurile? Se simțea neputincios. Mai degrabă flăcău naiv de la țară decât aviator! Își închipuise că după moartea părinților necazurile sale aveau să ia sfârșit, dar acum înțelegea că acesta era doar începutul.

A tras adânc aer în piept ca să-și calmeze nervii. A deschis valiza și a scos fotografia părinților săi, făcută înainte de accidentul de tractor care îi lăsase tatăl infirm. Se țineau de mână, în hainele lor de duminică – tatăl purta cu mândrie cravata pe care Ollie i-o cumpăraseră cândva, de Crăciun, iar mama, îmbrăcată într-o rochie plisată, avea bucle lungi până la umeri. Ollie și-a

șters lacrimile, năpădit de un sentiment de vină pentru că le nesocotise convingerea că Marea Britanie trebuia ajutată, dar mai ales pentru că nu mai avusese prilejul de a-și cere iertare. Părinții făcuseră sacrificii ca să-i ofere o viață bună care, crezuse el, i se cuvenea. Își dorea să aibă măcar pe jumătate spiritul lor puternic. În pofida faptului că nu avea bani, nu avea casă și numai un nebun putea să creadă că avea să ajungă pilot RAF, și-a jurat să meargă mai departe. A pus fotografia la loc, și-a alungat temerile și a plecat de pe grămada de cărămizi.

Ca să facă rost de ceva bani cât să-și cumpere niște pâine prăjită și un bilet de tren până la Londra, a muncit toată ziua descărcând marfă de pe *Maaskerk*. În timp ce căra niște cutii grele umplute cu proiectile de artilerie, a văzut mai multe depozite mistuite de foc. La fel și oțelăria din Liverpool, care avea una din aripi distrusă complet. Ollie l-a întrebat atunci pe unul dintre lucrători, pe nume Joseph Burke, ce se întâmplase acolo. Joseph i-a povestit, cu fălcile tremurându-i, că Luftwaffe bombardase orașul cu câteva săptămâni în urmă. Bărbatul și-a împreunat mâinile ca pentru rugăciune și a continuat spunându-i că în noaptea bombardamentului soția lui, Millie, și fetița lor de doi ani, Christine, se refugiaseră în adăpostul din Cleveland Square. Adăpostul fusese lovit din plin și optsprezece persoane, printre care și Millie și Christine, muriseră pe loc.

— Eu lucram în schimbul de noapte, a spus Joseph. Trebuia să fi stat cu ele.

— Îmi pare rău, a șoptit Ollie.

Joseph a clătinat din cap, și-a șters ochii și s-a dus înapoi la locul său.

Ollie s-a întors la descărcat marfa, plin de furie. Și-a imaginat cum se înalță în aer într-un Hurricane, poate chiar un Spitfire, ca să scape pământul strămoșilor săi de răul făcut de naziști.

După ce a terminat de descărcat, Ollie și-a primit plata și s-a urcat într-un tren spre Londra, care era aproape gol, dat fiind că multă lume fugea din oraș. A înțeles de ce abia când trenul s-a apropiat de capitală.

Cu toate că în Liverpool portul fusese puternic bombardat, cartierele locuite scăpaseră neatinse în cea mai mare parte. Nu același lucru se întâmplase în Londra. Marele oraș era învăluit într-o pâclă cenușie. Ollie a scos capul pe geam ca să vadă mai bine. Vântul îi bătea în față și îi umplea nările cu mirosul de fum. Când trenul s-a apropiat pufăind de marginile orașului, prin fața ochilor i s-au perindat fabrici distruse, clădiri arse, o biserică cu turla dărâmată și zone întregi din ceea ce fuseseră cândva străzi

cu locuințe, reduse la niște grămezi de moloz care ardeau mocnit. Părea că Londra fusese incinerată, bucată cu bucată.

Când trenul a ajuns în dreptul primului cimitir, Ollie a văzut sute de morminte noi presărate pe toată pajiștea îngrijită de altădată, dar și zeci de gropi proaspăt săpate pentru victimele care așteptau să fie îngropate, ori ca măsură de prevedere pentru o nouă noapte de bombardamente. Șiruri de sicrie din lemn de pin stăteau rezemate de zidul morgii, ca o macabră linie de producție. Și tocmai când Ollie se simțea anesteziat în fața acestei orori, le-a văzut. Micile sicrie.

A avut atunci senzația că rămâne fără aer.

— Așa ceva n-ar trebui să se-ntâmple, a șoptit pentru sine.

Copiii nu trebuiau să piară înaintea părinților. Războaiele nu trebuiau să se poarte în orașe. La școală învățase că luptele au loc pe câmpul de bătălie. Gettysburg¹⁹. Frontul de vest. Gallipoli²⁰. Bătălia de pe Somme²¹. Era convins că în tranșeele pline de noroi fuseseră adevărate băi de sânge. Nu erau oare acelea regulile războiului? Erau, dar nu și în cazul naziștilor. Luftwaffe adusese războiul în mijlocul orașelor, fără să țină seama de uciderea civililor nevinovați, printre care și copii. Ollie a privit cum cimitirul dispare în depărtare, întrebându-se dacă în Marea Britanie erau destui copaci pentru atâtea sicrie.

Un scâncet de copil. S-a întors și, două rânduri de scaune mai în spate, a văzut o mamă care se străduia să-și liniștească fetița de vreo cinci, șase ani. Femeia o mângâia pe obraji și încerca în toate chipurile să-i abată atenția de la priveliștea îngrozitoare de afară.

— Tata n-a pățit nimic... războiul o să se termine repede.

Femeia repeta cuvintele întruna, de parcă erau niște formule magice. Fetița se tânguia însă și mai tare. Mama n-a mai rezistat și a început și ea să plângă.

Ollie a deschis valiza și a scos dinăuntru singurul lui obiect curat – un ciorap, perechea celui cu care își oblojise rana de la cap. S-a sculat în picioare, l-a făcut ghem și s-a dus spre rândurile din spate. Femeia și fetița au ridicat privirile, amândouă cu fețele pline de lacrimi.

— Păcat că n-am o batistă, a spus Ollie și i-a întins ciorapul femeii.

Femeia l-a luat și a șters ușor obrajii fetiței. Ollie s-a întors la locul său și a închis geamul, în încercarea de a ține la distanță moartea și prăpădul. Tot restul drumului a stat cu fruntea îngropată în palme.

Străzile Londrei erau pline de voluntari care înlăturau molozul. Spre surprinderea lui Ollie, multe prăvălii erau deschise. Avea să afle curând că Luftwaffe bombardase orașul paisprezece nopți la rând și că mulți londonezi își petreceau acum nopțile în adăposturile subterane. Ollie era mișcat de curajul locuitorilor care își vedeau mai departe de viețile lor, în ciuda ofensivei aeriene ordonate de Hitler.

Întrebând în dreapta și în stânga, a reușit să găsească biroul lui Charles Sweeny. După câte se părea, domnul Sweeny era un adevărat personaj monden și un om de afaceri admirat. Cu puțin înainte de ora cinci, Ollie a intrat într-o clădire mare de birouri aflată chiar în inima Londrei, care avusese norocul să fie cruțată de bombe. A urcat până la ultimul etaj, unde a fost întâmpinat de o secretară grizonantă care se grăbea să plece.

— Mă numesc Ollie Evans, s-a prezentat el, arătându-i femeii cartea de vizită pe care i-o dăduse Bishop. Bish ... ăăă, adică domnul Bishop... mi-a spus să vorbesc cu domnul Sweeny în legătură cu înrolarea mea în forțele aeriene regale.

Femeia a clătinat din cap.

— Domnul Sweeny nu este în oraș, a spus ea și a zvârlit la coș niște foi. Și tocmai plecam!

Ollie s-a uitat cum secretara încuie biroul și aruncă cheile în geantă.

— Vă rog, am venit tocmai din Statele Unite.

— Vino mâine!

Sirena a început să sune. Femeia a făcut un pas înapoi.

— Vin încoace.

Lui Ollie i s-a zburlit părul pe ceafă.

— În cât timp?

— Cincisprezece, poate douăzeci de minute. Sirena ne anunță că au fost zărite deasupra Canalului Mânecii.

Secretara și-a aruncat haina pe umeri, și-a agățat geanta pe umăr și a dat să plece.

— Vă rog! a strigat Ollie după ea. N-am unde să mă duc!

— Mâine!

— Dar poate că nu va mai fi un mâine!

— Numele.

— Ollie.

Sirena urla.

— Numele tău de familie!

A vârât o cheie în încuietoarea fișetului și l-a deschis.

— Evans.

A căutat printr-un sertar.

— Nu găsesc.

— Sunteți sigură?

Femeia a frunzărit și alte dosare. S-a oprit:

— Oliver?

— Da.

Atunci secretara a scos un plic și a împins sertarul cu zgomot. I-a întins plicul lui Ollie.

— Mâine dimineată ieși trenul până la Church Fenton.

A pus iar cheia în geantă.

— Te sfătuiesc, domnule Evans, să cauți un adăpost.

S-a întors și a plecat, însoțită ca de un ecou de zgomotul tocurilor pe pardoseala holului.

Ollie a fugit după ea pe scări.

— Unde să mă duc?

— Ia-te după oameni!

Ajuns în stradă, Ollie a pierdut-o din ochi pe femeie într-un grup de trecători care fugeau pe trotuar, dar a reușit să găsească adăpostul antiaerian dintr-o stație de metrou. Cu toate că era plin până la refuz de londonezii care stătuseră toată după-amiaza la coadă ca să intre, Ollie a reușit să găsească un locșor ocolit de ceilalți – un colț umed, pavat cu bolovani. Familia de lângă el își trecea timpul cu un joc de societate; fetița cea mai mică ținea în brațe o păpușă și o mască de gaze. Când Ollie s-a prezentat, fetița s-a aplecat spre mama ei și i-a spus:

— Vorbește ciudat.

Ollie a zâmbit, poate pentru prima dată după mai multe săptămâni, și le-a spus că venea tocmai din Maine ca să se înroleze în aviația militară.

În ciuda accentului său neobișnuit, i-au oferit o parte din hrana lor luată pe cartelă – cârnat uscat și sfeclă murată.

— Să știi că prețuim sacrificiul duminicilor pentru cauza războiului nostru, a spus capul familiei în timp ce îi tăia o bucată de cârnat. Ne ajuți să ne luăm cerul înapoi.

Ollie a încuviințat din cap.

Bubuitul exploziilor a început la lăsarea întinericului. În timp ce pământul se cutremura și din tavan cădeau bucățele de moloz, Ollie a deschis plicul.

La lumina slabă a unui felinar, a văzut înăuntru niște hârtii oficiale cu numele său, un bilet de tren și un bilețel adresat lui.

Domnule Evans,

În numele Forțelor Aeriene Regale și al cetățenilor Regatului Unit, vă suntem recunoscători pentru că vă oferiți serviciile în acest ceas de cumpănă. Bunul meu prieten Billy Bishop, general-locotenent al Forțelor Aeriene Regale Canadiene, m-a informat că este posibil să veniți aici, subliniind că a fost „impresionat de flăcăul din Maine“. Sper ca această scrisoare să ajungă la dumneavoastră. În caz afirmativ, hârtiile anexate vă vor îndruma către Escadrila 71 „Vulturul“²² din Church Fenton, condusă de comandantul W.M. Churchill. Vă doresc să izbândești în bătălia noastră comună.

Mult noroc,

Charles Sweeny

Ollie a deschis valiza, a pus plicul înăuntru și a scos un pulover pe care și l-a așezat sub cap drept pernă. Adăpostul s-a umplut de sforăituri. Un băiețel a tușit. Pământul s-a cutremurat. Din tavan au căzut firimituri de mortar. S-a șters de praful de pe față, apoi s-a întors pe-o parte și a încercat să găsească o poziție confortabilă pe pavajul bolovănos. Și-a amintit cum zbura cu biplanul pe deasupra câmpurilor de cartofi, dându-și seama cât de mult îi lipseau părinții săi. În timp ce tunetul bombelor germane se rostogolea peste oraș, a văzut-o pe fetiță dormind cu masca de gaze în brațe, iar păpușa îi căzuse pe jos. Ollie a jurat în sinea lui să ajute copila să-și ia cerul înapoi.

Capitolul 8

EPPING, ANGLIA

Bunicul lui Susan avusese dreptate; locotenent-aviatorul Clyde Boar era într-adevăr drăcușorul din școala primară. Faptul a fost confirmat chiar de locotenent când a sosit la ei în zori, după o altă noapte de bombardamente, cu misiunea de a-l însoți la Londra pe numitul Bertie Shephard, membru al

Asociației Naționale pentru Porumbei. Tocmai când locotenentul se pregătea să bată, Bertie a deschis larg ușa și l-a întrebat:

— Tu ești ăla care a ronțăit ghirlanda din pomul de Crăciun al parohiei?

Stânjenită, Susan s-a înroșit la față. Locotenent-aviatorul Clyde Boar, comandant de zbor RAF, un bărbat lat în umeri și înalt de peste un metru optzeci, și-a vârât mâinile în buzunare și a răspuns:

— Da, domnule. Și, după câte îmi amintesc, a fost absolut delicioasă!

Bertie l-a invitat înăuntru, părând mulțumit de franchețea locotenentului, sau poate nedumerit că drăcușorii de băieți care mănâncă beteală ajung aviatori încercați.

Apoi a arătat cu mâna spre picioarele lui deformate.

— Tare mi-e teamă că nu mă țin genunchii să fac drumul până acolo.

Susan și-a pus mâna pe umărul bunicului.

— Înțeleg, a spus locotenentul Clyde Boar. După ședință, mă ocup eu să vă trimit ordinele și instrucțiunile primite.

— Nu va fi nevoie, a spus Bertie. Merge Susan în locul meu.

Locotenentul a ridicat din sprâncene. Susan i-a întins mâna.

— Salut, locotenente.

Boar s-a întors spre Bertie.

— Cred că ordinul spune clar ca dumneavoastră să participați la...

— Jonathan Wallace, de la Asociația Națională pentru Porumbei, a solicitat participarea unui reprezentant al fermei Bertie Shepherd, l-a întrerupt Bertie.

Locotenentul și-a frecat bărbia.

— Susan este membră a serviciului, și ea va fi reprezentanta mea, a continuat bătrânul.

Susan și-a dres glasul, cu mâna încă întinsă. Boar i-a strâns-o.

Bertie s-a apropiat de locotenent.

— Mă bizui pe tine că vei avea grijă să nu i se întâmple nimic neplăcut lui Susan.

— Întrunirea este la ora unsprezece dimineăta. Vom pleca din Londra cu trenul de după-amiază, înainte să înceapă bombardamentele.

Bertie a îmbrățișat-o pe Susan, șoptindu-i:

— Ești tot atât de bună ca ei. Fii tare ca oul!

Susan l-a strâns în brațe.

Fii tare ca oul, a repetat Susan în gând. Puteai fi moale de frică pe dinăuntru, dar tare ca ardezia pe dinafară. Erau cuvinte de îmbărbătare pe

care bunicul i le spunea rareori, numai când era mare nevoie de ele. Bertie îi fusese întotdeauna alături în toate încercările, dându-i încredere că putea obține orice prin râvnă și credință. Era convinsă că tocmai aceste încurajări neconținute au ajutat-o să meargă la Universitatea din Londra. Susan știa și că Bertie a trebuit să-și calce pe inimă ca s-o lase să meargă la oraș. Și-ar fi dorit ca bunicul să cedeze doar în urma insistențelor ei repetate. În schimb, balanța au înclinat-o genunchii tot mai șubrezi ai lui Bertie. S-a rugat să-l poată face mândru de ea.

— Ești sigur că poți avea singur grijă de porumbei? l-a întrebat Susan.

Cu ochi umezi, Bertie a încuviințat din cap.

— Poate că nu-s în stare să merg până la Londra, dar până la hulubărie eu cred că mă mișc al naibii de bine!

Susan l-a sărutat pe obraji și a plecat. S-a urcat în spatele unui vehicul militar verde alături de locotenentul Boar. La volan stătea un soldat. În timp ce mașina se îndepărta, Susan s-a întors și l-a văzut pe Bertie traversând anevoios pajiștea, nevrând să piardă nici o secundă înainte de a trece la treabă. Și, cocoțat în vârful hulubăriei, un porumbel cu un penaj viu colorat, de neconfundat. Prin geamul din spate al mașinii, Susan a urmărit cum dispar în depărtare Bertie, Ducea și sanctuarul casei sale.

Șoferul i-a lăsat pe Susan și pe locotenent la gara din North Weald. Cei doi s-au urcat în trenul de Londra și s-au așezat pe locurile din spate.

— Am fost la școală împreună, a spus Susan, când trenul s-a urnit din loc. Eram cu doi ani în urma ta.

Boar a ridicat un deget.

— Ah, tu erai fetița căreia îi plăceau păsările!

— Porumbeii...

Locotenentul i-a oferit lui Susan o țigară, dar ea l-a refuzat clătinând din cap. El și-a aprins țigara și a tras adânc din ea.

— Sunt comandant de zbor, a spus el suflând fumul. Pe un Blenheim²³.

Susan a dat din cap aprobator.

— După misiunea asta, abia aștept să conduc o escadrilă de Spitfire.

— Iar eu, să salvez țara.

Pe Boar l-a apucat tusea și a scăpat scrumul pe fusta lui Susan.

— Scuză-mă.

L-a îndepărtat cu latul palmei, apoi a coborât geamul.

Peste fața lui Susan a trecut un val de aer rece. *Aveam o pasărea pe numele ei Enza. Am deschis fereastra și-năuntru a zburat Enza...* I s-a făcut

frig.

— Vrei să închizi geamul, te rog?

Locotenentul a oftat, suflând fumul pe nări.

Susan a simțit nevoia să-i explice că nu era vorba de aerul rece, ci de altceva, mult mai important pentru ea, dar a renunțat când locotenentul a aruncat țigara pe geam, l-a închis și apoi s-a lăsat pe spate ca să-și odihnească ochii.

Când trenul s-a apropiat de Londra, pasagerii, nerăbdători să vadă ce urme lăsase bombardamentul din noaptea ce trecuse, s-au strâns la geamuri. Deasupra orașului se înălțau coloane de fum. Pe măsură ce trenul se apropia gâfâind de epicentrul Londrei, clădirile lovite de bombe erau tot mai numeroase și distrugerile se vedeau tot mai mari. Brigăzile de pompieri se luptau cu flăcările uriașe într-un efort inutil de a împiedica focul să se întindă și la edificiile care scăpaseră neatinse.

În copilărie, bunicii o duceau în fiecare an la Londra de ziua sa de naștere. Amintirile erau pline de vizite la grădina zoologică, plimbări prin Trafalgar Square, picnicuri în Hyde Park și tratații la Filmore Pie & Mash Shop²⁴. Spre deosebire de restul clienților de la Filmore, comandau numai desertul – tartă ornată din belșug cu cremă – în defavoarea plăcintelor savuroase sau a țigarilor în aspic. Își amintea cum Agnes a încercat odată să-i șteargă lui Bertie cu șervetul crema de pe obraji, doar că bunicul și-a pus un strop de cremă pe nas, a tras-o spre el și i-a spus: „Sărută-mă, Agnes!”

Susan s-a uitat pe fereastră și nu îi venea să-și creadă ochilor. Londra cu care crescuse n-avea nici o legătură cu metropola mutilată. Știrile de la radio și din ziare o pregătiseră prea puțin pentru această infernală ruină pârjolită. A început să respire sacadat, cuprinsă de un amestec de șoc și furie.

Cortegii de londonezi care își petrecuseră noaptea prin adăposturile de la metrou se întorceau la casele lor – sau la ruinele lor fumegânde. Susan a zărit doi copii așezați pe treptele unei clădiri de la stradă, fetița mai mare legănându-și pe genunchi frățiorul mai mic pentru a-l liniști. A băgat de seamă că părinții lipseau și și-a șters lacrimile.

Trenul s-a oprit cu câteva străzi înainte de a intra în gară, din cauza unei bombe care spulberase șinele, lăsând în urmă un crater de mărimea unui autobuz. Au coborât din tren în vaietele sirenelor de ambulanță, poliție și pompieri. Mirosul de lemn ars și benzină a copleșit-o pe Susan. Biblioteca

de peste drum fusese transformată într-un spital improvizat: târgile cu răniți erau trase înăuntru de doctori. Susan și-a dus mâna la gură.

— N-ai ce să faci aici, a spus locotenentul, împingând-o ușor de la spate. Trebuie să mergem.

Susan s-a lăsat cu greu dusă de acolo.

Au străbătut străzi întregi, trecând pe lângă tot mai multe semne ale prăpădului. Într-un parc, printre leagăne și carusele, erau amplasate tunuri antiaeriene. Paradisul de altădată al copiilor se umpluse de bărbați încruntați care înălțau metereze din saci cu nisip.

Unele părți ale Londrei erau de nerecunoscut; secole de arhitectură șterse de pe fața pământului; mii de londonezi morți. Lui Susan îi tremurau picioarele. Voia să plângă, dar s-a silit să meargă mai departe prin Westminster, până când locotenentul Boar s-a oprit în fața Ministerului de Finanțe.

— Am ajuns? a întrebat Susan.

Locotenentul a coborât glasul.

— Comandamentul forțelor aeriene se mută în afara Londrei. Se aude că și serviciile secrete pleacă din oraș. Churchill însă este de neclintit. A declarat că va dirija operațiunile militare de aici, din subsolul clădirii.

— Poate că nu vrea să-i lase în voia sorții pe londonezi.

Boar i-a ignorat spusele și a deschis ușa.

Locotenentul a înmănat documentele oficiale și de identitate unuia dintre cei patru soldați care păzeau intrarea. Soldatul a deblocat o poartă de fier și i-a condus spre un rând de scări care coborau până la un labirint subteran imens, o fortăreață de beton care cuprindea birouri, săli de ședință și spații de dormit. Au trecut pe lângă un șir de săli de comandă, unde niște bărbați în uniformă stăteau aplecați peste tot felul de hărți mari. Țârlitul telefoanelor și țâcănitul mașinilor de scris se auzeau de peste tot. Au fost conduși într-o sală, cu o masă mare pătrată în mijloc, la care erau așezați patruzeci de bărbați. În timp ce se îndreptau spre puținele scaune libere, un ofițer s-a uitat la Susan și i-a spus:

— Adu-mi, te rog, niște ceai!

Susan și-a încheștat mâinile ca să nu îi tremure și i-a spus:

— Sunt aici din partea Asociației Naționale pentru Porumbel.

— Scuzați-mă, a zis ofițerul.

Cei doi s-au așezat pe scaune. Susan a aruncat o privire prin încăpere, unde se aflau laolaltă oameni din armată și serviciile secrete și membri ai

asociației. Cei de la serviciile secrete, cel mai probabil de la Școala Guvernamentală de Coduri și Cifruri, purtau costum, cravată și stăteau grupați în celălalt colț al mesei. Asociația Națională pentru Porumbei era o organizație civilă, și cu toate că Susan nu a zărit nici un chip familiar, i-a recunoscut pe membrii săi după părul încăruntit și puloverele de lână pe care le purtau la crescătorie. Susan a băgat de seamă că era singura femeie din încăpere. *Fii tare ca owl*, și-a spus ea în gând.

Un militar cu multe decorații așezat în capul mesei s-a ridicat în picioare.

— Sunt comandorul de aviație John Breen.

Peste încăpere s-a lăsat liniștea.

Comandorul a scris pe o tablă cuvintele *Operațiunea Columba*.

— Acesta este numele de cod al misiunii noastre.

Susan i-a văzut pe cei prezenți schimbând priviri între ei. Ea știa însă din timpul anilor de facultate că numele venea din latină și însemna „porumbel“.

— Avem nevoie de o sută de mii de porumbei, a spus comandorul, ștergându-și praful de cretă de pe mâni. Până la sfârșitul războiului este posibil să avem nevoie de două sute de mii.

Susan a văzut cum crescătorii au rămas cu gurile căscate la auzul acestei solicitări.

— Primul obiectiv al întrunirii noastre este un angajament din partea fiecăruia dintre dumneavoastră privind numărul de păsări și data de livrare.

Comandorul a scris pe tablă *Crescătorie... Nr. de păsări... Data*.

— După ce terminăm, membrii Serviciului pentru Porumbei pot pleca.

S-au distribuit mai multe pachete. Susan a luat plicul pe care era scris „Bertie Shepherd“. Înăuntru se găseau un creion ascuțit și o foaie de hârtie cu un tabel în care să treacă datele cerute. Ea a pus foaia pe masă cu fața în jos.

Comandorul părea grăbit, ori poate se simțea frustrat că avusese ghinionul să se ocupe de o misiune legată de porumbei. Oricum, pentru Susan era clară dorința lui de a scăpa cât mai repede de la această întrunire pentru a trece la lucruri mult mai importante, cum ar fi bătălia aeriană din Canalul Mânecii. Aproape imediat, comandorul a început să primească angajamentele cerute. Toți bătrânii crescători, până la unul, se executau fără să crâcnească, deprinși din anii Marelui Război să iasă din tranșeele pline de noroi la primul fluier al comandanților.

Lui Susan i se învălmășeau gândurile în minte. *Ce-au de gând militarii cu*

atâția porumbei? Unde vor să-i ducă? Cine o să-i îngrijească? A ridicat mâna.

— Susan, i-a șoptit Boar, nu este momentul.

Susan a șovăit puțin, apoi a ridicat mâna și mai sus.

Comandorul s-a oprit.

— Da, domnișoară...

— Shepherd. Sunt aici în numele bunicului meu, Bertie Shepherd. Nu a putut veni pentru că...

— Aveți vreo întrebare? a întrerupt-o comandorul.

Susan a înghițit în sec.

— Pot să vă întreb ce aveți de gând să faceți cu porumbeii noștri?

— Este confidențial. Doar câteva persoane sunt la curent cu planurile noastre, pentru a limita pe cât posibil compromiterea acestei acțiuni secrete.

Comandorul s-a întors spre următorul crescător pentru a-i cere numărul de porumbei.

Susan a aruncat o privire prin încăpere. Ochii vârstnicilor erau îndreptați spre ea. A simțit că toți gândeau același lucru, dar nu îndrăzneau să deschidă gura. Pe frunte i-au apărut broboane de transpirație. Palmele i s-au umezit. Inima îi bătea mai tare. S-a ridicat șovăind în picioare.

— Stai jos, Susan! i-a șoptit Boar.

Fii tare ca owl... ca owl... ca owl. Susan și-a îndreptat umerii.

Comandorul s-a oprit.

— Da, domnișoară Shepherd.

— Aveți în misiune și persoane calificate pentru a se ocupa de porumbei?

— Luați loc, domnișoară Shepherd.

— Aveți de gând să folosiți porumbeii noștri doar pentru dus, sau și pentru întors?

Comandorul a ridicat tonul.

— Luați loc, sau veți fi dată afară!

— Susan! a șuierat locotenentul furios.

— Știți că marea majoritate a porumbeilor din crescătoriile noastre sunt antrenați doar pentru un singur zbor? a întrebat Susan.

Comandorul a strigat după soldatul aflat pe coridor în fața ușii.

Soldatul a intrat și a salutat.

— Scoate-o de-aici! i-a ordonat comandorul.

Soldatul s-a îndreptat spre Susan.

Susan s-a prins cu mâinile de muchia mesei.

— Sunteți conștient că porumbeii se vor întoarce în număr foarte mare la crescătoriile noastre? Dacă vreți ca Operațiunea Columba să reușească, nu este nevoie să știm *când* și *unde* îi veți folosi, dar trebuie să știm *cum*!

Un bărbat corpulent, purtând papion cu buline, s-a oprit în cadrul ușii deschise.

Militarii au luat poziție de drepți. Susan s-a întors și l-a văzut pe prim-ministrul Winston Churchill, însoțit de doi ofițeri.

— Inamicii mi-au invadat oare centrul de comandă? a întrebat Churchill cu un trabuc între dinți.

Susan a făcut ochii mari.

— Totul este sub control, a spus comandorul.

— Domnișoara are dreptate, a intervenit deodată un bătrân slab ridicându-se în picioare. Mă numesc Jonathan Wallace, din Asociația Națională pentru Porumbei. Cei mai mulți porumbei vor reveni la crescătoriile noastre. Îmi cer iertare tuturor că nu am vorbit mai devreme.

Ceilalți crescători au dat din cap aprobator.

Churchill s-a întors spre Susan.

— Aș putea să știu cine sunteți?

Susan și-a înghițit nodul din gât, remarcând fără să vrea că prim-ministrul arăta ca un bulldog în costum.

— Mă numesc Susan Shepherd. Cresc porumbei alături de bunicul meu și sunt studentă la zoologie. Sau cel puțin am fost până la începerea războiului.

Churchill s-a aplecat spre ea.

— Și ce faceți dumneavoastră acum înfruntând un ofițer de rang superior?

— Îmi fac datoria, domnule.

Mușchii fălcilor s-au contractat. Scrumul a căzut din trabuc. Churchill s-a întors spre comandor:

— Recomand să ne facem timp pentru a-i asculta pe domnul Wallace și pe ceilalți crescători. Cunoștințele lor pot fi extraordinar de valoroase pentru reușita misiunii. Inteligența, spiritul și fibra noastră tare ne vor conduce la victorie, a spus el.

A salutat cu gestul de a-și duce două degete la pălărie și a plecat.

Toată lumea a luat loc pe scaune. Comandorul a strâns creta între degete, cu obrazii cuprinși de roșeață.

— La naiba, Susan, i-a șoptit locotenentul. Nu-mi vine să cred că ai fost în stare de una ca asta.

— Nici mie, a spus Susan, simțindu-se de parcă fusese la o palmă de a fi călcată de un tren în viteză.

Întrunirea s-a întins mult după prânz. Nu numai că Susan a înțeles în ce fel urmau să fie folosiți porumbeii, dar a aflat despre Operațiunea Columba lucruri care au făcut-o să regrete că nu-și ținuse gura.

Capitolul 9

LONDRA, ANGLIA

Susan și locotenent-aviatorul Boar au pierdut în ultima clipă cel din urmă tren care pleca din Londra. În timp ce locotenentul se agita să facă rost de un vehicul militar care să-i ducă înapoi la North Weald, Susan căuta în gară un telefon ca să-l sune pe Bertie. Afară, apusul arunca umbre vineții. *Nu mai avem timp*, și-a spus. A reușit să găsească o cabină telefonică în fața gării, dar liniile erau moarte. Când a așezat receptorul în furcă, s-a auzit urletul sirenei. Susan și-a dus mâinile la urechi. Grupuri răzlețe de londonezi privind în sus. Pași grăbiți. Străzi golite.

Au renunțat să mai caute un mijloc de a se întoarce. Au mers pe străzi până la prima stație de metrou, pe urmele unei femei cu trei băieți, fiecare ducând câte o pătură și o pernă. Susan se simțea vinovată la gândul că Bertie avea să-și facă griji. În mai puțin de o oră însă, a uitat de el când a explodat primul val de bombe, cutremurând adăpostul și presărându-i fărâme de tencuială în păr.

În timp ce își scutura praful de pe cap, a văzut că femeia după care se luaseră a deschis o carte și a început să le citească celor trei copii. În ciuda străduințelor sale de a le abate atenția, copiii stăteau numai cu ochii în tavan. Susan a văzut mai încolo o altă familie care își trecea timpul cu un joc de societate; când le venea rândul, aruncau zarul și suflau praful de pe pioni. O bătrână își învăța nepoata să tricoteze și din clinchetul andrelor creștea încet un fular. În ciuda urgiei dezlănțuite deasupra capetelor lor, londonezii încercau din răspuțuri să-și vadă mai departe de viață, dacă nu pentru ei, atunci măcar pentru copii.

În cele din urmă, femeia a învelit copiii cu pătura. Lumina felinarelor s-a micșorat. Tunetul bombelor s-a întetit.

Susan a rămas cu ochii pironiți în tavan. *Adăpostul rezistă oare la o lovitură din plin?* Inima a început să i se zbată în coșul pieptului. A încleștat

pumnii, înfigându-și unghiile în palmă. Frica de a sta ascunsă sub pământ în timp ce Luftwaffe bombarda Londra era mai cumplită decât și-ar fi imaginat vreodată. La fiecare bubuitură, se simțea cu un pas mai aproape de moarte.

— Trebuie să te odihnești, Susan, a spus Boar, care stătea lângă ea. În noaptea asta nu putem face nimic.

A dat din cap. Locotenentul s-a sprijinit de zid și a închis ochii.

Însă, cu stomacul întors pe dos de neliniște, a rămas trează, întrebându-se dacă aripile a o sută de mii de porumbei puteau schimba soarta războiului.

Odată cu zorii, s-a oprit și ultimul val de bombardamente. Sirena a dat semnalul de încetare, un huruit lung asurzitor care i-a trezit pe ocupanții adăpostului. Unii s-au întins să se dezmoștească, alții și-au șters praful de pe față. Pe măsură ce oamenii își adunau păturile, pernele și sacoșele, vorbeau din ce în ce mai tare. Temerile lui Susan s-au domolit încetul cu încetul. Cu toate că nu dormise deloc, nu se simțea obosită, pentru că nu dispăruse cu totul adrenalina provocată de bubuitul bombelor și al exploziilor – atât de aproape de ea, nu ca ecourile îndepărtate pe care le auzea acasă. Poate că, dacă ar fi dormit cu săptămânile alături de ceilalți, prin stații de metrou, s-ar fi obișnuit cu ele, iar detunăturile și zgâlțâiturile pământului ar fi fost ceva firesc.

Pe când londonezii se pregăteau să iasă afară, a văzut o fetiță cu părul blond încâlcit care și-a aruncat masca de gaze și a luat de jos o păpușă. În clipa aceea, Susan și-a dorit să poată lua fetița, împreună cu părinții și ceilalți oameni din adăpost, și să-i ducă pe toți în siguranța vieții de la țară.

— Bună dimineața! a salutat-o locotenent-aviatorul Boar, după care și-a trecut degetele prin păr și palmele peste uniforma RAF, încercând s-o netezească. Ai dormit bine?

Susan a clătinat din cap. Peste noapte simțise la un moment dat mâna locotenentului pe coapsă și răsuflarea în ceafă. Se trăsese deoparte pe pavajul rece, fără să mai închidă un ochi.

Ușa adăpostului s-a deschis. Oamenii și-au strâns lucrurile și au ieșit pe rând în zgomotul mașinilor de pompieri și în mirosul acru înțepător, un amestec de sulf și petrol ars. Pe strada de alături, ardea un șir întreg de clădiri năruite. Pompieri cu fețele mânjite de funingine și sudoare se străduiau să stingă focul. Susan a luat-o în direcția opusă, ca să nu mai audă strigătele locatarilor care tocmai ieșiseră din adăpost și își vedeau locuințele înghițite de flăcări.

Până la gară, au fost nevoiți să se strecoare prin labirintul de străduțe blocate, multe dintre ele, de baricade, mașini de pompieri sau grămezi de moloz. Gara era sufocată de londonezi care încercau să părăsească orașul, judecând după mulțimea de cufere înșirate de-a lungul peronului.

Pe măsură ce ajungeau la tren, oamenii se împingeau să-și facă loc în vagoane. Locotenentul a găsit două locuri, dar Susan a insistat să le cedeze unei perechi care avea un sugar, așa că amândoi au rămas în picioare printre ceilalți călători, cu toții disperați să fugă în afara Londrei.

Locomotiva a şuierat, trenul s-a urnit cu o smucitură și Susan s-a dezechilibrat.

Locotenentul a prins-o. Susan i-a simțit degetele zăbovind-i pe trup. A încercat să se îndepărteze de el, dar culoarul era ticsit.

— Aș vrea să ne mai vedem, a spus Boar, coborându-și mâna pe coapsa ei.

— Amândoi avem alte lucruri de făcut, a spus Susan, trăgându-se de lângă el.

Boar s-a aplecat spre ea:

— Un motiv în plus ca să ne cunoaștem mai bine.

Susan i-a simțit răsuflarea acră.

— Nu cred că ar fi o idee bună, locotenente.

— Spune-mi pe nume. Clyde.

Susan a bătut nervoasă cu degetele pe poșetă.

— Locotenente, nu pot să-mi îndeplinesc misiunea pe care am primit-o dacă-mi pierd timpul cu chestiuni personale. Și tu ai ordinele pe care trebuie să le execuți.

— Eu sunt comandant de zbor, a spus Boar. La rangul meu, mi se permite o oarecare..., a făcut el o pauză, măsurându-i trupul din ochi, ... flexibilitate.

— Sunt flatată. Dar răspunsul meu este nu, a spus Susan și s-a întors cu spatele.

Boar a prins-o de încheietură. Susan s-a uitat muștrător spre mâna lui.

— N-am terminat, a insistat el, strângând-o mai tare.

— Dă-i drumul, s-a auzit deodată o voce de lângă ei.

Susan a ridicat ochii și a văzut un tânăr cu păr castaniu ondulat, care ținea în mână o valiză.

— Vezi-ți de treabă, iancheule, l-a repezit Boar.

— Dă-i drumul! a spus Ollie calm.

Susan a simțit că locotenentul i-a lăsat mâna.

— Ce cauți aici, iancheule? a spus Boar amenințător, făcând un pas spre Ollie.

— Mă duc la Church Fenton să mă înrolez în escadrila „Vulturul“, a răspuns Ollie și a bătut ușor cu mâna peste plicul care i se vedea ieșind din buzunarul jachetei.

— Impresionant. Am auzit eu că-i adună pe ianchei, dar am crezut că sunt doar zvonuri. Pot să mă uit? a spus Boar și a înșfăcat plicul.

— Dă-mi-l înapoi, i-a cerut Ollie, lăsând valiza jos.

Locotenentul s-a uitat la scrisoarea semnată de Charles Sweeny, apoi a rupt-o în două și a aruncat-o pe fereastră, spunându-i:

— Acum du-te acasă la mămica ta.

Bucățile de hârtie au zburat printre grinzile unui pod și au căzut în mlaștină. Susan l-a privit pe tânărul care-i sărise în ajutor. I-a văzut mânia întipărită pe chip. A simțit că se înfuriase pe locotenent mai mult din pricina cuvintelor pe care le rostise decât pentru ce făcuse.

Ollie și-a încheștat pumnul, a ridicat brațul și apoi l-a lovit pe locotenent în figură. Capul i s-a dus într-o parte, dar s-a ținut bine pe picioare.

O femeie a țipat. S-au întors capete. Câțiva pasageri mai curajoși s-au vârât între cei doi, în încercarea de a opri bătaia.

Boar s-a șters la gură cu dosul palmei. Sângele i s-a prelins între dinți.

— Ai să regreti, iancheule, a spus el, apoi și-a netezit uniformă, uitându-se calm la Susan. Eu voiam doar...

Ea și-a încrucișat brațele și a întors capul, privind drept înainte pe geam.

Boar l-a săgetat pe Ollie cu privirea, apoi și-a făcut loc printre călătorii înghesuți, îmbrâncindu-i până a ajuns la vagonul din față.

— Ești bine? a întrebat-o Ollie.

— Să știi că nu era nevoie.

— Bine, dar pe tine te-a strâns de mână, iar mie mi-a aruncat hârtiile pe geam și a spus ceva de mama.

Susan s-a întors spre el.

— Apreciez grija ta, dar te asigur că pot să mă apăr și singură.

— Am încercat numai să fiu de ajutor.

Susan s-a frecat la încheietură.

— Cum te numești?

— Ollie.

— Numele meu este Susan, a spus ea, încercând să-și dea seama de unde vine accentul lui. De unde ești?

— Maine... Statele Unite.

— Ei bine, Ollie din Maine, îți sugerez să te muți în alt vagon, de preferat la capătul trenului. Iar când trenul oprește în North Weald, să cobori repezitor și să iei alt tren către destinația ta.

Ollie a dat din cap aprobator, apoi i-a întins mâna. Susan i-a strâns-o, remarcând cât de puternică și în același timp blândă era strângerea lui.

După ce Ollie s-a îndepărtat, Susan l-a urmărit cu privirea cum se îndrepta spre capătul din spate al vagonului.

După mai puțin de o oră, trenul s-a oprit cu un scrâșnet. Susan a coborât și a văzut câțiva soldați care îl puneau pe Ollie în cătușe. Lângă ei stătea Boar, dându-le ordine cu glas aspru. A copleșit-o dintr-odată un sentiment de vină. A privit neputincioasă cum soldații îl urcă pe Ollie în spatele unui vehicul militar și demarează în trombă.

Capitolul 10

NORTH WEALD, ANGLIA

Sub comanda locotenent-aviatorului Boar, soldații l-au dus pe Ollie în Seră²⁵, așa cum îi spuneau ei. Lui Ollie însă clădirea i se părea mai degrabă a fi o închisoare militară. Ținându-l de brațe, l-au lipit cu spatele de un zid de piatră. Boar l-a lovit pe Ollie în stomac. Picioarele i s-au înmuiat și s-a prăbușit la pământ. S-a făcut ghem, incapabil să mai respire. Soldații l-au ridicat de jos și l-au proptit iar de zid.

— Nu la față, le-a spus Boar. Nu vreau ca șefului să-i fie milă de el.

Locotenentul și-a strâns pumnul și i-a tras încă o lovitură în coaste. Ollie a început să gâfâie ca un crap scos din apă – cu gura deschisă, trăgând aer în piept – dar degeaba. Își simțea plămânii zdrobiți.

Deodată, s-a auzit alarma antiaeriană. Soldații au șters-o din celulă. Locotenent-aviatorul Boar a rămas.

— Trebuia să fi stat acasă, iancheule, i-a spus el și i-a dat un șut în ficat.

Ollie a gemut adânc, ghemuindu-se ca să-și apere părțile moi. Ușa celei s-a închis cu o bubuitură, apoi s-au auzit pași care se îndepărtau. Când respirația i-a revenit cât de cât la normal, s-a târât până la pat, dacă se putea numi așa: o scândură acoperită cu o pătură mirosind a mușchi. Afară bubuia artileria antiaeriană. Când a încercat să se ridice în picioare, capul îi vâjâia, iar camera se învârtea cu el. Și-a pierdut cunoștința.

Ollie s-a trezit când mâna i-a căzut din pat pe podeaua de ciment. A încercat să se întindă, dar s-a izbit cu capul și picioarele de pereții celulei. Pe podea se vedea umbra gratiilor de la ușă. Mirosea a piatră udă și a gândaci de Colorado, ca în pivnița de acasă.

Bănuia că era dimineață, chiar dacă celula nu avea ferestre. S-a auzit apa trasă la o toaletă. Își simțea gura uscată. Durerea îl străfulgera în coaste. S-a uitat la crăpăturile din tavan și s-a întrebat dacă și coastele lui arătau la fel. Pe coridor s-au auzit pași. Și-a pipăit corpul și s-a pregătit pentru o nouă rundă de lovituri.

A auzit clinchetul unei chei, scârțâitul balamalelor de metal, zgomot de pași lângă pat. A deschis ochii. Erau doi bărbați: un soldat în uniformă și un bărbat îmbrăcat cu pantaloni de tweed cu bretele și niște picioare crăcănate, de parcă ar fi călărit un ponei. Valiza lui Ollie atârna de mâna pătată de vârstă a bărbatului.

— Oliver de Maine! a spus o voce hârșăită.

— Da, a zis Ollie cu o voce uscată și a tușit, simțind o durere ascuțită în abdomen.

— Vino cu mine.

Ollie s-a ridicat încet de pe pat, apoi a reușit să stea pe picioarele nesigure. A văzut un soldat, simțindu-se ușurat că nu era dintre cei care îl bătuseră. Bărbatul scund cu picioare strâmbe avea părul alb, fața brăzdată de riduri și un ceas de buzunar cu lanțul petrecut peste vestă.

— Cine sunteți? l-a întrebat Ollie.

— Mă numesc Bertie. Bertie Shepherd. Trei luni de-acum încolo voi fi patronul tău.

Ollie s-a scărpinat în creștet și a aruncat o privire spre soldat. Acesta i-a făcut semn din cap să iasă din celulă.

A pornit pe coridor în urma lui Bertie, lăsându-l pe soldat în spate. Ajuns afară, l-a izbit în față lumina soarelui. A mijit ochii și a strănutat, simțind în același timp niște sfredelituri ca de pumnal care îi străpungea coastele.

— Noroc! i-a urat Bertie.

— Mulțumesc.

Ollie și-a dus mâna la coaste și l-a urmat pe bătrân până la o camionetă. Bertie i-a deschis ușa din stânga, l-a ajutat să urce și i-a aruncat valiza pe scaunul din spate. S-a urcat și el în cabină și s-a așezat la volan.

— Unde mergem? a întrebat Ollie.

Bertie a învârtit cheia în contact, și-a frecat genunchii și a pornit motorul.

— La muncă.

— Cum m-ați scos de-aici?

Bertie a apăsât pedala de accelerație și i-a claxonat pe militarii care se îndreptau spre un hangar.

— Am vorbit cu comandantul și am căzut la înțelegere.

— De ce?

Bertie l-a privit pe Ollie peste ochelari.

— Pentru că ai ajutat-o pe nepoata mea, Susan.

Ollie și-a adus aminte de tânăra delicată cu păr blond-cenușiu, de mâna locotenentului care o strângea de încheietură. S-a înroșit la față.

Bertie a apucat volanul.

— Dacă eram mai tânăr, îi băgam în cap nemernicului ăluia buna purtare cu pumnii, a spus el, privindu-l pe Ollie. Îți mulțumesc.

Ollie a dat ușor din cap.

— Și ce caută un flăcău din Maine atât de departe de casă?

Lui Ollie i-au apărut în minte chipurile părinților, florile veștejite de pe morminte.

— Nu mă mai lega nimic de locul acela.

Bătrânul și-a frecat iar genunchii. Ollie a arătat cu mâna spre un Hurricane care venea la aterizare.

— Sunt pilot. Trebuie să ajung la Church Fenton, ca să mă înrolez în escadrila „Vulturul“.

— Nouăzeci de zile nu te duci nicăieri. Așa a fost învoiala.

— Ce învoială?

— Înțelegerea pe care am făcut-o cu comandantul. Locotenent-colonelul Davies, a spus Bertie și a întors volanul brusc spre stânga pentru a ieși de pe aerodromul North Weald, obligându-l pe Ollie să se țină bine ca să nu fie azvârlit din camionetă.

— Ne-am înțeles că o să lucrezi trei luni pentru mine. Iar eu am fost de acord să nu depun plângere împotriva locotenent-aviatorului Clyde Boar pentru comportamentul său, nedemn de un ofițer din Forțele Aeriene Regale. I-am mai spus că îl cunosc pe vicemareșalul²⁶ forțelor aeriene, Keith Park, și că am de gând să-l sun după ce plec, în cazul în care nu rezolvăm o asemenea situație delicată.

— Apreciez ajutorul dumneavoastră de a mă scoate din închisoare, dar chiar trebuie să ajung la Church Fenton.

Bertie s-a uitat scurt la el.

— Oliver de Maine, cred că n-ai înțeles. Știi care e pedeapsa pentru lovirea unui ofițer?

Ollie a clătinat din cap.

— Să zaci într-o închisoare militară foaaarte mult timp. Până când câștigăm nenorocitul ăsta de război sau vorbim cu toții germană!

Ollie a înghițit în sec.

— În afară de asta, comandantul Davies cred că nu știa ce să facă cu tine. Ești american, nu ești înrolat în armata noastră – cel puțin, nu încă – iar el are pe cap o escadrilă de naziști care trec în fiecare noapte peste aerodromul lui ca să distrugă Londra. Davies a pierdut deja o mulțime de oameni; piloții pică din cer ca bolovanii. Bertie a oftat: Poate că nu te ținea închis până îți ieșea păr alb, dar sunt al naibii de sigur că era în stare să-ți pună bețe în roate cu un singur telefon la Church Fenton, ca să nu intri în armată. A primit propunerea mea cu bucurie, cred, și am căzut la învoială.

— Mulțumesc, Bertie. Cred că îți datorez, la fel și prietenului dumitale Keith Park, ceva mai multă recunoștință.

Bertie a izbucnit în râs, masându-și genunchiul.

— L-am întâlnit pe vicemareșal o dată, la o paradă din Londra. Și pentru că eram atât de aproape încât aș fi putut să dau mâna cu el, m-am gândit că nu strică să mă folosesc de numele lui.

Hohotul de râs al bătrânului a adus un zâmbet pe fața lui Ollie.

— Să fi văzut ce ochi a făcut comandantul când am pomenit numele lui Park. Părea un școlar chemat în biroul directorului, a continuat Bertie, tot cu mâna pe genunchi, râzând tot mai tare.

Ollie a pufnit în râs, ceea ce nu i se mai întâmplase de săptămâni bune, dar a trebuit să se țină cu mâinile de coaste.

— Se pare că te-au cam tăbăcit, Ollie. Dar nouăzeci de zile de lucru pentru misiunea noastră o să-ți dea timp să-ți revii.

— Misiune? Ce fel de misiune?

— Operațiunea Columba. Comandantul Davies are și el tot interesul ca misiunea să reușească, un alt motiv, cred, să-ți dea drumul ca să lucrezi pentru mine.

Ollie s-a scărpinat în creștet.

— Ce e Operațiunea *Columbia*?

— Columba! E strict secret, a spus Bertie.

Zâmbetul i-a dispărut dintr-odată și a lăsat privirea în jos.

— Cum să mă asigur eu că nu ești spion? a urmat el.

— Sunt pilot utilitar, stropesc recoltele, a spus Ollie, gândindu-se să caute prin valiză după licența de pilot.

Vântul șuiera prin fereastra deschisă. Camioneta a nimerit într-o hârtoapă, făcându-i să salte pe locurile lor.

Bertie a izbucnit în râs:

— Foarte curând o să afli totul despre misiune. Iar în următoarele trei luni o să înveți despre zbor mai mult decât într-o viață în carlinga unui Spitfire.

Ollie s-a uitat în oglinda retrovizoare cum, în urma lor, aerodromul dispărea. Oare în ce încurcătură intrase? s-a întrebat.

Capitolul 11

EPPING, ANGLIA

Susan a turnat grăunțe în tavă, apoi a bătut cu lingura de lemn în cutia de metal. Porumbeii au sosit în zbor și au început să ciugulească. În afară de Ducesa. Cu capul aplecat într-o parte, porumbița stătea pe platforma de aterizare și se uita la Susan.

— Bine, Ducesa, a spus Susan, și a luat niște grăunțe în palmă.

Ducesa a coborât pe podea, s-a apropiat legănându-se de ea și a început să uguie.

— Te-am învățat rău, a spus Susan și a mângâiat-o cu degetul pe spate.

Ducesa s-a apropiat de ea. A mai primit o mângâiere pe căpșor, apoi a început să ciugulească.

După ce grăunțele i-au dispărut din palmă, fie înghițite de Ducesa, fie împrăștiate pe podea, Susan și-a scuturat palmele și s-a ridicat în picioare.

— Acum, gata, dă-i drumul!

Ducesa s-a dus încet spre tava cu grăunțe, s-a oprit și s-a uitat la Susan.

— Hai, du-te!

Ducesa a lăsat căpșorul jos, de parcă fusese jignită, și s-a amestecat printre celelalte păsări. În timp ce o privea, lui Susan i-a trecut prin minte că porumbița se purta mai degrabă ca Whitby, ciobănescul de Shetland pe care îl avea Bertie când era ea mică. Fusese un câine foarte inteligent, care tot timpul cerșea afecțiune, fie frecându-și nasul de ea, fie furându-i mâncarea, de obicei o brișă caldă cu boabe de soc făcută de bunica. Bertie glumea acum că, dacă reîncarnarea ar exista, atunci sufletul lui Whitby se întrupase în Ducesa. Așa încerca el să explice comportamentul neobișnuit al Ducesei;

chiar și după atâția ani în care antrenase cele mai bune rase din Marea Britanie, nu îi venea să creadă că un asemenea porumbel extraordinar ieșise din găoace tocmai în hulubăria lui, sau mai exact, în castronul albastru folosit pentru fiertura de ovăz a soției sale.

Susan a mai aruncat o privire spre Ducea, al cărei penaj strălucitor sărea în ochi în mijlocul suratelor, ca un ou de Paști într-un coș cu ouă obișnuite. Susan s-a întors și a ieșit, iar ușa cu arc s-a închis cu zgomot în urma ei.

În timp ce pășea pe cărarea spre altă hulubărie, Susan a auzit camioneta bunicului, mai precis hârâitul inconfundabil al vitezelor lipsă când Bertie se lupta să acționeze ambreiajul. Apoi a zărit mașina, cu un pasager în cabină. Când s-a apropiat de casă, a văzut capul americanului zvâcnind la frâna bruscă pusă de Bertie. Susan și-a netezit fusta, apoi a văzut un găinaț lipit de pantof. L-a șters de un smoc de iarbă.

Bertie s-a dat jos din camionetă, urmat de Ollie, care se ținea cu mâinile de coaste.

Susan l-a privit cu gura deschisă.

Bertie și-a scos ceasul de buzunar din vestă, însă fără să se uite la el.

— Oliver de Maine va lucra pentru noi câteva luni.

Susan a făcut ochii mari.

— Doar până când terminăm prima parte a Operațiunii Columba, a spus Bertie, strâmbându-se când a trebuit să-și mute greutatea de pe un picior pe altul.

— Hai înăuntru, să-ți pun ceva la genunchi!

Bertie a încuviințat din cap și a intrat în casă.

Susan s-a întors spre Ollie.

— Trebuia să fi plecat imediat din gară, așa cum ți-am spus.

Ollie s-a apropiat de ea.

— Am încercat.

A băgat de seamă că Ollie se ținea de burtă.

— Te-au bătut?

— O să-mi treacă.

— Minunat. Absolut minunat! Cum o să terminăm ce-avem de făcut, când toată lumea e betegită? a întrebat Susan.

Ollie a dat din umeri și a urmat-o în casă.

Susan a scos câteva prosoape ude din răcitor și le-a înfășurat peste genunchii lui Bertie, după ce i-a suflecat pantalonii până sus pe coapsele slăbite. Bertie s-a lăsat pe spate în fotoliul său îmbrăcat în tweed.

— Mulțumesc, Susan. Trag un puișor de somn și apoi mă duc să îngrijesc de păsări.

— Ia-ți bastonul.

Bertie a refuzat cu un gest categoric din cap:

— Mă face să mă simt bătrân, mai mult decât durerea.

Susan l-a surprins pe Ollie privind lung la bastonul rezemat de șemineu.

— Să mergem sus să te speli.

În timp ce îl conducea pe Ollie la etaj, Susan a văzut cât de încet urca, după tevatura de la aerodrom. L-a dus într-o cameră de oaspeți care avea un mic pat de metal, un lavoar și o fereastră care dădea spre grădină. I-a arătat pe geam o baracă de lemn.

— Acolo este privata.

— Ce anume?

— Privata. Cred că voi o numiți latrină.

— A, da.

Susan i-a dat un prosop, o bucată de săpun și briciul de rezervă al lui Bertie, atingându-i cu grijă muchia ca să verifice dacă e încă bine ascuțit.

— Când ești gata, să cobori, a spus ea și a plecat, închizând ușa în urma sa.

O bătaie în ușă l-a trezit pe Ollie. S-a ridicat în pat, cu o grimasă de durere, apoi și-a lăsat picioarele pe podea.

Ușa s-a deschis încet.

— Ollie, a șoptit Susan.

— Cred că am adormit. Cât e ceasul?

— E seară. Ai dormit toată ziua.

— Cobor de îndată.

În timp ce Susan cobora scările, Ollie a netezit cearșaful. S-a dus la lavabou, și-a scos cămașa și a văzut că toată partea dreaptă, de la subsuoară până la șold, îi era plină de vânătăi de culoarea sfeclei; pieptul îi era acoperit de niște urme mai mici lăsate de încheieturile pumnilor – soldații îl făcuseră să arate de parcă fusese bătut cu un ciocan de frăgezit carnea. A turnat apă în lighean, s-a spălat, apoi, pentru prima dată după atâta timp, s-a bărbierit atent cu briciul care arăta mai degrabă ca un cuțit de vânătoare.

Pe când se încheia la cămașă, Ollie a observat pe perete o fotografie înrămată. L-a recunoscut pe Bertie, mai tânăr, cu părul negru și cu picioarele tot strâmbe, stând lângă o femeie care părea a fi soția sa. Lângă

ei, un cuplu de tineri cu un bebeluș în brațe. Ollie s-a gândit că trebuie să fi fost Susan, dar nu era sigur.

Când a coborât scările, a fost întâmpinat de mirosul pătrunzător al mâncării de varză. De foame, simțea împunsături în stomac.

— Îmi cer scuze, a spus el intrând în bucătărie.

Susan s-a dus la plită și a ridicat capacul de pe oală. Aburul s-a ridicat până la tavan.

Așezat deja la masă, Bertie a lăsat jos ziarul.

— Bună seara, Oliver de Maine, l-a salutat el și i-a făcut semn cu mâna să ia loc.

— Cred că am dormit prea mult, a spus Ollie, așezându-se pe scaun. Puteți să-mi spuneți doar Ollie.

— Prefer Oliver de Maine.

— Bunicule! l-a dojenit Susan.

— Sună maiestuos, a spus Bertie, ridicând mâinile ca un dirijor de orchestră. Oliver de Maine.

— În Maine nu sunt regi, a spus Ollie. Doar fermieri și pescari.

— Și piloți? l-a întrebat Bertie.

— Piloți care stropesc tarlăua cu cartofi, a spus Ollie masându-și coastele care îl dureau. În clipa asta, nu mă simt ca un pilot.

— Nu-ți face griji, flăcăule! a râs Bertie și l-a bătut ușor pe braț. Măine dimineață o să iei o lecție de zbor.

Ollie s-a scărpinat în cap, neînțelegându-i prea bine ciudatul simț al umorului.

Susan a umplut trei castroane, le-a pus pe masă și s-a așezat în fața lui Ollie. Bertie a rostit rugăciunea, chemând divinitatea pentru salvarea londonezilor și sfârșitul grabnic al războiului, de preferat cu o victorie britanică.

Ollie a mâncat repede. După foamea îndelungată, pentru papilele lui gustative varza fiartă cu bucăți de cartofi și praz a fost mai gustoasă decât oricare altă mâncare în ani de zile.

A mai luat o lingură, apoi a sorbit din ceai.

— Îmi pare rău că n-avem un ceai mai tare, a spus Susan.

— Raționalizările, a spus Bertie și a suflat ușor peste mâncarea din castronul său.

— Vă mulțumesc că ați împărțit mâncarea cu mine. Și pentru că m-ați primit la voi, a spus Ollie și a mai luat o lingură de varză.

Bertie s-a lăsat pe spate în scaun și a scos din buzunar o pipă. A pus tutun înăuntru, a aprins un chibrit și a sorbit din muștiuc, trăgând flacăra jos în vatră. A început să scoată fum pe nas. Mirosul de tutun ars a umplut încăperea.

— Povestește-mi despre tine, Oliver de Maine.

— Adică ce cauți aici? a întrebat Ollie.

Bertie a încuviințat din cap.

— N-am putut să stau deoparte, fără să lupt, a spus Ollie, ridicând privirea din castron. A remarcat ochii albaștri ai lui Susan, părul ei blond prins la spate într-un coc ținut cu agrafe, din care scăpaseră câteva șuvițe.

Bertie a pufăit din pipă, apoi l-a întrebat:

— Dar de ce aviația britanică? Dacă voiai să te înrolezi, de ce nu te-ai dus în Canada?

În mintea lui Ollie s-au înfiripat chipurile triste ale părinților săi. A tras adânc aer în piept și a răspuns:

— Tata spunea mereu că familia noastră poate că și-a pierdut accentul, dar sângele nostru este și va fi mereu britanic.

Bertie a zâmbit, cu pipa între dinți.

— Termină de mâncat, l-a îndemnat Susan. În curând se lasă întunericul.

Când a băgat iar lingura în castron, Ollie a lovit ceva tare, precum coaja de nucă. A dus lingura la gură, dar a încremenit. O scoică. Cu cochilia deschisă de tot și cu piciorușul afară.

— Scoicile nu au prea multă carne, îmi pare rău, s-a scuzat Susan. Le-am pus mai mult de gust.

Ollie a început să saliveze abundant.

— Afurisita asta de raționalizare! a spus Bertie.

Tânărul a simțit deodată furnicături pe limbă. Buzele i se umflau încet-încet. Bertie a lăsat pipa jos.

— Te simți bine?

— Sunt alergic la fructe de mare, a spus Ollie în timp ce stomacul a început să-i gălgâie.

Susan și-a dus mâna la gură.

Ollie a simțit o nouă bolboroseală în stomac, care se lăsa tot mai jos, de parcă dăduse pe gât un galon de zeamă de murături. S-a scuzat repede și s-a ridicat de la masă.

Prin fereastra bucătăriei, Susan și Bertie l-au văzut cum fuge spre privată.

Ollie a împins ușa grăbit, întâmpinat de mirosul de pământ și amoniac. A tras de nasturele de la pantaloni. Măruntaiele îi clocoteau. A tras și mai tare, strângând din fese și rugându-se să mai reziste câteva secunde. Nasturele a plesnit. Aproape că și-a rupt pantalonii, și natura și-a urmat cursul.

— Totu-i bine? a strigat Susan din grădină.

— Da.

Vocea lui Ollie răsună de parcă era închis într-un sicriu.

— Ești sigur?

— Da!

Printr-o crăpătură din ușă se vedea fusta lui Susan. Era sigur că ea nu avea cum să îl vadă, dar cu toate astea s-a acoperit cu mâinile.

— Ai nevoie de ceva?

Își simțea intestinalele ca pe un furtun de cauciuc plin de noduri folosit într-o întrecere de tras odgonul.

— Nu! E-n regulă!

— Scuză-mă, a spus Susan, apoi s-a dus spre casă.

Ollie s-a frecat pe burta umflată. Simțea junghiuri în măruntaie. Apoi s-a întâmplat. La început, ca un hârâit slab. Dar nu de la el. De afară. A simțit cum i se ridică părul pe mâini. Sunetul sirenei s-a auzit mai tare și mai ascuțit, străpungând pereții de lemn, de parcă erau din hârtie. Sirena a părut că se stinge, apoi a luat-o de la capăt, iar și iar, de fiecare dată mult mai tare, într-un crescendo parcă fără sfârșit.

— Noi ne ducem în adăpost! i-a strigat Bertie. Blestemații ăștia au venit mai devreme!

Printre scânduri, i-a văzut pe Susan și Bertie cum se îndreaptă spre o movilă de pământ.

— Grăbește-te, te rog! i-a strigat Susan.

Ollie a început să găfâie tot mai repede. Măruntaiele i s-au contractat. Tirul antiaerienei a bubuit și a zguduit pământul. Ollie a tresărit. S-a proptit cu mâinile de pereți. I-a intrat o așchie în deget. Privata s-a cutremurat.

Ollie și-a ridicat privirile. Colțul tavanului de tablă ruginită era îndoit în sus, lăsând să se vadă cerul întunecat. Printre salvele de artilerie de la sol, a auzit zgomotul bondarilor de metal. Bâzâitul s-a întetit. S-a uitat după hârtia igienică. A găsit însă o revistă cu pagini rupte. A întins mâna după o foaie, dar un alt junghi îngrozitor l-a făcut să se prindă cu mâinile de stomac. Zgomotul elicelor se apropia. Tirul antiaerienei a explodat. La mii de metri deasupra găurii din tavan a trecut un bombardier. Apoi altul. Și altul.

Ollie s-a aplecat în față, cu dosul în unghi drept deasupra găurii din podea. A întredeschis puțin ușa. O escadrilă de avioane Spitfire a trecut ca fulgerul pe deasupra casei, făcând să se zgâlțâie pereții. Când a ridicat ochii, a văzut cerul în amurg înnegrit de sute de bombardiere germane, însoțite de avioane de vânătoare, care scăpaseră de zecile de Hurricane și Spitfire ridicate în grabă de pe aerodromul North Weald. Proiectilele au explodat. Era gata să-i sară inima din piept. Mitralierele au început să împrăște aerul. Un Spitfire a căzut peste pădurea din Epping și flăcările l-au cuprins imediat. S-a rostogolit, apoi a explodat, umplând pădurea de șrapnele.

Stomacul a început să-i fiarbă. Durerea l-a săgetat în abdomen și picioare, trimițându-l înapoi pe scaunul de lemn. Resortul de la ușă s-a închis. Afară se dezlănțuise războiul, iar el era înțepenit aici, fără apărare și cu pantalonii în vine. Trecuse oceanul ca să lupte, scăpase de submarinele inamice și de șobolanii mari cât un câine, doar ca să se împotmolească în văgăuna aia, snopit în bătaie, intoxicat, și cu fundul lipit de scaunul unei latrine.

Flotila s-a îndreptat spre Londra, urmată de puținele avioane britanice rămase. Tirul antiaerienei din North Weald, oprit brusc, a fost urmat la scurt timp de ecoul tunurilor din Londra.

După ce s-a ușurat și crampele l-au lăsat aproape de tot, s-a șters cu o pagină de reclamă la scule de pescuit, apoi a ieșit. Cu picioarele tremurând, a traversat curtea. În pădure licăreau flăcări. Bubuitul bombelor umplea aerul. Când a ajuns la adăpost, s-a deschis ușa.

Bertie i-a făcut semn spre pădure și i-a dat un felinar.

Ollie și Susan au pornit printre copaci adulmecând mirosul de benzină arsă, în căutarea avionului Spitfire care se prăbușise. După un carpen căzut la pământ au găsit carlinga și ce mai rămăsese din pilot.

Susan a început să se roage, cu lacrimi pe obraji.

Ollie clocotea de furie. Ziarele de acasă nu fuseseră în stare să descrie întreaga grozăvie de aici. Era război. Oamenii mureau. Iar americanii nu făceau nimic, se mulțumeau doar să-și declare neutralitatea în timp ce asupra Londrei cădeau bombe. În mijlocul exploziilor care se auzeau de peste tot, a înțeles că și alți bărbați, femei, copii urmau să nu mai apuce răsăritul soarelui. S-a jurat în sinea lui să zboare din nou, cu orice preț. Avea să găsească el o cale să scape cerul de naziști.

— Mă întreb cine era, a spus Susan cu voce tremurătoare.

Ollie s-a uitat la pilotul mort, la brațele lui mutilate care atârnav prin geamul spart al cabinei.

— A avut soție? Copii? a urmat ea, cu capul plecat.

— Și eu aș vrea să știu, a spus Ollie, încercând să o aline, și a îndepărtat felinarul de epavă. Știu doar că și-a dat viața pentru țara lui.

— E atât de tânăr, a spus Susan. De când a început războiul, atâția oameni au murit mult prea devreme.

Ollie a făcut un pas spre ea. Susan a înălțat capul și a înghițit în sec, apoi a zis ca pentru sine:

— Nimeni nu știe când îi vine ceasul.

El a privit-o în ochii înlăcrimați.

— Atunci, trebuie să trăim din plin fiecare zi, ca pe ultima.

Susan a dat din cap cu înțelegere:

— Părinții mei au murit când eram foarte mică. Meritau să petreacă mai mult timp împreună...

— Îmi pare rău.

— Îi cunosc doar din ce mi-au povestit bunicii. Ei m-au crescut, a urmat ea, ștergându-și lacrimile.

— Și eu mi-am pierdut părinții.

— Dumnezeu!

— Au fost cei mai buni... niște părinți minunați, au avut multă grijă unul de celălalt.

Ollie a făcut o pauză. Vede aievea chipurile părinților săi ținându-se de mână pe verandă.

— Îmi doresc să am și eu parte cândva de același lucru, a reluat el.

— Și eu. Bunicii au dus o viață de poveste.

Susan a întors capul spre epava avionului.

— De când a început războiul, mă tem uneori că nu am să mai apuc ziua aceea, a spus ea.

Cu toate că se gândea la același lucru, Ollie i-a răspuns:

— Marea Britanie o să iasă cu bine din război. I-a pus ușor palma pe umăr și a continuat: Iar tu vei avea o viață lungă și fericită.

Susan i-a strâns degetele, apoi a lăsat mâna jos.

Au rămas de veghe lângă epava care încă fumega, până când au apărut doi soldați, porniți prin pădure să-l caute cu lanternele pe camaradul lor căzut. În timp ce bărbații se chinuiau să scoată rămășițele pilotului, Ollie și Susan s-au întors la buncărul de pământ. S-au așezat pe paturile de campanie. Ecoul bombardamentelor și mirosul de pământ umpleau aerul dinăuntru. Au schimbat câteva cuvinte despre Londra. Nimic despre pilotul căzut.

— Cât de dese sunt bombardamentele? a întrebat Ollie pentru a sparge tăcerea.

— În fiecare noapte, a răspuns Bertie.

Susan l-a privit pe Ollie cu ochii ei albaștri, care păreau mai întunecați la lumina slabă a felinarului.

— Vin în valuri. Și pleacă la răsăritul soarelui.

Bertie a tras adânc aer în piept, apoi s-a sculat de pe pat.

— Gata, m-am săturat!

A deschis larg ușa adăpostului și a amenințat sfidător cu pumnul în aer.

— N-o să-i mai las niciodată pe naziști să mă trimită sub pământ ca pe o cârtiță!

Apoi a pornit-o prin iarbă legănându-se. Focul exploziilor lumina cerul.

— Vrei să rămâi aici sau să ieși? a întrebat Ollie.

— Să mergem, a spus Susan.

L-au urmat pe Bertie până acasă. Ajunsă înăuntru, Susan a astupat imediat ferestrele. Bertie și-a aprins pipa și a început să citească o carte. Ollie a urcat în camera lui și s-a prăbușit pe pat.

Capitolul 12

NORTH WEALD, ANGLIA

Locotenent-aviatorul Clyde Boar a tras din țigară, a aruncat chiștocul pe jos și l-a strivit cu călcâiul. Întunericul nopții lăsase loc unui cer cenușiu, cu soarele ascuns încă în fum sub linia orizontului. A urmărit cu privirea cum se apropie de pistă în șir, gata de aterizare, o escadrilă de Hurricane, sau mai bine zis, ce mai rămăsese din ea.

— Câte? a întrebat Ralph.

— Opt.

Boar s-a uitat la copilul său, un bărbat scund și durduliu, care stătea cu mâinile vârâte în buzunarele pantalonilor.

Ralph a făcut o strâmbătură și a spus:

— Trebuiau să fie douăsprezece.

Boar și-a mai aprins o țigară. Cinci minute mai târziu, de aerodrom s-a apropiat o altă escadrilă. Numai șase. După aterizare, unul dintre piloți a fost dus pe brațe până la targă; glonțul care străpunsese carlinga avionului îl nimerise în picior.

Locotenent-aviatorul Boar a privit cum medicul îi leagă un garou în jurul piciorului rănit, peste pantalonul plin de sânge. Bărbatul striga ceva, poate „Să nu-mi pierd piciorul!“ sau „Mi-au nenorocit piciorul!“

— Trebuia să-i apărăm, a spus Boar când l-au urcat pe pilot în ambulanță.

— Ce spui? a întrebat Ralph. Aseară am fost singurii care au nimerit o țintă.

Boar și-a adus aminte de bombardierul Luftwaffe pe care îl doborâseră. Își condusesse formația prin nori; apoi a intrat în picaj până sub burta avionului pentru ca Benny, mitraliorul din turelă, să poată trage nestingherit. O ploaie de gloanțe a străpuns fuzelajul. Bombardierul a explodat, iar el s-a năpustit din nou în sus, pentru a scăpa de două avioane de luptă Messerschmitt.

Avionul său Bristol Blenheim fusese proiectat ca bombardier ușor, dar și ca avion de vânătoare pe timp de noapte, însă nu excela în nici un fel. Era un vehicul utilitar. Mediocru. Un avion de vânătoare nocturn, capabil să facă față doar la adăpostul întunericului. De fapt, ultima misiune de zi pe care o condusesse Boar asupra unui aerodrom folosit de Luftwaffe, undeva lângă Aalborg, în Danemarca, fusese un dezastru. Pierduse șapte dintre cele douăsprezece bombardiere ale escadrilei sale, pe când avioanele ce îi însoțeau au avut o rată de pierderi de sută la sută. Închis în armura greoaie a unui Bristol Blenheim, locotenent-aviatorul Boar se simțea ca un cavaler trimis în luptă cu o sabie de lemn.

— În Blenheim nu facem față unui Messerschmitt. Am avea o șansă doar cu Spitfire sau Hurricane, a spus Boar și a dat un bobârnac țigării abia începute. Am de gând să conduc o escadrilă adevărată de avioane de vânătoare și să câștig blestematul ăsta de război.

— Poți să fii tu cel mai bun pilot din RAF, dar noi avem ordinele noastre pentru Operațiunea Columba, i-a amintit Ralph.

Locotenent-aviatorul Boar se oferise să comande Operațiunea Columba, în speranța că după o asemenea misiune periculoasă avea să crească în ochii comandantului Davies și să aibă mai multe șanse de a ajunge să conducă o escadrilă de avioane de vânătoare. Stratagema funcționase, dovadă că Davies îl desemnase să participe la ședința de la Londra cu serviciile secrete britanice. Lucrurile însă o luaseră razna de când apăruse americanul.

— Cum a fost întâlnirea cu comandantul? a întrebat Ralph.

— Minunată.

Boar a memorat în gând întâlnirea cu Davies; îl luase scurt la întrebări despre purtarea lui față de Susan, și mai ales despre cum ajunsese în

închisoarea militară un american, și civil pe deasupra. Se apăraseră cu calm, spunându-i comandantului că s-a comportat ca un gentleman – a condus-o pe Susan până la Londra și înapoi, ba chiar a însoțit-o într-un adăpost după ce pierduseră trenul. I-a atras atenția că nu l-ar fi arestat pe american dacă nu l-ar fi lovit, sub falsa impresie că Susan era hărțuită. Davies a întrerupt brusc întrevederea, ordonându-i să-și ceară scuze lui Susan Shepherd și bunicului ei, Bertie. Și să stea departe de american. Comandantul i-a mai spus că șansele lui de a zbura vreodată pe un Spitfire depindeau de succesul Operațiunii Columba. Boar salutase și ieșise din comandament cu sângele fierbându-i în vine doar când se gândea la american.

— Cel puțin o s-o vezi pe tinerica aia mai des, a spus Ralph.

Boar a dat din cap că da.

— Păcat că nu se dă în vânt după tine.

— O s-o facă, a spus Boar și a tras încă o țigară din pachet, ducând-o la gură.

Ralph a scos din buzunar bricheta și i-a aprins țigara lui Boar.

— Înțeleg că americanul muncește cot la cot cu ea.

Boar a tras cu sete din țigară și a adăugat:

— Nu e drept, nu-i așa?

A suflat fumul pe nări și s-a întors să plece.

— O să mă socotesc eu cu nemernicul ăla de american.

— Unde te duci? a întrebat Ralph.

— Să scriu niște scrisori, a răspuns el aruncând țigara.

Lui Ralph i-au coborât umerii.

— La naiba, a murmurat el.

Locotenentul s-a dus în baracă. Oamenii lui căzuseră frânți de oboseală în paturile suprapuse, mulți dintre ei îmbrăcați încă în combinezoanele de luptă. Unele paturi erau goale, în așteptarea a noi piloți plini de entuziasm. S-a așezat la biroul din colț, departe de sforăituri și mirosul de sudoare. Pe biroul de lemn, dacă te uitai îndeaproape, se vedeau urme ale scrisorilor pe care Boar le scrisese unor oameni pe care nu îi întâlnise niciodată – zgârieturi fine făcute de peniță prin hârtie pe lemnul moale.

Boar s-a gândit la avionul Blenheim din formația lui care fusese doborât. Pilotul, John Simons, un bărbat cu vorba domoală, visa să se întoarcă în Manchester și să umple halbele de bere în cârciuma sa. Copilotul, un tânăr strălucitor pe nume William Akerman – un jucător de cărți de prima mână și

proaspăt căsătorit cu o fată din partea locului, Elisabeth, care acum era gravidă în patru luni – visa să ajungă cândva comandant de zbor, să se așeze după război la casa lui și să-și crească copiii. Și mitraliorul din turelă, Gilbert Nolan – echipajul îi spunea Gig – un bărbat cu brațe lungi și costelive care se scuturau ca niște sârme învelite în șuncă când trăgea cu mitralierele. Gig lăsase în urmă o soție pe nume Samantha și trei fete, Carol, Edna și Alice.

Boar și-a încleștat degetele pe stilou. Și-a reamintit cum aparatul fusese lovit drept în motorul stâng și nu mai reușise să urce până la adăpostul norilor. Două avioane de vânatoare inamice au apărut imediat, ca niște pitbulli atrași de mirosul sângelui, pregătiți să ucidă. Motorul din dreapta a explodat, smulgând aripa cu totul. Boar și restul escadrilei le auziseră țipetele prin radio în timp ce avionul secerat se prăbușea din cer.

Cu toate că nu era de datoria lui, Boar scria scrisori, așa cum făcuse întotdeauna, fără să se grăbească, pentru a spune familiilor celor căzuți ce se întâmplase și, mai ales, că ei au fost niște prieteni dragi și bărbați puternici și curajoși care își slujiseră țara. Fiecare scrisoare era unică. Așa cum ar fi vrut John, William și Gig. A sigilat scrisorile și le-a pus în dulapul său. Urma să le trimită câteva zile mai târziu, după ce familiile erau înștiințate oficial de către autoritățile militare. În loc să doarmă, a dat o tură prin aerodrom, numărând avioanele și întrebându-se câte bombardiere aveau să mai rămână întregi până la Crăciun.

Capitolul 13

EPPING, ANGLIA

Susan a ciocănit în ușa camerei de oaspeți.

— Te-ai trezit?

Ollie a deschis ochii. Lumina soarelui strălucea prin fereastră. Brațul îi atârna din pat și degetele îi amortiseră.

— Da, a răspuns el.

— Micul dejun.

Și-a dres glasul:

— Cobor imediat.

A auzit pașii lui Susan îndepărtându-se. A coborât privirea și a văzut că în picioare încă avea ghetele, deși cu șireturile desfăcute. S-a frecat pe mână

pentru a alunga furnicăturile, și-a legat șireturile și a coborât. Își simțea picioarele moi și trupul golit pe dinăuntru.

— Bună dimineața, Oliver de Maine, l-a salutat Bertie, lăsând ziarul jos. Nu prea ești în apele tale, nu?

— Sunt ceva mai bine, a răspuns Ollie.

Susan i-a întins o ceașcă de ceai.

— Bea!

Ollie a sorbit din ea.

— Mulțumesc.

Ea și-a aranjat câteva șuvițe de păr rebele și s-a dus la plită.

— Miroase bine, a spus Ollie și s-a așezat la masă.

— Brioșe cu boabe de soc, a spus Susan, deschizând ușa cuptorului.

— Mă bucur s-aud că ți-ai recăpătat pofta de mâncare, a spus Bertie și l-a bătut pe umăr. Îmi făceam griji că o să încerci să scapi de treabă.

— Doar dacă nu mai trebuie să mănânc fructe de mare.

Bertie a râs:

— Fără mâncat, doar zburat.

Ollie s-a scărpinat în creștet.

— O să lucrăm pe avioane?

Bertie a zâmbit cu toată gura.

— Ceva și mai grozav, băiete.

Pentru Ollie era limpede că bătrânul se amuza necăjindu-l cu micul său secret, cel puțin până când treceau la treabă. Și pentru că Bertie îl scăpase de închisoare, iar el nu avea cum să se înroleze în RAF mai devreme de trei luni, s-a gândit să nu-i strice plăcerea. Așa că a intrat în joc.

— Baloane cu aer cald? a întrebat Ollie.

Bertie a clătinat din cap că nu.

— Dirijabile?

— Ceva mult mai bun!

— Ce poate să fie mai bun decât avioanele, baloanele și dirijabilele?

— E confidențial, a spus Bertie și s-a plesnit cu palma peste genunchi, râzând în hohote.

— Bunicule! l-a dojenit Susan în timp ce pune brioșele pe un platou.

— Cum să lucrez dacă nu-mi spuneți? a întrebat Ollie.

— Legat la ochi.

— Trei luni?

— Poate mai puțin, dacă operațiunea noastră câștigă războiul.

— Mâncați, i-a îndemnat Susan, punând brișele pe masă. Avem treabă.

Apetitul lui Ollie se topise, așa că după câteva înghițituri îi trecuse foamea, dar s-a silit să termine o brișă. A mai băut trei cești, simțind că-i revin forțele cu fiecare gură de ceai.

Câteva minute mai târziu, s-a trezit în camioneta lui Bertie. Susan stătea între ei. Bertie a luat-o pe un drumeag ce pornea din curte, pe mijlocul căruia crescuse iarbă înaltă. Ferma era mai mică decât cea de acasă, dar, după câte vedea, fără alte acareturi, doar o pășune verde pe care pășteau oi. Pe panta lină a dealului se înșirau mai multe construcții de lemn, ca niște magazine, sau ca niște hambare miniaturale. Ollie s-a gândit că erau șoproane de tuns oile, dar de ce așa de multe?

Bertie a oprit camioneta în fața primului șopron.

— E momentul să trecem la treabă, a spus el oprind motorul.

Când i-a urmat pe Bertie și Susan înăuntru, s-a stârnit o furtună de aripi fluturânde. Zeci de porumbei zburau în jurul lor. Ollie a dus brațul la față ca să se apere. Unii porumbei s-au lăsat jos pe podea; alții s-au retras la boxele lor. După ce fâlfâitul de aripi a lăsat locul ugitului, Ollie și-a coborât brațul încet.

— Ești gata pentru lecția de zbor? l-a întrebat Bertie.

Ollie a ridicat din sprâncene.

— Păsări?

— Porumbei.

Și-a încrețit fruntea.

— Niște porumbei sunt manevra secretă a guvernului britanic?

— Operațiunea Columba, i-a răspuns Bertie.

— Porumbeii pe care îi vezi o să ne ajute să câștigăm războiul, a adăugat Susan.

A tras adânc aer în piept.

— Fără supărare, e nevoie de mult mai mult decât niște păsări pentru a...

— Porumbei, l-a corectat Susan.

— Bine, porumbei, a spus Ollie văzând că Susan își pusese mâinile în sold. Încercam doar să înțeleg de ce vrea guvernul să-și irosească resursele pe niște porumbei, în timp ce Londra e bombardată. Ca să duci un război aerian e nevoie de avioane și de piloți.

Un porumbel, care părea pictat în culori fluorescente, purpuriu și verde, a zburat pe umărul lui Susan. Ea a mângâiat pasărea pe spate cu un deget.

— Ducesa, e clar că Ollie are multe de învățat despre porumbei.

Ducesa și-a înclinat capul și s-a uitat la Ollie.

— N-am vrut să te supăr. Voiam doar...

Ducesa s-a ridicat în aer, a zburat prin hulubărie și s-a așezat pe umărul lui Ollie.

El a înghețat. A urmărit cu coada ochiului pasărea care stătea cu ciocul la câțiva centimetri de bărbia lui. A înghițit în sec, temându-se că-l va ciupi.

Ducesa a clipit din ochii ei aurii.

Ollie a răsuflat ușurat.

— Țsta mă place, așa cred.

Ducesa a început să-și scuture penele din coadă.

Dar a simțit deodată ceva cald care îi curgea pe braț și s-a strâmbat.

— Ducesa este o *ea*. Și *ei* nu i-au plăcut comentariile tale.

Susan a luat-o de pe umărul lui.

— Haideți, ne așteaptă o zi lungă, a spus Bertie. Ollie, adună coșurile din spate. Susan și cu mine le încărcăm.

Ollie a ieșit din magazie și s-a șters cu câteva frunze pe mânecă. A adunat coșurile, care s-au dovedit a fi de fapt cuști – niște cutii lungi de lemn, cu plasă de sârmă în partea din față, care semănau cu capcanele fragile pentru homari. După ce a așezat cuștile în rând, una peste alta, Bertie i-a arătat cum să vâre porumbeii înăuntru; le-a prins aripile ca într-un clește, cu degetele sub burtă.

Ollie era surprins că porumbeii nu se agitau, nu se foiau, nu zgâriau și nici măcar nu ciupeau, lăsându-l să-i pună ușor în coșuri. S-a uitat la Susan. Ea și-a întors capul și a continuat să încarce.

După ce toți porumbeii au fost puși în coșuri, mai puțin cel care se găinățase pe mâneca lui, Ollie le-a stivuit pe platforma camionetei. Au ajuns și la a doua magazie, unde au încărcat și mai mulți porumbei, au legat coșurile cu sfoară ca să nu se miște în timpul mersului și apoi s-au urcat în mașină.

— I-ai numărat? a întrebat Bertie.

— Da, a răspuns Susan, ținând-o în brațe pe Ducesa. O sută douăzeci și șapte.

Bertie a învârtit cheia în contact și a pornit motorul.

Ollie a simțit că are mai mult spațiu în cabină, apoi a observat că Susan stătea înghesuită în ușa din dreptul ei, cu capul întors spre fereastră. Privea în gol, cu Ducesa pe genunchi. S-a simțit de parcă înghițise un bolovan. Aceasta era misiunea pe care o aveau de îndeplinit, iar el își bătuse joc de

munca lor, după ce că îl primiseră în casă, pe deasupra. Spera să găsească un cuvânt bun de zis care să șteargă vorbele jignitoare. A deschis gura, dar s-a oprit când a simțit că Susan s-a tras și mai departe de el.

Bertie a pornit pe drumul de țară, apoi a luat-o spre nord pe șosea. A schimbat vitezele, dând bice bătrânei camionete.

— Ce fac porumbeii? l-a întrebat Bertie.

Ollie s-a întors și s-a uitat pe geamul din spatele său. Coșurile erau la locul lor, neclintite. Doar niște fulgi.

— Bine, a răspuns el.

— Mergem la Clacton-on-Sea, i-a spus bătrânul. O zonă pustie de pe coastă. Porumbeii vor zbura deasupra apei, a spus el, aruncându-i o privire lui Ollie. În curând vor trece Canalul Mânecii.

— Încotro?

Susan l-a întrerupt:

— Știai că porumbeii voiajori au fost folosiți de egipteni încă de acum mai bine de trei mii de ani?

— Nu, a răspuns Ollie.

— Evident că nu. Probabil că nu știi nici că un porumbel voiajor poate să zboare până la o mie de kilometri pe zi, cu o sută de kilometri pe oră, și să ajungă la peste o mie de metri altitudine, a spus Susan uitându-se la el. La înălțimea asta, Ollie, temperatura ajunge la treizeci și șapte de grade sub zero. Un pilot ar avea nevoie de un combinezon încălzit și mască de oxigen.

Bertie i-a dat un ghiont lui Ollie.

— Ai zburat vreodată așa sus, Oliver de Maine?

A dat din cap că nu.

— De secole, oamenii s-au bazat pe animale la vreme de război, a continuat Susan, ținând-o pe Ducesa în căușul palmelor. Ghicești ce animale au avut cea mai însemnată contribuție la victoria Aliaților în Marele Război?

— Păsările?

Susan l-a privit insistent. Ducesa și-a ridicat căpșorul.

— Porumbeii, am vrut să spun.

Ollie a băgat de seamă că Bertie zâmbea cu toată gura, amuzat evident că Susan îl pusese în încurcătură.

— Da. Porumbeii, a spus Susan.

Ollie parcă nu mai avea aer. Îi venea să deschidă geamul sau să se vâre sub scaun.

— În Marele Război, un porumbel pe nume Cher Ami a salvat viețile a aproape două sute de soldați aliați, prinși în spatele liniilor inamice fără hrană sau muniție. Cu o zi înainte fuseseră cinci sute.

Ollie a înghițit în sec.

— Cher Ami a fost singurul porumbel rămas în viață, ceilalți au fost uciși de tirul mitralierelor. Și-a luat zborul, cu ultimul mesaj disperat al soldaților vârat într-un tub mic legat de picior. În fața buncărului, ploaia de gloanțe l-a doborât. Dar, cumva, a reușit să se ridice din nou și să zboare la comandament.

Susan l-a împuns ușor cu degetul în piept pe Ollie:

— Cher Ami fusese împușcat în piept.

A arătat cu degetul spre obrazul lui.

— Și-a pierdut și un ochi, a continuat Susan.

Ollie a simțit apoi piciorul ei lovindu-l încet în gheată.

— Iar piciorul i se mai ținea într-un tendon, a încheiat Susan, mângâind-o pe Ducesa pe cap. Dar a ajuns acasă și a salvat viețile a două sute de oameni.

Aproape tot restul drumului, Ollie a ascultat prelegerea lui Susan despre porumbei. Putea să jure că l-a văzut pe Bertie ridicând ușor piciorul de pe pedala de accelerație pentru a-i prelungi chinul.

Când au ajuns la Clacton-on-Sea, o peninsulă mică fără copaci, care pătrundea în Marea Nordului, Ollie a trecut la descărcatul coșurilor. Se simțea ușurat, cel puțin pentru moment, că scăpase din carcera camionetei. A aliniat coșurile după instrucțiunile lui Susan, sperând că atenția lui la detalii îl va ajuta să-și spele păcatul ignoranței și al lipsei de tact.

Bertie s-a uitat la ceasul de buzunar. Uguitul s-a întetșit. Aripile au fluturat mai puternic.

Bertie a ridicat mâna. Susan și Ollie au deschis repede încuietorile.

Susan a luat-o pe Ducesa, care stătea pe camionetă ca un ornament de capotă. A apropiat-o de obraz, i-a șoptit ceva, apoi a azvârlit-o în aer. Ducesa și-a luat zborul în cercuri largi spre restul stolului. După două ture pe deasupra lor, porumbeii s-au îndreptat spre sud-vest.

Susan s-a întors cu fața spre mare, unde valurile se izbeau de stânci.

— Pare așa departe...

Bertie a încuviințat din cap.

— Câți kilometri sunt până la Epping? a întrebat Ollie.

— O sută. Dar nu despre Epping vorbea Susan.

Ollie s-a uitat la Susan întrebător.

— Franța, a spus ea. Scopul Operațiunii Columba este să trimită porumbei voiajori în Franța ocupată de nemți.

Ollie a rămas cu gura căscată.

— Planul este ca localnicii să transmită informații despre trupele dușmane, a completat Bertie.

— O să se întoarcă foarte puțini porumbei, a suspinat Susan.

— Ai zis că porumbeii pot zbura sute de kilometri, a spus Ollie. Distanța până în Franța nu e așa de mare.

— Nu e vorba de distanță, a intervenit Bertie. Ci de pericolele zborului într-acolo și înapoi.

Susan a arătat cu mâna spre mare.

— Mai întâi, pentru a ajunge în Franța, bombardierele trebuie să evite focul inamic. Cele care scapă lansează sute de mici colivii, fiecare cu câte un porumbel. Parașutele, netestate, trebuie să se deschidă și să ducă porumbeii în siguranță pe pământ.

Ollie și-a vârât mâinile în buzunare.

— Unii porumbei vor fi găsiți și omorâți de către inamic, a continuat Susan. Alții vor rămâne neobservați pe câmp sau în copaci, încurcați în parașute, și vor pieri de frig sau foame. Noi sperăm că o parte dintre porumbei vor ajunge la membrii Rezistenței franceze. Ei scriu diverse date despre mișcările de trupe pe o foaie de hârtie, pe care o pun într-un tub prins de piciorul porumbelului.

— După aceea, porumbeii rămași au de făcut un alt zbor periculos înapoi, a adăugat Bertie. Puși în gardă de urmele lăsate de porumbei, trăgătorii inamici îi vor lua la ochi.

Susan și-a încrucișat brațele pe umeri ca să se apere de frig.

— Ne așteptăm să se întoarcă doar unul din trei.

Ollie a aruncat o privire către cuștile goale.

— Da, este un preț mare, a spus Bertie. Dar n-avem de ales. Singura noastră șansă de victorie e să știm ce fac naziștii, mai ales când și unde vor să invadeze.

Susan a început să tremure de frig. S-a întors să se uite după porumbei – niște puncte care dispăreau la orizont.

Ollie a încărcat coșurile și le-a legat cu sfoară.

S-au urcat în camion și au pornit spre casă. Susan privea în gol pe fereastra din dreptul ei. Bertie gemea de durere când schimba vitezele. Iar

Ollie uitase cu desăvârșire că voia să se înroleze în RAF, gândindu-se doar la sacrificiile disperate ale lui Susan, Bertie și ale porumbeilor pentru a salva Marea Britanie.

Capitolul 14

EPPING, ANGLIA

Drumul de întoarcere de la Clacton-on-Sea l-au făcut în liniște, fără a pune la socoteală vântul care şuiera prin cuștile goale din spatele camionetei. Susan a stat tot timpul cu brațele încrucișate, uitându-se la peisajul englezesc ce se scurgea de cealaltă parte a geamului. Iar Ollie a tot încercat să găsească cuvintele potrivite pentru a-i alina durerea.

Cred că i se rupe inima știind ce soartă îi așteaptă pe porumbei, și-a spus el în gând. De două ori și-a adunat curajul să deschidă gura, dar de fiecare dată l-a întrerupt Bertie ca să-i arate ceva: o porțiune de coastă mâncată de valuri, unde era convins că vor debarca nemții, și ruina unei vechi mori în care se jucase în copilărie. Ollie îl auzea pe Bertie. Încerca să-i urmărească cuvintele, dar gândul îi fugea la Susan.

Au ajuns înapoi la fermă înaintea amiezii. Bertie a parcat mașina în fața unei hulubării; mai bine zis, și-a tras piciorul obosit de pe ambreiaj și a oprit motorul. Capetele le-au fost proiectate în față. Ollie și Susan s-au proptit cu brațele de bord.

— Poate că ar fi cazul să învăț să șofez, a spus Susan, frecându-se la gât.

— Prostii, a spus Bertie. Nu conduc așa de rău. Sunt doar nerăbdător să văd ce-au făcut porumbeii.

Au coborât din camionetă și Ollie a vrut să descarce cuștile.

— Nu acum, Oliver, l-a oprit Bertie. Trebuie să mergem să vedem câți s-au întors.

Ollie a pus cușca înapoi în mașină și a intrat după ei în hulubărie. Bertie ținea în mâini un caietel și un creion. Susan a verificat fiecare boxă, de la stânga la dreapta și de sus în jos. Când termina de numărat un șir, striga un număr pe care Bertie îl nota în carnetel. După ce a terminat cu boxele, Susan a numărat și porumbeii care se plimbau pe podea, și încă unul care dădea ocol pe sub tavan.

— Câți? a întrebat Bertie.

— Șaizeci și doi.

Susan s-a dus apoi la următoarea hulubărie, urmată de Bertie și de Ollie. Ar fi fost mai ușor să ia camioneta până acolo, dar Ollie bănuia că Susan se săturase și de atitudinea lui față de păsări, și de felul de a conduce al bunicului. Spera să fie vorba totuși doar de al doilea motiv.

I-a urmărit pe Susan și Bertie în timp ce făceau socoteala porumbeilor întorși. Uguitul creștea tot mai tare pe măsură ce Susan lua la rând căsuțele.

— Câți? a întrebat Ollie.

— Șaizeci și patru, în total o sută douăzeci și șase, dar lipsă unul, a spus Bertie și a mai verificat o dată. Afurisiții ăștia de ulii!

Susan i-a arătat-o pe Ducea, care stătea cocoțată pe o grindă deasupra bătrânului.

Bertie și-a dat capul pe spate.

— Aha, o sută douăzeci și șapte!

Susan a zâmbit.

— Sunt toți aici.

— Cum reușesc? a întrebat tânărul.

— Miracol, a răspuns Bertie, prefăcându-se că are în mână o baghetă magică.

Ollie a râs.

Bertie a luat-o pe Susan pe după umeri.

— Nepoata mea e expertă. Înainte de război a studiat zoologia la universitate.

Susan a întors capul spre un grup de porumbei care ciuguleau grăunțe.

— Unii cred că porumbeii își găsesc drumul înapoi cu ajutorul câmpului magnetic al pământului, al soarelui și stelelor, a spus Susan.

Ollie a făcut un pas spre ea.

— Dar tu ce crezi?

Susan s-a întors spre el.

— Porumbeii au niște capacități cognitive extraordinare. Eu cred că au o hartă mentală care le permite să revină din locuri nefamiliare.

Ollie părea pierdut.

— Adică sunt deștepți, a rezumat Bertie.

— Trebuie să fie nemaipomenit de deștepți, a spus Ollie. Eu aș fi avut nevoie de hartă și de instrumente ca să zbor până aici de la Clacton-on-Sea.

— Lucrul cel mai important e că s-au întors cu toții, a spus Bertie și s-a uitat la ceas. Un prilej cât se poate de bun pentru a sărbători. Vrea cineva să tragă o dușcă mică?

Susan a clătinat din cap.

— Oliver?

— Cum se trage o dușcă? a întrebat Ollie.

Bertie a izbucnit în hohote.

— Văd că engleza încă le dă de furcă americanilor, a spus Bertie și l-a luat de umăr pe Ollie. Să tragi o dușcă de scotch, adică să bei o înghițitură, cât dai o dată pe gât, o sorbitură!

Ollie s-a gândit imediat la Bishop, care i-a dat să bea până l-a luat amețea, și la necazul în care alcoolul îl vârase după aceea, făcându-l să creadă că poate dormi în parc. Și-a dus mâna la cicatricea de pe frunte.

— Poate mai târziu.

Bertie a dat din cap și s-a dus în casă.

Susan a luat o mătură și a început să măture găinațul de pe podea.

— Pot să te ajut?

Ea a clătinat din cap.

Ollie a văzut un fâraș agățat de un cui ruginit. L-a luat și s-a aplecat asupra unei grămezi mai mari.

Susan mătura cu mișcări bruște, ridicând praf și murdărie în toate părțile.

— N-am vrut să spun că nu prețuiesc Operațiunea Columba sau munca voastră, a zis el, scuturând ceva ca o boabă de mazăre uscată care îi intrase sub cămașă.

— Afară, la groapa de gunoi, l-a îndrumat Susan.

Ollie a aruncat mizeria și s-a întors la o altă grămadă, vârand fârașul în ea.

— După câte se pare, sunt cam neștiutor când vine vorba de păsări.

Susan a început să dea și mai aprig cu mătura.

Ollie a simțit cum îl nimeresc niște bobite uscate.

Și-a dres vocea.

— Porumbei.

Susan a pus mătura într-un colț. Ollie a aruncat la gunoi ce se mai adunase în fâraș. S-a întors apoi în hulubărie, unde Susan stătea cu Ducesa în brațe.

— Îmi cer iertare, i-a spus el.

Ea și-a dus mâna la gură. Ducesa a întors capul.

— Ce e? a întrebat Ollie.

— Fața ta...

Ollie a dat cu mâna peste obraji.

Susan a izbucnit în râs.

— Nu. Ai o murdărie..., a spus ea, punându-și degetul pe nas.

Când a dus mâna la nas, Ollie a nimerit într-un găinaț destul de moale. I-a dat un bobârnac.

— Cred că am primit ce mi se cuvenea.

— Așa este, a spus Susan și a mângâiat-o pe Ducea. Data viitoare să folosești lopata.

Ollie a zărit o lopată lată proptită într-un colț.

— Fărașul este prea mic.

Ollie a pufnit în râs.

— Acum e cam târziu să-mi spui, nu crezi?

— Voiam să nu-ți spun deloc, a răspuns Susan, dându-și o șuviță de păr după ureche. Dar nu se poate să nu-ți fie puțin milă de o persoană plină de murdării, chiar dacă nu deosebește un porumbel de un curcan.

Ollie a băgat de seamă că vocea ei se înmuiase.

— Îmi dai voie? a întrebat el și a întins mâinile.

Susan a mângâiat-o pe Ducea, poate ca s-o calmeze, și a așezat-o cu grijă în palmele lui Ollie.

El i-a simțit ghearele ascuțite. Cu blândețe, a mângâiat-o cu degetul pe spate.

— Îmi pare rău că ți-am zis că ești băiat, i-a șoptit el Ducei.

Porumbița a ugit și a clipit de câteva ori.

— Se pare că te-a iertat, a spus Susan.

Ollie a simțit cât de catifelate erau penele Ducei.

— Aș vrea să le putem spune porumbeilor ce nobilă misiune au, a spus Ollie privind-o pe Susan. Nu e cinstit să nu înțeleagă pentru ce îi aruncăm în ghearele dușmanului.

Susan a mai făcut un pas spre el. A mângâiat-o și ea pe Ducea, atingând ușor cu degetele mâna lui.

Ollie a simțit cum i se furnică pielea. A înghițit în sec.

— Crezi cu adevărat că niște porumbei pot schimba soarta războiului?

Susan a dat din cap că da.

Zgomotul motoarelor a stârnit porumbeii, care au început să se agite. Susan a luat-o pe Ducea de la Ollie. Când au ieșit afară, au zărit un șir de vehicule militare care se apropiau de drumul spre casă. Deasupra crescătoriei se înălța o dâră de praf.

Dintr-un camion au coborât doi soldați care au descărcat un tambur mare de sârmă. Un alt soldat a adus o cutie cu scule. Alții au descărcat niște cuști mici.

Susan s-a îndreptat spre soldații care rostogoleau tamburul.

— Ce faceți aici?

— Avem ordin, domnișoară, a răspuns unul dintre soldați.

— Poftim?

Soldații s-au îndepărtat trăgând capătul sârmei.

Ollie a fugit după ei și s-a oprit în fața soldaților.

— Domnișoara v-a întrebat ceva.

— Avem ordin să securizăm crescătoria, a răspuns un soldat.

Bărbații au continuat să deruleze sârma pe lângă Ollie și s-au îndreptat spre una din hulubării.

Susan și Ollie au auzit deodată zgomot de fierăstrău. S-au întors și au văzut un soldat care tăia platforma de aterizare a porumbeilor de la una din hulubării.

— Oprește-te! a strigat Susan.

Soldatul și-a văzut de treabă mai departe.

— Lasă-l jos! a spus Susan când a ajuns la hulubărie.

Soldatul s-a oprit și a cercetat lama fierăstrăului.

— Ce faci aici? l-a întrebat Ollie.

— Pun alarme.

— Alarme? Nu ne-a spus nimeni de alarme.

Soldatul a ridicat din umeri și a tăiat mai departe.

Pe drum se apropia în viteză un alt vehicul. A frânat brusc și un norișor de praf s-a înălțat spre fagul de alături. Ollie a simțit cum i se încleștează mâinile când a văzut un ofițer cu părul negru tăciune coborând din mașină.

— Să nu faci vreo prostie, l-a sfătuit Susan.

Locotenent-aviatorul Boar a urcat treptele și a bătut la ușă. Bertie a ieșit în prag, și-a pocnit palmele una de alta și s-a repezit înapoi în casă. Până să ajungă Ollie și Susan la el, Bertie ieșise pe verandă fluturându-și bastonul ca pe o sabie.

— Nemernicule! a strigat Bertie îndreptând bastonul spre pieptul locotenentului.

Boar și-a ridicat mâinile împăciuitoare.

— Bunicule! a strigat Susan.

— Ar trebui să te învăț minte! a strigat Bertie.

Boar a rămas cu mâinile ridicate. Ollie s-a așezat între cei doi, pironindu-l cu privirea pe locotenent.

Boar s-a întors spre Susan.

— A apărut o schimbare în Operațiunea Columba.

Bertie a lăsat bastonul în jos.

— Vă rețin doar un moment, a spus Boar. Poate ar fi bine să mergem înăuntru să vă explic.

În ciuda ostilității lor față de locotenent, Ollie, Susan și Bertie s-au așezat la aceeași masă cu Boar.

— Crescătorii lui Cooper a fost bombardată, a început el fără nici o introducere.

Bertie a înghițit în sec.

— Ce face William?

Boar a clătinat din cap. Lui Bertie i s-au umezit ochii.

— Bietul William! Am fost împreună la atâtea curse de porumbei...

Susan l-a luat pe după umeri.

— Crescătorii era foarte aproape de fabrica de muniție, a continuat Boar. Luftwaffe a ratat ținta, dar a distrus ferma și cea mai mare parte a porumbeilor, dacă nu cumva pe toți.

— Și de ce-ai venit să ne spui? a întrebat Bertie.

— S-a schimbat data de livrare, a spus Boar.

— Când? a întrebat Susan.

— Mâine.

Bertie și-a trecut mâna peste față.

— La naiba, credeam că e peste două săptămâni. Avem de ales?

— Nu. Soldații aduc acum echipamentele și instalează alarme în hulubărie. Doi dintre ei vor fi staționați aici pe timpul operațiunii.

— De ce? a întrebat Susan.

— Din motive de securitate, a răspuns Boar.

Ollie a văzut-o pe Susan cum o strânge pe Ducesa mai tare la piept. Fața lui Bertie era albă ca hârtia.

— Îmi dau seama că lucrurile n-au mers bine între noi doi, a spus Boar, uitându-se la Susan. Vreau să îmi cer iertare pentru neînțelegere.

Bertie l-a întrerupt.

— Comandantul Davies ți-a ordonat să te scuzi?

— Am primit ordinul de a vă informa despre schimbare. Atât și nimic mai mult, a spus Boar și s-a întors din nou spre Susan, frecându-și palmele de parcă și le masa cu cremă. Îmi pare rău. Trenul era aglomerat, iar eu am vrut doar să stau de vorbă cu tine. N-am avut nici un gând rău.

Susan și-a încrucișat brațele la piept. Zgomotul unui ciocan care bătea într-o scândură din hulubărie a făcut-o să tresară.

— Oamenii mei termină în câteva ore, a asigurat-o Boar. Măine dimineață sosesc cei care vor prelua porumbeii.

S-a oprit și și-a trecut degetele prin păr.

— Încă o dată, sincerele mele scuze.

— Bine-bine, a zis Bertie. Ne-ai comunicat ordinul și ți-ai spus poezia. Acum cel mai bine ai face să pleci!

Locotenent-aviatorul Boar s-a ridicat în picioare. Bertie s-a chinuit să se ridice de pe scaun.

— Nu este nevoie să mă conduceți, găsesc singur drumul.

Susan a rămas cu Bertie, în timp ce Ollie l-a dus pe locotenent până la mașină. L-a văzut cum scoate o țigară, aprinde un chibrit cu degetul mare și trage adânc în piept.

— Ești un bărbat foarte norocos, iancheule, i-a spus Boar.

Ollie a urmărit cu privirea fumul care ieșea pe nările locotenentului.

— Dacă nu era la mijloc bunicul lui Susan, acum putrezeai în Seră. După bombardamentul de aseară, cred că vei fi trimis mai repede la Church Fenton. Dacă n-o să mai faci vreo prostie, să lovești alt ofițer, de pildă, s-ar putea până la urmă chiar să intri în luptă.

— Am de gând să zbor, a spus Ollie.

— Ba bine că nu.

Locotenentul s-a urcat în mașină, a pornit motorul și a lăsat geamul în jos.

— Te sfătuiesc să rămâi aici, să măтури găinațul de porumbei, a spus Boar și a dat un bobârnac țigării.

Ollie a simțit chiștocul lovindu-l în piept și atunci a văzut că era murdar pe cămașă. A strivit sub talpă țigara care încă ardea. În timp ce îl urmărea pe locotenent îndepărtându-se, hotărârea de a-și urma planul a crescut și mai tare, ca un foc întesit cu benzină.

Capitolul 15

EPPING, ANGLIA

Susan și Ollie au mers în urma lui Bertie, care pășea cu greutate peste păienjenișul de sârme. A cercetat alarmele pe care soldații le instalaseră la toate hulubăriile. Le fiecare intrare rotundă pentru porumbei atârnavă niște

baghete de metal, lungi de aproape treizeci de centimetri, ca o perdea de mărgelile întinsă în cadrul unei uși.

— Ce securitate? a întrebat Bertie, ridicând brațele în timp ce străbătea cu privirea pășunea. Chiar crede cineva că locul ăsta roiește de naziști?

A împuns perdeaua cu bastonul. Tijele de metal au zornăit ca niște clopoței de vânt ieftini, iar din cortul ridicat de soldați lângă adăpostul antiaerian s-a auzit un clinchet slab.

Ollie s-a dus să arunce o privire în cort. Așa cum era înălțat pe un cadru de lemn acoperit cu pânză groasă, semăna mai degrabă cu o iurtă. Adăpostea un pat de campanie, două scaune, o masă și un panou ca de centrală telefonică, cu o serie de sonerii numerotate, câte una pentru fiecare hulubărie. Soneriile au zbârnăit, apoi au tăcut brusc. Când un porumbel se întorcea în adăpostul său, baghetele de metal se atingeau, închideau un contact și soneriile sunau. Ollie se simțea ca portarul unui bloc în care vizitatorii îi sunau pe toți locatarii în același timp. Porumbeii nu păreau deranjați de perdeaua metalică. Dar nu la fel simțeau Bertie și Susan.

Ollie a ieșit din cort și i-a găsit pe cei doi inspectând cuștile trimise de militari, mult mai mici decât acelea în care duseseră porumbeii la Clacton-on-Sea.

— Cum ți se par? a întrebat el.

Susan ținea în mână o parașută miniaturală din mătase, atașată de o cușcă.

— Ce crezi, este suficient de mare?

— Nu mă pricep. Eu am pilotat avioanele, n-am sărit niciodată din ele.

Ollie a observat cutele de îngrijorare de pe chipul lui Susan. Îi venea să-și tragă singur un șut.

— Dar am văzut odată un soldat sărind din avion la un spectacol aviatic, a continuat Ollie, examinând parașuta. Cred că este destul de mare.

Susan a răsuflat adânc și a pliat cu grijă parașuta.

Bertie a scos din cușcă un tub roșu-aprins, de mărimea unui flaconaș de medicamente.

— Sunt al naibii de roșii! Au încercat cumva să le facă mai ușor de țintit? a spus Bertie clătinând din cap și i-a dat tubul lui Susan.

— Oricum, nu mai este nimic de făcut, a spus ea și l-a cântărit în palmă. Cel puțin bachelita nu este grea.

Susan a încercat clema de metal fixată de tub.

— Cred că se vor prinde bine pe piciorușele lor.

— Cu ce să vă ajut? a întrebat Ollie.

Susan a aruncat tubul înapoi în cușcă.

— Ceva mai mult timp, te rog?

— Și eu aș vrea.

Susan l-a luat de braț pe Bertie și l-a ajutat să ajungă la următoarea hulubărie.

Lui Ollie îi părea groaznic de rău pentru ei. Crescătorii lor fusese întoarsă pe dos de război. Se întreba ce ar fi simțit dacă soldații și-ar fi instalat tabăra pe terenul părinților săi. Pentru el, ca american, acest lucru era imposibil de imaginat și înțeles. Războaiele nu se purtau pe pământ american. Sângele curgea în Europa, iar oamenii de la el de acasă se mulțumeau să citească despre asta în ziare.

Simțind că Susan și Bertie aveau nevoie să stea singuri o vreme, Ollie s-a apucat de treabă. Mai întâi a stivuit cuștile militare, asigurându-se că erau așezate în mod egal în fața fiecărei hulubării. Apoi, toată după-amiaza a umplut tăvile cu apă, a cărat sacii cu grăunțe și a măturat murdăria de pe podele. După ce s-a ocupat și de ultima hulubărie, a pus mătura în colț, lângă un porumbel care dormea cu căpșorul sub aripă.

Ollie a mângâiat ușor porumbelul, șoptindu-i:

— Odihnește-te. Măine pleci în misiune.

A plecat de lângă el, sperând că avea să se numere printre porumbeii norocoși. Afară, aerul era rece. I s-a făcut pielea de găină și și-a frecat brațele, băgând de seamă că frunzele unui stejar căpătaseră o nuanță gălbuie. S-a uitat la soarele care se scufunda la orizont și s-a întrebat dacă piloții germani începeau acum să se zvârcolească în patul de campanie, ca niște vampiri care se pregătesc pentru festinul nocturn. *Ce păcat că naziștii nu sunt vampiri, i-am alunga cu apă sfințită, cruci și căței de usturoi. Pentru ei e nevoie însă de tunuri antiaeriene, de avioane Hurricane și Spitfire*, și-a spus Ollie, aruncând o privire spre hulubării. *Și, poate, de porumbei.*

A intrat în casă, unde l-a găsit pe Bertie în fotoliu. S-a uitat la picioarele bătrânului înfășurate în prosoape ude.

— Ce-ți mai fac genunchii? l-a întrebat Ollie.

— Un pic mai rău, a răspuns Bertie.

— Ai nevoie de ceva?

Bertie a clătinat din cap. Ollie a rămas tăcut o vreme, apoi l-a întrebat:

— Ce fel de om era Willie?

— Un om de ispravă. Îi plăceau cursele de porumbei, ca și mie. Obişnuiam să facem pariu, de cele mai multe ori pe o halbă de bere de la cârciumă. Cu toate că la final numai el cumpăra berea, William n-a lipsit de la nici o cursă, a spus Bertie frecându-și genunchii, după care a schimbat subiectul. Cum stă treaba la hulubării?

— Cuștile sunt rânduite. Hulubăriile sunt curățate.

— Perfect.

Ollie s-a dus la colecția de pipe etalată pe polița șemineului.

— Lui Agnes îi făcea plăcere să mi le cumpere. Mai mult le privesc decât să le folosesc.

— Soția dumitale?

Bertie a dat din cap.

— Vorbește-mi, te rog, despre ea.

Pe fața bătrânului s-a ivit un zâmbet.

— Era frumoasă. Deșteaptă. Veselă. Susan seamănă mult cu ea. Am cunoscut-o pe Agnes când eram flăcău. Pe atunci muncea în brutăria familiei, ca vânzătoare. Mi-am cheltuit toți șilingii pe pateurile ei, doar ca s-o văd puțin. Până să-mi fac curaj s-o invit la un ceai, mă îngrășasem atât de tare, că nu mai încăpeam în pantaloni, a spus Bertie plesnindu-se pe burtă.

Ollie a pufnit în râs.

— A fost o femeie minunată. Și nu e zi în care să nu-mi fie dor de ea.

— Cred că ați dus o viață frumoasă împreună.

— Cu-adevărat!

Ollie și-a adus aminte de fotografia din dormitorul său, în care apăreau Bertie, Agnes și un cuplu tânăr cu un bebeluș.

— Pot să te întreb ce s-a întâmplat?

Cu ochi umezi, Bertie și-a dat jos ochelarii.

— Îi supraviețuiesc, pur și simplu. Atâta tot, băiete.

Tristețea lui Bertie i-a readus în memorie părinții. S-a întrebat cât durează să treci peste pierderea cuiva drag. *Un an? Zece ani? Toată viața?* Ollie a pus pipa la locul ei pe șemineu, apoi a scos un prosop din răcitorul cu gheață.

— Mulțumesc, Oliver, a spus Bertie în timp ce își înfășura piciorul. N-ai vrea să vezi ce face Susan?

Ollie a găsit-o pe Susan așezată pe treptele verandei. Scârțâitul ușii a făcut-o să tresară. În poala ei se cuibărise Ducesa.

— Pot să stau lângă tine? a întrebat-o.

Susan s-a tras ușor într-o parte. El s-a așezat pe trepte, îmbrățișându-și genunchii.

Ea s-a uitat lung la norii negri care se rostogoleau deasupra pădurii din Epping.

— Bombardierele zboară când plouă?

— Da, a răspuns Ollie. Zboară pe deasupra norilor, dar le este mai greu să vadă țintele.

— Vezi, porumbeii pot zbura pe ploaie, a spus Susan mângâind aripa Ducesei. Au pene ușor uleioase pe care alunecă apa.

Ducesa a întors cășorul, fixându-l cu un ochi auriu.

— Poate avem noroc și furtuna o să țină la sol avioanele Luftwaffe.

— Ar fi minunat, a spus Ollie.

A început să se joace cu capătul destrămat al unui șiret.

— Îți faci griji pentru Ducesa?

— Nu pentru ea, pentru ceilalți porumbei.

Ollie a întors capul spre Susan.

— Ducesa nu ia parte la misiune.

— Oh, a făcut Ollie.

— Eu am crescut-o. Este ca un animăluț de suflet. În fiecare dimineață îmi bate cu ciocul în geam.

— Așa...

Susan s-a îndreptat de spate.

— Cred că ar trebui să mă duc la bunicul, să văd ce face.

— Bertie m-a trimis să văd ce faci tu.

Pe fața ei a apărut un zâmbet.

— Mi-a povestit despre bunica ta.

— Ce ți-a spus?

— Că semeni mult cu ea.

— O iau ca pe un compliment.

— Chiar este.

Pe pantofi le-au căzut câțiva stropi de ploaie. Vântul a început să răscolească frunzișul mestecenilor. Cei doi s-au retras cu o treaptă la adăpostul verandei.

— La mine în cameră am văzut o fotografie înrămată. Tu ești copilașul din poză?

— Da.

— Cu părinții tăi?

Susan a dat din cap.

Ploaia se apropia printre copaci. Picăturile loveau frunzele răpăind ca într-un crescendo de tobe.

Susan și-a apropiat obrazul de porumbiță.

— Ducesa, e timpul să te duci acasă, a spus ea și i-a dat drumul să zboare.

Ducesa a zburat roată deasupra curții, apoi s-a așezat într-un mesteacăn. Nu prea voia să intre în hulubărie, cu toate că stătea în ploaie.

— Mă duc înăuntru, a spus Susan și s-a ridicat în picioare, netezindu-și fusta la spate. A început să se întunece.

Ollie a însoțit-o cu privirea; simțea că dăduse buzna în sufletul său când o întrebase de ai ei. A văzut că Ducesa era tot cocoțată pe o creangă, cu căpșorul într-o parte, de parcă i-ar fi ascultat.

— Se pare că suntem amândoi pedepsiți, i-a spus el porumbiței.

S-a ridicat și el în picioare și a intrat în casă. Susan era în bucătărie.

— Vrei niște ceai? l-a întrebat în timp ce umplea ceainicul.

— Da, te rog, a răspuns el și s-a așezat la masă.

Susan a pus ceainicul pe masă, apoi a deschis dulapul.

Ollie își chinuia mintea gândindu-se ce să spună. Erau atâtea lucruri pe care voia să le afle despre Susan. S-a hotărât în schimb să înceapă cu ce îi era ei mai drag.

— Ce-ți place cel mai mult la porumbei?

Susan s-a întors cu un început de zâmbet pe chip.

— Totul.

Ollie, căruia i se luase o piatră de pe inimă văzând reacția ei, a tras un scaun de la masă și a poftit-o să ia loc lângă el.

— Spune-mi mai multe despre tot, a rugat-o Ollie.

— Sunt nemaipomenit de deștepți, a început Susan. Spune-mi, dacă știi, un alt animal care își găsește drumul spre casă de la sute de kilometri depărtare.

Ollie și-a frecat bărbia cu mâna, părând că se gândește.

— Broasca țestoasă.

Susan a chicotit.

Ollie s-a aplecat spre ea.

— Și ce altceva îți mai place la porumbei?

— Sunt afectuoși – puii sunt crescuți de amândoi părinții, a continuat Susan. Sunt splendizi, au culori și forme spectaculoase. Îmi place la nebunie

uguitul lor, după mine este mult mai liniștitor decât torsul pisicii. Sunt adorabili când merg legănându-se. Iar zborul lor este foarte grațios.

Și-a lăsat mâna pe masă.

— Dar ce admir cel mai mult este devotamentul lor pentru familie. Nu se lasă până nu găsesc drumul spre casă.

Ollie a zâmbit.

— Cum se numește cineva care știe totul despre păsări?

— Ornitolog.

— O să ajungi un ornitolog de seamă.

— Crezi?

El a dat din cap cu fermitate.

Susan și-a plimbat degetul peste o zgârietură din lemnul mesei.

— Ție ce-ți place mai mult când zbori?

— Nu știu dacă o să găsesc cuvintele potrivite ca să vorbesc despre sentimentul de libertate pe care îl am când mă înalț printre nori. Este emoționant. Și liniștitor, a răspuns Ollie și a arătat cu degetul deasupra capului. Acolo, sus, mă simt ca o pasăre... ăă, și mai bine, ca un porumbel.

Susan a zâmbit și rămas tăcută câteva clipe.

— O să ajungi un admirabil pilot al aviației militare, Oliver de Maine.

Ollie a văzut că mâna ei se găsea la câțiva centimetri de a sa. Simțea cum i se strânge stomacul.

Ceainicul a început să șuiere. Susan și-a pus mâna în poală.

— Faci ceai, draga mea? a strigat Bertie din sufragerie.

— Da! a răspuns Susan privindu-l pe Ollie.

— Grozav! a spus Bertie. Vin imediat.

Susan s-a ridicat de la masă și Ollie a urmărit-o din priviri, cu părere de rău că apa din ceainic nu a fiert toată seara.

Capitolul 16

EPPING, ANGLIA

Ploaia a adus întunericul mai devreme și, la foarte scurt timp după aceea, urletul sirenelor antiaeriene. Avioanele germane care se apropiau le-au alungat foamea lui Susan, Ollie și Bertie, care au sărit peste cină și s-au refugiat în sufragerie.

Tunurile antiaeriene s-au dezlănțuit. Casa a început să se zgâlțâie din toate încheieturile. Susan, așezată pe sofa lângă Ollie, și-a dus mâinile la urechi.

Tânărul s-a uitat la Bertie, care stătea rezemat de spătarul fotoliului.

— Cât ține?

Bertie a ridicat din umeri.

— Cel mai rău e când avioanele trec pe deasupra aerodromului North Weald. Tirul antiaerian ține până când avioanele Luftwaffe se îndreaptă spre Londra.

Obuzele au explodat. Ceștile și farfuriile au zornăit.

Câteva minute mai târziu, tunurile au încetat să bată, lăsând să se audă răpăitul ploii. Lumina lumânărilor pâlpâia în cameră. O oră întreagă au ascultat zgomotul îndepărtat al exploziilor din Londra.

Apoi s-a auzit deodată zumzetul unui roi de avioane deasupra lor. Susan s-a încordat toată, dar hruitul motoarelor s-a stins repede. Nici o explozie. Nici un tir. Doar ropotul ploii. Susan a răsuflat adânc cu ușurare, apoi a rămas cu privirea ațintită asupra lumânării.

— Crezi că Londra o să ardă?

Tânărul s-a uitat spre Bertie, care stătea cufundat în fotoliu cu ochii închiși, apoi s-a întors spre ea.

— Ploaia ajută.

Susan și-a întors privirea spre el.

— Vreau să spun, crezi că mai rămâne ceva? a urmat ea.

Ollie s-a gândit câteva clipe, apoi a spus:

— Dacă londonezii sunt măcar pe jumătate la fel de curajoși ca tine și ca Bertie, cred că Londra va rezista.

— Aveam nevoie de încurajarea asta, a spus ea cu un zâmbet, apoi și-a netezit fusta și a privit din nou lumina lumânării.

— Susan... a început Ollie.

Ea s-a întors spre el și umbra i s-a lungit pe podea.

— Mă gândeam la după-amiaza asta și...

Bertie a început să respire zgomotos. Cartea pe care o pusese pe piept cu fața în jos se ridica și cobora odată cu sforăiturile care au umplut încăperea.

— Seara este foarte ostenit, a spus Susan, ridicându-se de pe sofa, și s-a dus la Bertie. Cred că e timpul să mergi la culcare, i-a spus ea și l-a atins pe braț.

Bătrânul a tresărit și a deschis ochii.

— Citeam.

Susan i-a arătat cartea.

— E greu să citești la lumina lumânării, a spus el și s-a șters pe față.

— Vrei să-ți citesc mai departe?

— Sunt istovit. Cred că o să mă duc la culcare, a spus el. S-a ridicat în picioare clătînându-se și gemând de durere.

Ollie s-a dus spre Bertie, pregătit să-l prindă în brațe dacă l-ar fi lăsat picioarele.

— Stai să te ajutăm, i-a spus Susan.

Bertie a clătinat din cap, apoi s-a sprijinit cu o mână de umărul ei.

— Măine, porumbeii noștri vor schimba cursul războiului ăsta afurisit.

Susan s-a simțit din nou înviorată, ca un foc de tăciuni în care sufli să-l aprinzi. L-a urmărit din priviri pe bunicul ei cum urca scările, oprindu-se din când în când să-și tragă răsuflarea. Când ușa de la dormitorul lui s-a închis cu un scârțâit, s-a gândit cu admirație la dârzenia lui. Era sigură că, în tinerețe, Bertie ar fi putut ajunge general de armată. Soldații din tranșee ar urma oricând un comandant care să le dea încredere când nu mai este nici o speranță, așa, ca el.

— Bertie este un om bun, a spus Ollie.

— Spre norocul meu.

El a încuviințat din cap, apoi i-a spus:

— Poți să mergi la culcare acum.

Susan s-a uitat la perdeaua de camuflaj din fereastră.

— Nu pot să dorm când știu că avioanele sunt acolo, afară.

S-a întors la sofa, de sub care a scos o cutie subțire de carton.

— Cred că știi să păstrezi un secret.

Ollie s-a așezat și el pe sofa, de cealaltă parte a cutiei.

Susan a deschis capacul și a luat un ghem de lână și niște andrele pe care și le-a pus în poală. Apoi i-a arătat o bucată de tricot de culoare bej.

— Este un pulover, cadou de Crăciun pentru bunicul.

Ollie s-a uitat nedumerit la burlanul împletit.

— Mai exact, este mâneca unui pulover.

— O să fie încântat, a spus Ollie.

— Dar nu am cu ce să-l vopsesc.

— E perfect așa.

Susan și-a aranjat o șuviță de păr după ureche și a luat andrelele în mână.

— Unde-ai învățat să împletești?

— De la bunica, a spus Susan în timp ce andrelele scoteau un clinchet ușor.

— Agnes!

— Ți-ai amintit.

S-a uitat la Ollie, băgând de seamă culoarea aurie a ochilor lui.

Ollie a urmărit-o mai departe cum tricotează. Lumina lumânării îi proiecta pe perete umbra mâinilor subțiri.

— Pare o chestie complicată.

— E nevoie doar de timp și răbdare, a spus Susan trecând firul de lână peste o andrea. Prima dată i-am tricotat bunicului un fular, când eram mică. În graba mea de a i-l dăru, l-am făcut prea scurt, de-abia îi cuprindea gâtul. Trebuia să-l fi făcut mai lung măcar cu câțiva centimetri. Bunicul însă a insistat să-l poarte prins cu un ac de siguranță.

Susan a mai tras de firul de lână din ghem.

— Acum m-am apucat din timp, pentru ca puloverul ăsta să aibă două mâneci.

Susan a mai tricotat un rând.

— Mai devreme, ai început să-mi spui ceva despre după-amiaza de azi.

— Voiam să te întreb despre părinții tăi.

Pe neașteptate, s-a auzit o explozie, ca o bubuitură de tunet. Ghemul de lână a căzut pe podea.

Ollie l-a ridicat de jos și l-a pus pe genunchii lui Susan.

— Te superi dacă te întreb ce s-a întâmplat?

Susan s-a întors spre Ollie.

— Când tata s-a întors de pe front, din Marele Război, părinții mei n-au pierdut vremea și s-au căsătorit imediat. De fapt, chiar în ziua în care s-a întors acasă l-au chemat pe pastor, care tocmai își luase o zi liberă să meargă la pescuit. Tata nici măcar nu și-a dat jos uniforma, iar mama încă purta ținuta de spital.

Susan a arătat spre fotografia înrămată din perete.

— Mama a lucrat un an ca infirmieră pe frontul de vest.

Ollie s-a ridicat de pe sofa ca să vadă mai îndeaproape fotografia cu un trio zâmbitor: o infirmieră, un soldat și un pastor deghizat în pescar, care avea atârinate peste haină cârligele cu pene, ca niște medalii. S-a uitat cu atenție la tânăra femeie care ținea în mână un buchet de margarete.

— Semenii cu mama ta.

Susan a zâmbit.

— Tata îi promisese că o va lua în căsătorie în ziua când se întoarce de pe front. Mama voia să se mărite cât mai repede, dar tata, oricât de mult o iubea, nu suporta ideea că putea s-o lase văduvă. Bunicul îmi spunea mereu că tata a fost un adevărat gentleman.

Ollie s-a întors la locul său.

— Și-au scris la fiecare două zile, a continuat Susan. Bunicul le-a păstrat scrisorile într-o cutie frumoasă de lemn. Sunt minunate, a adăugat ea, lăsând andrelele jos. Eu am venit pe lume la mai puțin de un an de când s-a întors tata. Ei – noi – aveam toată viața în față.

Susan a oftat adânc.

— Britanicii au crezut că războiul se sfârșise. Dar soldații care s-au întors la vatră au adus cu ei o ceva mult mai ucigător decât tunurile sau gazul muștar²⁷.

Ollie a înghițit în sec.

— Gripa spaniolă?

Susan a dat din cap.

— Bunicul primise un telefon de la mama să vină să mă ia. Și ea, și tata aveau dureri în gât. Se temeau să nu iau și eu. Trei zile mai târziu, erau amândoi în spital cu pneumonie. Bunicul a încercat să-i vadă, însă erau în carantină, alături de alte sute de bolnavi.

Susan a început să clipească des, pentru a-și reține lacrimile.

— Tata a murit în duminica următoare. Mama, marți.

Ollie i-a pus mâna pe braț. Susan a încercat să nu se miște, atingerea lui îi făcea bine.

— S-a întâmplat cu atâta timp în urmă...

Ollie a ezitat, apoi și-a pus mâna încet pe genunchi.

— Când eram mică, nu puteam suferi locul de joacă. Îi auzeam de multe ori pe copii cum săreau coarda în timp ce recitau poezioara despre gripă, a spus ea și s-a uitat la Ollie. Știi despre ce vorbesc?

Ollie a clătinat din cap.

Susan a început să se joace absentă cu andrelele.

— Aveam o pășărea pe numele ei Enza. Am deschis fereastra și-năuntru a zburat Enza.

— E groaznic.

— De-asta n-am învățat niciodată să sar coarda, a spus ea și a mai tricatat câteva ochiuri. Aș fi dat orice să fiu mai mare, ca să-mi amintesc de ei. Mi-

au rămas doar câteva fotografii, scrisori și povestirile bunicului, pe care mi le spune adesea cu variații fără sfârșit, ca să le facă mai interesante.

Ollie și-a lăsat brațul pe cutia dintre ei.

— Bunicii mi-au dăruit o copilărie fericită, cu multe râsete și multe păsări.

— Porumbei.

Susan și-a încrețit ușor buzele încercând să-și rețină un zâmbet.

— Da, porumbei, a întărit ea și a lăsat andrelele jos. Așadar, Oliver de Maine, pentru ce te afli tu aici?

— Să lupt. RAF are nevoie de piloți.

— Nu ți-e teamă?

— Să mor?

Susan a dat din cap.

— Există lucruri și mai rele de-atât.

— Cum ar fi?

— Să stai deoparte în timp ce naziștii vor să cucerească lumea.

Exploziile s-au rărit, ca o furtună care se domolește. Din lumânare mai rămăsese un căpețel; suportul era acoperit de picături de ceară topită.

— Sper că au terminat pentru seara asta, a spus Ollie.

— Mai vine un val, a spus Susan, după care a pus măneca în cutie și a împins-o sub sofa. Ar trebui să ne odihnim. Mâine dimineață avem multe de făcut.

Ollie a încuviințat din cap. A luat lumânarea, dar flacăra a pâlpâit și s-a stins, lăsând camera în întuneric.

— O să aduc un alt chibrit.

— Nu-i nevoie.

Susan l-a prins pe Ollie de mână, simțindu-i căldura. L-a condus până la scări și i-a așezat încet palma pe balustradă.

Au urcat împreună scările până la palier. Holul era un tunel fără capăt, din cauza draperiilor de camuflaj.

— Crezi că o să nimerești în camera ta? a întrebat ea.

— Așa cred.

Susan a auzit țăcănitul mânerului bombat de la ușă.

— Am găsit-o, a spus el.

— Ollie?

— Da.

— Cred că am vorbit prea mult.

— Mi-a făcut plăcere să ascult, a spus el.

— Drăguț din partea ta. Dar a fost nepoliticos din partea mea să bat câmpii, a spus ea, apoi a făcut o pauză. Ce s-a întâmplat cu părinții tăi?

— Accident de mașină.

Ollie a pășit pe culoarul cufundat în beznă. Podeaua scârțâia sub picioare.

— Singur pe lume, fără frați sau rude, mi-e mai ușor să mă duc la război.

Susan a înghițit în sec și a făcut un pas în față. A atins cu piciorul plinta de lemn.

— Când s-a întâmplat accidentul?

El a ezitat.

— Luna trecută.

Susan a scos un strigăt ușor.

Peste coridor s-a lăsat liniștea. Apoi s-a auzit sunând sirena.

Ollie i-a găsit umărul pe întuneric.

— Se pare că ai avut dreptate cu al doilea val, a spus el și a strâns-o ușor de umăr. Noapte bună, Susan.

Susan a simțit că mâna lui se ridică, apoi a auzit zgomotul ușii închise. A rămas singură pe coridor până când bubuitul tunurilor a trimis-o în camera sa, la adăpost.

Tulburată de ceea ce tocmai aflase despre părinții lui Ollie, ca și de vuietul bombelor, Susan nu reușea să adoarmă. Puțin după miezul nopții, sirena de la aerodrom a dat semnalul de încetare a alarmei. Și-a tras pe ea capotul și și-a luat papucii, apoi s-a furișat pe scări, sperând că o ceașcă de ceai cald îi va domoli gândurile. Când s-a îndreptat spre bucătărie, a văzut că ușa din față era întredeschisă. O fâșie din lumina lunii se întindea peste dușumele. A aruncat o privire afară și l-a zărit pe Ollie așezat pe treptele verandei.

— Nu poți să dormi? a șoptit Susan, pășind afară.

— Nu, a răspuns Ollie.

— Nici eu.

— Cred că și-au terminat treaba în noaptea asta, a spus el și a bătut ușor cu palma locul de lângă el. Ți-am păstrat și ție un colțișor.

Susan și-a strâns poalele capotului și s-a așezat pe trepte.

— Îmi pare atât de rău pentru ce li s-a întâmplat părinților tăi.

— Mulțumesc. Și mie îmi pare rău pentru ai tăi. E nedrept ca un copil să rămână singur.

Susan a încuviințat din cap.

— Din fericire, i-am avut pe bunici.

Ollie a întors capul spre ea.

— Sunt sigur că Bertie și Agnes au făcut o treabă grozavă.

Ea a zâmbit, încântată de compliment și de faptul că pomenise numele bunicii, pe care nu o cunoscuse.

Ollie și-a tras fermoarul de la jachetă.

— Ți-a părut vreodată rău că n-ai avut frați? a întrebat el.

— O, da! a spus ea întinzându-și brațele. Știi, aș vrea să am o familie mare, cândva.

— La fel și eu. O liotă de copii.

— Fete sau băieți?

— Și una, și alta. Dar tu?

— Două fete și doi băieți.

— Foarte precis, a spus Ollie lovind-o ușor cu genunchiul în picior. Și cum să-i cheme?

Susan a stat puțin să se gândească.

— Pe băieți, Peter sau Ian, ceva în genul ăsta. Iar pentru fete, aș alege un nume de floare.

— Cum ar fi Iris sau Rose?

— Poate. Sau ceva mai rar, ca să se simtă unice, a spus ea, apoi și-a suflat în palme să se încălzească. Iar vorbesc prea mult?

— Deloc.

Ollie și-a scos jacheta și i-a pus-o peste umeri.

— Să nu răcești.

— Nu-ți face griji.

Susan și-a strâns jacheta pe lângă ea, simțindu-i căldura trupului.

Ollie și-a vârât palmele sub el.

— Ce zice prietenul tău de numele astea de flori?

— Nu am nici un prieten, a spus Susan, simțind că inima i-o ia razna. M-am întâlnit o vreme cu cineva în timpul facultății. Nimic serios. Iar de când a început războiul n-am mai avut timp decât pentru porumbei.

Susan a început să-și miște degetele de la picioare ca să-și alunge fluturii din stomac.

— Dar tu, ai vreo iubită care te așteaptă acasă?

— Nu. Am avut o prietenă în liceu, dar n-a mers.

— Un sfârșit trist?

Ollie a clătinat din cap.

— Nu, a fost bine așa. Eram prea diferiți.

— Adică?

Ollie s-a întors spre Susan.

— Înainte să moară ai mei, tata și-a rupt piciorul într-un accident de tractor, așa că am amânat să merg la facultate, ca să mă ocup de fermă. Să spunem doar că nu a fost deloc încântată că stau acasă și am grijă de un părinte. Și nici nu s-a dat în vânt după gândul unei vieți petrecute lângă un câmp cu cartofi.

— Atunci e bine că s-a isprăvit, a spus Susan și și-a încrucișat picioarele, aproape atingându-i coapsa cu genunchiul.

Ollie s-a lăsat pe spate.

— Ai văzut stelele?

Susan și-a ridicat privirea spre cer.

— Dumnezeu! a exclamat ea. Îngândurată, nu băgase de seamă că norii dispăruseră, lăsând vederii sute de stele scânteietoare. Este atât de frumos!

— Se văd și constelațiile, a spus Ollie și a ridicat mâna ca să i le arate. Cred că acolo...

— Uite! i-a arătat ea cu degetul o pâlpâire luminoasă pe cer.

— Repede, pune-ți o dorință!

Susan a închis ochii și a tăcut câteva clipe.

— Ce ți-ai dorit?

— Prefer să nu spun, a răspuns Susan deschizând ochii. Dacă-ți spun, nu se mai împlinește.

— La mine acasă, în Maine, ne împărtășim dorințele când cade o stea. La fel și când suflăm în lumânările de pe tort ori ne punem o dorință legată de păpădii și buburuze. Și pentru că la acest eveniment ceresc te afli în compania unui american, cred că ar trebui să-mi spui.

Pe buzele lui Susan a apărut un surâs abia schițat.

Ollie s-a tras mai aproape de ea.

— Nu vrei să ți se îndeplinească?

— Ba da.

— Atunci trebuie să-mi spui.

— Foarte bine, a spus ea. Îmi doresc ca războiul ăsta să se termine odată.

— E dorința perfectă.

Susan a tăcut o vreme.

— Sunt zile când mă întreb dacă bombele vor înceta vreodată.

— O să se oprească, a spus Ollie privind-o în ochi. Cred în tine, Susan. Am mare încredere și în porumbeii voștri și în Operațiunea Columba.

Războiul se va termina. Promit să ajut din răspuseri să fie așa.

Cuvintele lui au liniștit-o pe Susan, ca o pătură încălzită de soare. Dintr-un imbold lăuntric, și-a lăsat capul pe umărul lui.

Ollie a luat-o pe după umeri și a tras-o ușor spre el.

Au rămas tăcuți câteva clipe. Prin mesteceni a trecut foșnind o boare de vânt. Pentru prima dată după multe săptămâni, Susan s-a simțit la adăpost de orice primejdie. Cuvintele lui pline de încredere îi dăduseră speranță. Se bucura de fiecare minut ce trecea, știind că în orice moment sunetul strident al sirenei le putea fura din clipele petrecute împreună.

— Ar trebui să te odihnești, a șoptit Ollie.

Susan a șovăit puțin. Inima îi spunea să mai rămână, dar mintea o anunța că a doua zi începea misiunea lor. Cu greu s-a hotărât să-și ridice capul de pe umărul lui.

Ollie s-a ridicat în picioare. Susan i-a prins mâna întinsă și s-a ridicat de jos. Degetele li s-au împletit, apoi s-au desprins.

Ajunși în casă, fiecare s-a dus în camera sa. Susan a pășit încet spre pat, simțindu-și pielea încă înfiorată de atingerea lui.

Capitolul 17

EPPING, ANGLIA

Ciocănitul din geam a trezit-o pe Susan. S-a întins, s-a dat jos din pat și a tras perdeaua de camuflaj. Strălucirea soarelui de dimineață a făcut-o să-și ferească privirea. S-a frecat la ochi și a văzut-o pe Ducea, care se ținea cu greu pe pervaz, ca un echilibrist. Porumbița a mai ciocănit o dată și Susan a deschis fereastra.

Ducea a zburat înăuntru spre pat.

— Bună dimineața!

Păsărea s-a cățarat pe cearșafurile mototolite, ca un copil care urcă anevoie un deal iarna cu rachete de zăpadă.

Susan a luat-o pe Ducea în brațe și a mângâiat-o pe spate.

— Cum ai dormit?

Ducea a început să uguiască.

— Mă tem că mai bine decât mine, a spus Susan reamintindu-și că stătuse trează aproape toată noaptea, gândindu-se la clipele petrecute cu Ollie.

— Și-a pierdut părinții. Ca și noi.

Ducesa a clipit din ochi. Susan a oftat.

— N-am fost prea politicoasă cu el, trebuia să-l întreb mai multe despre ai lui. Mă simt îngrozitor.

Ducesa a întors capul spre fereastră. Susan s-a uitat afară. L-a văzut pe Ollie cum străbate curtea și dispare într-una din hulubării. Un zăngănit de metal și porumbeii au început să zboare înăuntru. Un zâmbet ușor i-a tras colțurile gurii.

— Hrănește porumbeii, a șoptit ea.

Ducesa și-a întins aripile. Susan a așezat-o pe comodă, a netezit cearșafurile, apoi s-a îmbrăcat și s-a privit în oglindă. Și-a periat părul încălzit peste noapte și l-a strâns într-un coc. Și-a ciupit obrazii ca să capete puțină culoare, simțind dorința ciudată de a se machia, ceea ce nu mai făcuse de când plecase de la universitate. A întins mâna după sticluța de parfum, i-a deșurubat capacul și și-a pus pe gât ultimii stropi.

Ducesa și-a lăsat căpșorul într-o parte.

— Da, știu, azi avem destulă treabă.

Susan a pus sticluța pe comodă, a dus-o pe Ducesa la geam și a azvârlit-o în aer. Pasărea a țâșnit către hulubărie, iar ea a coborât în sufragerie, unde l-a găsit pe bunicul bând ceai.

— Bună dimineața, Susan, a salutat-o Bertie. Am pregătit micul dejun.

Susan a aruncat o privire spre fiertura de ovăz de pe plită și l-a sărutat pe bunicul pe obraz.

— În cazul ăsta, o să pregătesc și masa de prânz, a spus el și i-a făcut semn spre scaunul de lângă el. Ciugulește niște ovăz. Ollie și cu mine am mâncat deja.

— Nu mi-e foame.

Bertie i-a împins cana cu ceai.

— Atunci, bea puțin!

Susan a sorbit o gură și s-a dus la fereastră. Nici urmă de Ollie, doar o pâclă de fum de la bombardamentele din noaptea trecută care plutea spre apus.

— Știi, părinții lui Ollie s-au prăpădit, a spus Susan.

— Am bănuț eu, a spus Bertie.

Susan a pus cana pe masă.

— Acum o lună.

— Dumnezeule! a exclamat Bertie, și s-a ridicat de la masă ca s-o îmbrățișeze. Din nefericire, știm prea bine prin ce trece acum.

Susan l-a strâns mai tare în brațe.

— Ține minte, să nu mă lași singură niciodată.

— Toate sunt trecătoare, draga mea, a spus el și s-a uitat la Susan cu ochii mijiți, înconjurați de crețuri. Chiar și războiul ăsta nenorocit.

Susan s-a încordat toată. Necazul lui Ollie îi reamintise cât de nedreaptă e viața. Înhață oamenii de pe fața pământului, așa cum ai trage niște numere din pălărie. Mai toți ai ei fuseseră înșfăcați cu mulți ani în urmă. Londonezii erau luați în fiecare noapte. Iar acum porumbeii lor dragi urmau să pornească într-o misiune mortală.

Bertie s-a dus șchiopătând până la chiuvetă, unde și-a lăsat cana.

— Și acum, să ne apucăm de treabă!

— Nu-ți iei bastonul? l-a întrebat Susan.

— N-am nevoie, draga mea, mă simt tânăr și în putere, a spus Bertie încordându-și brațele slăbite. Astăzi o să salvăm țara.

Susan l-a luat pe Bertie de braț, și-a înăbușit temerile și a pășit afară.

Capitolul 18

EPPING, ANGLIA

— Stai cuminte, i-a spus Ollie unui porumbel în timp ce îi prindea un tub de bachelită de picior.

Inelul clemei elastice cu arc s-a închis cu un țăcănit.

— Ei, n-a fost prea rău, nu-i așa?

Ollie a băgat pasărea într-una dintre cuștile pregătite de lansare, mult mai mici decât coșurile obișnuite cu care Bertie și Susan duseseră păsările la Clacton-on-Sea. Abia era loc pentru un porumbel, darămite pentru un pachetel în care intrau un creion, o bucățică de hârtie și niște instrucțiuni scrise în franceză. Cu toate că stăteau înghesuiți într-o cușcă de care era legată parașuta de mătase, porumbeii uguiau de parcă erau gata să plece într-o călătorie obișnuită, pentru a se lua la întrecere undeva în Anglia.

Tocmai când așeza cușca peste celelalte, a auzit ușa de la hulubărie scârțâind. S-a întors și i-a văzut intrând pe Susan și pe Bertie.

Susan a aruncat o privire de jur-împrejur.

— Ai făcut o treabă grozavă, Oliver, a spus Bertie inspectând cuștile. Ca pilot, te-ai descurcat de minune cu porumbeii. Mă gândesc că ar trebui să-ți măresc salariul.

— Nu mi-am dat seama că sunt plătit, a spus Ollie.

— Nici n-ai fi avut cum, a spus Bertie întorcându-și pe dos buzunarele goale, ca niște urechi de iepure ieșindu-i din pantaloni. N-am nimic să-ți ofer, din păcate. Doar șansa de a face istorie.

— Mi se pare corect, a spus Ollie. Poate că eu ar trebui să plătesc!

Bertie a izbucnit în râs.

— Asta numesc eu caracter.

Susan s-a uitat la peretele de boxe. În afară de vreo zece pui și de porumbițele care cloceau în cuibare, șirurile erau goale.

— Susan, ajută-l pe Ollie la încărcat. Eu mă duc să mă uit prin celelalte hulubării, a spus Bertie vârându-și buzunarele la loc, după care a pășit afară în scârțâitul ușii ce se închidea în urma lui.

Susan a băgat un deget prin ochiurile unei cuști, dar porumbelul i l-a împins cu ciocul.

— De unde-ai știut ce păsări să lași aici?

— Mi-a spus Bertie.

— Și de ce te-ai trezit așa devreme?

Ollie a așezat o cușcă goală lângă un șir de porumbițe care cloceau.

— M-am gândit că o să fie o zi grea pentru tine.

Susan și-a întors privirea spre el.

— Mulțumesc.

Tânărul a dat din cap, apoi a verificat o parașută.

Susan a oftat adânc. Pe urmă a spus:

— Îmi pare rău că nu te-am întrebat până acum despre ai tăi.

— Nici o problemă.

— Ba este. Am dat dovadă de nepăsare, a spus ea și și-a făcut de lucru cu o cutie plină cu tuburi. Cred că îți lipsesc mult.

— Foarte mult.

— Povestește-mi despre ei.

— Părinții mei au fost fermieri, dar dacă îl întrebai pe tata îți spunea că e un pilot care cultivă cartofi ca să-și plătească dările.

— Cred că-i plăcea la nebunie să zboare, a spus Susan.

— Da. M-a învățat să zbor cu avionul înainte să știu să conduc mașina.

— Sună periculos.

— Mama ar fi fost de acord cu tine.

Susan a zâmbit.

— O femeie înțeleaptă.

— Mama ar fi trebuit să se facă învățătoare. Era nemaipomenit de deșteaptă și avea talentul de a face ca lucrurile complicate să pară simple. Dar, fiindcă nu avea diplomă, s-a mulțumit să-și petreacă timpul liber la bibliotecă, să-i învețe pe adulți să citească, a spus Ollie, scormonind pământul cu tocul ghetei. La fel ca tata, era mândră de rădăcinile ei britanice.

— Mi-ar fi plăcut să-i cunosc, a spus Susan.

— Te-ar fi îndrăgit.

— Crezi?

— Sunt absolut sigur.

— Pentru că sunt englezoaică?

— Nu. Pentru că ești... Susan.

Ea și-a aranjat șuvițele desprinse din coc. Ollie și-a trecut mâna peste o boxă goală.

— Am fost un copil norocos. Ai mei au făcut mari sacrificii ca să-mi ofere o viață mai bună. Au pus un ban deoparte pentru facultate.

— Te-ai dus la facultate?

El a clătinat din cap.

— Am venit să lupt.

Susan a coborât ochii în pământ.

— Și din cauza mea te-ai trezit într-o crescătorie de porumbei.

— Am ajuns aici pentru că am lovit un ofițer, a spus el și a făcut un pas spre ea. Dacă aș fi din nou în aceeași situație, n-aș schimba nimic.

Simțea cum îl străbate un val de afecțiune. *Ești bună, grijulie și frumoasă. Sunt norocos să fiu aici, cu tine.*

Susan și-a ridicat privirea spre el și a înghițit un nod mare din gât.

— Noi... cred că ar trebui să isprăvim ce-avem de făcut.

Au pus și restul porumbeilor în cuști, cu precizia unei linii de asamblare a automobilelor. Susan lua porumbeii, le șoptea ceva la ureche și îi înmâna apoi lui Ollie, care le fixa tuburile și îi băga în cușcă. Stivele de cuști creșteau întruna pe măsură ce boxele se goleau.

Când Ollie a băgat și ultima pasăre în cușcă, Ducea a intrat zburând în hulubărie și a început să se plimbe pe o poliță. Susan a întins mâna după porumbiță, dar, în loc să o prindă, a dat peste o cărticică ascunsă sub un strat gros de praf. A luat-o și a suflat praful de pe copertă.

— Mă întrebam ce s-a întâmplat cu ea. N-am mai văzut-o de când eram mică.

Ollie a așezat și ultima cușcă și s-a dus lângă Susan.

— Ce este?

— Cartea de coduri a tatei.

Ducesa a început să se plimbe de-a lungul poliței, zgâriind lemnul cu ghearele. Susan a frunzărit paginile.

— Prima dată am găsit-o pe când scotoceam printr-o cutie cu amintiri rămase de la părinți, în speranța că o să dau și peste alte fotografii, a spus ea întinzându-i cărticica.

Ollie și-a trecut mâna peste legătura de piele, scorojită ca solzii unei reptile bătrâne. S-a uitat repede peste foile înțesate cu ciorchini de litere și coduri, apoi a șters coperta cu mâneca și i-a înapoiat-o lui Susan.

— Tata a luptat în artilerie. Acolo se foloseau de coduri pentru mesajele trimise pe frontul de vest. Se pare că erau imposibil de spart, sau cel puțin așa m-a lăsat bunicul să înțeleg, a spus Susan zâmbind. Când eram mică, lega uneori un mesaj secret de unul din porumbeii de curse, chiar dacă asta le încetinea viteza. Eu așteptam în hulubărie până când sosea porumbelul cu mesajul. Apoi descifram codul.

Susan a strecurat carnețelul în buzunarul de la jacheta lui Ollie.

— Haide să i-o arătăm bunicului. O să se bucure să-ți vorbească despre ea.

Ollie a pipăit umflătura din buzunar.

— Și ce scria Bertie în mesajele lui secrete?

— Chestii importante. De obicei, locul unde ascunsese un mic dar pentru mine. O carte. O caramea. S-o fi văzut pe bunica astupându-și urechile în timp ce zdrăngăneam printre cratițe și oale ca să găsesc un pachetel de gumă de mestecat.

Ollie a râs înfundat.

— M-ar fi amuzat să văd așa ceva.

— Sunt sigură.

A privit-o îndelung. Ochii li s-au întâlnit pentru câteva clipe, trezindu-i un tremur în stomac. *Și tu simți același lucru?*

Susan și-a întors privirea spre rândurile goale, apoi spre cuști. Câțiva porumbei se foiau în spațiul îngust, pe când ceilalți își vârâseră capul sub aripă. Îi tremurau mâinile.

Ollie i le-a cuprins într-ale sale cu blândețe. Se lupta să găsească cuvintele potrivite. În cele din urmă i-a spus doar atât:

— Ai avut atâta grijă de ei.

Susan l-a strâns ușor de mână.

— Am obosit să-mi fie frică și foame. Și raidurile astea aeriene de fiecare zi... Nu mai pot să-mi scot din cap urletul sirenelor. Dar cel mai mult sufăr pentru că-mi trimit porumbeii la moarte. Știu că n-avem de ales, dar asta mă îngrozește.

— Războiul se termină, odată și odată, a liniștit-o el. O să fie și nopți fără bombe. Mâncare fără cartelă. Hulubării fără alarme... O să-ți termini și facultatea.

— Iar tu o să pleci acasă, a spus ea cu o voce gâtuită.

Ollie a tresărit. Drumurile lor în viață aveau să-i despartă. El urma să plece pe front. Ea urma să crească alți porumbei. Și totuși, Susan făcuse să-i renască speranța și bucuria de viață, așa că nu voia să lase nimic să le stea în cale – nici măcar războiul.

— Nu vreau să plec, a spus el dintr-o suflare.

Susan l-a privit în ochi.

— Vreau să stau aici... cu tine.

Ea s-a ghemuit la pieptul lui.

A strâns-o în brațe, simțindu-i căldura, pieptul care tresălta ușor, părul mătăsos care îi mângâia bărbia.

Susan și-a ridicat fața și l-a luat pe după gât. S-a ridicat încet pe vârful picioarelor.

Ollie a simțit cum i se zbate inima în piept. Pulsul i-a luat-o razna când buzele i s-au apropiat de ale ei.

Un claxon de mașină strident.

Porumbeii au început să se agite.

— Au sosit! a strigat Bertie de pe pajiște.

Îmbrățișarea lor s-a stins. Susan și-a culcat obrazul pe pieptul lui. Mâinile lui Ollie s-au desprins de pe umerii fetei, au alunecat pe brațe și s-au oprit pe mijlocul său.

Susan a făcut un pas înapoi și între ei s-a căscat un gol. Brațele lui Ollie au căzut pe lângă trup. Inima i s-a domolit. Susan și-a netezit fusta și părul.

— Ești gata să câștigăm războiul? a întrebat Ollie.

Ea a încuviințat din cap.

În curte au sosit trei camioane militare. Dintr-unul a coborât un sergent.

— Am venit să preluăm porumbeii, a spus el și a despăturit o foaie de hârtie. Ordin pentru cinci sute.

— Acolo, în primele hulubării, a spus Bertie, arătându-le cu mâna. Sunt puși deja în cuști.

Susan și Ollie au urmărit din verandă cum soldații încarcă porumbeii. În mai puțin de o oră, hulubăriile erau goale. Soldații s-au urcat în camioane și au pornit motoarele. Mai puțin ultimul camion, al cărui motor a tușit când șoferul a învârtit cheia în contact. Primele două vehicule porniseră deja, așa că șoferul a claxonat și a făcut semn cu mâna de la geam. Camioanele au frânat cu un scrâșnet.

Un soldat din primul vehicul a scos capul pe geam.

— Care-i problema?

— Nu pornește! a strigat șoferul.

Soldații s-au dat jos, au deschis capota și s-au uitat la motor. După câteva minute de băjbâială, motorul tot nu a dat nici un semn.

— Trebuie să chemăm un mecanic. Sau un alt vehicul, a spus unul dintre soldați.

— Asta durează, n-avem voie să întârziem, a spus sergentul și s-a uitat la Bertie. Este vreun mecanic prin apropiere?

Bertie a clătinat din cap.

— Toți sunt plecați pe front. Cel mai aproape este unul Jacob Wiseman, în Loughton.

— Prea departe, a spus sergentul.

— Mai bine, a spus Bertie. În ultima vreme, Jacob se mișcă foarte încet. Mă face să par un puiandru.

— La naiba! Trebuie să cerem un alt vehicul.

Bertie s-a dus spre sergent.

— Mai e o variantă.

— Care anume?

— Să folosiți camioneta mea. Iar șofer să fie *el*, a spus Bertie arătând spre Ollie.

Ollie și-a scos pieptul înainte.

Sergentul și-a încrucișat brațele și a răsuflat adânc, umflându-și obrații exasperat.

— Așa o să ajungeți la timp, a adăugat Bertie. Și nici nu e nevoie ca oamenii dumneavoastră să-mi aducă înapoi mașina.

Sergentul a stat să se gândească. S-a uitat la Ollie, apoi la ceas.

— Foarte bine.

Ollie era impresionat de felul în care Bertie reușea să-i convingă pe militari, pe oricine de fapt, să-i primească propunerile. Ar fi dat orice să fi

fost acolo, în birou, ca să audă cum l-a convins pe comandant să-i dea drumul din închisoare.

Soldații au mutat repede porumbeii în camioneta lui Bertie, după care soldații s-au înghesuit în celelalte, câte trei în fiecare cabină. Au pornit motoarele. Porumbeii au fluturat din aripi.

Bertie a scos o cheie din buzunar și i-a aruncat-o lui Ollie.

— Presupun că piloții știu să conducă și o camionetă.

Ollie a dat din cap în semn că da.

— Susan, ce-ai zice să dăm o tură cât timp Oliver de Maine se plimbă cu porumbeii noștri?

Susan l-a luat de braț pe Bertie.

Ollie s-a urcat în camionetă și a pornit motorul. În timp ce se îndrepta spre ieșirea din fermă, a văzut-o în oglinda retrovizoare pe Susan care fugea spre el. A oprit imediat și a coborât geamul.

Susan s-a prins cu mâinile de geam și și-a tras puțin sufletul.

— Să ai grijă cum îi urcă în avion, da?

El a bătut-o încet pe mână.

— O să am grijă.

— Mulțumesc, a spus ea și i-a strâns ușor degetele.

Ollie a simțit mâna ei desprinzându-se de a lui. A apăsat pedala de accelerație și a pornit pe urmele camioanelor militare. S-a uitat în oglinda retrovizoare cum Susan dispare încet.

Ea l-a urmărit cu privirea cum dispare în depărtare. Norul de fulgi ridicat de roți s-a așternut încet pe drum. Știa că era ultima dată când îi mai vedea pe porumbei, pe cei mai mulți. Aveau șanse foarte reduse de a se întoarce din Franța. Gândul că Ollie avea să fie cu ei în acele ultime clipe înainte de îmbarcare o făcea să treacă mai ușor peste temerile ei.

Nu mai întâlnise un alt bărbat ca Ollie. *Este tandru, frumos și foarte atent cu cei din jur.* Avea toate calitățile pe care le aprecia la un bărbat. Și pe deasupra, îi plăceau porumbeii, ceea ce îi făcea de rușine și pe cei mai tari pretendenți. Bertie și Agnes avuseseră o căsnicie plină de iubire – se țineau tot timpul de mână, râdeau și se sărutau – asta își dorea și pentru sine într-o bună zi. De când începuse războiul însă, gândul de a avea o relație amorțise. Ollie îi redeșteptase inima.

Susan a pornit încet spre casă. *În seara asta, și-a spus ea în gând, vom fi împreună.*

Capitolul 19

NORTH WEALD, ANGLIA

Ollie a pornit pe urma camioanelor militare pe Epping Road, ghidându-se după dâra de fulgi și pene căzute din platformele din față. Nu peste mult timp urma să intre într-o bază a aviației regale, poate chiar să zărească un Hurricane sau un Spitfire, și cu toate acestea nu se gândea decât la Susan. Camioanele duceau cu ele, înghesuite în spatele cabinei, ființele dragi ei, tot ce avea mai de preț, în afară de Bertie și Ducea. Porumbeii erau munca sa de-o viață. Pasiunea sa. Și acum erau aruncați în luptă, unde aveau să-și găsească sfârșitul cei mai mulți dintre ei. Ollie simțea că duce niște prizonieri către plutonul de execuție.

La poarta aerodromului North Weald, santinela a clătinat din cap când a aflat că un civil încerca să pătrundă cu camionul în bază. Soldatul s-a contrazis cu sergentul, apoi a dat un telefon înainte de a-l lăsa să intre pe poartă. Lui Ollie i-ar fi plăcut să creadă că i s-a permis accesul în bază pentru că participa la o misiune sau, și mai bine, pentru că era un viitor pilot RAF. Știa însă că fusese primit mai degrabă pentru că era nevoie de oameni care să descarce și să încarce cuștile cu porumbei, una câte una. Santinela a inspectat camioneta lui Bertie, l-a perchezitionat pe Ollie să se asigure că nu are vreo armă, și în cele din urmă l-a lăsat înăuntru.

Camioanele au trecut pe lângă mai multe hangare și apoi au cotit pe o pistă. Cu ochii măriți de uimire, Ollie a văzut șiruri de avioane Spitfire care se odihneau pe pistă, ca niște vulturi adormiți. Aparatele verzi-albăstrui păreau incredibil de rapide. Trei elice. Alură aerodinamică. Cupolă de sticlă lucioasă. Insigne pictate pe cozi. Mitraliere străpungând aripile. Avioanele păreau turnate dintr-o singură piesă de metal, la mare distanță de biplanorul lui făcut dintr-o ramă de lemn îmbrăcată în pânză ponosită. Ollie apucase să numere șaiszeci de avioane înainte să-și dea seama că rămăsese în urmă. A apăsat pedala de accelerație și s-a alăturat convoiului care o cotise pe altă pistă.

S-au oprit în fața unei escadrile de aparate Bristol Blenheim. Spre deosebire de Spitfire, bombardierele nu păreau construite pentru operațiuni militare. Arătau mai degrabă ca un avion comercial modificat. Bot pătrășos. Două motoare mari, câte unul pe fiecare aripă. Pe fuzelaj fusese prinsă cu șuruburi o turelă, o adăugire făcută în grabă. Cu toate că un Blenheim pălea

în comparație cu Spitfire, lui Ollie i se părea că arăta totuși ca un avion de temut, ceva special, pentru că putea fi folosit și ca bombardier. În clipa aceea, era gata să zboare chiar și într-un balon cu aer cald, doar ca să ajungă pilot RAF.

Ollie a parcat camioneta lângă celelalte camioane. S-a dat jos și a început imediat să descarce porumbeii alături de soldați, cu gândul să arunce o privire în carlinga unui Blenheim. A așezat cuștile sub burta avionului, care avea deschise larg trapele pentru bombe. S-a aplecat înăuntru ca să-i dea cuștile cu porumbei soldatului care le stivua în coada avionului. A aruncat o privire înăuntru, la lumina soarelui ce răzbătea prin sticla turelei. Dotat pentru un echipaj de trei – pilot, copilot și mitralior – avionul părea mic pentru un bombardier. Carlinga înconjurată de pereți de sticlă arăta ca o seră în miniatură, dar le oferea piloților o extraordinară perspectivă aeriană. Bordul era acoperit de zeci de comutatoare și instrumente de zbor. Ollie, care se folosisese în bătrânul lui biplan de un singur instrument, indicatorul de combustibil, s-a simțit brusc precum un pilot începător.

— Mișcă-ți fundul! i-a strigat soldatul din avion. N-avem timp de pierdut.

Ollie s-a aplecat imediat să ia altă cușcă. Împreună cu trei soldați, a cărat cuștile pe care ceilalți le așezau rânduri-rânduri în avioane, ca niște zidari. De fiecare dată când urca o cușcă în avion, își răsucea capul să mai arunce o privire în carlingă. O oră întreagă au mutat porumbeii în câteva bombardiere.

Când au terminat de descărcat și ultimul camion, un soldat – un bărbat corpulent care mergea cam împiedicat – a fost cât pe ce să cadă. A reușit să se redrezeze la câțiva centimetri de pământ. Porumbeii au început să se agite.

— Prost mai ești, Angus, a râs unul dintre soldați.

— Nu sunt, a răspuns Angus, așezându-și mai bine cuștile în brațe.

Ollie i-a auzit pe soldați făcând haz pe seama lui Angus, care ridica panoul din spate al camionului.

— Să-l fi văzut pe Angus la hulubării, le-a spus soldatul camarazilor săi. Tântălăul ăsta umflat a răsturnat o stivă de cuști și unul dintre porumbei a scăpat.

Ollie s-a apropiat încet de ei.

Angus s-a încruntat.

— Dar l-am prins.

Soldatul a izbucnit în râs!

— Ai luat o altă pasăre din cuib și i-ai legat un tub.
— Nu-i adevărat, a ripostat Angus. Stătea pe o poliță. Nici măcar n-a încercat să zboare când am pus mâna pe ea.

Ollie a încremenit.

— Cum arăta?

Angus a întors capul surprins.

— Cum arăta? a repetat Ollie.

— Ciudată, a spus Angus. Parcă o împrôșcase cineva cu vopsea verde.

Ollie a simțit cum i se zbârlește părul pe ceafă.

— Ducesa!

— Cine?

— Ai luat o pasăre care nu făcea parte din misiunea asta.

— Ai dat-o-n bară, Angus, a spus un soldat.

— E doar o pasăre, s-a apărat Angus.

— Porumbel, l-a corectat Ollie, apropiindu-se de el. Porumbelul preferat al lui Susan. Unde l-ai pus?

Angus a arătat spre un Blenheim aflat la capătul șirului.

Ollie a pornit imediat spre avion, când a simțit că-l înșfacă cineva de braț.

— Nu te duci nicăieri, i-a ordonat sergentul.

I s-a urcat sângele la cap. S-a dus spre sergent.

— Atunci să mergă acolo unul din oamenii dumneavoastră.

Gradatul l-a strâns și mai tare.

— N-o să ne apucăm acum să descărcăm avionul pentru o pasăre.

Ollie s-a uitat la Angus.

— Avea cumva pe gât pene care făceau ape verzi și purpurii, de parcă lucea în întuneric?

Angus a încuviințat.

Sergentul i-a dat drumul la braț lui Ollie.

— N-avem timp.

— Comandantul n-o să fie prea încântat când o să audă că ați luat animalul de companie al cuiva, a spus Ollie.

Sergentul și-a trecut mâna peste față.

— Înțeleg că bunicul lui Susan este prieten cu un vicemareșal. Numele lui parcă începe cu P.

— Vicemareșalul Park?

— Da, el e, a întărit Ollie.

Sergentul a înghițit în sec, încrețindu-și fruntea.

— Poate o să se îndure comandantul de tine și o să te pună doar să cureți cotețele de porumbei până la sfârșitul războiului.

— Domnule sergent, a intervenit Angus, nu vreau să dăm de belea.

Sergentul s-a uitat la ceas.

— Piloții și echipajele trebuie să vină dintr-o clipă în alta. Mai știi unde ai pus-o?

— În coada avionului, a răspuns Angus. Am pus-o prima.

— La naiba, trebuie să descărcăm, a spus sergentul scărpinându-se furios în cap, de parcă voia să scoată o căpușă.

Ceilalți soldați s-au uitat spre un hangar, apoi spre sergent.

— Bine, a spus el. Mișcați-vă repede.

Ollie a răsuflat ușurat. În secunda următoare a început să sune alarma.

Capitolul 20

EPPING, ANGLIA

— Ducesa! a strigat Susan de pe verandă.

S-a uitat spre șirurile de mesteceni de la marginea pădurii. Nici o mișcare, în afară de frunzele galbene ce fremătau prin mesteceni și câteva vrăbii care zburau scurt de colo-colo.

— Ducesa!!

— Ai căutat în hulubării? a strigat Bertie din fotoliu.

Susan a intrat în casă.

— Peste tot.

Cu picioarele sprijinite pe un taburet, Bertie și-a frecat genunchii.

— Se întoarce ea. Ții minte când ne-am dus cu un stol la Willingham?

Susan a dat din cap și s-a așezat pe podea lângă el. Și-a amintit de porumbeii tineri pe care îi luase la antrenament. Fusese una dintre puținele dăți când nu o luase și pe Ducesa în călătorie. Când au ajuns în Willingham ca să le dea drumul, Ducesa a aterizat pe capota camionului și a privit-o cu căpșorul înclinat într-o parte, de parcă ar fi zis *De ce ați plecat fără mine?* De atunci nu o mai lăsaseră acasă.

— Cred că zboară în cerc deasupra aerodromului, a spus Bertie. O să se întoarcă înaintea lui Oliver.

— Ce-ți mai fac genunchii? a întrebat ea, schimbând subiectul.

— La fel.

— Nu trebuia să ne plimbăm. O să plătești pentru asta mai târziu.

El și-a așezat mai bine picioarele pe taburet.

— Aveam nevoie de mișcare.

— Un ceai?

Bertie a dat din cap.

— Ar fi grozav, draga mea.

Susan s-a dus în bucătărie și a pus ceainicul metalic pe plită. A deschis cutia cu ceai. Pe fund mai rămăsese o lingură de frunze mărunțite. S-a uitat pe geam la grădina care părea adormită, cu tulpini uscate și lăstari chirciți la pământ în așteptarea iernii. Era cazul să sape prin grădină, sau chiar să dea o raită prin pădure în căutarea de ceva ierburi cât de cât bune de făcut infuzie. Deocamdată, aveau să se mulțumească cu un ceai slab.

Susan a aruncat o privire la ceasul din perete: 2:47 după-amiază. La ora asta, porumbeii erau în avioane, mai mult ca sigur. Nu știa când avea să înceapă operațiunea, dar bănuia că urmau să decoleze la adăpostul întunericului, la fel ca Luftwaffe. Spera ca porumbeii să nu se sperie. La urma urmei, nu mai fuseseră până acum într-un avion. Nici ea, de altfel. Poate că o să reușească să-și pună capul sub aripă și să doarmă. Câți dintre ei aveau să se întoarcă?

Fii tare ca oul, și-a spus.

S-a așezat la masa din bucătărie și s-a întors cu gândul la Ollie. Se bucura că însoțea porumbeii, știa că o să aibă grijă de ei. Cu toate că îl cunoștea de atât de puțin timp, îi câștigase încrederea. Poate erau atenția cu care o înconjură și interesul pentru porumbei; ori poate era felul în care îi purta de grijă lui Bertie, aducându-i prosoape reci pentru genunchii bolnavi, un lucru pe care ea îl prețuia din suflet.

Se simțise bine în clipele petrecute pe sofa alături de el, când îi povestise lucruri pe care nu le mai împărtășise altora. În preajma lui Ollie, avea o stare de liniște cum nu mai simțise alături de alți bărbați. Seara asta urma să fie îngrozitoare, porumbeii ei aruncați în luptă în timp ce Luftwaffe avea să arunce un alt rând de bombe asupra Londrei. Se alina însă cu gândul că Ollie avea să fie alături de ea, cel puțin câteva luni de acum încolo, până când urma să fie liber să intre în RAF. Pentru asta o să-și facă griji la momentul potrivit. Acum însă, mai aveau destul timp să se bucure unul de altul.

Bertie a intrat șchiopătând în bucătărie.

Susan a ridicat privirea spre el.

— Ceaiul e gata în câteva clipe.

Bunicul a făcut semn spre plită. Susan și-a dat seama că uitase să aprindă arzătorul.

— Cred că sunt un pic cam distrată.

— E de înțeles, draga mea.

Susan s-a ridicat să aprindă focul, în timp ce Bertie s-a așezat la masă.

— Te gândești la porumbei?

— Da.

— Și la Ollie?

Susan s-a înroșit la față. A ezitat câteva clipe, apoi a încuviințat din cap.

Bertie a zâmbit, a tras un scaun lângă ea și i-a făcut semn cu mâna să ia loc.

Susan și-a frecat ușor brațele și s-a așezat.

— Știu, a spus Susan.

Se aștepta să audă o predică despre cum trebuie să se poarte o domnișoară bine-crescută, sau poate despre riscul de a te apropia prea mult de un străin, cu atât mai mult de un bărbat care urma să plece pe front nu după mult timp. Dar Bertie a surprins-o.

— Oliver de Maine al nostru s-a atașat destul de mult de porumbei, a spus el scoțând pipa din buzunar.

Ea a șovăit puțin.

— Da, destul de mult.

Bertie a îndesat tutun în pipă, a aprins un băț de chibrit și a pufăit.

— Grăunțele sunt pe terminate. Mâine poate vă duceți în sat, tu și Ollie, să mai cumpărați ceva.

Susan a simțit că umerii i se destind.

— Vrei să-ți cumpăr și niște tutun?

Bertie a clătinat din cap.

— Când toată lumea trăiește pe cartelă, mie nu-mi trebuie lux. O să mă descurc cu ceva de prin grădină.

— Doar un pic de tutun.

El a zâmbit și a mângâiat-o ușor pe braț.

— Ce-ai zice de un ceai bun, ceva de care să ne bucurăm cu toții. Oliver o să creadă că suntem nepoliticoși. Ar fi frumos să-i oferim o ceașcă cu ceai ca lumea.

Susan l-a îmbrățișat, inspirând mirosul de săpun de casă și de tutun. S-a dus la plită, a luat vasul și a turnat apa aburindă într-un ceainic. Soarele de

după-amiază strălucea prin fereastră, încălzindu-i fața. În timp ce urmărea cum apa fierbinte capătă culoarea pâinii bine coapte, s-a gândit din nou la Ollie. Trebuia să se întoarcă curând. Aveau să aștepte porumbeii. Împreună.

În timp ce Susan ducea la masă tava cu ceainicul și ceștile de ceai, a izbucnit alarma. Susan a tresărit. Ceștile de porțelan au căzut pe podea și s-au spart. Ceaiul fierbinte i-a sărit pe picioare. Și-a frecat pielea și a aruncat o privire spre bunicul său.

— N-am nimic, sunt bine, a spus ea.

Bertie se chinuia să se ridice.

Susan l-a ajutat și împreună s-au dus spre verandă. Sirenele urlau. Tirul antiaerienei bubuia strident. S-au uitat spre apus, așteptând să vadă o flotilă întreagă îndreptându-se spre Londra pentru un atac-surpriză la lumina zilei. Primele explozii nu s-au auzit însă dinspre capitală, ci doar la câteva mile depărtare. A simțit că i se taie picioarele. S-a apucat de brațul bunicului. În timp ce norul de fum negru se învolbura spre cer, Susan nu se gândea decât la Ollie.

Capitolul 21

NORTH WEALD, ANGLIA

La auzul mugetului de sirenă, pe Ollie l-a străbătut un val de adrenalină din cap până în picioare. Soldații s-au oprit. Sirena a început să urle și mai tare.

— La posturile voastre! a strigat sergentul, apoi s-a întors spre Ollie.

— Iar tu, dă-i drumul!

Ollie s-a uitat la avion. Apoi la sergent.

— Acum!

Ollie a fugit la camioneta lui Bertie. A căutat febril cheia de contact și a pornit motorul. În timp ce se îndepărta, i-a văzut pe soldații cu care venise sărind în camioane și îndreptându-se în viteză spre un hangar. Peste tot, zeci de bărbați alergau în toate direcțiile. Unii își puneau din mers căștile pentru a se urca pe grămezile de saci cu nisip. Alții îndesau proiectile pe țevicele tunurilor îndreptate spre cer.

Din barăcile aflate în celălalt capăt al aerodromului ieșeau în fugă piloții îmbrăcați cu jachete de aviator. Echipajele aveau nevoie de un minut, poate două, să ajungă la avioane. Ollie s-a uitat în oglinda retrovizoare. Trapele

din burta avionului Blenheim erau încă deschise. *O să dureze doar un minut*, și-a spus el. A apăsât frânele și a ieșit de pe pistă. A deschis portiera, a alergat spre avion și s-a cățărat înăuntru. Partea din spate era plină până sus de cuști acoperite cu o plasă de siguranță. Ochii arămii ai porumbeilor îl fixau prin ochiurile plasei. Sirenele urlau.

Spre coada avionului putea ajunge doar cățărându-se peste cuști pe sub plafonul boltit. Nici un culoar. Nici un gol prin care să se strecoare. Dacă îl loc să se holbeze la carlingă ar fi urmărit cum erau încărcate cuștile, ar fi știut cât de greu era să ajungă în capătul cozii, și poate că acum ar fi gonit cu camioneta lui Bertie spre crescătorie. Avea de ales, ori să se târască peste plasă, ori să renunțe. Fără să mai stea pe gânduri, s-a săltat peste cuști.

Porumbeii au început să fâlfâie din aripi. S-a târât cu mâinile și picioarele depărtate ca să-și cumpănească greutatea, ca un fachir pe un pat de cuie. Cuștile scârțâiau. Bara de metal care se întindea de-a lungul plafonului i se freca de spate. Un porumbel l-a ciupit de deget. Sirenele se tânguiau.

Când a ajuns în spate, s-a lăsat să alunece până la podea printr-un mic spațiu liber lăsat între cuști și coada avionului. Genunchii îl apăsau pe piept. Tocmai când desfăcea plasa din cârligele care o fixau, a bubuit antiaeriana. S-a speriat și a dat cu capul de plafon. L-a săgetat o durere puternică. A reușit totuși să dea plasa la o parte.

— Ducesa!

Porumbeii se agitau. Cuștile blocau aproape toată lumina care pătrundea prin turelă, împiedicându-l să vadă bine. S-a uitat la toate. Nici urmă de porumbiță. S-a lăsat în jos, cu palmele pe podeaua rece de metal. La fund, cu două rânduri mai încolo, a zărit o sclipire. Și-a încordat privirea. Și atunci a văzut-o. Ducesa dădea din aripi și penajul ei strălucitor scânteia ca lumina unui licurici.

Au explodat câteva proiectile. Ollie a tresărit, apoi a tras o cușcă de la fund, ca pe o cărămidă. Stiva s-a înclinat, dar a rămas pe loc. A pus repede cușca într-un colț și a întins brațul în golul creat. Și-a vârât degetele prin ochiurile plasei de la cușca Ducesei și a tras. Cușca nu s-a urnit. A tras mai tare, simțind cum îi intră sârma în carne. Cușca a rămas neclintită.

S-a rezemat de peretele din spate. A împins cuștile cu ghetele și a făcut mai mult loc. A întins iar mâna și a tras de cușca Ducesei, simțind că se mișcă. Și-a încordat mușchii. Cușca a început să alunece. S-a aplecat și mai mult, ca să aibă forță. Ducesa clipea din ochi. În timp ce trăgea de cușcă prin deschizătură, tunurile antiaeriene au încetat, fie și pentru o secundă.

Îndeajuns cât să audă. Șuierăturile. Ca sute de ceainice care dădeau în clocot. I s-a zbârlit părul pe ceafă. Șuierăturile se auzeau din ce în ce mai tare, apoi au încetat din senin. Când Ollie a strâns cușca Ducesei la piept, exploziile au cutremurat pământul, fiecare tot mai aproape, ca picioarele unui uriaș care tropăia spre avion.

S-a urcat înapoi peste cuști. Sub el fluturau zeci de aripi. Picioarul i s-a prins deodată în plasă. Antiaeriana a izbucnit din nou.

Și-a smucit piciorul, eliberându-și gheata din ochiurile plasei. Pe când se târa spre ieșire, ținând strâns cușca Ducesei, a auzit ceva ca o explozie de dinamită. S-a izbit cu spatele de plafon. A căzut din nou în coada avionului, îngropat sub un morman de cuști.

A deschis ochii. Porumbeii dădeau înnebuniți din aripi.

— Ducesa! a strigat Ollie, dar nu și-a auzit glasul, din cauza țiuitului din urechi. Avionul vibra. Tot mai multe explozii cutremurau pământul. Când sunetele ascuțite din urechi au încetat, a auzit zgomotul elicei.

Capitolul 22

NORTH WEALD, ANGLIA

Avionul Blenheim a făcut un salt înainte, lipindu-l pe Ollie de peretele din spate, apoi a început să zdrăngăne și să se zgâlțâie pe măsură ce accelera pe pistă.

— Așteaptă! a strigat Ollie, dar glasul i s-a pierdut în vacarmul exploziilor.

S-a zbatut să dea la o parte cuștile. Aripile fâlfâiau. Fulgii zburau. Avionul s-a balansat puternic spre stânga, izbindu-l cu umărul de o grindă de susținere.

— Sunt aici, înăuntru!

Fâșăitul roților pe pistă a încetat brusc. Podeaua a părut să se încline și avionul s-a aplecat spre dreapta. *Isuse Cristoase, suntem în aer*, și-a spus Ollie. Cuștile îi acopereau capul și pieptul. S-a prins de plasă și s-a tras în sus. Când a ieșit din mijlocul mormanului, a zărit capul unui mitralior în turelă.

Bărbatul s-a lăsat pe spate, îndreptând țeava spre cer. Brațele i se zgâlțâiau în timp ce banda de cartușe a mitralierei trăgea foc după foc. Pe deasupra avionului a trecut zumzând ceva incredibil de rapid. Când trăgătorul a întors țeava, l-a zărit pe Ollie făcându-și apariția dintre cuști.

— Cine naiba...

În fuzelaj au apărut o mulțime de găuri. Prin ele treceau acum raze subțiri de lumină. Deodată, mitraliorul a căscat gura și s-a îndoit brusc de mijloc, ca un boxer care încasează pe nepregătite o lovitură la rinichi. Ollie a coborât târâș de pe stivele de cuști și s-a dus la el. Bărbatul, prăbușit peste cutia cu muniții, a început să tușească, împrôșcându-și cu sânge jacheta de aviator.

— Nu te lăsa, a spus Ollie în timp ce îi apăsa cu mâinile abdomenul.

— Benny! a strigat cineva din carlingă.

Când trăgătorul a încercat să răspundă, din laringe i-a ieșit doar un gâlgâit.

— L-au nimerit! a strigat Ollie.

În carlingă s-au ivit două capete.

Gloanțele au făcut în fuzelaj și mai multe găuri prin care țâșneau scânteieri de lumină.

Avionul s-a înclinat puternic pe o parte în timp ce făcea un viraj. Forța gravitației l-a izbit pe mitralior de pereții avionului, făcându-l să geamă.

Ollie l-a întors, sprijinindu-i capul. I-a apăsat abdomenul cu mâinile, simțind că jacheta lui era caldă și lipicioasă.

Bărbatul a gemut și a mișcat din buze încercând să vorbească, dar nu reușea să scoată nici un sunet, de parcă avea coardele vocale tăiate.

Ollie s-a uitat în jur și a descoperit o trusă de prim-ajutor montată pe peretele avionului. A smuls-o de acolo, dar gloanțele care intrau țiuind prin podea l-au alungat în turelă. Prin domul de sticlă, a văzut un roi de avioane de vânătoare inamice de jur împrejur. Deși bombardierele Blenheim manevrau când spre stânga, când spre dreapta, rămâneau totuși în formație. Cerul se umpluse de urmele fosforescente ale trasoarelor. Mult deasupra lor, bombardierele Luftwaffe se îndreptau spre vest, lăsând să cadă încărcături care păreau interminabile. Ollie a rotit turela și a zărit un Messerschmitt în picaj care urmărea bombardierul Blenheim aflat în spate. Avionul de vânătoare inamic a tras. Geamurile carlingii s-au făcut țandări. Botul s-a înclinat în jos și avionul s-a prăbușit în spirală spre pământ.

Messerschmitt-ul a plonjat spre stânga, apoi spre dreapta și a luat la țintă avionul lor. Lui Ollie era gata să-i sară inima din piept. A aruncat trusa de prim-ajutor și, cu mâinile pline de sânge, a apucat mitraliera. A îndreptat-o spre avion cât de bine s-a priceput, pentru că până acum nu ținuse decât cu țeava de suflat boabe de mazăre, și a apăsat pe trăgaci. Brațele i se scuturau

de parcă mânua un ciocan pneumatic. Gloanțele au trecut pe lângă țintă, dar Messerschmitt-ul și-a schimbat brusc direcția.

Ollie a îndreptat țeava în toate direcțiile în căutarea unui inamic, însă avioanele de vânătoare se îndepărtau deja pentru a-și escorta bombardierele. Tirul inamic a încetat până la urmă, lăsând să se audă doar huruitul motoarelor de pe Blenheim. Ollie a simțit că avionul urcă. În câteva secunde, s-a ascuns în nori.

S-a întors la bărbatul rănit, care stătea cu ochii închiși și cu o spumă roșie în jurul gurii. I-a luat pulsul. O bătaie slabă. A rupt repede cutia de carton a trusei de prim-ajutor și a scos bandajele cele mai mari. Când a desfăcut fermoarul de la jacheta mitraliorului, l-a izbit un miros de metal coclit. Și-a dat seama că starea lui era mult mai gravă decât crezuse. Glonțul îi străpunsese abdomenul, ieșind într-o parte, unde se vedea o gaură mare cât un măr. I-a pus bandajele pe burtă, încercând disperat să oprească sângele. Preț de o clipă, s-a gândit la tatăl său prins sub tractor, cu piciorul rupt și soldul sfărâmat, și la degetele pline de sânge ale mamei, zdrelite în timp ce scormonea pământul disperată să-și scoată soțul de acolo. A alungat gândul din minte și a pus și ultimul bandaj. Tifonul s-a îmbibat imediat cu sânge.

Când a aruncat o privire spre carlingă, l-a văzut pe căpitan folosind radioul. Copilotul, aflat la comandă, împingea înainte manșa în formă de volan pentru a redresa avionul. Și-a îndreptat din nou atenția spre mitralior, presându-i rana cu amândouă mâinile. Bărbatul a scos un scâncet, ca un copil cu febră, prea slăbit să se trezească.

Căpitanul a ieșit din carlingă și s-a apropiat de mitralior. Și-a scos casca de piele, dând la iveală o chică de păr negru.

Ollie s-a crispat când l-a recunoscut.

— E praf, a spus Ollie.

Locotenent-aviatorul Boar l-a înșfăcat de jachetă.

— Ce naiba cauți aici?

Ollie i-a înfruntat privirea.

— Când ne-au atacat pe aerodrom, tocmai căutam porumbelul luat de soldații tăi din greșeală.

Boar s-a uitat la mitralior.

— Nemernicule! L-ai omorât.

I-a dat mâna la o parte.

— Nemții l-au împușcat, a spus el și a apăsă din nou bandajul de pe abdomenul bărbatului. Și nu e mort.

Boar s-a uitat la găurile din fuzelaj, apoi a îngenuncheat lângă mitralior și i-a luat capul în mâini.

— Benny!

Rănitul a gemut.

— Benny!

Mitraliorul a întredeschis ochii.

Boar l-a strâns cu disperare.

— Rămâi cu noi, Benny!

Bărbatul a clipit.

— Trebuie să ajungă la spital, a spus Ollie, apăsându-i rana.

— Nu ne mai întoarcem.

Ollie a simțit un fior.

— Misiunea a început. Ai grijă de el, a spus Boar scrâșnind din dinți, apoi s-a ridicat în picioare și s-a întors în carlingă.

Ollie a apăsat și mai tare rana lui Benny, în încercarea disperată de a încetini sângerarea. Făcută de un glonț de calibru mare care trecea și prin oțel, gaura era însă prea mare. Sângele se prelingea de pe picior pe podea, unde se formase o baltă. Obrajii rănitului au pălit. Podeaua s-a înroșit. Mitraliorul și-a dat ultima suflare deasupra Canalului Mânecii, când încerca să-și umple plămânii cu aer. Apoi pieptul i s-a dezumflat, ca un balon umplut pe jumătate care este înțepat cu foarfeca.

Cu mâini tremurătoare, Ollie a închis fermoarul jachetei. Apoi și-a trecut degetele peste fața lui Benny pentru a-i închide ochii.

Capitolul 23

LA 3 000 DE METRI DEASUPRA CANALULUI MÂNECII

— A murit, a spus Ollie venind în spatele carlingii.

Geamul era acoperit de nori groși, avionul parcă zbura printr-o mare de lapte.

Locotenent-aviatorul Boar a strâns comenzile avionului atât de tare, că i s-au umflat venele pe dosul mâinilor.

— Afurisită treabă! a exclamat copilotul.

Și-a potrivit casca, s-a șters de transpirație pe frunte și s-a întors spre american ca să îl măsoare din cap până-n picioare. A făcut ochii mari.

Ollie a băgat de seamă că bărbatul îi privea uluit mâinile și atunci și le-a ascuns la spate. Copilotul a scos din jachetă un mic medalion de bronz cu Sfântul Cristofor²⁸. L-a frecat înfrigurat cu degetul mare, de parcă voia să șteargă gravura. Sau să se pătrundă de ajutorul divin.

— O să plătești pentru ce-ai făcut, iancheule. Dar acum ascultă comanda la mine, a spus Boar și fălcile i s-au încheștat când s-a uitat la ceasul de mână. În patruzeci și opt de minute ajungem deasupra țintei. Prinde-l bine pe Benny. Nu vreau să-l pierdem când se deschid trapele.

Ollie a dat din cap.

Copilotul a înghițit iar adânc, părând gata să vomite.

— Cine a fost? a întrebat Ollie.

— Mitraliorul nostru, a răspuns Boar.

— Nu, voiam să știu *cine* a fost.

Boar a rămas cu ochii lipiți pe panoul de bord.

— Benny Sullivan, miner din South Wales, a spus el și a clătinat din cap. Nefericitul credea că războiul din cer e ceva mai puțin periculos decât mina lui de sub pământ.

Copilotul a deschis geamul de lângă el, lăsând să intre aerul rece, ca să alunge mirosul tot mai puternic de cocleală.

Ollie s-a întors la mitralior. L-a rezemat de peretele avionului și s-a uitat în jur după un loc unde să-l pună. Avionul era însă mic și plin de cuști. Singurele locuri unde putea să-l așeze erau în turelă sau peste trapele din burta avionului, dar amândouă erau nepotrivite. Așa că a mutat câteva cuști în turela trăgătorului, asigurându-se că mitraliera avea destul loc să se rotească. A mai așezat câteva cuști pe o poliță pentru bombe, acum goală, montată pe peretele fuzelajului.

Aplecat deasupra bărbatului mort, Ollie l-a apucat de subsuori, simțind partea stângă caldă și lipicioasă. Brusc, i s-a făcut rău, dar și-a adunat puterile și a tras spre spatele avionului trupul care lăsa o dâră roșie pe podea. L-a acoperit cu plasa pentru încărcătură și i-a trecut un braț și un picior prin ochiurile plasei, ca să nu alunece. Porumbeii din apropiere își închiseseră ochii sau își vârâseră capul sub aripă.

S-a așezat apoi pe scaunul înalt din turelă pe care Benny stătuse doar cu puțin timp în urmă și și-a lăsat capul pe țeava armei. Oțelul era rece. Un om murise. Iar el era în drum spre Franța. Asta avea să fie ultimul lui zbor. O dăduse în bară. Chiar dacă Bertie se ducea la vicemareșalul Park, la Winston Churchill, la FDR, sau chiar la Dumnezeu, nu mai putea să-l scape

cu vorba din beleaua asta. Dar mai ales îl durea gândul că nu avea s-o mai vadă pe Susan. *O să ajung iar în închisoare. N-o să mai fiu niciodată cu ea.* Se străduia să înțeleagă pe deplin urmările greșelilor sale. N-avea să-i mai audă niciodată glasul plăcut și nici n-avea s-o mai țină vreodată în brațe. A simțit o durere în inimă. *Puteam avea un viitor împreună.*

Înconjurat de zgomotul elicelor, se întreba ce-ar fi spus părinții săi despre alegerile pe care le făcuse. Ar fi aprobat intenția lui de a intra în luptă? Da, firește. Dar nu și isprăvile sale – călătorise clandestin pe vapor, pocnise un locotenent, fusese aruncat în închisoare, era consemnat într-o crescătorie de porumbei. Iar acum, tocmai ce a fost surprins la bordul unui avion RAF aflat în misiune, o faptă gravă, care îl putea trimite după gratii ani de zile, până la sfârșitul războiului.

A răsuflat adânc și a văzut aburi ieșind în aerul rece de la înălțime. Când a încercat să sufle în pumni pentru a-i încălzi, a văzut că degetele îi erau pătate de sânge și s-a oprit. Nu avea cu ce să le șteargă, așa că și-a scos cămașa din pantaloni și le-a frecat cu ea până când i s-a înroșit pielea.

În următoarea jumătate de oră, Ollie a rămas tăcut până când o turbulență puternică l-a făcut să arunce o privire din turelă. Camuflajul oferit de nori se termina. A numărat bombardierele Blenheim. Lipsea numai unul – o minune, ținând seama de atacul-surpriză. Brusc, avionul s-a lăsat într-o parte și a trebuit să se țină de mitralieră. A văzut că bombardierele ieșeau din formație. Prin spărturile dintre nori a zărit pământul ivindu-se din apele Canalului Mânecii – țărmurile franceze. Avioanele s-au împrăștiat, fiecare pornind pe o altă rută pentru a lansa cuștile cu porumbei deasupra câmpurilor din Franța.

Ollie a simțit o mână pe umăr. S-a întors și l-a văzut pe copilot.

— Ne apropiem de coastă, a spus acesta. O să dau drumul încărcăturii.

— Pot s-o fac eu, s-a oferit Ollie.

Copilotul a clătinat din cap.

— Comandantul vrea să fie totul făcut bine, a spus el, aruncând fără să vrea o privire spre coada avionului, unde a văzut trupul mitraliorului înfășurat în lințoliul de plasă.

Ollie l-a văzut pe copilot albindu-se la față.

— Ce-ai zice să-ți dau eu cuștile?

Copilotul a început să frece nervos medalionul din jachetă și a spus:

— Bine, dar să stai departe de trape.

După ce avioanele au pornit fiecare în altă direcție, zgomotul a doar două motoare părea incomparabil mai slab. Ollie a ieșit din turelă ca să-i facă loc copilotului. Lângă trupul mitraliorului era puțin spațiu. S-a uitat la porumbei. Cei mai mulți dormeau. Undeva, la coada avionului, se afla Ducea. Gândindu-se la Susan, și-a promis în gând că nu avea să se lase până când porumbița nu ajungea în mâinile ei.

— Pregătiți-vă pentru lansare! a strigat locotenent-aviatorul Boar din carlingă.

Copilotul s-a prins de un mâner montat lângă trapele pentru bombe. S-a uitat în jur după o coardă de siguranță, dar nu a văzut decât muniția.

Trapele s-au întredeschis.

— Unde este coarda de siguranță a lui Benny? a întrebat copilotul, uitându-se înnebunit în toate părțile.

Ollie a arătat spre Benny, care o avea prinsă de centură.

— Asta căutai?

— Da, a spus copilotul mușcându-și buza.

Ollie a scos coarda după ce a desfăcut centura mitraliorului și i-a înmânat-o. Pilotul și-a prins repede un capăt al corzii de centură, iar celălalt l-a agățat de un cârlig aflat lângă trape. Vântul l-a izbit în față, vâlvurindu-i obraji.

— Le dăm drumul una câte una. La fiecare douăzeci de secunde. Ca să le răspândim.

Ollie a încuviințat din cap.

— Ține-te bine, a spus el arătând spre o chingă de piele fixată de fuzelaj. S-ar putea să avem companie.

Ollie s-a apucat strâns de chingă. Jos de tot, apa lăsa loc pământului. Acum zburau peste un pâlț de case și o biserică de piatră. Un drum pustiu șerpuia prin sat, pierzându-se în zare. Fără tunuri. Fără tancuri. Fără naziști. Doar câmpuri goale presărate printre petice de pădure. Locul părea abandonat, de parcă francezii intraseră adânc în mare și se înecaseră, doar ca să nu trăiască sub ocupația nazistă.

— Dați-i drumul! a strigat Boar.

Ollie i-a întins copilotului o cușcă. Porumbelul a înălțat capul, înviorându-se brusc. Copilotul a dat drumul cutiei. Din instinct, porumbelul a încercat să zboare, zbatându-se între pereții cuștii. Parașuta s-a deschis. Purtată de vânt, cușca a început să coboare spre un câmp.

În depărtare, Ollie a auzit trosnind tirul antiaerienei naziste. Inima a început să-i bată mai tare. I-a dat repede copilotului altă cușcă.

Le-a luat pe toate la rând. Stivele scădeau. Porumbeii zburau spre câmpuri ca niște umbreluțe de păpădie.

Când a ajuns la coada avionului, Ollie a văzut-o pe Ducea în cușca ei, mișcându-și căpșorul dintr-o parte în alta, ca și cum se străduia să priceapă de ce tovarășii ei de zbor erau alungați pe rând din avion. A așezat-o într-un colț și a luat și ultimele două cuști.

Copilotul le-a dat drumul, apoi s-a uitat în avion și a văzut porumbelul fluorescent.

— Mai e unul, a spus el arătându-l cu degetul.

Ollie a clătinat din cap.

— Nu face parte din misiune.

— Dă-mi-l.

Ollie s-a apropiat de copilot. Curentul făcea să-i fluture manșetele pantalonilor.

— Dacă pasărea asta zboară, atunci zbori și tu, a spus, arătând spre Franța aflată la mii de metri dedesubt.

Copilotul a înghițit în sec.

— Vorbești serios?

— Da, a mințit Ollie.

— Ați terminat? a strigat Boar de la manșă.

Copilotul a frecat încă o dată medalionul din jachetă, apoi s-a uitat peste umăr, parcă așteptând ca locotenentul să-i vină în ajutor.

— Tu alegi, a spus Ollie.

— O să putrezești în Seră, a spus el.

Și-a desprins coarda de siguranță de la centură și a strigat:

— Am terminat!

Ollie simțea că viața lui se împrăștia în cele patru vânturi odată cu porumbeii. Mulți ani de-acum încolo avea să vadă soarele răsărind doar printre gratii de fier. Dar cel puțin ar trăi cu gândul că făcuse tot ce-i stătea în putință ca să i-o ducă lui Susan pe Ducea.

Copilotul s-a șters pe mâini, de parcă porumbeii puteau să-i transmită vreo boală. S-a uitat în jos la pământul francez în timp ce ușile trapei se apropiau încet una de cealaltă.

Din senin, o salvă de bubuituri i-a zdruncinat, doborându-l pe copilot la podea. Botul avionului a țâșnit în sus. Copilotul a alunecat spre trape,

încercând disperat să se prindă de ceva.

Ollie a ajuns la el chiar în clipa când picioarele îi ieșiseră în afară și a apucat să-l înșface de jachetă.

Copilotul s-a agățat de brațul lui Ollie.

— Nu-mi da drumul! Ține-mă bine!

Ollie s-a proptit cu un picior de cadrul fuzelajului și a tras. Norișorii negri de fum ai exploziilor au umplut cerul, în timp ce ușile trapei s-au apropiat mult, prinzând piciorul copilotului ca într-o menghină.

Bărbatul și-a tras piciorul neputincios. Și-a înfipt unghiile în brațul lui Ollie, care și-a încordat puterile. Mușchii îi ardeau. L-a smucit cu toată forța și l-a tras înăuntru exact când ușile s-au închis cu zgomot.

Exploziile au încetat brusc. Vâjâitul vântului a fost înlocuit de gâfâitul pilotului.

— Totul e în regulă? a strigat Boar.

Copilotul și-a lăsat capul pe podea. A vârât mâna în jachetă și a strâns medalionul în pumn.

— Da.

— Ne întoarcem spre casă, a spus Boar.

Copilotul a întors capul spre Ollie.

— Ți rămân dator, iancheule.

— Cred și eu, a spus Ollie și a arătat cu capul spre coada avionului. Mă răsplătești dacă îi duci teafăr porumbelul ăsta lui Susan Shepherd.

Copilotul a dat din cap. S-a ridicat în picioare, fără sânge în obraji, și s-a întors în carlingă.

Ollie s-a rezemat de peretele avionului și a închis ochii. Soarele care pătrundea prin turelă ajungea până la el, dar nu reușea să-l încălzească. Se străduia să se împace cu gândul că era ultimul lui zbor. Nu avea să lupte niciodată. Și nici s-o mai vadă pe Susan. În loc să se întoarcă la Epping, avea să fie închis. Sau deportat. Pierduse orice șansă de a rămâne cu ea după război. Tânjea după o a doua șansă. Un val de amărăciune i-a cuprins inima.

În clipa când copilotul și-a strâns centura pe scaun, a explodat un proiectil. Ollie a auzit un zgomot ca de pietre lovind un butoi de metal. Avionul s-a zgâlțâit. S-a ridicat în picioare. Din turelă a văzut că din motorul stâng ieșea un fum negru, iar elicea înțepenise, cu palele îndoite ca dinții de la o furculiță veche. Motorul din dreapta se îneca și bolborosea. Când avionul a

început să piardă din înălțime, stomacul i s-a urcat în gât. A așteptat să simtă forța gravitației la încercarea avionului de a se înălța, dar în zadar.

Capitolul 24

EPPING, ANGLIA

Susan privea îngrijorată perdeaua de fum care se înălța spre răsărit. S-ar fi zis că aerodromul North Weald fusese stropit cu benzină și apoi incendiat. O escadrilă de Messerschmitt-uri s-a năpustit deasupra pădurii, apoi s-a ridicat în nori. Acolo sus, o întreagă flotilă se îndrepta spre Londra. Avioanele de vânătoare germane roiau în jurul bombardierelor, ca niște viespi care își apărau cuibul. Nu se vedea nici un Hurricane. Nici un Spitfire. Doar Luftwaffe. Se temea că toți și totul fusese nimicit. Picioarele îi tremurau. A început să respire sacadat. S-a prins cu mâinile de balustrada verandei pentru a nu cădea.

Bertie a aruncat o privire furioasă spre dușmanii care îi invadau.

— Ticăloșii!

Sirena a amuțit, iar tunurile antiaeriene s-au oprit brusc, ca și cum RAF rămăsese fără muniție, lăsând să se audă numai hurelul motoarelor germane. Susan și-a ridicat privirea și s-a înfiorat. Luftwaffe părea de neoprit, piloții erau nemuritori, iar avioanele lor, indestructibile.

S-a întors spre bunicul său și a rostit doar atât:

— Ollie...

Bertie s-a albit la față. Lui Susan îi tremura bărbia.

Bertie a intrat șchiopătând în casă și s-a dus la telefon. Susan îl auzea cum învârte frenetic manivela, se oprește, apoi trănțește receptorul în furcă.

— Liniile sunt moarte, a spus el, întorcându-se pe verandă.

Susan a ieșit în fața casei, ferindu-și cu mâna ochii de soarele de apus, ca să vadă mai bine avioanele care zburau spre vest. În scurt timp, s-a auzit ecoul tirului antiaerian. La orizont au apărut norișori de fum negru. A urmat apoi tunetul exploziilor din Londra.

S-a întors spre Bertie. Deasupra lor, vâlul de funingine se amesteca printre nori.

— Trebuie să facem ceva, a spus Susan, și mâinile au început să-i tremure.

Bertie a clătinat din cap și a coborât șchiopătând scările verandei.

— Mai vine un atac.

— Ce-o face el acum? Dar porumbeii noștri? Ducesa?

El a deschis gura să spună ceva, dar s-a oprit.

— Trebuie să aflui! a continuat Susan.

Bătrânul s-a uitat la ceasul lui de buzunar, apoi la cer, măsurând cu degetul mare distanța de la soare până la orizont.

— Nu mai e mult până se întunecă. O oră, poate două. Și n-avem nici o mașină.

— Să împrumutăm camioneta de la McCreary.

— N-avem voie lângă aerodrom.

— Trebuie să încercăm.

Bertie a ezitat, apoi a spus:

— Mă duc eu.

— Merg și eu cu tine.

— Exclus! a spus el și a băgat ceasul în buzunar.

— Cu genunchii tăi, se face noapte până ajungi la McCreary. Mie îmi ia doar câteva minute.

— E prea periculos, a spus el.

— Mă descurc, a spus ea observând că privirea bunicului s-a înmuiat și că umerii i s-au lăsat puțin. Să mă aștepți pe verandă, cu bastonul.

Înainte ca Bertie să apuce să protesteze, Susan s-a întors și a luat-o la fugă pe alee. De tălpile pantofilor i se lipeau bucăți de noroi și pietriș. Inima a început să-i bată cu putere când a trecut pe lângă hulubării. Aproape o treime dintre ele erau goale – porumbeii erau acum fie în drum spre Franța, fie prinși în infernul de la North Weald. Oile se îngrămădiseră în staul în așteptarea ploii, amăgite de bubuitul tunetului stârnit de oameni. Câțiva miei pășteau iarbă, așezați pe pământ cu picioarele strânse sub ei. La auzul pașilor lui Susan, au ciulit urechile.

O dureau picioarele. Plămânii îi ardeau. Nu s-a oprit decât la ferma lui McCreary. În timp ce alerga pe aleea pietruită ce ducea la casă, a alunecat din pricina noroiului de pe tălpi și a căzut, zdrelindu-și palmele. A simțit o durere fulgerătoare în brațe. A înlăturat repede pietricelele care i se lipiseră de piele, s-a ridicat de jos și a bătut la ușă. Secunde treceau. Timpanele îi zvâcneau în ritmul pulsului. A tras adânc aer în piept, o încercare dureroasă de a-și domoli respirația. A tresărit de spaimă la gândul că poate McCreary se dusesse la adăpost. S-a uitat împrejur și a zărit camioneta trasă lângă un șopron. A început să bată și mai tare în ușă, până i s-au învinețit încheieturile degetelor.

Dinăuntru s-a auzit un foșnet, apoi un țăcănit de încuietoare. Ușa s-a deschis cu un scârțâit și din spatele ei s-a ivit bătrânul McCreary, care ținea în mână un felinar, de parcă tocmai ieșise dintr-o peșteră.

— Cine e? a întrebat doamna McCreary, care tocmai urca din pivniță.

Înainte ca domnul McCreary să apuce să deschidă gura, i-a răspuns Susan:

— Sunt eu, Susan Shepherd. Pot să împrumut camioneta dumneavoastră?

Domnul McCreary a dat să vorbească, dar deodată a făcut ochii mari când și-a dat seama că uitase să-și pună proteza și a dus repede mâna la gură.

— Este totul bine, draga mea? a întrebat doamna McCreary, pășind în fața soțului.

Părul alb îi ieșea în neorânduială dintr-un coc prins în grabă.

— Nu, a spus Susan, trăgându-și sufletul. Și-a dus mâna în dreptul splinei, încercând să-și potolească durerea.

— Bertie? a întrebat doamna McCreary.

— E bine, a răspuns ea și a răsuflat adânc de câteva ori. Nu mai avem camioneta. Este ceva urgent.

— Dar plouă al dracului cu bombe! a exclamat domnul McCreary.

— Albert! l-a apostrofat doamna McCreary.

Bătrânul și-a strâns gingiile, făcându-și adâncituri în obraji.

— Vă rog! Vă explic mai târziu, a insistat Susan.

Susan s-a gândit la Ollie. A început să lăcrimeze.

Doamna McCreary a încuviințat din cap.

— Vrei să te ducă Albert până acasă?

Bătrânul a rămas cu gura știrbă căscată.

— Nu.

Domnul McCreary a răsuflat ușurat, apoi a luat cheia agățată în hol și i-a dat-o lui Susan.

— Mulțumesc, a spus Susan luând cheia, și a rupt-o imediat la fugă.

— Ai grijă, draga mea! a strigat doamna McCreary în urma ei.

Camioneta domnului McCreary, pe care o folosea să care animale și fân, era mai mare și mai veche decât a lui Bertie. Susan a trebuit să încerce de mai multe ori s-o pornească. Accelerația mergea prost, cabina mirosea a gaze de eșapament, iar prin gaura din podeaua ruginită se vedea pietrișul. Dar funcționa. Altfel, ar fi trebuit să meargă pe bicicleta ei veche.

Când s-a apropiat de casă, l-a zărit pe Bertie venind cu greu spre ea, ținând în mână bastonul care nu atingea pământul. Susan a pus o frână bruscă. Camioneta a derapat ușor înainte de a se opri.

Bătrânul a azvârlit bastonul pe platforma camionului, a deschis ușa și s-a urcat cu o grimasă de durere.

Era vorba să folosești bastonul, și-a spus Susan în gând. A apăsât pedala de accelerație și a dat drumul ambreiajului.

Bertie s-a pomenit aruncat în față.

— Vrei să mă lași pe mine să conduc?

Susan a clătinat din cap. S-a chinuit să întoarcă vechea camionetă, rotind volanul mare cât o cârmă de vapor. Când roțile au intrat pe șosea, mașina a făcut un salt. Susan a apăsât cu putere pedala de accelerație până la podea.

Sătucul Epping era pustiu. Pe stradă se vedeau mașini parcate la nimereală, abandonate în timpul atacului-surpriză de peste zi. Draperiile de camuflaj erau trase la ferestre aproape peste tot, locuitorii pregătindu-se din vreme pentru atac, sau poate nedorind să mai vadă dezastrul lăsat de Luftwaffe. Toate prăvăliile din piață aveau ușile închise. Singurul semn de viață era o ambulanță care gonea spre spital. Susan a simțit că i se face rău. Și-a înăbușit teama și s-a îndreptat spre fumul de deasupra aerodromului.

La mai puțin de un kilometru de baza aeriană, drumul era blocat de un vehicul militar, și doi soldați stăteau de gardă. Susan s-a uitat la Bertie și a ridicat piciorul de pe accelerație. Camioneta s-a oprit.

Susan a coborât geamul. Aerul mirosea a praf de pușcă. A strâns de volan ca să nu îi tremure mâinile.

— Trebuie să vă întoarceți, domnișoară, a spus soldatul.

Bertie s-a aplecat pe geam.

— Angajatul nostru face o livrare la aerodrom.

— Îmi pare rău, a spus soldatul, apoi a aruncat o privire spre exploziile din Londra, luând pușca în mână. Drumul este închis.

— Vă rog! l-a implorat Susan.

— Acestea sunt ordinele. Mergeți acasă, domnișoară, a spus soldatul și i-a făcut semn cu mâna să plece.

Susan a întors mașina, chinându-se să scoată schimbătorul de viteză din marșarier. După ce a nimerit viteza bună, a dat drumul la ambreiaj și a pornit. S-a uitat în oglinda retrovizoare la pâcla de fum care învăluia aerodromul, a suspinat și și-a șters lacrimile.

— Măcar am încercat.

— Poate mai e o cale... a spus Bertie.

Susan s-a uitat la el.

— Da, a spus el scărpinându-se în cap. S-ar putea să meargă.

— Ce?

— Întoarce la Woodside, a spus el arătând cu mâna. Acolo!

Susan a rotit volanul brusc, făcându-l pe Bertie să se îndese în umărul ei. Bătrânul s-a îndreptat în scaun.

— Unde mergem? l-a întrebat.

— Nu intrăm în aerodrom, dar o să avem o vedere mai bună.

Susan a luat-o spre nord. În stânga se vedea pădurea Wintry, cu pâlcuri dese de copaci; frunzele căzute se lipiseră de drumul ud, ca un covor. În dreapta se vedeau pășunile năpădite de ierburi uscate. Nici urmă de oaie. Nici de culturi. Doar tufe pline de ghimpi. În spate, de-a lungul câmpurilor se întindea un gard de sârmă. *Aerodromul North Weald?* Susan a întins gâtul să vadă mai bine, când a simțit cauciucurile derapând pe pietrișul de lângă drum. A întors repede volanul.

— Fii atentă, draga mea, a spus Bertie. Mai avem puțin și ajungem.

Îndrumată de bunicul ei, Susan a cotit spre o fermă după aproape o sută de metri. A încetinit în apropierea unei case de cărămidă. Peste ușa din față se întindeau vrejuri uscate, pe care doar apropierea iernii le oprise să acopere și ferestrele de la etaj. *Oare toate satele din Anglia o să se pustiască de teama invaziei germane?* s-a întrebat Susan în treacăt.

— Familia Jamison a plecat la Shrewsbury încă de când a început războiul, a spus Bertie. Cu mulți ani în urmă, bătrânul s-a îmbolnăvit tocmai când îi fătau oile. Până s-a pus pe picioare, am avut eu grijă de turmă. Șopronul dă spre aerodrom. Mergi cu camionul în spatele casei, a adăugat el, arătând cu mâna.

Susan a parcat în fața șopronului și l-a ajutat pe Bertie să coboare din camion. După cum se aștepta, Bertie n-a vrut să se folosească de baston, dar a acceptat să se rezeme de brațul ei. Apoi, au deschis împreună ușa șopronului cu o rangă, în scârțâitul balamalelor ruginite. Înăuntru încă mirosea a balegă și a paie vechi.

— Acolo sus, a spus Bertie, arătându-i o scară care ducea în pod. Vin și eu după tine.

— Genunchii tăi...

— Mă descurc.

Susan s-a urcat pe scară, pe treptele lustruite în zeci de ani de ghetе pline de noroi și mâini asudate. Soarele palid de după-amiază pătrundea prin crăpăturile din scânduri. Când a ajuns sus, l-a auzit pe Bertie gemând în timp ce se căznea să urce. Susan s-a lăsat în genunchi, i-a prins mâinile și l-

a ajutat să ajungă în pod. S-a scuturat de paie de pe haine, în timp ce Bertie s-a ridicat în picioare și a deschis ușile. Lumina a inundat podul.

Bertie s-a uitat afară și a mijit ochii.

— Prea departe pentru mine.

Susan a venit lângă el. De la înălțimea podului, aerodromul din North Weald se vedea clar, deși era departe. Inima a început să-i bată cu putere.

— Ce vezi? a întrebat el.

Susan a scrutat cu privirea aerodromul, uitându-se după camioneta lui Bertie, încercând să descopere vreo urmă a lui Ollie ori a porumbeilor. Vălătucii de fum negru și gros purtați de vânt mascau însă aproape totul.

— Un hangar în flăcări. Pompierii se luptă cu flăcările. Câțiva soldați astupă găurile pe o pistă.

A simțit că o lasă picioarele. S-a rezemat de ușă ca să nu cadă.

— Nu îl văd.

— Câte avioane?

Susan a deslușit rămășițele carbonizate a două avioane. Și-a mușcat buza, încercând să-și rețină lacrimile.

— Bombardiere sau avioane de luptă?

S-a uitat mai bine.

— Nu-mi dau seama.

Bertie și-a ridicat bărbia.

— Înseamnă că sunt pe drum.

— De unde știi?

— Pistele sunt de obicei pline de șiruri de avioane, dar nu și când pornesc în misiune. Sunt sigur că au decolat când a început atacul, a spus el, luându-l pe Susan pe după umeri. Cred că aproape toți porumbeii noștri sunt în drum spre Franța.

— Și acum ce facem?

— Mergem acasă și îi așteptăm să se întoarcă.

Susan a aruncat o ultimă privire asupra aerodromului devastat, dar distanța, fumul și lumina soarelui la apus o împiedicau să-l vadă pe Ollie. Și-a împreunat mâinile și s-a rugat să fie în viață, apoi l-a ajutat pe Bertie să coboare din pod, după care au pornit înapoi.

În timp ce se apropia de casă, a fost copleșită de un sentiment de neputință și inima a pornit să-i bată cu putere. Se aștepta să vadă camioneta lui Bertie parcată pe alee, pe Ducesa plimbându-se pe pervaz, și pe Ollie așteptându-o

pe verandă. În locul lor, bătut de vânt, se înălța doar cortul militar care le stătea în coaste ca un ghimpe.

— O să scape cu toții, a spus Bertie fără convingere.

Susan a simțit schimbarea din vocea lui.

— Se întunecă. Mergi în casă. Eu mă duc să văd ce fac porumbeii.

Bătrânul a dat din cap și a intrat șchiopătând în casă.

Susan a bătut mai tare cu lingura în cutia cu grăunțe, sperând că zgomotul ar putea cumva s-o aducă pe Ducesa acasă. S-a uitat de-a lungul aleii printre hulubării și s-a rugat să-l vadă pe Ollie venind în camioneta lui Bertie. Soarele era la apus și numai gândul că Luftwaffe urma să revină a împins-o să intre în casă.

Susan a scos niște prosoape reci pentru genunchii umflați ai lui Bertie. Răul însă era făcut. Rotulele înroșite erau mari cât niște pepeni galbeni. Când a simțit prosoapele pe piele, Bertie s-a schimonosit de durere.

Susan a vrut să dea un telefon ca să afle mai multe despre atac, dar liniile tot nu funcționau. A încercat și la aparatul de radio, dar a auzit doar niște pâraiture, ca atunci când era oprit curentul. După ce a aprins o lumânare și a tras perdeaua, s-a așezat pe sofa și a observat adâncitura lăsată de Ollie când se așezase lângă ea, doar cu o seară în urmă. A mângâiat locul. Îi venea să plângă. Abia îl cunoștea, dar între ei se născuse imediat o legătură puternică. Avea încredere în el. Nu mai simțise așa ceva pentru alt bărbat. Credea că, în pofida războiului și a lumilor diferite în care trăiau, puteau să aibă o viață împreună. S-a rugat să scape nevătămat. *Ollie, unde ești?*

— Nu-ți pierde speranța, draga mea, a spus Bertie frecându-și genunchii. Trebuie să credem că Ollie e teafăr.

Susan a dat încet din cap.

— Și Ducesa.

Tânăra și-a ascuns fața în mâini.

— Nu ți-am spus până acum, Susan, a început Bertie, potrivind un prosop pe genunchi și aplecându-se puțin. Când ai încercat să faci un incubator din castronul bunicii tale, eu îmi pierdusem orice speranță. Cumpărasem deja încă o cutie de tutun, să fiu pregătit să îngrop oul.

Susan a înălțat capul și l-a privit. În lumina lumânării, țepii din barba cărunță îi tremurau.

— N-ai dat înapoi. Săptămâni întregi ai păstrat oul cald și l-ai învârtit după ceas. Ba mai mult, după ce a ieșit din găoace ai hrănit puiul cu lapte de porumbel, până când a venit vremea să crească alături de ceilalți.

Bertie a zâmbit ușor.

— N-a fost nici o minune. Ai sperat. Și ai reușit.

Susan s-a ridicat în picioare și s-a dus lângă el.

— Să nu-ți pierzi credința, a adăugat el, strângându-i ușor mâna.

Ea a dat din cap, apoi s-a dus la răcitor să mai ia un prosop rece ca gheața. Cuvintele bunicului i-au mers la inimă, ca și grija lui neobosită de a umple golul lăsat de părinți. În sufletul său însă știa că era ceva în neregulă.

La lăsarea serii, Bertie a adormit în fotoliu, ca să nu se mai chinuie la urcatul scărilor. Capul i se mișca în sus și în jos odată cu răsuflarea zgomotoasă.

Susan și-a pus haina încet, să nu facă zgomot, și a ieșit pe verandă. În depărtare, vedea Londra încercuită de flăcări, în timp ce zeci de reflectoare brăzdau cerul în căutarea de avioane inamice. A fost cuprinsă de un amestec de disperare și vină. *De ce l-am lăsat să plece? De ce am scăpat-o pe Ducesa din ochi?* Se străduia să creadă că Ollie se va întoarce.

S-a simțit deodată cumplit de singură. A mângâiat balustrada verandei, unde stătuse cu Ollie în seara dinainte, temându-se că a pierdut iubirea vieții ei. Și-a șters lacrimile și s-a rugat ca Ollie să apară pe alee la volanul camionetei, iar Ducesa să apară în zbor dintre mesteceni. A doua zi de dimineață, nu se întorsese nici unul.

Capitolul 25

EPPING, ANGLIA

Ciripitul matinal al vrăbiilor a făcut-o pe Susan să-și ridice capul de pe genunchi. După ce s-a frecat la ochi, a zărit imediat camioneta lui McCreary parcată în fața hulubăriilor. A tresărit. *Ollie. Ducesa.* S-a ridicat în picioare, cu încheieturile înțepenite de frig. A suflat în pumni. *Cât timp oi fi dormit? Câteva minute? O oră?*

Ferma era nefiresc de liniștită, pe cer nu se mai vedeau reflectoare și avioane germane. Ecourile războiului îi rămăneau însă gravate în fibra trupului, ca șanțurile pe un disc de fonograf – o durere în timpane; o vibrație sub tălpi; o senzație difuză de sfârșit de lume. Se întreba dacă tot restul vieții, indiferent cât, avea să și-l petreacă retrăind amintirea exploziilor de bombe.

Pe lângă ciripitul din pădure se auzea un uguit slab. Susan s-a dus la una din hulubării, unde a găsit pe podea mulți porumbei, norocoșii care nu fuseseră încă trimiși în misiune. Dădeau din cap și se învârteau în jurul tăvii. Sperase să o găsească pe Ducea cocoțată pe butoiul cu grăunțe, dar acolo erau doar cutia de conserve ruginită și lingura de lemn. A luat în mâini un porumbel și l-a mângâiat pe aripă. Pasărea a clipit și a început să uguie. A lăsat-o jos și a pus mâncarea în tavă. Porumbeii s-au îngrămădit în jurul ei și au început să ciugulească.

Același lucru și la celelalte hulubării. Ducea, nicăieri. Vederea atâtor boxe goale i-a umplut ochii de lacrimi. *Fii tare ca oul*, și-a spus în gând. S-a ocupat de puii abia ieșiți din găoace, de puiandri și de porumbițele care cloceau, apoi a intrat în casă să vadă ce face bunicul.

Scârțâitul ușii l-a trezit pe Bertie, care s-a îndreptat în fotoliu și s-a șters la ochi.

Susan s-a deschiat la haină, sperând că bunicul nu își va da seama că a petrecut aproape toată noaptea pe verandă.

— Te-ai sculat cu noaptea-n cap, a spus el cu un căscat.

După ce și-a pus haina pe umeras, Susan s-a dus lângă el.

— Ce-ți mai fac genunchii?

Bertie a dat la o parte prosoapele și i-a pipăit.

— Minunat.

— Dar încă mai sunt umflați, a spus Susan, băgând de seamă că un genunchi era mai mare decât celălalt. Azi nu mai stai în picioare.

— O să-mi treacă, a spus el și s-a ridicat, sprijinindu-se cu toată forța de fotoliu. Ai dormit?

Susan a clătinat din cap.

— Mă duc să fac niște ceai pentru amândoi, a spus el și a pornit legănându-se spre bucătărie.

— Îl fac eu.

— Trebuie să-mi pun oasele astea bătrâne în mișcare.

Și-a târât picioarele până la bucătărie. Înainte să ajungă la plită, s-a oprit la auzul unui motor care se apropia.

Susan a tresărit când a auzit zgomotul inconfundabil al camionetei lui Bertie – vitezele sărite și zăngănitul pistoanelor. A împins ușa de perete și a ieșit din casă. Când a văzut mașina venind pe alee urmată de un vehicul militar, a năpădit-o un val de speranță. A coborât treptele verandei câte două

și a alergat la ușa șoferului. Din cabină a coborât un soldat și inima i s-a oprit în loc.

— Unde este Ollie? l-a întrebat pe bărbatul necunoscut.

Soldatul și-a scos boneta și a început să o răsucescă în mâini, de parcă storcea o cârpă.

— Nu știu, domnișoară.

Bertie a ieșit și el din casă.

— Era cu soldații care au dus porumbeii la aeroport, a spus el.

Soldatul s-a uitat la bătrân și a ridicat din umeri. Celălalt șofer a venit alături de camaradul său. I-a aruncat o privire lui Susan, apoi s-a întors spre Bertie.

— Nu știm nimic despre el, noi am primit ordin să returnăm camioneta, a spus el, apoi a arătat spre cort. Am fost trimiși aici pe durata întregii misiuni.

Bertie a coborât treptele verandei cu mare băgare de seamă și a pornit prin curte cu picioarele îndoite în afară, ca ale unui buldog bătrân.

— Mai mult ca sigur că vi s-a spus ceva, a spus el, apropiindu-se de cei doi.

— Doar atât, camioneta a rămas la aerodrom, iar șoferul se pare că a fugit în timpul atacului, a spus el și i-a înmânat lui Bertie cheia.

— Se pare? a întrebat Susan. Dar nu s-a întors acasă. Ceva nu este în regulă.

— Asta este tot ce știm, îmi pare rău, a spus soldatul și și-a pus boneta pe cap. Acum vă rog să mă scuzați, trebuie să montăm și să verificăm alarmele.

Soldații au scos din vehicul niște genți din pânză măslinie și au dispărut în cort.

Bertie și-a luat nepoata pe după umeri și au intrat în casă împreună.

Susan l-a urmărit pe Bertie încercând linia de telefon, care tot nu funcționa, deși oricum nu conta. Știa că nu avea nici un rost să ia legătura cu aerodromul. RAF avea lucruri mult mai importante de făcut decât să caute un american dispărut, sau un porumbel.

— Să mergem, a spus Bertie, luându-și haina.

— Unde?

— La spital. Să-l căutăm.

Cuvintele lui au împuns-o în inimă. Cu toate astea, i-a căutat bastonul și l-a urmat repede.

După ce au dus înapoi camioneta lui McCreary, pe care au lăsat-o pur și simplu pe alee, cu cheia ascunsă sub scaun, au pornit spre spitalul St. Margaret din Epping. Parcarea micuțului spital comunitar era plină, așa că au lăsat mașina pe stradă. Susan a coborât, a luat bastonul bunicului din spate, dar Bertie coborâse deja și o aștepta lângă bordură.

— Prefer să mă sprijin de tine, draga mea, a spus el.

Susan a lăsat bastonul în camionetă și l-a luat de braț. Știa că bunicul trebuia să stea liniștit cât mai mult, sau măcar să se folosească de baston. În mod egoist însă, se simțea bine ajutându-l. I-a trecut prin minte că și Bertie știa bine acest lucru.

În timp ce se apropiau de intrare, în fața spitalului a oprit o ambulanță, urmată de un camion cu trei bărbați așezați în spate. Medicii s-au dus în fugă în spatele ambulanței, au deschis ușa și au scos o targă. Deși corpul victimei era acoperit cu totul, pântecul rotunjit care se înălța de sub pătura de lână cenușie a făcut-o pe Susan să încremenească. L-a strâns tare pe Bertie de braț.

— La naiba, a șoptit el.

A vrut să-și ferească privirea, dar aproape împotriva voinței ei a rămas cu ochii ațintiți asupra bărbaților din camion, care au sărit jos și au scos încă o femeie, îmbrăcată într-o cămașă de noapte pătată. De pe targă îi atârnavu picioarele pline de zgârieturi și răni adânci. Femeia, însărcinată și în chinurile facerii, se ținea cu mâinile de burta umflată strigând: „Nu! E prea devreme!”

Femeile rănite au fost duse în grabă înăuntru. Mașinile au plecat, cu ambulanța în față deschizând drumul cu sirena pornită. Susan își dorea cu disperare să se întoarcă acasă. S-a silit totuși să facă un pas, încă unul și încă unul, până au ajuns la ușă.

Înăuntru, doctorii și infirmierele se agitau să le dea primul ajutor gravidelor de la maternitatea din Sprigg' Oak. Susan și Bertie i-au auzit vorbind că o mină parașutată lovise o aripă a clădirii unde personalul medical și gravidele se refugiaseră în lipsa unui adăpost antiaerian.

— Câți? l-a întrebat Bertie pe un brancardier în vârstă care scotea o targă pe roți.

Bărbatul s-a oprit. Avea ochii încercănați și adânciți în fundul capului de nesomn.

— Câteva zeci, cel puțin. Chiar mai mulți, dacă socotim și nou-născuții, a spus el cu un suspin și și-a dres glasul. Încă se mai caută printre dărâmături.

Susan și-a dus mâna la gură.

— Doamne, Dumnezeu! a exclamat Bertie.

— Putem să vă ajutăm cu ceva? a întrebat Susan.

Bărbatul și-a șters fața.

— Rugați-vă pentru ei.

Bertie și-a pus mâna pe umărul brancardierului.

— Aveți aici și răniți de la aerodromul North Weald?

Bărbatul a clătinat din cap.

— Au fost trimiși la Spitalul RAF din Ely.

Susan s-a uitat în urma lui cum împinge targa pe hol. Scârțâitul roților i-a dat fiori pe șira spinării.

A plecat din spitalul St. Margaret pricepând că războiul ajunsese și în Epping. În timp ce se îndreptau în tăcere spre spitalul militar al aviației, s-a gândit la viitoarele mame care veniseră la Sprigg's Oak tocmai din Londra, în căutarea unui loc sigur în care să-și aducă pe lume copiii. Dădeau viață într-o lume a distrugerii. Dar Luftwaffe le venise pe urme. Apropiatii pierduseră nu doar o mamă, o fiică, o soție; pierduseră și un copil nenăscut. S-a întors spre Bertie să-i ceară o batistă, dar a văzut că tocmai își ștergea ochii cu ea.

La spitalul din Ely au ajuns înainte de prânz. Chiar și în sala de așteptare, mirosul de eter și antiseptice era atât de pătrunzător, că Susan a încercat să-și țină respirația. Se așezaseră la o coadă lungă, așteptându-și rândul la recepționista care dădea informații rudelor disperate să primească vești despre un fiu sau un soț. În timp ce înaintau foarte încet, pe Susan o părăsiseră puterile tot gândindu-se că poate Ollie zăcea rănit într-un pat chiar în clipa aceea. I se făcuse pielea de găină, iar picioarele și le simțea ca pe niște bețișoare gata să se rupă. S-a agățat de brațul lui Bertie ca să-și potolească tremurul mâinilor. Când au ajuns în față, recepționista s-a uitat prin evidențele sale și le-a spus:

— Nu avem civili aici, în nici un caz un american adus de la North Weald.

— Sunteți sigură? a insistat Susan. Se numește Ollie Evans.

— Oliver, a intervenit Bertie.

Recepționera a mai cercetat o dată hârtiile și a clătinat din cap.

— Mă tem că nu avem pe nimeni cu acest nume.

O infirmieră care îi auzise din întâmplare s-a apropiat de recepționeră și a întrebat:

— Dar pacientul cu arsuri?

Lui Susan i-a stat inima în loc.

— Cred că e pilot, a spus receptionista.

— L-au găsit lângă avion, fără nici un act la el, a spus infirmiera, apoi și-a ridicat manșetele de la mânecile prea lungi ale uniformei și s-a apropiat de Bertie.

— Ruda dumneavoastră?

— Nepot, a spus Bertie. A venit din Maine ca să ne ajute la fermă. La momentul atacului ducea niște marfă la North Weald.

Susan s-a întors spre Bertie, care continua să se uite la infirmieră.

— Vreți să identificați pacientul? a întrebat infirmiera. Trebuie să știți că are arsuri foarte grave, este puternic sedat și nu poate vorbi.

Susan era în stare de șoc. Abia mai respira.

Bertie a înghițit în sec, apoi a încuviințat din cap.

— Urmați-mă, a spus infirmiera.

L-a luat pe Bertie de mână.

— Merg și eu cu tine.

— Nu, draga mea.

— Te rog.

Bertie a dat din mână că nu.

Susan s-a așezat pe un scaun în sala de așteptare, în timp ce Bertie a pornit în urma infirmierei. Pe pardoseala de gresie, pașii lor se auzeau tot mai slab și Susan a putut auzi gemetele și scâncetele care ajungeau până pe holuri. Tineri în toată puterea, cu trupuri lovite, rupte, arse, tăiate. Vieți scurtate sau, în cel mai bun caz, schilodite pentru totdeauna. A închis ochii, și-a astupat urechile și a încercat să se roage în gând.

După câteva minute, Bertie s-a întors, abia mișcându-și picioarele. Susan a băgat de seamă că ridurile brăzdate pe chipul lui erau și mai adânci, de parcă mersul în acel salon îl îmbătrânise brusc. Mâinile îi tremurau. S-a uitat în ochii obosiți ai bunicului și abia a putut scoate un cuvânt șoptit:

— Ollie?

Capitolul 26

FRANȚA OCUPATĂ

Ollie a deschis ochii asupra soarelui la apus care scălda norii într-o nuanță frumoasă de roz. *Am murit?* Gândul că-și găsisse sfârșitul și acum urca, sau

cobora, în viața de apoi a fost alungat de mirosul pătrunzător de benzină care îi umplea nărilor. A auzit ceva picurând, apoi fâsâind, ca un strop de apă căzut într-o tigaie încinsă. *Trebuie să plec de-aici.*

Și-a răsucit gâtul, înțepenit în urma șocului, și a dat cu ochii de plafonul avionului care fusese rupt în două. Muchia de metal zimțuită își îndrepta colții spre el. Laba piciorului îi zvâcnea. În coaste îl împungea o cutie grea de metal care îi oprea sângele către braț, amortindu-i mâna. Cu brațul sănătos, a împins la o parte cutia, din care s-au revărsat benzi de cartușe pentru mitralieră.

După ce sângele a început să circule, a simțit o arsură, de parcă în umăr îl străpunsese o țepușă încinsă în foc. Încheietura mâinii îi ieșea din mâneca jachetei, de parcă i se lungise brațul. A dus mâna la umărul căzut și a înțeles imediat că era dislocat, sau poate și mai rău. S-a îndreptat de spate încercând să nu miște brațul. S-a pipăit peste tot. La cap avea o umflătură mare, la ceafă. Îi curgea sânge din nas, iar glezna, prinsă în turela mitralierei, era foarte umflată. Dar era în viață. O minune, dacă se gândea la viteza cu care căzuseră.

S-a uitat cu atenție la avion sau, mai bine zis, la epava lui. Coadă era frântă și aproape ruptă de fuzelaj. Trupul mitraliorului zăcea prins în plasa pentru încărcătură, ca o găză în pânza unui păianjen. I-au revenit în minte clipele când îi pusese bandaje peste abdomenul străpuns, ca și sentimentul de neajutorare când îl vedea cum se stinge, oricât de tare se străduia. Gaura era prea mare, palmele sale, prea mici. Ollie și-a alungat din minte acele imagini și a început iar să-și examineze trupul.

A prins clavicula cu mâna și a încercat să-și pună umărul la loc, dar nu a reușit decât să ridice brațul câțiva centimetri, înainte ca o durere ascuțită să-i străpungă omoplatul. Îl ardea brațul, de parcă nervii îi luaseră foc. A strâns din dinți. *Nu pot sta cu umărul așa.* Înainte să se răzgândească, și-a înfășurat încheietura mâinii în plasă și a apucat-o strâns. Mitraliorul a început să se legene deasupra lui. Inima îi bătea cu putere. Simțea sângele pulsându-i în urechi. Și-a mușcat buza și s-a lăsat pe spate. Brațul s-a întins. Tendoanele s-au încordat. S-a împins cu picioarele în fuzelaj și a tras mai tare. O durere atroce i-a străpuns umărul. Brațul însă nu s-a clintit.

S-a destins și și-a desprins mâna din plasă, căzând pe spate. A tras adânc aer în piept până când durerea a devenit suportabilă. Ștergându-și sudoarea de pe frunte, și-a îndreptat privirea spre carlingă. Crengile unui stejar bătrân trecuseră prin geam până la turela mitraliorului. I s-a frânt inima. *N-aveau*

cum să supraviețuiască la așa ceva. Totuși, prin vântul care şuiera peste bucățile de tablă i s-a părut că aude ceva slab. A ciulit urechile. Un geamăt.

Ollie s-a așezat în genunchi și s-a târât spre carlingă, ținându-și brațul inert atârnat lângă corp. Încă un junghi în umăr. S-a chinuit cu o singură mână să dea la o parte ramurile și crengile mai groase, dar și-a dat seama că așa dura prea mult să ajungă la piloți, mai ales că mirosul de benzină era tot mai puternic. Atunci s-a strecurat prin spărtura din fuzelaj și s-a lăsat să cadă la pământ. S-a ridicat în picioare, simțind durere în gleznă.

Și-a tras sufletul, rezemat de o aripă ruptă al cărei motor zăcea azvârlit în iarbă, ca un meteorit picat din cer. Câmpul era brăzdat de șanțul adânc lăsat de avionul care patinase pe burtă până în copacii de la marginea pădurii. S-a dus șchiopătând spre partea din față a avionului, simțind cum glezna i se umfla în gheață.

Avionul retezase un copac, iar o mare parte din el străpunsese carlinga. S-a urcat cu greu pe botul avionului, după mai multe încercări de a-și rezema piciorul pe tabla lucioasă, și a înlăturat cioburile mari de sticlă. Și-a vârat capul înăuntru și a văzut imediat că pentru copilot nu se mai putea face nimic. O creangă ascuțită ca o sulită de lemn îi ieșea prin gât. Medalionul cu Sfântul Cristofor îi atârna peste jachetă. Ollie și-a ferit privirea și s-a întors spre pilot.

Locotenent-aviatorul Boar stătea prăbușit pe o parte, cu fața și gâtul scăldate în sângele ce se scurgea dintr-o tăietură adâncă peste ochiul drept. Nu sufla. Părea mort, dar numai până când Ollie l-a apucat de jachetă.

Boar a mormăit și a întredeschis ochiul sănătos – dacă putea fi numit așa, cu orbita roșie bulbucată și pleoapa umflată peste ochi.

— Ralph?

— E mort, a spus Ollie în locul aceluia.

— La naiba!

Boar s-a înecat și a întins o mână spre copilot, dar s-a oprit înainte de a-l atinge.

Ollie i-a desfăcut centura. Boar s-a strâmbat de durere.

— Poți să te miști? a întrebat Ollie.

Locotenentul s-a chinuit să-și șteargă sângele de pe ochi.

— Nu prea am de ales, iancheule.

Când și-a dat seama că trebuia să-l scoată prin parbriz, Ollie a îndepărtat cu mâneca jachetei resturile de sticlă. A băgat o mână pe sub brațul lui și l-a tras. Boar s-a rostogolit pe burtă. Ollie simțea că-i luase foc umărul. A reușit

să-l tragă pe Boar pe botul avionului, apoi l-a făcut să alunece jos pe pământ.

Boar a căzut pe spate. S-a chinuit să se ridice în picioare, apoi s-a așezat din nou pe pământ.

Ollie a coborât și el din carlingă și s-a uitat cu atenție la fața lui Boar, dar nu a reușit să vadă prea mult, din cauza sângelui. Și-a sfâșiat poalele cămășii și a pus bucata de pânză peste ochiul pilotului.

— Ține apăsat!

— Ești rănit?

— Glezna, a spus Ollie, apoi și-a pipăit umărul. Și umărul.

— Ceva rupt?

— Nu știu.

Ollie s-a uitat împrejur. Spre apus, soarele dispărea la marginea unui câmp întins presărat cu căpițe de fân. În spatele unei coline se înălța un fuior subțire de fum, din coșul unei case de fermier, sau poate dintr-un alt avion doborât. Spre răsărit se vedeau păduri dese. Avea să se întunece curând. Douăzeci, poate treizeci de minute.

— Unde suntem?

Înainte ca Boar să apuce să răspundă, din spatele colinei s-a auzit un glas răstit.

— *Beeilung!*²⁹

Ollie a simțit un val de adrenalină în corp.

— În Franța, undeva între Amiens și Abbeville, a spus Boar, deschizând fermoarul jachetei pentru a scoate pe băjbăite pistolul din toc.

Ollie s-a ridicat de jos, lăsându-și greutatea pe un picior.

— Unde vrei să fugi, iancheule?

— Pe cine vrei să-mpuști? a întrebat Ollie și l-a tras pe pilot până la picioarele sale. Că doar nu vezi nimic.

Boar a luat pistolul în mână, răsuflând greu.

— Poți să mergi?

Boar a dat din cap că da.

Ollie s-a uitat în jur după o ascunzătoare. Nici o casă. Nici un drum. Doar o potecă de pământ care ducea de la capătul ogorului la colina de unde auzise ordinul. În cealaltă parte, pădurea.

— *Beeilung!*

Mai tare. Mai aproape.

Inima lui Ollie stătea să-i sară din piept. Primul lui impuls a fost să fugă în pădure, locul cel mai la îndemână pentru a se ascunde. Dar în sinea lui ceva i-a spus să se oprească, fie și pentru o secundă. *Unde vor căuta nemții prima dată? Dar a doua?* Și-a aruncat privirea peste miriște, gândindu-se că fermierul stătea probabil ascuns pe undeva, sau că fugise de nemți. Multe tulpini păreau smulse pur și simplu, cel mai probabil de către francezii înfometați, veniți de la oraș în căutare de hrană, care lăsaseră în urmă paiele putrezite.

N-a mai stat pe gânduri și l-a tras pe Boar după el. Au intrat pe ogor. Ollie s-a apucat imediat să strângă grămezi de paie. Începea să se întunece, dar nu atât de repede pe cât ar fi vrut. Dacă soldații erau prea aproape, puteau să-i descopere, dar nu avea de ales. A mai strâns niște paie.

— De ce ne-am oprit? a întrebat Boar strângând pistolul în mână.

Ollie a scormonit cu mâna pământul dintr-un șleau.

— Culcă-te aici, în urma asta de plug.

— Ești nebun, iancheule, a spus arătând cu pistolul spre movilă. O să ne omori.

Ollie aduna paie mai departe.

— Aici nu ne caută.

— De ce n-om fi plecat naibii de-aici! a spus Boar și s-a șters la ochi.

— Tu abia vezi, iar eu nu pot fugi mai repede decât ei, a mai spus Ollie și a aruncat o mână de paie la picioarele lui Boar. N-ai încotro, trebuie să ai încredere în mine.

Boar a șovăit, apoi a pus pistolul în toc și a început și el să adune paie pe dibuite.

S-au întins amândoi într-o brazdă, nu mai adâncă de vreo zece-cincisprezece centimetri, și s-au camuflat cât de bine au putut. În timp ce își arunca o grămadă de paie și tulpini pe piept, Ollie a văzut epava avionului distrus și a înțepenit. *Ducesa!* În disperarea lui de a se îndepărta în grabă de avion, uitase cu totul de porumbița lui Susan.

Liniștea a fost spartă de o mașină care se apropia. S-a uitat pe furiș spre movilă. Nu se vedea nici o mișcare. I s-a uscat gura. S-a gândit la Susan și la porumbița ei rămasă în avion. *La naiba!*

Frâne scrâșnite. Voci guturale. Țăcănitul metalic al cartușelor băgate în armă. Printre paie, a văzut ceva mișcare, păreau niște țestoase cenușii ce se târau pe vârful colinei. O țestoasă. Încă una. Și încă una. În câteva secunde,

a văzut apărând pe movilă un pluton de soldați germani, cu căști de metal turtite ca niște carapace.

— *Dort drüben!*³⁰

Un militar a făcut semn spre avion. Ceilalți au ridicat armele.

Ținându-și strâns umărul, Ollie a început să numere. *Unu, doi, trei, patru, cinci.*

Pe vârful colinei a apărut încă un soldat, înarmat cu mitralieră.

Șase. Afurisiții. Ollie a văzut cum soldații se răspândesc pe două flancuri. L-a auzit pe Boar cum trage piedica armei.

— Așteaptă! a șoptit Ollie.

Cu armele ridicate, soldații s-au târât încet spre avion. Ochi ațintiți prin luneta puștii.

Scârțâitul cizmelor nemțești era tot mai aproape. Așezarea pe flancuri a plutonului însemna că ei doi erau prinși acum la mijloc. Ollie regreta ideea lui de a se ascunde pe ogor. Fiecare fibră din corp era gata să o ia la fugă.

Soldatul cu mitralieră, care ținea arma pe umăr de cureaua de piele ca pe o chitară, a trecut la câțiva metri de ei și s-a oprit.

Și-a ținut răsuflarea. Își simțea plămânii umflați, ca niște baloane gata să pocnească.

Soldatul, un bărbat blond cu pielea albă, cam de-o seamă cu el, a pus degetul pe trăgaci. Le-a făcut semn din cap camarazilor și soldații s-au dus înainte, cu ochii pe avion.

Instinctul lui Ollie fusese salvator. Fiind atenți doar la avionul care ardea mocnit, soldații au trecut pe lângă ei, fără să bage prea mult în seamă snopii de paie ciudați aflați în mijlocul nenumăratelor grămezi putrezite de pe câmp.

Ollie a răsuflat ușurat, apoi a tras adânc aer în piept.

Când cele două șiruri de soldați au ajuns la avion, cel cu mitraliera a tras în fuzelaj, iscând o ploaie de scânteii. A golit apoi încărcătorul de gloanțe asupra carlingii.

Cu un gest spasmodic, Ollie a apucat o mână de paie, simțindu-se cu totul neajutorat la gândul că avionul era ciuruit de la cap la coadă. *Îmi pare rău, Susan...*

Trei soldați s-au strecurat înăuntrul avionului, pe când ceilalți îi cercetau aripile, ca niște vânători care se asigurau că prada lor nu mai mișca. După câteva minute, soldații au ieșit afară. Mitraliorul a ridicat un deget, apoi a făcut semn spre pădure.

Ollie i-a pândit pe soldați până când au dispărut printre copaci. Când n-a mai auzit zgomotul vreascurilor rupte sub bocanci, a țâșnit de sub grămada de paie și a pornit spre avion, mai mult țopăind într-un picior.

— Mă întorc repede.

— Vino înapoi! a spus Boar, încercând să-l prindă de picior, dar fără succes.

Ajuns la avion, s-a strecurat cu greu înăuntru, în mirosul de benzină și sânge. Raftul pe care o așezase pe Ducesa era lovit ca o tavă de copt bătută cu ciocanul. A dat la o parte bucățile din fuzelaj căzute pe podea. Ducesa nu era nicăieri. La coada avionului, după trupul mitraliorului, a zărit lucind ceva verde. A auzit zgomotul surd al unor aripi zbătându-se. L-a inundat un val de ușurare, care a dispărut apoi la fel de repede. Soldații urmau să se întoarcă. N-avea timp de pierdut. Și-a făcut drum până la ea, încercând din răputeri să nu îl atingă pe mitralior, dar nu a avut încotro și a trebuit să-i dea la o parte picioarele reci și țepene pentru a ajunge în spatele avionului. Cu mâna întinsă cât a putut de mult, a smuls cușca și a ieșit în fugă din avion, fără să se mai uite în ce stare era Ducesa.

A mers șchiopătând prin câmp, cu sudoarea curgându-i pe spate. Umărul îi zvâcnea. Ducesa fâlfâia din aripi. Sârma cuștii îi intrase în carne. S-a forțat să alerge cu amândouă picioarele, cu glezna care îl săgeta de durere. Când a ajuns în ascunzătoare, Boar s-a ridicat din mijlocul paielor.

— Sper că ai luat o armă de-acolo, a șoptit Boar.

Ducesa a ugit.

— Șșșș, a făcut Ollie, acoperind cușca cu brațele.

— Mare prost mai ești! a spus Boar.

Ollie se aștepta ca în secunda următoare să audă zgomotul pistolului descărcat de Boar în pieptul său; în schimb, a răzbătut zgomotul unor mașini care se apropiau. Fără să mai scoată vreun cuvânt, s-au furișat de acolo: Ollie șchiopătând, cu Ducesa în brațe, și Boar îndreptând pistolul în față orbește.

Au pornit peste colină. S-au ținut departe de drum, urmând firul unui pârau care curgea departe de câmpuri. Susurul apei peste pietre le acoperea plescăitul bocancilor. Cât timp au mers prin apa rece care le ajungea până la pulpă, glezna lui Ollie a amortit, înlesnindu-i pașii. A desfăcut până la brâu fermoarul jachetei, folosind-o ca sprijin pentru brațul pe care l-a vârât la piept, și a grăbit pasul.

Și-au continuat marșul prin apă mult după lăsarea serii, la lumina lunii, care le arăta drumul. Nu au vorbit. Nu s-au oprit. Urmând cursul apei, au pătruns și mai adânc pe teritoriul francez.

S-au oprit abia când au auzit deasupra capului zumzetul unor avioane germane. Mai mult ca sigur, naziștii erau în drum spre Londra. Să o bombardeze. Motoarele huruiau mai tare. Tot mai agresiv, ca răgetul unor lei de fier. Poate că în lipsa vreunei riposte antiaeriene, Luftwaffe părea mai puternică, ori poate că era liniștea ținutului francez aflat sub ocupația germană. Oricum, Ollie simțea că Hitler era de neoprit.

S-a uitat la cușca din mâinile sale. Penele de un verde fluorescent ale Ducesei luceau în lumina lunii. Porumbița și-a ridicat căpșorul spre cer și a clipit de câteva ori. Ollie a luat-o sub braț și a pornit din nou prin apă.

Au mers de-a lungul pârâului vreo două ore, peste bolovani și prin gropi pline de mâl, până când au ajuns la un iaz. Picioarele lui Ollie erau înghețate, umărul îl durea. Au ieșit la mal, au luat-o în sus pe o colină cu ghetete pline de mâl și ierburi, apoi au trecut peste un petic de pământ plin de ciulini. După ce au ieșit de acolo cu mâinile zgâriate până la sânge, au dat de o gospodărie. În depărtare, se vedea miniatura unui sat, cu turla bisericii îndreptată spre stele.

Locotenentul a apăsat mai tare bucata de pânză peste ochiul rănit și a încercat să privească prin ochiul umflat.

— Ce vezi?

— O fermă. Un orașel la câțiva kilometri, a spus Ollie, apoi s-a uitat în jur. Și un șopron unde ne putem ascunde.

Boar a încuviințat din cap.

S-au târât pe sub peretele șopronului, printr-o spărtură între scânduri și pământ, în loc să deschidă ușa care putea scârțâi, riscând să-l trezească pe proprietar. Odată ajunși înăuntru, Boar s-a scotocit prin buzunarul jachetei după un chibrit și l-a aprins. Flacăra fosforescentă a trezit un purcel care dormita pe paie. Animalul s-a ridicat pe picioarele groase și a scos un grohăit. Boar a dus mâna la pistol.

Ollie l-a prins de mână.

— E un purcel.

Boar a lăsat mâna în jos.

Din fericire, animalul nu a început să guîțe. A mai grohăit de două ori, apoi s-a prăvălit pe o parte să se odihnească. Până să se stingă chibritul, au reușit să găsească o despărțitură și s-au trântit pe pământ. Pe jos nu erau

paie, ci bucăți de mere terciuite, după cum arătau. Ollie însă a recunoscut imediat mirosul ca de mosc. Erau cartofi mucegați. Hrană pentru purcel.

Pe măsură ce picioarele i se încălzeau, durerea din gleznă a revenit. Îi venea să-și scoată gheata, dar se temea că nu o mai putea încălța din nou, din cauza umflăturii. Junghiul din umăr era tot mai puternic. Pentru a uita puțin de durere, a pus lângă el cușca Ducesei. A strecurat un deget prin sârmă, iar porumbița a început să i-l ciugulească ușor. S-a gândit la Susan, sperând că ea și Bertie erau bine și că atacurile asupra aeroportului nu nimeriseră și peste Epping. Poate că el nu mai apuca să plece viu din Franța. Dar nu și Ducea. A doua zi dimineață avea să-i dea drumul. Singura lui mângâiere era să știe că unul dintre ei se întorcea acasă. Și-a lăsat capul în jos. Zdrobit de oboseală, a adormit pe loc.

Capitolul 27

AIRAINES, FRANȚA

Ollie s-a trezit nas în nas cu un purcel care grohăia și cu o carabină îndreptată spre fruntea lui. *S-a terminat*, și-a spus el în gând.

A ridicat încet o mână. A urcat cu privirea de-a lungul țevii. Se aștepta să vadă un soldat cu cască de țestoasă, sau poate un nazist arian cu aer necruțător. În schimb, a dat cu ochii de o femeie slabă ca o scobitoare, îmbrăcată cu un jersey lălău verde care îi cădea peste mână pe care o ținea pe trăgaci. De sub pălăria ponosită de fetru îi ieșeau șuvițe de păr cărunt.

Ollie a aruncat o privire către locotenentul Boar, adormit într-un colț. Apoi a simțit pe obraz vârful rece al armei.

— *Qui êtes-vous?*³¹

Boar s-a ridicat brusc în capul oaselor și a îndreptat pistolul spre femeie.

Purcelul a guițat. Femeia a întors imediat arma spre Boar.

— Stai! a strigat Ollie.

Locotenentul s-a chinuit să vadă pe sub pleoapa umflată, celălalt ochi fiind acoperit de bucata de pânză plină de sânge.

— Britanici, a spus Ollie. A încercat să mai spună ceva în franceză, dar a ieșit o bolboroseală.

— Vorbești groaznic franceza, a spus femeia în engleză. Și nici n-ai accent britanic.

— American.

Ea a ridicat din sprânceană. Purcelul a grohăit, ciulindu-și urechile.

— Unde suntem? a întrebat Boar, ținând încă pistolul îndreptat spre femeie.

— La ferma mea, a spus ea fără să miște carabina. Tu cine ești?

— Locotenent-aviator Boar, Forțele Aeriene Regale.

— Avionul vostru a fost doborât?

Boar a dat din cap că da.

Femeia a aruncat o privire spre Ollie, apoi și-a întors din nou atenția spre locotenent.

— El nu arată a pilot.

— Nici nu este, a spus Boar.

Ollie s-a ridicat încet în picioare, și-a dus mâna la umărul căzut, apoi a pășit între cei doi.

— Naziștii sunt dușmanul. Nu noi.

Femeia s-a uitat la el, apoi a lăsat în jos carabina.

— Pune-l și tu la loc, i-a spus Ollie lui Boar.

Locotenentul a ezitat câteva clipe, apoi a pus pistolul în toc.

— Numele meu e Ollie, a spus el și a întins mâna.

Femeia nu și-a dezlipit mâinile de pe armă.

— Madeleine.

Ollie și-a lăsat mâna în jos, apoi și-a trecut greutatea pe piciorul sănătos.

— Madeleine, avem nevoie de pansamente. Alcool, bandaje, orice îți prisosește.

Ea s-a uitat la fața locotenentului, acoperită de sânge închegat.

— Mai avem nevoie și de o ascunzătoare, a continuat Ollie. Dacă nu ne poți ajuta, plecăm, să nu te punem în primejdie.

Madeleine a lăsat o mână în jos și a scărpinat purcelul pe spinarea cu peri aspri, ca pe un câine. Acesta a grohăit, dând din codița răsucită.

— Așteptați aici.

S-a întors și a ieșit din șopron cu purcelul tropăind în urma ei.

— Unde se duce? a întrebat Boar.

Ollie s-a uitat afară. A văzut-o intrând în casă. După câteva minute, a ieșit fără carabină și a pornit pe un drum de pământ, cu purcelul lângă ea.

— Se îndreaptă spre sat.

— S-o luăm din loc, a spus Boar.

— Să ne ducem unde?

Ollie a încercat să meargă, dar fiecare pas era dureros, de parcă glezna îi era plină de cioburi. Umărul a început să-i zvâcnească. A tras aer în piept și s-a sprijinit de ușa șopronului.

— Soarele e sus. În curând o să fie plin pe-aici de nemți care caută pilotul.

— Poate că femeia vrea să-i ajute și acum e în drum spre naziști, a spus Boar așezându-și mai bine bandajul pe ochi.

— Nu cred. S-ar fi dus direct la ei în loc să ne trezească.

Boar și-a dres glasul și a scuipat pe jos.

— Nu primesc ordine de la tine. Eu le dau.

Ollie s-a uitat la locotenent, care se afla într-o stare jalnică.

— Ai dreptate.

Boar a întors capul spre el, de parcă în timpul prăbușirii pățise ceva și la urechi.

— Eu sunt american, a spus el și s-a apropiat de locotenent. Țara mea e neutră, poate că ar trebui să plec, pur și simplu. Să te las să lupți mai departe în războiul vostru nenorocit.

Locotenentul a râs.

— Pun ei mâna și pe tine.

— Iar eu o să le spun că mă aflu într-o călătorie și am rămas blocat în Franța după invazie.

— Tot te împușcă.

— Posibil, a spus Ollie. Dar nu eu sunt îmbrăcat în uniformă de pilot britanic.

Boar și-a încleștat fălcile.

— Adevărul e că tu ai mai multă nevoie de mine decât am eu de tine. Dacă vrei să pleci, pleacă. Eu rămân s-o aștept pe Madeleine.

Boar a dus mâna la pistol.

— Dacă se întoarce însoțită de nemți, pe tine te împușc primul.

Ducesa a început să se agite în cușcă.

Ollie s-a dus șchiopătând la ea. Porumbița părea nerăbdătoare, râcăia cu ghearele și se tot învârtea pe loc. A deschis cușca. Și-a strecurat mâna înăuntru și a mângâiat-o pe spate. Nu a încercat să iasă, părea mulțumită să primească puțină atenție. După ce i-a mângâiat aripile cu degetul mare, a scos încet hârtia și creionul dinăuntru. Cu hârtia pe genunchi, a început să scrie.

Auzind zgomotul creionului pe foaie, Boar a întors capul.

— Ce faci acolo?

— Trebuie să-i trimit lui Susan porumbița, a răspuns el în timp ce scria. O să-i spun și unde ne aflăm.

— Genial, iancheule! Dacă nemții împușcă pasărea, o să primească mură-n gură adresa unde să ne găsească.

— E porumbel, nu pasăre.

— Totuna. Nu-mi vine să cred că în afurisita asta de misiune am prăpădit viața piloților mei pentru niște păsări.

Cuvintele lui l-au făcut pe Ollie să se oprească. Și-a reamintit ultima dimineață cu Susan și a dus mâna la buzunarul umflat al jachetei. „N-o să fiu în stare să închid un ochi în timpul misiunii“, îi spusese Susan în timp ce soldații încărcau porumbeii în camioane. „Vrei să mai stai cu mine la noapte?“ O privise în ochi: „N-aș vrea să fiu în altă parte pe lumea asta.“ Acum însă era în spatele liniilor inamice. *Își închipuie poate că am murit.* O durere sfâșietoare îl scormonea în piept, făcând să pălească durerea din umăr.

— Las-o pentru mai târziu, iancheule, a spus Boar. O să avem nevoie de ea ca să trimitem informații, dacă o să găsim ceva care merită.

Ollie a pus la loc hârtia și creionul, a scos-o pe Ducesa din cușcă și a pus-o jos. Porumbița nu s-a obosit să zboare, doar și-a întins aripile și s-a învârtit în cerc pe dușumea. În așteptarea lui Madeleine, sau a naziștilor, și-a petrecut timpul privind-o pe Ducesa cum îi ciugulește șireturile ghetelor.

În mai puțin de o oră, Madeleine s-a întors cu purcelul și cu un bărbat în vârstă care ducea o geantă neagră de piele. Bătrânul era chel, cu excepția mustății și a sprâncenelor stufoase, care păreau două omizi albinoase care i se târau pe frunte.

— *Médecin*, a spus Madeleine intrând în șopron.

Bărbatul, doctor după cât înțelegea Ollie, s-a uitat lung la locotenentul rănit. A aruncat o privire și spre umărul căzut al lui Ollie, răsucindu-și nervos vârful mustății, apoi i-a spus ceva în franceză lui Madeleine.

— Să mergem înăuntru, a spus Madeleine.

I-a condus până la casă, un soi de cabană tencuită, cu acoperiș de paie. Doctorul l-a dus pe locotenent de mână, în timp ce Ollie îi urma schiopătând. Când a ajuns la ușă, Madeleine a mângâiat purcelul pe creștet spunând: „*Reste, Louis. Nous travaillons bientôt!*“³² Louis a grohăit, apoi s-a trântit pe un petic de pământ la umbra unei tufe.

Înăuntru, doctorul l-a așezat pe Boar pe un scăunel de lemn și i-a făcut semn lui Ollie să-și dea jos jacheta.

Și-a scos-o cu multă grijă, schimonosindu-se de durere.

Doctorul l-a pipăit pe spate și pe omoplat, apoi i-a ridicat încet brațul.

Ollie a gemut. Simțea cum i se întinde brațul, cu ligamentele și tendoanele gata să-i plesnească, ca pe un pat de tortură.

Doctorul a lăsat brațul în jos. „*Disloqué*“, a mormăit el, apoi a schimbat câteva cuvinte cu Madeleine.

Femeia s-a uitat la Ollie.

— Ai umărul dislocat. Este foarte umflat și crede că n-are destulă forță ca să-l pună la loc.

Ollie a înghițit în sec și s-a uitat la bărbatul pipernicit, cu brațele ca niște vreascuri.

— Atunci o s-o fac singur, a spus el.

Madeleine a clătinat din cap.

— Doctorul vrea ca el să-l pună la loc, a spus femeia arătând spre Boar.

Ollie a scos un geamăt. S-a uitat la locotenent și a văzut pe chipul lui desfigurat lățindu-se un rânjete de satisfacție. S-a trezit întins pe dușumea, ascultând cum doctorul dădea indicații, traduse de Madeleine. Ultimul lucru pe care și-l dorea era să i se smucească brațul, mai ales de către Boar. Dar avea de ales? Nu putea să stea în halul acela.

— Okay, a spus el. Să terminăm odată cu asta.

Boar s-a așezat pe dușumea. Doctorul i-a așezat mâinile în jurul încheieturii lui Ollie, iar bocancul sub subsuoara lui.

Ollie i-a simțit palmele transpirate. Umărul îi zvâcnea.

— La trei, iancheule, a spus Boar, începând să strângă mai tare.

O să-mi smulgă brațul de tot, și-a spus Ollie în gând.

— Unu...

O smucitură. Un val de durere. Un pocnet, ca un dop care explodează dintr-o sticlă de șampanie.

Boar a desfăcut mâinile.

— Luate-ar naiba! i-a strigat Ollie apucându-se de umăr.

Și-a rotit brațul cu grijă, să fie sigur că mai funcționa. Deși abia putea să-și ridice cotul, totul părea la locul său, dar, mai ales, a simțit că l-a lăsat durerea.

— Mulțumesc.

Boar și-a trosnit degetele.

— Plăcerea e de partea mea, iancheule.

Doctorul a scos din geantă un sul de tifon și i-a făcut lui Ollie o eșarfă pentru braț. Apoi a tras grăbit bandajul de pe ochiul lui Boar, ca și cum la ușă îl aștepta un lung șir de pacienți. I-a examinat ochiul cu ajutorul unei lanterne mici, a clătinat din cap, apoi i-a șoptit ceva lui Madeleine.

Femeia a deschis geamul de la bucătărie și a început să strângă lucrurile de pe masa foarte mare.

— Ce-a spus? a întrebat Boar.

— *Chirurgie*, a răspuns ea, uitându-se la doctor. Trebuie să-ți opereze ochiul.

— Nu! Spune-i să-mi pună doar niște copci.

Madeleine a clătinat din cap.

— A zis că o să-ți pierzi ochiul dacă nu încercă.

Boar și-a dus o mână la ochi.

— Poate să-l salveze?

Madeleine s-a întors spre doctor să-i traducă. Bărbatul s-a uitat la Boar și a spus ceva în franceză.

— Posibil, a spus Madeleine.

— Fir-ar să fie! Are pregătire pentru asemenea operații?

— Putem să ne bazăm pe el, a spus Madeleine și a tras scaunele de la masă. În afară de asta, nu uita – el își riscă viața. Naziștii n-au nici o milă pentru cei care ajută dușmanul.

Locotenentul a șovăit puțin, apoi și-a dat încuviințarea.

Doctorul a scos o sticlă de cafea și niște tifon. Le-a pus pe masă, apoi a început să așeze tot felul de instrumente ascuțite, printre care un ac și niște ață chirurgicală.

Ollie l-a ajutat pe Boar să se așeze pe masă. De pe bocancii locotenentului au căzut bucățele de noroi uscat care s-au împrăștiat pe podeaua de lemn. Doctorul s-a întors spre el și i-a spus ceva ce nu a înțeles. Și-a dat repede seama despre ce era vorba când doctorul a scos cu o pipetă niște soluție din sticlă și a picurat-o apoi pe o bucată de tifon.

— Vrea să-l ajuti cu anestezicul, a spus Madeleine, scoțând din buzunar o țigară răsucită cu mâna.

A aprins-o cu un chibrit și a tras un fum adânc, care i-a accentuat ridurile din jurul buzelor.

Boar a adormit mirosul.

— Pot să trag și eu un fum?

Madeleine i-a întins țigara. Locotenentul a tras din ea cu sete până când vârful țigării s-a înroșit. Și-a ținut respirația, apoi a dat afară fumul pe nări.

— Să nu mă omori, iancheule, a spus el și i-a dat înapoi țigara lui Madeleine.

— Las asta în seama naziștilor, a spus Ollie.

— Mi se pare corect, a spus Boar și s-a întins pe masă.

Doctorul a pus tifonul îmbibat cu anestezic peste nasul locotenentului. Boar a inspirat, s-a înecat, apoi a inhalat din nou. În câteva clipe, capul i s-a lăsat într-o parte și mâinile i-au atârnat moi. Doctorul i-a înmânat tifonul lui Ollie.

Madeleine a pufăit din țigară și s-a dus spre ușă.

— Nu vrei să ne ajuți? a întrebat-o Ollie, care simțea tifonul rece și ud între degete.

Femeia a luat din cui o tolă veche din piele și și-a pus-o pe umăr.

— E prietenul tău.

Ollie s-a uitat la locotenentul care zăcea inconștient. *Nu e prietenul meu.*

Femeia a deschis ușa.

— Louis, a chemat ea purcelul.

Louis s-a sculat în picioare și a ridicat râtul, de parcă adormea mirosul de tutun al lui Madeleine. Femeia a ieșit afară și a închis ușa. Vocea i se auzea acum mai încet în timp ce vorbea cu Louis.

Ollie nu o învinovăța. Nici el nu era amator să îl vadă pe doctor cum operează, mai ales că era vorba de același om care amenințase că-l omoară. Dar nu avea încotro. Nu putea să meargă, cu atât mai puțin să alerge. Abia dacă rupea câteva vorbe în franceză și habar n-avea unde altundeva s-ar putea ascunde. Unde mai pui că locul mișuna de naziști care căutau un pilot britanic fugar. Așa că și-a mutat greutatea pe piciorul sănătos și s-a prefăcut că înțelege indicațiile doctorului.

Pentru început, acesta a dezinfectat rănilor de pe fața locotenentului cu o bucată de pânză înmuiată în alcool. Apoi i-a picurat în ochi o soluție salină pentru a curăța sângele și scurgerile care se uscaseră.

Ollie a făcut o grimasă și a întors capul.

Boar a început să geamă.

— *Anesthésie!* a spus doctorul.

Ollie a pus tifonul pe fața locotenentului până când acesta a amuțit.

— *Assez!*³³, a spus doctorul dându-i lui Ollie mâna la o parte, după care a tamponat tăietura de la sprânceana lui Boar.

Ollie a lăsat mâna jos. Mirosul ca de varză răsfîrtă al tifonului îi întorcea stomacul pe dos și îl amețea. Ce bine că prin ferestrele deschise intra o boare de vînt; altfel, ar fi căzut lat la podea din cauza vaporilor. Doctorul nu părea însă deranjat, de parcă devenise imun la anestezic.

Timp de două ore, doctorul a curățat, a pipăit, a împuns, a tamponat și a cusut. La fiecare câteva minute, locotenentul începea să se miște, iar doctorul spunea ceva; atunci Ollie puneă tifonul. După un timp, Ollie a priceput când să așeze tifonul peste nasul lui Boar, lăsându-l pe doctor să se concentreze asupra operației. I se părea că ochiul stîng nu arată prea rău, chiar așa umflat și învinețit cum era. Cu ochiul drept însă, era altă poveste. Tăietura verticală trecea adînc prin frunte, pleoapă și obraz. Doctorul s-a ocupat cel mai mult de ochi, manevrînd delicat corneea cu penseta. Ollie a simțit că i se face rău. Dintr-odată a uitat de durerea din umăr și din gleznă.

Cînd doctorul a terminat și ultima sutură, au auzit-o pe Madeleine apropiindu-se, însoțită de tropăitul purcelului. Femeia a intrat în casă și a atârnat tolba în cui, ținându-se departe de masă; era limpede că nu avea nici cea mai mică dorință să vadă ce se întîmpla acolo.

Doctorul a improvizat un plastru din vată și tifon, apoi l-a fixat cu leucoplast peste ochiul locotenentului.

— Întreabă-l cum a mers, a rugat-o Ollie pe Madeleine.

Femeia a vorbit cu doctorul, care apoi și-a strîns repede instrumentele și le-a băgat în geantă.

— Timpul ne va spune, a zis ea. Madeleine s-a uitat la trupul întins pe masa ei, apoi și-a aprins o țigară. Să-și țină bandajul pe ochi zece zile, a adăugat ea și a suflat fumul în cameră.

Ollie l-a ajutat pe doctor să-l mute pe locotenent pe dușumea, cu toate că, vîrînd brațul zdravăn sub spatele lui, îl ridicase aproape singur. Boar zăcea nemișcat. Se întreba dacă nu cumva îl omorâse cu atîta anestezic, pînă cînd i-a văzut pieptul ridicându-se.

Doctorul a bătut ușor în gheata lui. Cînd și-a dat seama că voia să-i vadă glezna, Ollie a desfăcut șireturile și a scos-o încet.

Doctorul a apăsă cu grijă piciorul umflat, parcă încerca un fruct să vadă cît este de copt. A împins laba piciorului înainte și înapoi, apoi a rotit-o. Ollie strîngea din pumni schimonosindu-se de durere. Doctorul i-a pus piciorul jos, s-a îndreptat și i-a spus ceva lui Madeleine.

Înainte să apuce s-o întrebe, femeia i-a zis că doctorul nu credea că era rupt.

Madeleine a mai tras un fum, apoi a scos un obiect mic din tolă și i l-a dat doctorului.

Ollie l-a văzut pe doctor întorcând pe toate părțile un fel de ciupercă neagră plină de pământ.

— *Merci*, i-a spus Madeleine.

Doctorul a mirosit ciuperca, apoi a strecurat-o în buzunarul hainei și a plecat.

Madeleine s-a uitat la Ollie.

— Când se trezește, puteți să vă ascundeți în șopron.

Ollie a încuviințat din cap, apoi și-a legat șiretul de la gheată. S-a ridicat în picioare și s-a dus șchiopătând spre femeie.

— Mulțumesc.

Madeleine a dat din cap. Un pic de scrum din țigară a căzut pe dușumea.

Așteptându-l pe locotenent să se trezească, Ollie a luat-o pe Ducesa din șopron și a adus-o în bucătărie. A întrebat-o pe Madeleine despre mișcările de trupe, amplasarea lor, numărul de militari, și despre echipamentele militare. Femeia însă nu a fost în stare să dea nici o informație, în afară de faptul că Luftwaffe folosea un aerodrom prin partea locului.

— *Wehrmacht*-ul e peste tot, a spus Madeleine, răsucind încă o țigară. Stau în casele noastre. Ne iau cu japca mâncarea, iar noi trebuie să așteptăm la rând ca să primim niște resturi.

A răsucit capetele țigării și a înfipt țigara între buze.

— Bărbații noștri sunt plecați pe front, a urmat ea. Acolo ori sunt uciși, ori putrezesc în lagărele de prizonieri. Aici au rămas doar femeile, copiii și bătrânii.

Ollie a dat din cap a înțelegere. A scos din jachetă cartea de coduri folosită cândva de tatăl lui Susan în timpul Marelui Război. Coperta era boțită, cu colțurile îndoite, dar foile erau în stare neașteptat de bună după ce stătuseră atâta timp ascunse într-o hulubărie. După ce a răsfoit-o, a început să priceapă cum sunt aranjate secvențele de litere și codurile. A scris repede un mesaj și l-a vârât în tubul legat de piciorul Ducesei. Porumbița a ugit.

— Ești grozavă, Ducesa, a spus Ollie.

— Porumbelul tău are un nume? l-a întrebat Madeleine.

Ollie a dat din cap că da.

Femeia a tras din țigară.

— La fel și Louis al meu.

Ollie s-a uitat la ea.

— Louis e un nume potrivit pentru un porc, a spus el.

Madeleine a schițat un zâmbet.

— Purcel de trufe.

Ollie s-a prefăcut că știe ce este aia o trufă, apoi a ieșit afară șchiopătând, cu Ducesa sub braț. Locotenentul avea să facă urât, poate chiar să-l împuște. Dar nu-i păsa. Nu voia decât să-i trimită lui Susan porumbița. Cu fiecare clipă care trecea, simțea că șansa îi scăpa printre degete.

— Te duci acasă, a șoptit Ollie.

Ducesa a înclinat căpșorul. Ollie a mângâiat-o pe spate.

— Să zbori cât mai sus și să te ferești de gloanțe.

Porumbița a clipit.

A azvârlit-o în aer. Ducesa a bătut din aripi și s-a înălțat deasupra șopronului. S-a învârtit de două ori în jurul curții pentru a se orienta, așa cum făcuseră și porumbeii la Clacton-on-Sea, apoi a zburat spre vest. Când a dispărut din vedere, l-a auzit pe Boar înecându-se și tușind. Efectul anesteziei trecuse.

Capitolul 28

EPPING, ANGLIA

Pantofii lui Bertie târșâiau pe linoleumul dezinfectat de la spitalul RAF din Ely. S-a apropiat încet de Susan și și-a dres glasul:

— Nu, a spus el. Nu e Oliver.

Susan a răsuflat adânc.

— Ești sigur?

Bertie a dat din cap. A scos o batistă din buzunar și s-a șters la ochi.

— Avea verighetă.

Susan a înghițit în sec, apoi și-a căutat cuvintele:

— O să scape?

Bunicul ei a clătinat din cap.

A cuprins-o un val de rușine. Se rugase în gând, strigându-și disperarea spre cer, ca acel nefericit să fie altcineva. Oricine, dar nu Ollie. Și rugămintea îi fusese ascultată. Acum, un soț, poate chiar un tată, era pe moarte. Își spunea că, oricum, cartea sorții fusese jucată. Că zarurile

destinului fuseseră deja aruncate și că rugăciunea sa nu avea legătură cu necunoscutul care zăcea pe patul de spital. Și totuși, îi venea să plângă. Înainte să-i dea lacrimile, l-a luat de braț pe Ollie și au ieșit împreună din spital.

Când au ajuns la camionetă, Bertie a deschis ușa pasagerului din stânga și a întrebat:

— Draga mea, te superi dacă stau eu la volan?

Susan i-a văzut sfârșeala din privire. De obicei, ar fi insistat să conducă ea, pentru ca Bertie să nu-și obosească și mai mult picioarele. Nu a insistat, simțind că bunicul avea nevoie să-și abată gândurile de la tot ce văzuse în spital. Așa că s-a urcat pe locul pasagerului, și-a aranjat fusta sub ea și a închis portiera. Prin parbriz, l-a văzut învârtindu-se pe lângă camionetă, apoi urcându-se la volan.

A încercat să bage cheia în contact, cu mâna tremurândă. Vârful zgâria marginea, dar nu reușea să nimerească înăuntru.

— Cred că s-a umflat cheia, a spus Bertie. La fel ca genunchii mei.

Susan i-a ținut mâna nemișcată. Bertie a reușit să învârtă cheia și a pornit motorul.

— Mulțumesc, draga mea.

Ea a aruncat o ultimă privire spre spitalul din Ely, dar imediat a regretat. Dintr-o latură a clădirii au ieșit doi brancardieri care duceau ceva învelit cu un cearșaf. O femeie se jeluia. Susan a simțit că i se face pielea de găină. Atunci a văzut șirul de mașini mortuare. Rudele strânse pe peluză îi urmăreau cu ochi triști pe brancardierii care puneau în dric trupul fără viață. Susan a înțeles atunci că întreaga aripă a spitalului fusese transformată în morgă. Mâinile îi tremurau și ei. Spitalul trebuia să fie un loc al speranței. Al vindecării. Dar nu în ziua aceea. Și nici a doua zi. Nu atâta timp cât cădeau bombe. Când mașina s-a urnit din loc, a închis ochii, dorindu-și să nu mai pună vreodată piciorul într-un spital.

A rămas tăcută aproape tot drumul până acasă. A încercat să-și alunge gândurile urmărindu-l pe Bertie cum schimbă vitezele și ocolește găurile de pe șosea. Membrii echipelor de intervenție plecaseră pe front și acum trăgeau cu gloanțe în loc să umple gropile, așa că drumurile se stricaseră în ultimul hal.

La marginea drumului a zărit un automobil abandonat, cu ușile larg deschise, și gândul a dus-o la Ollie.

— Unde poate fi? a întrebat ea, deschizând geamul puțin. Aerul rece de afară a pătruns în cabină.

Bertie a oftat.

— Poate că s-a dus la el acasă.

Susan a întors capul spre el.

— Nu este războiul lui.

— Chiar crezi asta? a spus Susan.

Bertie și-a trecut mâna peste barba țepoasă.

— Sunt sigură că s-a întâmplat ceva, a spus ea. Nu ne-ar părăsi niciodată.

Bătrânul a dat din cap, apoi și-a potrivit mai bine mâinile pe volan.

Susan se întreba iar și iar unde putea fi Ollie. Civil fiind, și străin pe deasupra, nu avea voie să rămână pe aerodromul din North Weald. Și cu accentul său american nu era greu să atragă atenția. Se pierduse fără urmă, ca un fulg în vânt.

O parte din ea voia ca Bertie să aibă dreptate. Dacă într-adevăr îi părăsise și plecase acasă, poate că acum era în siguranță, departe de rațiile de alimente, de bombe și prăpăd. Dar partea egoistă îl voia lângă ea. Porumbeii săi fuseseră aruncați în război. Londra era distrusă de Luftwaffe. Germania urma să atace, nu se îndoia de asta. Avea nevoie de el, mai presus de orice. Tânjea după sprijinul și afecțiunea lui. Ollie îi dăduse speranță. În mijlocul celor mai negre zile, reușise să-i încălzească sufletul.

Când au trecut prin Epping, a închis ochii în dreptul spitalului St. Margaret. Nu mai suporta să vadă încă o gravidă scoasă dintre dărâmăturile maternității.

Camioneta trecea peste niște urme adânci de roți. Susan și-a lipit obrazul de geam și a privit în sus. Norii groși erau tiviți cu vinețiu – semn că iarna se apropia. Sus de tot, a zărit un punct. Și-a încordat privirea. O pasăre. Felul unic în care își mișca aripile au făcut-o să se îndrepte în scaun. A coborât repede geamul.

— S-a întâmplat ceva? a întrebat Bertie.

Susan a arătat cu degetul.

— Un porumbel.

Bertie s-a uitat prin parbriz.

— Ducesa?

Susan a scos capul pe geam. Vântul rece a izbit-o în față. Porumbelul era prea sus ca să-i vadă culorile penajului, dar cunoștea prea bine grația fără efort cu care zbura Ducesa, or pasărea asta dădea din aripi prea repede.

— Nu, a spus ea, dându-și la o parte câteva șuvițe de păr de pe față.

— Dar măcar e unul de-ai noștri? a întrebat el mijind ochii.

Susan s-a aplecat și mai tare pe geam. Porumbelul a luat-o spre apus. Inima ei a început s-o ia la galop.

— Așa cred.

Bertie a tras-o înăuntru și a apăsat tare pedala de accelerație.

— Uite! a arătat Susan cu degetul. Zboară spre casă!

Bertie a încetinit când a luat o curbă. Cauciucurile tocite au scrâșnit. Camioneta a prins viteză din nou. Motorul gemea. Pistoanele se izbeau de pereții cilindrilor. Conducea ca un tânăr pilot de curse britanic dornic să se califice la un grand prix.

Rafalele de vânt i-au desfăcut lui Susan cocul. Și-a pus la loc șuvițele de păr care fluturau și s-a străduit să nu piardă porumbelul din ochi.

Fără să încetinească prea tare, Bertie a intrat pe drumul de pământ al fermei. Când roțile au trecut peste un fâgaș, au sărit de pe locurile lor, cât pe ce să se lovească cu creștetul de plafonul cabinei. Abia atunci și-a amintit Bertie să folosească frâna. Camioneta a trecut prin băltoace, împrôșcând cu noroi geamurile. A pornit ștergătoarele. Lamele uzate n-au făcut decât să întindă mâzga maronie. Era ca și cum priveai printr-un acvariu umplut cu cremă de ciocolată. Așa că au făcut ultima parte a drumului cu capetele scoase pe geamurile laterale.

Unul dintre soldații staționați la fermă a ieșit din cort. Exact când își închidea jacheta cu fermoar, porumbelul a țâșnit pe deasupra unui carpen. Bertie a frânat tare, gemând de durerea care îi cuprinsese genunchii. Susan a deschis ușa în grabă.

Și-a făcut apariția și celălalt soldat, și atunci porumbelul a zburat spre o hulubărie. S-a oprit pe polița de lemn câteva clipe parcă să-și tragă sufletul, apoi a intrat legănat în boxă, declanșând alarma instalată, apoi a ieșit iar.

S-a auzit un țârâit. Soldații au tresărit și s-au uitat spre cort.

Susan a fugit spre hulubărie.

Primul soldat s-a uitat înăuntru. Alarma suna.

— Hulubăria unu!

Susan a ajuns acolo prima, pentru că o luase la fugă înaintea soldaților. A împins ușa în lături. Sus, pe poliță, stătea un porumbel. Întorcea capul în toate părțile, uitându-se la boxele goale. Porumbelul a clipit din ochi și cu un fâlfâit de aripi a coborât pe podea.

Susan l-a luat în brațe și l-a legănat. Îi simțea inima bătând. Pasărea uguia, și lui Susan i s-au umezit ochii.

— Ai reușit.

Ușa s-a deschis și un soldat s-a apropiat de ea.

— Trebuie să vă dați la o parte, domnișoară, a spus el întinzând brațele.

Susan a observat tubul de bachelită prins de piciorul porumbelului. A sărutat pasărea pe căpșor, apoi i-a înmănat-o soldatului. În cadrul ușii a apărut și al doilea soldat, urmat de Bertie, care gâfâia apăsându-și genunchii cu mâinile.

Susan s-a uitat cum soldatul a pus pasărea jos și i-a desfăcut tubul de la picior. L-a ridicat în sus și l-a scuturat. Dându-și seama că înăuntru este un bilețel, în loc să deșurubeze căpăcelul i-a întins tubul camaradului său.

— Va trebui să ne lăsați singuri, domnișoară, a spus soldatul.

Susan s-a uitat la porumbelul lăsat pe podea.

— Trebuie să mănânce și să bea apă.

— Terminați ce-aveți de făcut, apoi părăsiți incinta, a spus soldatul.

Susan a încuviințat din cap, apoi a presărat grăunțe în tavă și a umplut vasul cu apă. Hulubăria era goală. În locul unui stol de porumbei care să se foiască prin fața sa, se găsea o pasăre singuratică, una care zburase tocmai din Franța, cocoțată pe tava cu hrană. În timp ce Susan stătea lângă butoiul cu grăunțe, din cort s-a auzit un țârâit de sonerie. S-a uitat la platforma de aterizare. Prin perdeaua de metal a trecut un alt porumbel.

— La naiba! a exclamat soldatul.

Susan s-a întors spre Bertie. Bătrânul a zâmbit. La coada ochilor i-a apărut un păienjenis de încrețituri. S-a așezat apoi pe verandă alături de Susan. Au urmărit întoarcerea porumbeilor tot restul după-amiezii. În prima oră, au revenit șapte porumbei. Într-a doua, doisprezece. După încă o oră, șaisprezece. De fiecare dată când la orizont apărea un porumbel, Bertie se ridica în picioare, cu genunchi tremurători, întindea un braț uscătiv și striga: „Încă unul!“. La puțin timp după aceea, porumbelul se oprea pe platforma de aterizare și apoi intra în hulubărie, declanșând alarma. Locul bâzâia ca un stup de albine.

— Ce zarvă nemaipomenită fac soneriile astea, a spus Bertie încântat.

Susan a dat din cap, urmărind cu privirea un alt porumbel apărut în zare.

La fermă au sosit apoi niște vehicule militare. Cei doi soldați au înmănat tuburile aduse de porumbei curierilor, care le-au închis în niște cutii de metal. Curierii au fugit cu ele la mașini și au plecat în trombă. Puteau să

mai aștepte, ca să adune mai multe mesaje odată, dar pentru Susan era limpede că acești curieri aveau ordin să transmită informațiile de îndată ce soseau. Bănuia că mesajele nu ajungeau la aerodromul North Weald. Mai mult ca sigur mergeau direct la Londra, în inima comandamentului militar britanic.

Până la apusul soarelui, se întorseseră patruzeci și opt de porumbei cu totul. Patru sute cincizeci și doi lipseau. Înainte de a intra în casă pentru a se pregăti de începerea atacului, Susan a privit cum apune soarele portocaliu în spatele mestecenilor. Și-a imaginat că bombardierele Luftwaffe se ridicaseră deja în aer cu burțile pline de tone întregi de bombe, pregătindu-se să distrugă ce mai rămăsese din Londra. Apoi urma invazia. S-a rugat ca măcar unul dintre porumbeii săi să fi adus ceva, orice, care să ajute Marea Britanie să supraviețuiască.

— De-acum o să știm când veniți, naziști nenorociți, a spus Bertie, agitând pumnul în aer. Și o să fim pregătiți!

Unul dintre soldați, care tocmai înmâna tubul unuia dintre curieri, i-a auzit spusele și a intervenit:

— Ați făcut o treabă grozavă, domnule.

Bertie a arătat spre Susan.

— Să-i mulțumești nepoatei mele. Ea e creierul din spatele misiunii.

Soldatul și-a scos boneta.

— Felicitări, domnișoară.

Susan s-a forțat să zâmbească. O parte din ea se simțea ușurată că porumbeii se întorceau. Doar o mică parte din stol revenise însă. Iar Ollie și Ducesa lipseau. În curând urma să sune alarma și aveau să cadă bombe. Se temea că nu avea să-i mai vadă vreodată.

Capitolul 29

EPPING, ANGLIA

Atacul asupra Londrei a început la scurt timp după lăsarea întunericului. După ce au plecat curierii, valul porumbeilor care se întorceau s-a tot subțiat până s-a oprit de tot. Cei doi soldați rămași s-au ghemuit în cort, pregătiți să găsească drumul spre adăpostul făcut de Bertie dacă peste Epping se năpustea un alt raid aerian.

Susan a pregătit cina din rația de pâine veche. A tăiat-o, a prăjit-o, ba chiar a întins peste felii și ultima lingură de gem de agrișe. Cu toate astea, pâinea avea același gust neplăcut, ca de rumeguș. Ca de obicei, lui Bertie nu îi păsa, ba chiar a complimentat-o pentru ceaiul slab, din frunzele opărite de atâtea ori, încât abia mai colorau apa fierbinte. Susan a petrecut seara stând de vorbă cu Bertie despre porumbeii care se întorseseră acasă, un scurt episod luminos în mijlocul zilelor de deznădejde care păreau fără sfârșit. În tot acest timp, inima și gândurile sale se îndreptau spre Ollie.

În zgâlțâielile tot mai puternice provocate de explozii, Susan a spălat vasele, apoi l-a ajutat pe Bertie să se așeze în fotoliu, cu genunchii umflați urcați pe un taburet. Bătrânul a adormit repede. L-a învelit cu o cuvertură, a suflat în lumânare și s-a dus la culcare, alungându-și din minte gândul că s-ar putea să nu îl mai vadă niciodată urcând scările.

Și-a astupat urechile cu vată din flaconul de aspirină al lui Bertie, și-a ascuns capul sub nenumărate perne, dar tot nu a reușit să scape de zgomotul bubuiturilor. Bombardamentul nu se mai oprea. Părea că Luftwaffe își mărise arsenalul, pentru că momentele de liniște îngrozitoare erau tot mai rare. Circulau zvonuri că asupra Londrei căzuseră într-o singură noapte treizeci de mii de bombe. Propagandă nazistă. Dacă era adevărat, fabricile germane produceau cantități uriașe de armament. Era nevoie de kilometri întregi de bandă rulantă ca să umple atâtea proiectile, fără a mai pune la socoteală că piloții germani erau antrenați să nu arate nici un fel de milă. La urma urmei, ce om ar lansa cu bună știință bombe asupra femeilor și copiilor, dacă nu ar fi spălat pe creier? Spera ca britanicii să nu ajungă la asemenea grozăvii, oricât de catastrofală ar fi fost situația.

Când Susan s-a răsucit în pat, ghemotocul de vată i-a alunecat din ureche. A scotocit pe sub pernă în căutarea lui, și atunci a auzit.

Cioc.

S-a ridicat în șezut, și-a destupat și cealaltă ureche și s-a uitat spre fereastră. Perdeaua de camuflaj îi transformase dormitorul într-un abis întunecat, și se simțea de parcă fusese scufundată într-o călimară. Mâinile au început să-i tremure. A așteptat. Nimic. Numai ecoul bombelor. *Cred că am înnebunit*, și-a zis, lăsându-și capul la loc pe pernă.

Cioc.

I-a stat inima în loc.

Cioc...cioc...

A azvârlit cuvertura și a fugit la fereastră.

Cioc...cioc...cioc...

A smucit perdeaua și s-a uitat afară. Explozia unei bombe a aprins cerul, luminând penajul fluorescent al unui porumbel de neconfundat.

— Ducesa!

Porumbița a înclinat capul, apoi a ciocănit din nou în geam.

Cioc...cioc...

Susan s-a repezit să deschidă încuietoarea, rupându-și două unghii, apoi a deschis fereastra. Încă o explozie pe cer. Iat-o! Ducesa. Așezată pe pervaz cu capul într-o parte, părea surprinsă că lui Susan i-a luat atât de mult timp să deschidă geamurile.

A luat porumbița de pe pervaz și a strâns-o la piept.

— Ducesa! Unde ai fost?

Porumbița uguia încetișor.

— Susan! a strigat Bertie de jos. Te simți bine, draga mea?

Susan a ieșit în fugă din dormitor, izbindu-se cu umărul de perete. A bâjbâit după balustradă.

— Ducesa! S-a întors acasă!

— Dumnezeule!

S-a repezit pe scară. În timp ce o strângea mai bine în mâini, a simțit tubul de bachelită legat de piciorul ei și a fost cât pe ce să se împiedice. A pus porumbița sub braț, apoi a coborât ultimele trepte ținându-se de balustradă. Când a pășit în sufrageria cufundată în întuneric, a auzit câteva trosnete înfundate – oasele bunicului ei, care încerca să se ridice din fotoliu.

Bertie a scăpărat un băț de chibrit, a aprins lumânarea și s-a dus schiopătând la Susan. Încăperea s-a umplut de o lumină învăluitoare.

Ducesa a clipit din ochi.

— Doamne, Dumnezeule! a spus Bertie, frecându-se la ochi. Este chiar Ducesa!

Susan a sărutat porumbița pe căpșor.

— Pe unde-ai umblat? a întrebat Bertie și a mângâiat-o ușor cu un deget.

Susan a ridicat porumbița pentru a-i arăta tubul roșu.

— La naiba! a exclamat Bertie, uitându-se la Susan. Are vreun mesaj?

— Nu m-am uitat.

Cu blândețe, Bertie a prins-o pe Ducesa de picior. A desfăcut cu degetul mare clema de metal. A dus tubul la ureche și l-a scuturat.

— Este ceva înăuntru? a spus ea și a mângâiat-o pe Ducesa.

Bertie a dat din cap că da și a început să scoată căpăcelul.

— Nu se poate, a spus Susan, oprindu-i mâna. N-avem voie.

Bertie s-a uitat la ea.

— Bine, dar este porumbelul tău. Nu face parte din misiune. Soldații ne-au luat-o din greșeală, și pentru asta avem tot dreptul să aruncăm o privire. Draga mea, a spus el uitându-se spre măsuța de lângă fotoliul său, poți să-mi aduci ochelarii?

Susan a șovăit puțin, apoi i-a îndeplinit rugămintea.

Bătrânul și-a pus ochelarii pe nas, a deșurubat căpăcelul tubului și a lăsat să alunece bilețelul. Cu degete umflate de artrită, a derulat cu grijă peticul de hârtie. S-a uitat în grabă peste el și ochii i s-au mărit.

— Ce scrie?

Bertie a răsuflat adânc și i-a dat bilețelul. Susan a așezat-o mai întâi pe Ducea pe masă, apoi l-a luat să-l citească. Se aștepta să vadă ceva scris în franceză, sau poate într-o engleză stâlcită. Era însă cu totul altceva.

ALKFQ NPTMI HLCXP QNMVX PUTXI GQZKE HIQAN SYAEF
AMVXQ PLWTR OSJWL IWLNF QLKDF SLIEF SOEVC PLEFV
AMEFL YELFP JSPFD SKEAF RHBVC WYGHI OPAEF HUVQA
URPXY QOSDM OPZQR TWNV BZITE OPNCT IGBVM WPORL
QBVXI OLKSE JGBMV PIXSW TZCOP VQWEM KWLKY YSLEK
OPAVE CXPTY FJGLE KPQCX MBKSQ PEOJS TYAWM ZYRTP

Lui Susan i s-a tăiat răsuflarea. Picioarele au început să-i tremure. Când a ridicat ochii de pe bilet, l-a văzut pe Bertie ducându-se anevoie spre dulapul cu cărți. A scotocit printre rafturi și a aruncat pe podea carte după carte. Teancul de jos a tot crescut până când Bertie a ajuns la un exemplar din *Rob Roy* de Sir Walter Scott. În spatele lui, înghesuită, era o cărticică legată în piele. A scos-o și s-a întors cu ea la masă.

Susan a luat cărticica și a șters praful de pe copia cărții de coduri a tatălui său. S-a uitat la bilet. Coduri amestecate. Parcă avea din nou opt ani, gata să descifreze unul din mesajele jucăușe ale lui Bertie, care o făceau să răscolească toată casa în căutarea unei caramеле.

Dar acum nu era vorba de nici un joc. Și nu mai era copil. În afară de ea și de Bertie, o singură persoană mai văzuse cartea de coduri. În sufletul ei simțea că se întâmplase ceva îngrozitor.

S-au așezat la masa din bucătărie. Ducea ciugulea dintr-o coajă de pâine. Când a terminat, și-a înmuiat ciocul într-o ceașcă plină cu apă.

Susan s-a cutremurat când a deschis cărticica. Bertie s-a aplecat peste umărul ei.

— Liniștește-te, draga mea.

Susan a frunzărit paginile și a început să mâzgălească ceva pe o foaie de hârtie. Nici n-a terminat bine prima propoziție, că s-a oprit pentru a citi încă o dată cuvintele. Inima îi bătea în piept ca un ciocan. Creionul i-a căzut din mână.

— Ce s-a întâmplat? a întrebat Bertie.

— Este de la el.

— De la cine?

— Ollie.

Bertie s-a prins de tăblia mesei.

— Pe toți sfinții!

Susan a luat creionul și l-a pus pe hârtie. Vârful s-a rupt. A scris mai departe cu vârful bont, ca să nu mai piardă vremea cu ascuțitul. Pe măsură ce descifra codurile, sentimentul ei de ușurare s-a transformat în disperare. Când a terminat tot mesajul, mâinile îi tremurau.

— Nu se poate, a spus ea.

— Ce spune? a întrebat Bertie.

Susan a închis cartea de coduri. Câteva secunde și-a adunat curajul, apoi i-a citit bunicului mesajul:

Susan,

Ducesa a fost luată.

Susan s-a uitat la porumbița care se plimba pe masă. A simțit mâna bunicului pe umăr. Și-a șters lacrimile și a continuat.

Încercat să o aduc, dar aeroportul atacat. Avionul decolat cu noi. Misiune îndeplinită. Avion doborât în Franța.

Mâinile îi tremurau. A înghițit în sec, pregătindu-se să citească și restul mesajului.

Mitraliorul și copilotul uciși. Boar și cu mine ne ascundem. Wehrmacht peste tot. Luftwaffe are aeroport în apropiere. Trimit informații când găsesc alt porumbel.

Ollie

P.S. Porumbeii tăi au fost curajoși. Păcat că nu am fost cu tine când s-au întors.

O lacrimă caldă s-a rostogolit pe obrajii lui Susan. A lăsat-o să curgă.

— Este în viață, draga mea.

Ducesa a venit legănându-se la Susan.

— O să scape de acolo? a întrebat ea, suspinând, și a mângâiat porumbița.

— La naiba! Dacă a reușit să ajungă în Franța, tot așa o să se întoarcă.

Bertie s-a ridicat în picioare și s-a uitat afară pe după un colț al perdelei.

— Avioanele germane au plecat. Du-te la hulubării și scoate niște hârtie din cuștile pregătite.

Susan s-a uitat mirată la el.

— Repede, până nu se trezesc soldații.

Susan și-a pus paltonul, de sub care se vedeau poalele cămășii de noapte, și și-a tras cizmele de cauciuc în picioare. S-a strecurat în prima hulubărie și a luat bucata de hârtie dintr-o cușcă nefolosită. Întoarsă în casă, l-a găsit pe Bertie scotocind în dulap după o ascuțitoare.

Susan i-a înmânat hârtia. Bertie a pus-o pe masă și a început să ascuță creionul, împrăștiind pe masă bucățele de lemn și de mină.

— Ce-ai de gând să faci?

— Să rescriu mesajul, a spus el, suflând praful de mină.

— Dar trebuie să predăm mesajul la RAF, a spus Susan.

Bertie s-a oprit.

— Să-i ia naiba! Niște neisprăviți. Cum să câștigăm războiul cu atâta prostie? Dacă n-o luau pe Ducesa în avion, Ollie ar fi acum cu noi.

Cuvintele lui Bertie au atins un punct sensibil. A copleșit-o sentimentul de vinovăție.

— Trebuia s-o fi ținut cu mine.

— N-a fost vina ta, a spus el, luându-i mâna. Militarii noștri își vor primi informațiile. Dar nu trebuie să vadă cuvintele scrise doar pentru tine.

Susan s-a uitat cum Bertie rescria atent mesajul, mult mai scurt decât cel descifrat, pe care l-a încheiat semnând „Locotenent-aviator Clyde Boar, RAF“.

— Bunicule!

Bertie a lăsat creionul pe masă.

— Oliver de Maine al nostru a avut destule necazuri cu cei din RAF. Dacă se află că a zburat clandestin, la întoarcere o să dea de belea. Și se va întoarce, draga mea, a spus el și i-a cuprins mâinile într-ale sale.

Susan i-a strâns ușor degetele.

— Crede-mă, a adăugat el.

— Așa să fie.

Bertie a rulat bilețelul, l-a vârât în tub și a înșurubat căpăcelul.

— Și acum să-i trezim pe soldați.

Susan l-a urmat pe Bertie afară și cât pe ce să dea peste el când s-a oprit brusc.

— Doamne, păzește! a exclamat el.

Cuvintele lui au înfiorat-o. S-a uitat în direcția Londrei. În pâcla cenușie a zorilor, incendiile dădeau impresia unui soare monstruos răsărit peste oraș.

Îi părea rău că ridicase privirea, așa că a lăsat capul în jos și l-a ajutat pe Bertie să coboare treptele verandei. Era ceasul când lumea își arăta fața cea mai urâtă. După valurile de sirene, alarme și explozii, liniștea care se lăsase brusc o tulbura. Năucite de bombardament, până și păsările amuțiseră, uitând să mai ciripească. L-a strâns de braț pe bunic și a grăbit pasul.

Când s-au apropiat de cort, unul dintre soldați a ieșit afară încheindu-și fermoarul jachetei.

— Avem ceva pentru voi, a spus Bertie.

Soldatul a suflat în mâini, apoi și le-a frecat.

Bertie i-a înmănat tubul.

— Unul dintre porumbei s-a întors la noi acasă.

Soldatul s-a uitat la incendiile din Londra, apoi s-a întors către Bertie.

— De ce nu l-ați dus la hulubărie?

Bertie a ridicat din umeri.

— Unde este porumbelul? a întrebat soldatul.

Susan a făcut un pas înainte și i-a arătat-o pe Ducesa. Porumbița și-a vârât capul sub aripă.

— Dacă se mai întoarce vreo pasăre, aduceți-o direct la noi, a spus soldatul. Ați înțeles?

Bertie și Susan au dat din cap.

Soldatul a băgat tubul în jachetă și s-a întors în cort.

Susan a luat-o pe Ducesa în brațe și s-a dus cu Bertie la porumbei.

— Ești sigur că am făcut ce trebuie?

— Absolut, draga mea, a spus Bertie și a mângâiat-o pe Ducesa cu blândețe pe căpșor. Trebuie să-i fie foame. Ce-ar fi să hrănești porumbeii mai devreme? Sunt sigur că vor fi fericiți s-o vadă.

Susan a deschis ușa hulubăriei. Scârțâitul balamalei i-a scos pe porumbei din boxe. A azvârlit-o în sus pe Ducesa spre locul ei preferat – bârna de deasupra butoiului cu grăunțe.

Porumbița a fluturat din aripi. În loc să se așeze pe bârnă, a început să zboare repede prin hulubărie. Susan a simțit pe obraz adierea stârnită de aripile porumbiței. Înainte ca ușa cu resort să se închidă, Ducesa a țâșnit afară. Ușa s-a închis cu zgomot în urma ei.

Susan a împins ușa și a ieșit în fugă. Când s-a uitat în sus, a văzut-o înălțându-se în zbor deasupra unui carpen.

— Ducesa! a strigat ea.

Bertie s-a întors brusc, tocmai când se pregătea să intre în casă. Soldații au ieșit în fugă din cort.

Susan a urmărit-o din priviri pe Ducesa cum zboară în cerc deasupra pădurii din Epping. Când porumbița a început să dea încă o roată deasupra locului, lui Susan i-a stat inima în loc. *Se orientează, ca și cum s-ar pregăti să zboare spre casă. Dar este deja acasă!*

Porumbița a încheiat și al doilea zbor în cerc și a pornit spre răsărit.

— Nu! a strigat Susan și a traversat curtea în fugă; s-a împiedicat și a căzut, dar a reușit să se ridice în picioare. Ducesa!

Susan a căzut în genunchi. O lăsaseră puterile. Neajutorată, a însoțit-o cu privirea pe Ducesa, care zbura spre Canalul Mânecii, până când porumbița a dispărut la orizont.

Capitolul 30

AIRAINES, FRANȚA

Ollie a intrat în casă și l-a văzut pe locotenent-aviatorul Boar așezat pe dușumea, cu mâna pe tifonul de pe ochi. În picioare lângă el stătea Madeleine, împingând mai departe purcelul care adulmeca insistent bocancii bărbatului.

Sub pașii lui Ollie, scândurile din dușumea au scârțâit, făcându-l pe Boar să înalțe capul.

— M-a operat doctorul la ochi?

Ollie și-a adus aminte de mirosul greșos al anestezicului, de doctorul care umbla cu penseta prin corneea tăiată. Acum, bandajele locotenentului erau pătate de o scurgere maronie.

— Da, a spus Ollie.

Boar a răsuflat adânc, apoi a încercat să tragă de leucoplastul pus pe bandaj.

Madeleine i-a dat mâna la o parte.

— Nu. Zece zile.

Locotenentul și-a lăsat mâna în jos și și-a umezit cu limba buzele uscate.

Madeleine a dus purcelul afară, apoi a umplut un pahar cu apă dintr-o carafă.

— Bea, a spus ea, ducându-i paharul la buze lui Boar.

Boar a băut pe nerăsuflate, vărsând o parte din apă pe jachetă.

— Du-l la șopron și vino pe urmă înapoi, a spus Madeleine. Avem treabă.

Ollie l-a ajutat pe locotenent să se ridice și l-a dus până la șopron. Picioarele lui Boar erau încă nesigure din cauza anestezicului, așa că Ollie a fost nevoit să-l sprijine aproape singur. Brațul, oricât încerca să și-l țină neclintit, i se mișca în fașă, stârnindu-i durere în umăr. Din pricina greutateii lui Boar, glezna umflată a început să-i zvâcnească. Voia cu disperare să se oprească puțin să-și tragă sufletul, dar se temea că putea oricând să apară un pluton de soldați care să-i surprindă în câmp deschis. Așa că și-a stăpânit durerea și a încercat să meargă mai repede.

După ce au ajuns la șopron, l-a așezat pe Boar pe pământ și a aruncat cartofii mucegăiți ca să-i facă loc pe un petic de pământ. Locul trăsnea a bălegar și legume putrezite. În noaptea ce trecuse, când durerea îi sfâșia umărul dislocat de parcă era o aripă de pui desfăcută de măcelar, duhoarea nu-l deranjase. A băgat însă de seamă că Boar, încă amețit, părea să nu simtă nimic. Locotenentul și-a pus capul pe tocul pistolului, s-a întins pe spate și a adormit pe loc.

Când s-a întors spre casă, Ollie l-a văzut pe Louis culcat lângă o tufă, cu capul așezat pe picioarele din față. A aruncat o privire prin gospodărie, să se asigure că nu se apropia nici un vehicul militar, apoi s-a aplecat ca să mângâie purcelul pe cap. Louis și-a mișcat codița și a grohăit.

— Acum poți să intri, i-a spus Madeleine, care stătea în prag.

Ollie a crezut că femeia vorbea cu el, până când purcelul a țâșnit în picioare și a luat-o la goană spre casă. Copitele tropăiau pe dușumea.

— E deștept, a spus Ollie întrând în casă. N-am mai văzut un porc de *tufe* până acum.

Madeleine a izbucnit în râs și a scos o țigară din buzunar.

— Trufe.

— Trufe?

— Nu știi ce-s alea, așa-i?

Ollie a fost izbit de răgușeala glasului ei, ca și cum fumul care îi trecea prin gâtlee de ani buni îi coborâse vocea cu o octavă.

— Nu, a spus el.

Madeleine a tras din țigară. Pielea plină de cute i s-a întins peste obrajii ascuțiți.

— O să te învăț totul despre trufe, a spus ea suflând fumul. Dar mai întâi, avem treabă.

A scos o cutie de unelte din dulapul fără uși, ascuns după o draperie din pânză de sac. A pus cutia pe tejgheaua dulapului și a scos din ea un ciocan și o rangă mică.

— Mută masa.

Ollie a împins masa la perete. Umărul a început să-l doară.

— Scoate-le, a spus Madeleine și a bătut cu piciorul în scânduri. Dar vezi să nu zgârii lemnul.

Ollie s-a uitat la ea, apoi a priceput repede ce aveau de făcut.

— Ești sigură că asta vrei?

Madeleine a tras adânc din țigară, apoi a dat afară tot fumul.

— Nemții trec des pe aici. Unul dintre ofițeri are o mare plăcere să-mi ia trufe, a spus ea scărpinând purcelul între urechi. Dacă vin să caute în șopron, o să dea peste voi.

Ollie a luat ciocanul și ranga, apoi s-a oprit.

— Dacă ne prind acolo, poți să le zici că habar n-aveai de noi.

— E totuna. M-ar împușca oricum. Când ne-au invadat, o parte din soldații britanici n-au reușit să fugă din Dunkirk. S-au ascuns prin pivnițe, poduri și grajduri. Mulți au fost prinși. Francezii din partea locului au fost împușcați, fie că știau de soldați, fie că nu, a spus ea, împrăștiind scrum din țigară. Naziștii n-au nici un pic de milă pentru cine are de-a face cu dușmanul.

Pe Ollie l-a cuprins un sentiment de vină. Se îngrozea la gândul c-o puneau în pericol pe femeie. În starea lui atât de proastă, nu avea însă prea mult de ales.

Madeleine s-a uitat la el. Avea cearcăne sub ochi.

— Naziștii ne-au jefuit. Ne-au omorât aproape toți soldații, iar pe norocoșii care au scăpat cu viață i-au trimis în lagăre. Aici murim de foame, stând la cozi nesfârșite pentru o bucată de pâine, în timp ce ei se îndoapă cu carnea noastră și ne beau vinul. Până și polițiștii s-au dat de partea lor, le e mai bine să colaboreze decât să lupte, a spus ea stingând țigara într-o scrumieră de lut, după care a mai scos una din pachet. Pe străzile noastre atârnă steaguri naziste, până și pe școli.

Ollie și-a potrivit după gât fașa în care își ținea brațul. Simțea că se înăbușă. Nu putea nici măcar să-și închipuie prin ce trecea femeia. Prizonieră la ea în țară.

Madeleine și-a ridicat mânecile jerseului, lăsând să se vadă încheieturile aproape scheletice ale mâinilor, și a aprins țigara.

— Îmi amintești de băieții mei gemeni, Marius și Marcel.

— Cum așa? a întrebat Ollie.

— Au luptat amândoi din convingere, oricât de mare a fost prețul. Niște băieți buni, a spus ea, în timp ce fumul din țigară se împrăștia spre tavan.

Ollie a dat la o parte sculele și s-a așezat lângă Madeleine.

— Lui Marius îi plăcea să citească și visa să se facă profesor. Acolo sunt cărțile lui, a spus ea și a arătat spre o bibliotecă.

Ollie a măsurat cu ochii șirurile de cărți, care păreau la fel de nepotrivite în casa aceea de la țară ca niște porțelanuri pe o masă de picnic.

— Nu te uita așa mirat, a spus Madeleine.

— Dar nu mă mir.

Ea l-a bătut ușor pe mână.

— Ba da.

— Ei, poate un pic.

Madeleine a zâmbit.

— Familia mea a avut parte de educație. Dar am ales să ducem o viață simplă, a spus ea și s-a dus să ia o fotografie din bibliotecă. Marcel și-a dorit să fie culegător de trufe, la fel ca tatăl lui, Guillaume. Uite, ei sunt băieții mei, a spus ea și i-a întins fotografia.

Ollie s-a uitat la imaginea a doi băiețandri îmbrăcați în uniforme de școală frumos călcate. Erau leiți, fiecare chipul în oglindă al celuilalt. Lângă băieți, în picioare, un bărbat și o femeie.

— Tu ești aici, în poză, Madeleine?

— Da, a spus ea, aranjându-și după ureche o șuviță de păr în care apăruseră fire albe. Am fost frumoasă în tinerețe.

— Și acum ești, a zis Ollie.

— Ești drăguț, a spus ea privind fotografia. Îmi pare rău că n-am prea multe poze să-ți arăt. Băieții erau frumoși, puternici și, mai ales, știau să se poarte. A închis ochii o clipă: Au fost uciși în luptă.

— Îmi pare nespus de rău, a spus Ollie, profund impresionat.

Femeia a dat din cap cu tristețe, apoi a dus fotografia la locul ei și s-a întors la masă.

— Băieții mei s-au născut în aceeași zi, și au murit în aceeași zi. Împreună, a spus ea, uitându-se la unghiile ei îngălbenite de nicotină. Ne-a fost foarte greu să mergem mai departe, mai ales lui Guillaume. Dacă îl lăsam, era în stare să plece și el la război, deși era prea bătrân pentru așa ceva.

Ollie s-a uitat la pălăria bărbătească ce stătea agățată în cuierul de lângă ușă.

— Este a lui Guillaume.

— Dar el unde e?

Femeia a răsuflat adânc.

— În ziua când ne-au invadat nemții, Guillaume era în Arras să vândă trufe. Nu s-a mai întors acasă.

Ollie a observat o lucire în ochii ei. Cutele de pe fața femeii păreau și mai adânci.

— Inima îmi spune că într-o bună zi Guillaume o să intre pe ușa asta. Mintea însă îmi spune altceva, a continuat ea, apoi a tușit și s-a șters la ochi cu dosul mâinii. Se aude că în Arras au fost executați sute de oameni din Rezistență. Mă tem că, deși bătrân, soțul meu a încercat să lupte alături de ei.

Louis s-a ridicat de jos și s-a dus lângă Madeleine. A început să-și frece botul de piciorul ei. Femeia l-a scărpinat după urechi.

— Până când vine acasă Guillaume, o să adunăm trufe. Nu-i așa, Louis?

Purcelul a grohăit.

Madeleine a suspinat, s-a șters la nas cu mâneca și apoi a schimbat subiectul.

— Deci, Ollie, ce caută un american într-un avion britanic? Au intrat Statele Unite în război?

— După câte știu, au de gând să rămână neutre, a răspuns el.

— Atunci cum ai nimerit aici?

— E o poveste lungă.

— Am tot timpul, a spus Madeleine și a bătut în dușumea cu pantoful. O să-mi povestești în timp ce scoți scândurile astea.

Ollie a îngenuncheat și a început să lucreze, dar și-a dat seama repede că avea să-i fie greu să scoată cuiele doar cu o mână. De fapt, era aproape imposibil să vâre vârful răngii sub cui. Dacă rupea așchii din lemn putea ajunge la ele, dar asta însemna să strice scândurile. Așa că Madeleine l-a ajutat ținând ranga în timp ce el lovea cu ciocanul în ea. A mers. Încet și obositor, dar în cele din urmă vârful de metal a intrat sub capul cuiului. A apăsat ranga și scândura a început să trosnească. A încercat să nu-și răsucescă coastele, dar degeaba, durerea l-a străfulgerat în umăr. Cu toate astea, a reușit să slăbească două cuie înainte de a fi nevoit să facă o pauză.

— Doare? a întrebat Madeleine.

Ollie a dat din cap că da și s-a rezemat de perete. Îl trecuseră toate apele, chiar dacă în casă era destul de frig cât să ții carnea la păstrat.

Zgomotul unei mașini a făcut-o pe Madeleine să se uite pe fereastră. A strâns cu putere ranga în mâini. Huruitul motorului s-a stins după ce mașina a trecut mai departe.

— Să terminăm ce-am început, a spus Ollie, luând ciocanul de jos.

Toată după-amiaza au muncit să scoată scândurile din dușumea. Ca să-și abată gândul de la junghiurile din umăr, i-a povestit lui Madeleine despre familia sa. Călătoria spre Marea Britanie. Și visul său de a zbura alături de piloții RAF, care s-a sfârșit când a luat parte la o misiune pentru Asociația Națională pentru Porumbei. Cel mai mult însă i-a vorbit despre Susan și, pentru prima dată de când se prăbușise în Franța ocupată de nemți, n-a mai băgat în seamă durerea.

— Porumbeii sunt deștepți, ca și Louis, a spus Ollie, punând o scândură lângă el. Susan îi antrenează. O să ne ajute să câștigăm războiul.

Madeleine a zâmbit și și-a potrivit mai bine țigara în gură.

Ollie a scos și ultima scândură. A apărut o deschizătură de un metru, suficient de mare încât să se poată târî în ea. S-a uitat înăuntru. Pânze de păianjen. Miros de pământ și aer stătut. Casa, sau cel puțin partea de sub bucătărie, fusese clădită fără pivniță. Era pur și simplu o fundație de pământ și pietre. Mai puțin de un metru între temelie și dușumea.

Ollie a acoperit temelia cu bucăți de pânză de sac pe care Madeleine i le-a adus dintr-un hambar. După ce a pus la loc scândurile, ca pe niște piese de

puzzle, i-au sărit în ochi găurile lăsate de cuiele lipsă. Așa că a tăiat cuiele cu o pereche de foarfece de grădină, apoi le-a lipit peste găuri cu o pastă pe care au făcut-o din făină cu apă. Le-a luat o zi întreagă să termine. În afară de câteva zgârieturi, nu se vedea că scândurile fuseseră desfăcute.

Pe când Ollie își admira munca, a auzit un sfârâit. Miros de ceapă călită. A simțit că-i lasă gura apă. S-a dus la Madeleine, care stătea aplecată asupra unei sobe, amestecând cu o lingură de lemn în tigaia de fontă.

Madeleine a aruncat înăuntru o mână de morcovi veșteji, cu frunzele ofilite cu tot.

— Ți-e foame?

— Da, a spus Ollie.

Mirosul cepei prăjite era amețitor. Nici nu mai ținea minte de când nu mâncase.

— Adu-l și pe prietenul tău, a spus ea, arătând cu lingura spre șopron.

Ollie l-a găsit pe locotenent exact cum îl lăsase. Dormind. A trebuit să încerce de mai multe ori până să-l trezească. În cele din urmă a început să-l lovească în bocanci.

Boar s-a ridicat anevoie în capul oaselor, frecându-și bărbia țepoasă.

— Cât timp am zăcut așa?

— Toată ziua.

— Mi-ai dat prea mult anestezic, iancheule, a spus Boar și a răsuflat adânc de câteva ori.

Ollie l-a așteptat să se ridice în picioare, apoi l-a dus până în casă, unde Madeleine pune în farfurii niște legume prăjite. Ollie l-a ajutat pe Boar să se așeze pe un scaun, în timp ce ea așeza masa. Nările i s-au umplut de un miros dulceag. Stomacul îi chiorăia de foame.

Madeleine i-a pus lui Boar o furculiță în mână.

Boar a înfipt furculița la întâmplare. Dinții de metal s-au lovit cu zgomot de pereții farfuriei. După ce a reușit să nimerească o bucată de morcov, a dus-o la gură, a mestecat, apoi s-a înecat. A scuipat-o în mână și a pus-o lângă farfurie.

— Du-mă înapoi la șopron, iancheule, a spus Boar și și-a lăsat capul pe masă. Vreau să mă odihnesc.

— O să dormim aici, înăuntru, a spus Ollie, ridicându-se de la masă.

A dat la o parte scândurile și l-a ajutat pe Boar să coboare în ascunzătoare. Locotenentul a intrat încovoiat, ca un urs pregătit să hiberneze în bârlog.

Când Ollie s-a întors la masă, Madeleine s-a aplecat deasupra farfuriei lui și a dat ceva pe răzătoare. Peste mâncare s-a așezat un praf negru.

— Poate că îți lipsește un pic de ceva, a spus Madeleine.

— Trufe?

Femeia a dat din cap că da.

Ollie nu și-a dat seama dacă au fost trufe sau poate foamea, nu mâncase de aproape două zile, dar mâncarea asta de ceapă și morcovi veștejiți era nemaipomenită. Trufa, deși arăta respingător, ca un cartof zbârcit, dădea mâncării un gust ușor de usturoi și pământ. Era unul dintre cele mai bune feluri de mâncare din câte își amintea. Ultima dată când gustase ceva la fel de bun fusese când îi oferise Susan fiertura cu fructe de mare care îl trimisese la privată. Și-a simțit colțurile gurii lățindu-se și s-a surprins zâmbind.

— Îți place, da? a întrebat Madeleine.

— Da, a spus Ollie. A mâncat tot, apoi a băut un pahar cu apă rece. S-a uitat la purcelul care dormea într-un colț.

— Ai făcut o treabă bună, Louis.

Louis a ciulit urechile în somn.

Madeleine a zâmbit amuzată, apoi a mâncat mai departe. Ollie a stat lângă ea până a terminat ce avea în farfurie. Și-a dat seama cât de nepoliticos a fost că înfulecase totul așa de repede. A ajutat-o să strângă masa, apoi l-a dus pe Louis la șopron. A fost surprins să vadă că Louis îl urma, dar purcelul știa desigur că era ora mesei. La rugămintea lui Madeleine, i-a aruncat în troacă o mână de cartofi, dacă puteau fi numiți așa: negri de mucegai, plini de muguri încolțiți din care ieșeau tulpinițe, și colcăind de viermi. Cartofii erau evident putrezi. Necomestibili. Ollie și-a dat însă seama imediat că Louis nu era vreun specialist în tuberculi. Purcelul i-a mâncat cu viermișori cu tot, apoi s-a trântit pe-o rână ca să doarmă. Ollie s-a uitat la troaca goală și s-a întrebat ce urma să le aducă francezilor iarna care se apropia. *O să facă foamea? O să se apuce de mâncat cartofi putrezi? Viermi? Ori și mai rău?* Și-a alungat gândul din minte și a ieșit afară.

Când s-a întors, Madeleine a aprins o lumânare și a tras draperiile. A aruncat în ascunzătoare două pături de lână zdrențuite. Ollie s-a strecurat în gaura din dușumea, cu grijă să nu calce peste locotenent. S-a întins pe pătură, simțindu-se recunoscător că stătea pe ceva moale, și a urmărit-o pe

Madeleine cum pune la loc scândurile, una câte una. Gaura de deasupra lor devenea tot mai mică.

Ollie s-a uitat în sus prin fanta din dușumea.

— Madeleine, a strigat-o el.

— *Oui?*

— Mulțumesc.

Ea a dat din cap, a așezat și ultima scândură și a astupat gaura.

S-a făcut întuneric. Scândurile au scârțâit când Madeleine a tras masa deasupra. Pașii ei s-au auzit tot mai slab. Apoi tăcere. Dacă nu ar fi fost sforăiturile unui locotenent de aviație, putea să-și închipuie că fusese închis într-un coșciug.

A făcut pătura sul, ca să-și țină brațul mai sus. A încercat să doarmă, dar fără folos, cu toate că se simțea sfârșit. De vină nu era durerea nedomolită din umăr, nici zvâcnetul din gleznă la fiecare mișcare a degetelor de la picior. Erau păreri de rău. În minte i se învălmășeau greșelile și ocaziile pierdute. *De ce oi fi plecat eu din Epping? Cum de-am rămas închis într-un avion? O s-o mai văd vreodată pe Susan? De ce nu i-am spus mai multe?*

S-a gândit la Susan. Sunetul încântător al glasului ei. Felul în care părul ei blond-cenușiu i se așeza pe umeri. Mirosul discret de lavandă al parfumului ei. Furnicăturile când Susan se apleca asupra lui să-i toarne ceai. Umbra mâinilor ei delicate, aruncată de lumina lumânării în timp ce îi tricota lui Bertie un pulover. Înflăcărarea ei pentru salvarea țării și credința că porumbeii puteau câștiga războiul. O adora. Îi era dor de ea. *Dumnezeule, cât aș vrea ca lucrurile să fi stat altfel*, și-a spus el.

Timpul trecea repede. O zi, o săptămână. Nu puteau trăi sub scânduri o veșnicie. La un moment dat trebuiau să iasă de acolo, și atunci aveau să cadă în mâinile naziștilor. Nici un viitor. Doar trecut și prezent. Așa s-a chinuit aproape toată noaptea, re trăind puținele momente petrecute alături de Susan, iarăși și iarăși, până când nu a mai putut să țină ochii deschiși.

Capitolul 31

AIRAINES, FRANȚA

O furnicătură pe gât l-a făcut pe Ollie să se trezească. A tras adânc aer în piept, odată cu mirosul de pământ jilav și lemn putrezit. A deschis ochii, dar totul în jur era negru. *E noapte? Dimineață?*

Peste claviculă a simțit o ușoară mișcare. Amețit, a întins mâna să se scarpine sub guler și a atins ceva. Lung. Subțire. Păros. L-a străbătut un fior. A încercat să-l prindă, dar acel ceva s-a strecurat pe sub cămașă. Tresărind violent, a dat cu capul de o grindă.

— Isuse! a strigat Boar. Ce naiba faci acolo, iancheule?

— O gânganie, a răspuns Ollie, cu mâna sub cămașă.

Boar i-a dat un ghiont în coapsă.

— Culcă-te la loc.

Gângania s-a grăbit spre subsuoara lui Ollie. L-au trecut alți fiori pe șira spinării. Sute, poate mii de piciorușe păroase i se târau pe piele. Miriapod? Scolopendră? Și-a vârât mâna sub brațul vătămat, mușcându-și buza ca să țină în frâu durerea din umăr, și a scos intrusul mițos. Se zvârcolea în mâna lui, ca un viermișor care urma să fie înfipt în cârligul undiței. Jivinele mici, mai ales acelea pe care nu le putea vedea, îl îngrețosau. L-a azvârlit, dar și-a dat seama imediat că îl aruncase în direcția greșită când l-a auzit pe locotenent pradă unui soi de criză.

— Idiotule! a strigat Boar, în timp ce se scutura înnebunit cu mâinile peste combinezonul de pilot, de parcă era acoperit de un roi de albine.

Ollie a auzit un bobârnac dat pe haină, apoi țiuitul unei gânganii care aterizase undeva în măruntaiele acelei vizuini.

Boar l-a lovit cu bocancul în fluierul piciorului.

— Trebuia să te împușc atunci, pe câmp!

Ollie i-a dat și el un ghiont în coaste.

— Numai eu ți-am mai rămas.

— Tocmai de-asta mi-e frică.

Ollie se așteptase ca locotenentul să scoată pistolul, sau măcar să-i dea un pumn. La urma urmei, efectul anestezicului trecuse. În afară de ochi, Boar era într-o formă mai bună. Ollie, pe de altă parte, era o epavă. Chiar și în strâmtoarea ascunzătorii, locotenentul putea să-l zvânte în bătaie oricând, dacă voia. Ollie credea că pe Boar îl oprea doar faptul că nu vede. Și că locotenentul avea nevoie de el, fie și pentru scurt timp. Din nefericire, ținând seama că nu avea pregătire militară și nici nu știa calea de scăpare, Ollie avea la rândul său nevoie de locotenent. După ce l-a lăsat durerea din picior, i-a trecut prin minte că Boar nu era poate pilotul neînfricat de care se temea. La urma urmei, bărbatul se temea de târătoare mai tare decât el – un gând care l-a făcut pe Ollie să pufnească în râs.

— Ce e de râs?

— Tu, a spus Ollie, și a mai chicotit o dată.

— Ești nebun de legat, iancheule.

Râsul lui Ollie s-a stins brusc când și-a amintit că, dacă nu ar fi făcut atâtea prostii – sau, mai bine zis, atâtea erori de judecată – acum s-ar fi trezit din somn într-o țară neutră. Stătea în schimb chircit într-o vizuină din Franța ocupată, nas în nas cu un locotenent arțăgos.

— Poate că ai dreptate, a spus el.

Ollie a auzit deasupra capului hârșăitul lemnului, de la masa ce era târâtă pe dușumea centimetru cu centimetru. Câteva clipe mai târziu, Madeleine a dat la o parte scândurile.

Soarele a inundat ascunzătoarea. Orbit, a dus mâna la ochi să-i ferească de lumină.

— Prea mult zgomot, a spus Madeleine. Vreți să vină nemții peste voi?

După ce s-a obișnuit cu lumina, a dat cu ochii de râțul rozaliu al lui Louis, care adulmeca la marginea ascunzătorii. Ollie a întins mâna și l-a scărpinat sub bărbie. Louis a grohăit.

— Cât e ceasul?

— E dimineață, a spus Madeleine, scăpărând chibritul pentru a-și aprinde țigara.

Ollie s-a târât afară, apoi și-a aranjat cu grijă legătura de tifon care îi susținea brațul.

Boar s-a ridicat în picioare și s-a săltat apoi pe dușumea, cu picioarele atârinate în golul de dedesubt. A dus mâna la bandajele de pe ochi și a adulmecat aerul.

— Ai o țigară?

După ce a suflat fumul pe nări, Madeleine i-a dat-o pe a ei.

Ollie a stat răbdător cât timp Madeleine și Boar au fumat pe rând din aceeași țigară, până au umplut casa de fum. El și-a trecut timpul scărpînându-l pe Louis după urechi.

Madeleine a strivit țigara în scrumiera de lut, plină cu resturi arse de hârtie răsucită cu mâna. S-a dus la bucătărie să pregătească micul dejun – pâine cenușie și cafea spălăcită. Așezat la masă, Ollie a mușcat din pâinea tare și era cât pe ce să-și rupă un dinte. S-a uitat la Boar cum mesteca pâinea, ca un câțel care roade o bucată de piele crudă.

— *Trempez*³⁴, a spus Madeleine, clătinând din cap, și și-a înmuiat felia în cafea.

Ollie i-a urmat exemplul și a cufundat pâinea în lichidul gălbui, o fiertură din orz prăjit, după cum bănuia el. Felia s-a înmuiat bine, dar avea gust de paie măcinate. A dat pe gât cafeaua plină de bucățele cenușii. Lăsând la o parte gustul și aspectul pâinii, era bine să aibă ceva cald în stomac. Dormitul pe pământ îl înfrigurase. Se simțea ca o șopârlă în căutare disperată de soare.

— Bun, a spus Madeleine aprinzându-și încă o țigară. Ce facem acum cu voi?

— Plecăm de îndată ce pot să văd, a spus Boar după ce a dat pe gât cafeaua și a pus cana pe masă. Între timp, o să dăm de știre la RAF unde ne găsim, asta doar dacă afurisita aia de pasăre este în stare să zboare înapoi peste Canal.

Ollie a ridicat ochii din cana goală și a întâlnit privirea lui Madeleine. Gândurile i-au luat-o razna. *O fi ajuns Ducesa înapoi la Susan? Oare o să mă împuște Boar pentru că i-am dat drumul porumbiței?* S-a prins cu mâinile de marginea mesei și a început:

— Să știi că...

— Mai vrei niște cafea, locotenente? a intervenit Madeleine.

Boar a încuviințat din cap. Ollie i-a fost recunoscător lui Madeleine pentru că încerca să ascundă faptul că el o trimisese pe Ducesa înapoi. Mai devreme sau mai târziu însă, tot trebuia să-i spună locotenentului. Iar atunci, avea s-o plătească scump.

— Unde plecați? a întrebat Madeleine, umplând cana lui Boar.

A așezat apoi în mijlocul mesei vasul din care ieșeau aburi.

— O să mă gândesc, a spus Boar și a sorbit din cafea.

Ollie s-a uitat la locotenent. Sus, în aer, Boar era un as al zborului. Acum însă era consemnat la sol, fără vreo escadrilă pe care să o conducă în luptă și, pe deasupra, fără vedere. În mod ciudat, bărbatul aflat în halul ăsta era de temut și în același timp fără putere, ca o cobră regală cu colții tăiați.

— Singura parte neocupată a Franței, *zone libre*, este departe în sud, a spus Madeleine. Doar dacă n-aveți de gând să furați un avion sau să treceți Canalul Mânecii înot.

— În cazul ăsta, ne ducem în *zone libre*, a spus Ollie.

Boar și-a plimbat degetul pe marginea căniei.

— Și cine are să ne ajute acolo, armata franceză? a spus el privind în direcția lui Ollie. În caz că nu știi, a fost făcută praf.

S-a uitat la Madeleine. Femeia și-a lăsat umerii în jos. Ochiul îi luceau. Ollie s-a înroșit. Fără să stea pe gânduri, s-a întins peste masă și l-a înșfăcat pe locotenent de jachetă.

Boar s-a tras, dar Ollie nu a slăbit strânsoarea.

— Madeleine și-a pierdut băieții în războiul ăsta, a spus Ollie dându-i drumul. Iar după invazie bărbatul ei nu s-a mai întors acasă!

Boar și-a îndreptat jacheta mototolită și a întors capul spre femeie.

— Dacă știam, Madeleine, nu vorbeam așa.

Locotenentul a dus mâna la tocul pistolului.

— Iar tu, iancheule, dacă mai pui mâna pe mine o dată, o să-ți dorești să fi pus naziștii mâna pe tine!

— Ajunge! a spus Madeleine și a suflat fumul deasupra mesei, ca o barieră între Ollie și locotenent. Dacă vreți să ajungeți acasă, trebuie să chibzuim bine.

— Madeleine, a început Boar, cu tot respectul, avem prea puține șanse să ne întoarcem în Marea Britanie. După ce mi se vindecă ochiul, am de gând să-mi descarc toate gloanțele în soldații germani, asta numai dacă până atunci nu le consum pe iancheul ăsta.

— Dar ești mult mai de folos ca pilot decât te lupți cu Luftwaffe. *N'est-ce pas?*

— Poate, a spus Boar și, după ce a băut restul de cafea, s-a uitat spre Madeleine. Condoleanțele mele.

— *Merci.*

Cuvintele lui Boar l-au luat prin surprindere pe Ollie. Îl credea un nemernic fără pic de suflet. S-a gândit că, poate acum, după ce îl scuturase puțin, ieșise la iveală, fie și pentru scurt timp, urma de omenie ascunsă sub straturile groase ale vieții dure în vremuri de război.

Madeleine și-a dres glasul, apoi i-a strecurat lui Boar țigara în mână.

Pe când cei doi împărțeau încă o țigară, Louis s-a dus tropăind spre ușă. Acolo a început să amușine și să lovească în dușumea. Madeleine era gata să se ridice, când Ollie i-a pus o mână pe umăr.

— Îi deschid eu, a spus el. Mulțumesc pentru micul dejun.

Madeleine i-a zâmbit.

Ollie abia aștepta să iasă puțin afară. Era limpede că, până se pune pe picioare, urma să-și petreacă toate zilele în aerul stătut al hrubei și în fum de tutun. Când a deschis ușa, o pasăre i-a trecut deasupra capului în zbor

razant. Ollie s-a lăsat în jos. Louis a guițat. Locotenentul a țâșnit în picioare și a scos pistolul din toc.

Ollie s-a uitat în sus și a văzut pasărea dând din aripi până la dulap.

— Ce naiba se-ntâmplă? a întrebat Boar cu mâna pe pistol.

— Un porumbel, a spus Madeleine, lăsându-și mâna pe brațul lui Boar.

Boar a răsuflat ușurat, apoi a vârât pistolul la loc.

— Iancheule, pune în cușcă pasărea asta afurisită.

La început, Ollie a crezut că nu vede bine. *N-are cum să fie Ducesa. Am trimis-o acasă. Am văzut-o zburând într-acolo.*

Pasărea a înălțat capul, apoi și-a înfocat penele fluorescente.

Ollie a luat-o pe Ducesa de pe dulap. Porumbița uguia. Primul lucru pe care l-a remarcat au fost penele ei reci. Apoi a văzut că tubul lipsea.

Capitolul 32

EPPING, ANGLIA

Susan a aruncat o privire de jur împrejurul hulubăriei. Boxe goale. Din cei cinci sute de porumbei parașutați în Franța se întorseseră numai o sută patru, abia unul din cinci. În zori, mai apăruseră doi. Nici unul dintre ei nu era Ducesa. *De ce și-o fi luat zborul? S-a speriat de gloanțe?* În sufletul ei, Susan își dorea să fi putut zbura și ea. Să meargă într-un loc sigur. Undeva unde era mâncare din belșug, și nu pe cartelă. Un loc fără sirene și bombe. Dar nu putea să renunțe la Bertie, la porumbei și la speranța că Ollie avea să se întoarcă într-o bună zi.

A dus mâna în buzunarul hainei și a scos bilețelul. Îl citise de nenumărate ori, de fiecare dată cu o strângere de inimă. Acum și Ollie era o victimă a Operațiunii Columba, aruncat în luptă ca și porumbeii ei.

A strecurat bilețelul înapoi în buzunar și s-a dus să curețe și celelalte hulubării, apoi a intrat în casă. Acolo l-a văzut pe Bertie alb la față, punând în furcă telefonul.

— Ce s-a întâmplat?

— Ți-am făcut un ceai, a spus Bertie, ocolind întrebarea.

S-a așezat la masa din bucătărie și i-a făcut semn să vină alături de el. De cum s-a așezat, cuprinsă de neliniște, Susan a simțit un val de căldură.

— Cine era?

— De la Serviciul pentru porumbei, a răspuns Bertie, împingând spre ea o ceașcă de ceai. Ordin pentru încă cinci sute de porumbei.

— Când?

— Într-o săptămână.

Susan a scuturat din cap.

— Avem numai trei sute de porumbei antrenați.

— Va trebui să pregătim mai mulți, a oftat Bertie. La nevoie îi folosim și pe cei care s-au întors.

— N-avem timp.

— N-avem de ales, draga mea.

— Spune-le să sune și la alte crescătorii.

— Susan, a spus Bertie, au cerut în mod expres porumbeii noștri.

— De ce? a întrebat ea și a luat ceașca în mâini, vărsând din ceaiul cald.

— Sunt sigur că porumbeii noștri s-au întors cu ceva important; altfel, pur și simplu cereau păsări de la următoarea crescătorie de pe listă, a spus Bertie zâmbind larg. Se descurcă bine, draga mea. Porumbeii noștri vin cu informații al naibii de bune de la francezii care ne dau de știre despre mișcările de trupe ale lui Hitler.

Susan a încercat să zâmbească, dar pierduse deja atât de mult. Nu asta își dorise, ca Operațiunea Columba să reușească? Dar nu pe seama lui Ollie. S-a ridicat de pe scaun.

— Unde te duci? a întrebat-o Bertie.

Și-a pus haina.

— Să pregătesc cinci sute de porumbei.

— Te ajut și eu, a spus Bertie și s-a sculat în picioare.

Șchiopătând, s-a dus la ușă ca să-și ia jacheta din cuier.

Genunchii lui Bertie trosneau atât de tare, că Susan s-a oprit.

— Ar trebui să te odihnești.

— O să-mi iau vacanță când îl învingem pe barbarul ăla de führer. Până atunci, o să fiu mai neobosit decât Luftwaffe.

Susan l-a luat de braț pe bunicul ei și l-a ajutat să meargă până la hulubării. S-au apucat să pună porumbeii în coșuri ca să-i ducă la zborul de pregătire. Pe când le încărcă pe platforma camionetei, l-a văzut pe Bertie apropiindu-se anevoie de unul dintre soldați, ieșit din cort ca să fumeze o țigară.

— Vrei să ne ajuți? l-a întrebat Bertie.

— Avem ordinele noastre, domnule. Dumneavoastră aveți altele, a spus soldatul aruncând țigara pentru a intra în cort.

— Un neghiob, a spus Bertie întorcându-se la Susan. Stau pe degeaba în curtea noastră, ba se și hrănesc cu mâncarea noastră, dar nu mișcă un deget ca să ne ajute.

Susan a băgat de seamă că Bertie se înroșise la față.

— Ordine, la dracu'! a exclamat el. Dorm toată ziua în cort, așteptând să sune afurisitele alea de sonerii. Ascultă la mine, draga mea. În Primul Război, soldații noștri nu erau așa de puturoși.

Susan l-a urmărit cu privirea pe Bertie, care luase un coș și se chinuia să se ducă la camionetă. Era furioasă și ea că soldații leneveau în cort, pesemne jucând cărți sau dormind. Și asta în timp ce, sub nasul lor, trudea un bătrân care abia se ținea pe picioare. Stăteau cu mâinile în sân. Așa că, înainte să-i piară curajul, s-a dus cu pași mari la cort și a tras cu putere ușa de pânză.

Unul dintre soldați, care citea o revistă, a închis coperta brusc. Celălalt s-a ridicat grăbit din patul de campanie.

— Mișcați-vă dosul! a strigat Susan, care își simțea urechile zvâcnind.

Soldații s-au înroșit până la urechi, de parcă o femeie intrase peste ei în sala de duș.

— Afară cu voi! Puneți mâna la treabă, a spus ea și le-a arătat ușa. Dacă nu, îl sun pe comandant să-i spun că dormiți în post!

Soldatul care citea revista i-a replicat:

— N-ai tu curajul ăsta!

— N-am? a întrebat Susan punându-și mâinile în șolduri. Sau poate vreți să-l sun pe vicemareșalul Keith Park?

Soldatul a rămas cu gura căscată. Cei doi s-au uitat unul la celălalt, apoi au zbughit-o pe ușă.

Bertie, care tocmai căra un coș cu porumbei, s-a oprit cu un zâmbet larg pe față. S-a uitat după ei cum adună coșurile și le pun în camionetă.

— Te-ai descurcat bine, a spus el, ducându-se la Susan.

— Nu-mi vine să cred că am făcut așa ceva, a spus ea și a tras adânc aer în piept pentru a-și calma bătaile inimii.

— A fost bună chestia cu vicemareșalul, și eu aș fi făcut la fel. Dar cred că vorbele alea tari i-au pus în mișcare de-adevăratelea.

Susan s-a relaxat.

— Le-am auzit la bunica, o dată sau de două ori.

— La mine a mers de fiecare dată, a spus Bertie, zâmbind, și s-a apucat din nou de lucru. Auzi, dos!, a pufnit el în râs.

Toată dimineața, Susan și Bertie au pus porumbeii în coșuri, în timp ce soldații le încărcau în camion, înjurând printre dinți din când în când. Cu toate că linia de producție funcționa eficient, Susan știa că nu antrenamentele erau problema, ci cota de încă cinci sute de porumbei. S-a dus în hulubărie să aleagă porumbei destul de mari și în putere să zboare peste Canalul Mânecii, chiar dacă nu erau îndeajuns de bine pregătiți. Ca să fie sigură că se puteau orienta la zborul de antrenament, a mai luat și vreo treizeci de porumbei cu experiență, deși erau obosiți după zborul din Franța. Când a terminat, nu mai rămăseseră decât puiandrii și porumbițele care cloceau în cuiburi.

A insistat ca Bertie să rămână la crescătorie, să se uite după porumbeii care se întorceau. Bertie s-a opus la început, dar în cele din urmă s-a înmuiat, după ce Susan i-a atras atenția că soldații, care se întorseseră în cort, erau în toane proaste și trebuia să stea cineva cu ochii pe ei ca lucrurile să meargă bine. Bunicul i-a pregătit dejunul: o bucată de pâine, prăjită ca să nu se simtă cât era de veche, și o bucătică de brânză. În timp ce ieșea cu camioneta din curte, l-a văzut pe Bertie așezat pe verandă în așteptarea altor porumbei iviți la orizont.

Drumul lui Susan prin Essex a fost lipsit de evenimente; pe șosea erau puține mașini, și încă și mai puțini oameni pe străzi. I se părea că toată Anglia se ascunsese în casă, pregătindu-se pentru o iarnă grea sau pentru următoarea serie de bombardamente. Când s-a apropiat însă de Clacton-on-Sea, a văzut pe marginea drumului trei voluntari ai Gărzii Naționale³⁵, fie prea bătrâni, fie respinși la înrolare, care săpau o groapă ca să înfigă un indicator. Mantalele le acopereau uniforma, dar erau ușor de recunoscut după bonetele kaki. Armele lor – o adunătură de puști de vânătoare vechi – stăteau sprijinite de un mestecăn ca niște vreascuri de foc. Susan a oprit și a coborât geamul.

— Ce faceți aici? a întrebat ea.

Un bărbat cu mustața încărunțită și cu obraji umflați, ca o veveriță care ascunde ghinde, a aruncat lopata și a venit spre camion.

— Ne pregătim de invazie.

Susan a strâns volanul în mâini până i s-au albit încheieturile degetelor. Bărbatul și-a aranjat boneta și a pus mâinile pline de pământ pe ușa camionului.

— Cu ce treabă?

— Asociația Națională pentru Porumbei, a spus ea.

Bărbatul a ezitat câteva clipe, iar ea a scos insigna SNP, pe care prefera să o țină în poșetă, și nu la rever, și i-a înmănat-o. Bărbatul s-a uitat la insignă, apoi la porumbeii din spatele camionetei

Susan a observat că privirea i s-a împlânzit.

— Când era mic, Andrew, băiatul meu, hrănea porumbeii în parc, a spus el cu glas înecat și i-a înapoiat insigna. Îi plăcea să le dea coaja de pâine de la sandviș.

Susan a zâmbit și a pus insigna la loc.

Bărbatul a răsuflat adânc, scoțând aburi pe gură în aerul rece.

— Andrew nu s-a mai întors de la Calais.

Cuvintele lui au mișcat-o adânc. Citise în ziar despre soldații britanici din Calais. Ținuseră piept invaziei germane, luptând până la capăt, ca să câștige timp pentru evacuarea trupelor aliate³⁶. Trei sute de mii de soldați au reușit astfel să fugă din port cu o flotă de vase militare, dar și în bărcile șubrede ale pescarilor. A fost miracolul de la Dunkerque. Dar în Calais au murit mii de soldați. Miei de sacrificiu, după cum spunea Bertie.

— Andrew ar fi mândru să știe că tatăl lui se luptă să-și apere căminul, a spus ea, privindu-l pe bărbat în ochi. Îl voi pomeni pe Andrew în rugăciunile mele.

— Mulțumesc. Bărbatul a oftat adânc, apoi s-a îndreptat de spate. Te sfătuiesc să-ți termini treaba cât mai repede și să te întorci acasă. De câteva nopți, avioanele vin tot mai devreme.

Susan a dat din cap și a pornit mai departe, mișcată la gândul că porumbeii au putut redeștepta în mintea bărbatului asemenea amintiri frumoase, și întristată de pierderea atâtor vieți tinere, la care aveau să se adauge mult mai multe în curând.

După ce a mai întâlnit și alți voluntari pe drum, și-a dat seama că misiunea lor era să camufleze absolut toate indicatoarele rutiere din peninsulă. Panourile prea solide pentru a fi smulse cu niște simple unelte de grădinărit erau acoperite cu vopsea. Pe coasta comitatului Essex era un adevărat labirint de drumuri șerpuite și a dedus că militarii, sau cel puțin voluntarii, voiau ca nemții să nu se orienteze prea ușor în teren. *Oare armata lui Hitler își va încetini înaintarea dacă va greși drumul de câteva ori?*

Susan a ajuns pe coastă după-amiază. Locul se schimbaseră de la ultima ei vizită. Mai exact, fusese transformat într-un avanpost militar. În loc să

descarce sau să-și mănânce pachetul pregătit de Bertie, a avut curiozitatea să vadă ce se petrecea acolo. A parcat camioneta pe marginea drumului și a ieșit din cabină.

Malul înalt și abrupt era presărat cu cazemate, un fel de mici fortificații de beton, cu niște deschizături dreptunghiulare în loc de ferestre. Plaja sălbatică de mai înainte părea acoperită cu kilometri întregi de sârmă ghimpată. Pe stâncile falezei se vedeau niște tunuri uriașe, cu țevice ridicate spre cer. Soldații, câte unul lângă fiecare cazemată, supravegheau Canalul Mânecii.

Amenințarea unei invazii era cât se poate de reală. Au început să-i tremure picioarele. Marea Britanie se pregătea de război chiar *la ea acasă*. Și undeva departe, dincolo de apele acelea plumburii, se afla Ollie. Susan și-a împreunat mâinile și s-a rugat ca el să ajungă cumva acasă. Dar acasă pentru ce? Pentru o țară ocupată de nemți?

Se aștepta să audă comenzi răstite de comandanți, să vadă soldați cărând obuze și lăzi cu muniție. Peninsula era însă straniu de tăcută. *Calmul de dinaintea furtunii naziste*, și-a spus ea în gând. Se auzeau doar pescărușii, planând ca niște zmeie deasupra valurilor care se spărgeau de țârm. Uitându-se la una dintre cazemate, Susan a observat că soldatul nu se clintise din loc. Disciplinat. Stoic. Își făcea datoria. Câteva clipe mai târziu, un pescăruș, obosit pesemne de cât plutise pe aripile vântului, s-a lăsat în zbor deasupra soldatului și i s-a așezat pe cască.

Susan și-a închipuit că soldatul o să alunge pasărea, dar el a rămas în poziție de drepti, cu privirea ațintită spre mare. Lui Susan i s-a ridicat părul pe ceafă.

— Hei, a strigat ea, cu vocea acoperită de zgomotul valurilor.

Soldatul a rămas nemișcat. A mai strigat o dată, dar nici soldatul acela, nici ceilalți militari nu au băgat-o în seamă.

Și-a făcut curaj și a urcat până la cazemată. Când s-a apropiat, pescărușul și-a luat zborul, casca soldatului i-a alunecat într-o parte, gata să cadă. Impasibil, soldatul nu și-a luat ochii de la mare. După câțiva pași, și-a dat brusc seama că soldatul – dacă putea fi numit așa – nu era decât un manechin în haine militare. Casca era plină de găinaț de pescăruși. S-a cutremurat. Când s-a uitat mai îndeaproape, a văzut nu numai o momâie, ci și o cazemată încropită din cărămizi puse una peste alta, vopsite cenușiu. Tunurile aduse aici pentru a păzi coasta erau de fapt niște țevi de scurgere în care se aduna apa. Fortificația de pe coastă era în întregime o mare

păcăleală. Toate cazematele, tunurile și soldații erau niște făcături. Sârma ghimpată părea singurul lucru real. *Dumnezeu să ne-ajute*, și-a spus ea.

Unde erau soldații britanici? Nemții aveau nevoie doar de un simplu clește de tăiat sârma ca să treacă fluierând prin Essex. Garda Națională, înarmată cu puști de vânătoare, baionete înjghebate din cuțite legate de prăjini și cocktailuri Molotov, nu putea nici ea să le încetinească înaintarea. După ce mășăluiau prin Essex, aveau să intre în Londra. Lui Susan îi venea să plângă. Să renunțe. În schimb, s-a forțat să se întoarcă la camion.

Urmărită de gândul fortificațiilor de mucava, i-a trebuit mai mult de o oră să descarce porumbeii. Când a pus pe iarba uscată și ultimul coș, porumbeii au început să se foiască, simțind că se apropie timpul de zbor. Susan a deschis rând pe rând ușițele. Porumbeii s-au înălțat în aer bătând din aripi. Privindu-i cum dau ocol pe deasupra sa, a simțit cum o doboară un val de tristețe la gândul că era ultimul lor zbor de pregătire. Dacă se gândea la rata de supraviețuire a misiunii, era și ultima oară când îi vedea împreună în stol.

Susan a strâns coșurile goale și a plecat. După câteva mile, a ratat ieșirea de pe drumul principal, pentru că lipsea indicatorul, sau poate pentru că era cu gândul la manechinele recrutate acum de armata britanică. Oricum, înainte să-și dea seama ce făcuse s-a trezit la capătul celălalt al peninsulei.

Soarele apunea deasupra copacilor. Întârziase prea mult pe țărm și se putea socoti norocoasă dacă ajungea acasă înainte de lăsarea întunericului. Așa că a întors volanul cât de tare a putut. Sandviciul împachetat de Bertie a alunecat și s-a împrăștiat pe podea. A înfipt piciorul în pedala de accelerație. Motorul a scrâșnit. Vântul s-a repezit șuierând prin coșurile goale. În încercarea de a câștiga timp, a decis s-o ia pe o scurtătură și iarăși s-a rătăcit. Fusesse la Clacton-on-Sea de zeci de ori, dar fără semne de circulație totul arăta altfel, și totuși la fel; i se părea că fusese lăsată singură în mijlocul unui labirint de grădină. S-a chinuit să găsească ieșirea. Din nefericire, se înserase deja când a reușit să iasă din Clacton-on-Sea.

Era ora când se stingeau luminile, așa că nu a aprins farurile. Drumul abia se mai vedea și a trebuit să conducă încet. Ținutul era pustiu. Lui Susan i se părea că toată lumea se ascunsese în adăposturi. Înainte să ajungă la Epping, a pornit să urle sirena. Zeci de reflectoare de lângă aerodromul din North Weald au început să măture cerul. Fasciculele luminoase brăzdau norii. Și-a încheștat mâinile pe volan. În câteva secunde, tunurile antiaerene au început

să tragă. Detunăturile îi făceau urechile să-i țiue. Lumina exploziilor aeriene aprindea cerul. A mărit viteza, încercând să nu iasă de pe șosea.

A ajuns acasă când asupra Londrei începeau să cadă primele bombe. A văzut prin parbriz străfulgerările incandescente care luminau orizontul. După câteva secunde, a ajuns-o unda acustică. Bubuit de explozii. Pământul, mașina, chiar și oasele ei păreau că vibrează. A ieșit din cabină, lăsând cheia în contact, și a fugit înăuntru. Plămânii i s-au umplut de mirosul de pulbere arsă. A deschis ușa în goană și a strigat:

— Bunicule!

Bertie s-a ridicat de pe scaunul din bucătărie așezat la fereastra din față și a luat-o în brațe. Susan i-a simțit îmbrățișarea puternică.

— Îmi cer iertare.

Bătrânul s-a uitat la ea.

— Te simți bine, draga mea?

Susan a dat din cap că da.

— Am încercat să-i urnesc pe soldați să te caute, dar afurisiții nici nu s-au clintit din cort. Niște lași.

— S-au întors porumbeii? a întrebat ea.

— Toți până la unul.

— Și cei din operațiune?

Bertie a făcut semn că nu, apoi s-a lăsat pe spătarul scaunului.

— Ce s-a-ntâmplat?

A răsunat o explozie puternică și s-a oprit.

— Au acoperit cu vopsea toate semnele de circulație.

Bătrânul a înălțat din sprâncene.

— De ce?

Susan a înghițit în sec.

— Se pregătesc de invazie, a răspuns ea.

Nu a mai găsit curaj să-i spună și că linia de coastă era apărată de manechine de la magazinul universal.

Capitolul 33

EPPING, ANGLIA

Susan privea nemișcată în castronul cu fiertura de ovăz. Chiar dacă o durea stomacul de foame și, de slabă ce era, i se vedeau coastele ca unui

câine fără stăpân, nu îi venea să ducă lingura la gură. Nu dormise deloc. Bombardamentele fuseseră nemaipomenit de intense. Atât de violente, încât se gândea că în Londra nu mai rămăsese piatră peste piatră, doar o gaură uriașă până în miezul Pământului.

Aproape toată noaptea au urlat sirenele. Au tras tunurile. S-a zguduit pământul. Înfășurată în pătură ca într-un cocon, Susan s-a rugat până au început s-o doară mâinile – londonezii să fie la adăpost, Marea Britanie să supraviețuiască, iar Ollie să se întoarcă acasă.

Dimineața, când s-a trezit, a mai găsit un porumbel care se întorsese din Franța, unul singur din cei aproape patru sute care încă lipseau. Și nu era Ducea.

— Trebuie să mănânci ceva, a spus Bertie.

— Nu pot.

— Încearcă, a spus el. Trebuie să ne păstrăm puterile ca să câștigăm războiul.

Lui Susan i-a zburat gândul la Clacton-on-Sea. Cazematele false. Soldații-manechine. Pentru prima dată, speranța ei în victorie nu doar că pălise, se stinsese de tot. În cel mai bun caz, oamenii trebuiau să învețe să trăiască sub stăpânirea lui Hitler.

Bertie a împins castronul spre ea.

— Fii tare ca oul, draga mea.

Lui Susan i s-au umezit ochii. Și-a șters obrajii și a luat lingura în mână. A mâncat până la ultimul strop fiertura searbădă, fără lapte, scorțișoară sau zahăr. A lăsat lingura jos, gândindu-se că Operațiunea Columba avea neapărat nevoie de un miracol ca să nimerească punctul slab din platoșa nazistă, dacă era ca Marea Britanie să supraviețuiască.

Dimineața și-a petrecut-o îngrijind porumbeii. Pe când curăța hulubăriile, Susan și-a ridicat privirea spre cer, în speranța că o va zări pe Ducea rotindu-se deasupra mestecenilor. Copacii însă erau goi, doar niște veverițe îndrăznețe se cățarau pe crengi în căutare de provizii pentru iarnă. Tocmai arunca gunoiul, când a auzit apropiindu-se un camion. Alertați de zgomotul motorului, soldații au ieșit în fugă din cort. Bertie a coborât din verandă încheindu-se la haină.

Susan a fost înștiințată imediat că militarii aduseseră cuștile pentru următorul val de porumbei. De data asta însă, cuștile nu mai semănau deloc cu celelalte. De fapt, nici nu erau cuști sau coșuri. Erau niște cilindri de carton, cam ca tuburile poștale pentru documente, de care erau prinse

parașutele. Fără plasă de sârmă. Doar câteva găuri date la capete ca să lase aerul înăuntru. Porumbeii săi urmau să fie închiși în niște sarcofage tubulare.

— Bine, dar e inuman! a izbucnit Bertie, examinând unul din tuburi.

Soldatul care le livra, un bărbat pistruiat cu fălci pătrătoase și păr de culoarea cabinei de telefon³⁷, a venit la Bertie și i-a spus:

— Este un model nou.

— Model nou, la naiba! Țsta e tub de poștă.

— Porumbeii nu pot să se miște, a adăugat Susan. Și nici să vadă.

— Vechile cuști ocupau prea mult loc în avion, a spus soldatul, vârandu-și mâinile în buzunare după ce mai întâi suflase în ele pentru a le încălzi. Cu tuburile astea, e nevoie de mai puține avioane, și deci mai puțini piloți care își riscă viața.

Susan nici nu-și putea imagina porumbeii înghesuiți în tuburi ca niște proiecte ingineresti. Ei nu erau niște bucăți de hârtie protejate să nu se șifoneze.

Erau porumbei! Porumbeii ei frumoși, inteligenți, loiali. Făpturile astea devotate puteau fi singura șansă a Marii Britanii de a ști ce făcea inamicul dincolo de Canalul Mânecii, iar ei erau tratați precum o corespondență de mână a doua. Îi venea să calce în picioare tuburile, să le facă bucăți și să le pună pe foc în soba bunicului.

În timp ce privea la stiva de tuburi, mintea îi lucra nebunește. *I-au spus totul soldatului? Tuburile astea funcționau? Oare s-au deschis toate parașutele?* Susan s-a cutremurat. Când și-a amintit cum o liniștise mai demult Ollie că porumbeii aveau să ajungă teferi pe pământul francez, și-a dorit să fie iar lângă ea.

I-a urmărit pe soldați cum descarcă tuburile până la ultimul și pleacă apoi, lăsând în urmă făgașe adânci în noroi. Când s-a întors spre Bertie, a văzut că era roșu la față și își încleștase mâinile.

— Te simți bine? I-a întrebat.

— Militarii ăștia o să ducă misiunea de răpă, a spus el, în timp ce ieșea din curte.

— Unde te duci?

— Să-mi dezmoțesc picioarele.

— Ia-ți bastonul.

Bertie a clătinat din cap și a pornit spre câmp târându-și picioarele.

Susan bănuia că se îndrepta spre saivan. Bunicul ținea mult la oile sale, pe care le creștea doar pentru a le tunde lâna. Behăitul oilor, deși nu atât de plăcut ca uguitul porumbeilor, părea să-l liniștească de fiecare dată. Și întrucât hulubăriile erau acum pline ochi cu tuburi de carton și parașute care-l scoteau din sărite, momentele petrecute alături de animale îl ajutau să uite de Operațiunea Columba, fie și pentru scurt timp.

Toată dimineața, Susan și-a făcut de lucru ocupându-se de porumbei. Le-a împrăștiat grăunțe. Le-a umplut vasele cu apă. A examinat puiandrii. Ba chiar a reparat scândurile rupte dintre boxe. Orice, numai ca să-și țină mintea ocupată.

După ce a terminat de măturat, s-a dus în casă și a pregătit prânzul, chiar dacă nu era altceva decât ovăz fiert, rămas de dimineață, amestecat cu bucăți de nap veșted. Când a pus mâncarea pe masă, a văzut că era ora două, cam târziu pentru un prânz, mai ales că soarele urma să apună în câteva ore. S-a dus așadar după Bertie, sperând că se bucurase de scurtul răgaz de singurătate. Când a intrat pe pășune, turma de oi, îngrămădită pe unul dintre puținele petice de iarbă rămase, a început să se împrăștie. Atunci a văzut ceva ce i-a tăiat răsuflarea.

Un pantof. O gleznă. Îi venea să urle. S-a împiedicat și s-a prăbușit pe pământ. S-a chinuit să se ridice, dar s-a împiedicat iar în poalele fustei și a căzut în genunchi. Oile s-au risipit. Atunci l-a văzut – prăvălit cu fața în trifoi, înconjurat de mieii care behăiau.

Capitolul 34

AIRAINES, FRANȚA

— Locotenentul nu te place, a spus Madeleine, în timp ce se îndrepta spre șopron împreună cu Ollie, și cu Louis în urma lor.

Ollie s-a uitat înapoi spre casă. Louis, mângâiat de Madeleine pe bot, a început să grohăie.

— E supărat fiindcă s-a trezit cu tine în avion?

Tânărul a deschis ușa șopronului.

— Să zicem că nu se dă în vânt după americani.

A scos-o cu grijă pe Ducesa, ghemuită în legătura lui pentru umăr, apoi a pus-o în cușca pe care o ascunsese după un maldăr de paie. Ducesa a închis

ochii, părând obosită, apoi și-a vârât căpșorul sub aripă. El s-a ridicat în picioare, cu glezna încă umflată și dureroasă, și s-a întors spre Madeleine.

— Mai ales după americanii care pocnesc un ofițer.

Madeleine a râs. În piept i s-a auzit un hârâit.

— Pentru o femeie?

El a dat din cap că da.

— Susan?

— Cred că ai putea să ghicești în palmă, Madeleine.

Ollie a băgat un deget în cușcă pentru a cerceta piciorul Ducesei, întrebându-se cum de n-a fost în stare să prindă tubul ca lumea. *Cu ce să prind mesajul acum? Sfoară? Sârmă? Bandă?*

— Ai vreo idee unde găsesc un tub pentru Ducesa?

Madeleine s-a gândit puțin, apoi a privit afară.

— *Oui.*

Ollie s-a mutat de pe un picior pe altul. Gheata îi strângea glezna umflată.

— Unde?

— O oră de drum prin pădure, a spus Madeleine. Mă întorceam cu Louis de la cules de trufe, când am văzut parașutele voastre căzând din cer.

— Cum ajung acolo?

— E prea periculos, a spus Madeleine. Wehrmacht are patrule și Luftwaffe un aerodrom. O să te găsească imediat.

— Cu hainele mele, o să mă pierd printre tufișuri, a spus el.

— Cu engleza ta, o să te împuște.

Ollie a înghițit în sec.

— Trebuie să-ncerc. Avem nevoie de încă un tub. Iar dacă sunt mai mulți porumbei, îi folosim să trimitem acasă informații.

Madeleine a ezitat, apoi a spus:

— Cel mai bine e să mergi noaptea.

Ollie a clătinat din cap.

— Nu pot folosi lanterna, așa că șansele să găsesc o cușcă pe întuneric sunt aproape zero. În afară de asta, porumbeii, dacă nu sunt găsiți, nu mai rezistă mult. E frig și nu au apă.

Madeleine și-a cules o scamă de pe jersey.

— Lui Boar să-i spui c-ai încercat să mă oprești, dar eu am insistat să arunc o privire în jur, a spus Ollie.

Femeia și-a încrucișat brațele și a lăsat privirea în jos.

Ollie i-a pus mâna pe umăr.

— N-am de gând să mă las prins. Dar dacă pun mâna pe mine n-o să le spun niciodată că m-ai ajutat.

— Să mergi pe firul apei, a spus ea fără tragere de inimă.

Madeleine i-a descris locul unde văzuse căzând parașutele, apoi a scos un oftat răgușit.

— Ai grijă.

Ollie a încuviințat din cap și și-a închis jacheta la piept.

Dacă ar fi știut cât de tare o să-l doară glezna, n-ar mai fi plecat. A început să-l înjunghie după numai un sfert de oră de mers prin pădure. Ca într-un joc de domino, durerea a urcat spre șold, apoi i-a prins umărul. În scurt timp, a simțit cum îi zvâcnește laba piciorului. A pierdut timp prețios ca să caute o cracă pe care s-o folosească în chip de cârjă. Apoi s-a chinuit să meargă mai departe printre tufișuri. A călcat pe bușteni acoperiți de mușchi și a intrat prin pâraie, urmând îndrumările date de Madeleine, pe cât își mai amintea din ele.

În mai puțin de o oră, a ajuns la un câmp mărginit de o colină, exact ca în descrierea făcută de Madeleine. S-a așezat pe pământ să se odihnească, și-a strâns legătura de tifon care îi proteja umărul și a slăbit șireturile ghetelor. A simțit pe loc o ușurare. Și-a suflecat manșeta pantalonului și a încercat să se uite mai bine la gleznă. De culoarea vinetei, era de două mai mare decât normal. S-a strâmbat de durere. Dacă nu era rupt, așa cum îi spusese doctorul francez, jura că ligamentele i se întinseseră ca un gumilastic.

În timp ce se întreba dacă n-ar fi bine să pună niște noroi rece pe gleznă ca să se mai dezumfle, și-a aruncat privirea peste ogor. Recolta, nu știa de care, era strânsă. Din pământ ieșeau cioturi de tulpini uscate, de parcă cineva le tunsese perie.

La un capăt a zărit ceva mișcându-se: o pată alburie, ca și cum cineva aruncase pe câmp o față de pernă. Și-a încordat privirea. A auzit un șuierat de vânt. Parașuta de mătase a căzut fâlfâind la pământ, lăsând la vedere o cușcă de lemn. S-a ridicat în picioare și a plecat într-acolo șchiopătând.

După câțiva pași, a auzit un zgomot ca de cositoare. A înghețat. Și-a ținut respirația. A tras mai bine cu urechea. Zgomotul motorului creștea. S-a întors și a luat-o la fugă. Dar l-a săgetat o durere ascuțită în picior. Cârja improvizată l-a împuns în subsuoară, dându-i arsuri în umăr. A început să fugă într-un picior. Motorul gemea. Ollie s-a trântit într-un tufiș, tocmai când urcau pe colină trei soldați germani, doi pe motocicletă și unul cu

mitraliera montată în ataș. Inima i se zbătea în piept nebunește. S-a rugat ca nemții să nu-l fi văzut.

Soldatul din ataș a arătat ceva cu mâna. Motocicleta s-a oprit cu un scrâșnet. Soldații s-au dat jos, și-au aruncat armele pe umăr și au intrat pe câmp.

La naiba! Voia să se acopere cu pământ și frunze uscate, dar se temea că orice mișcare îl putea da de gol.

Când primul soldat a ajuns la cușcă, a ridicat parașuta cu vârful puștii.

— *Taube*³⁸, a spus el, și ceilalți s-au strâns în jurul lui.

Soldatul care condusesese motocicleta, un bărbat înalt și deșirat, a ridicat brațul și a izbit cușca cu patul armei. Peste câmp s-a auzit un trosnet. Din copaci a țâșnit un stol de grauri și soldații și-au întors privirea în direcția lui Ollie, care și-a lăsat capul jos, cu fruntea lipită de pământ.

Soldații și-au mutat din nou atenția spre cușcă. Lunganul a întins mâna și a smuls tubul, cu un pârâit scurt, ca și cum ai rupe un creion. Ollie și-a strâns pumnii.

Soldatul a deșurubat căpăcelul și s-a uitat în tub. De clema de prindere atârna un picioruș rupt. *Nichts*³⁹, a spus el și a aruncat tubul în cușcă. A strivit cu bocancul cușca spartă, ca pe un muc de țigară.

Mulțumiți că nu mai erau și alte cuști prin apropiere, soldații s-au întors la motocicletă. Șoferul a apăsă pedala de pornire și a ambalat motorul. Țeava de eșapament a scuipat fum. În timp ce soldații se îndepărtau, lui Ollie i s-a părut că aude râsete printre pârâiturile motocicletei.

Când a fost sigur că nemții sunt departe, Ollie s-a ridicat de jos și s-a dus pe câmp. La fiecare pas, cârja improvizată intra în pământ. I se prinseseră frunze uscate de jachetă, dar nu s-a obosit să le scuture. În aer se simțea mirosul pătrunzător de benzină. A mers cât a putut de repede până la cușcă.

Pieptul porumbelului era strivit; aripile, pliate ca un evantai origami. Când Ollie a băgat mâna în cușcă să scoată tubul, a atins pasărea, al cărei trup era cald încă. Capul porumbelului era sucit. De cușcă se lipiseră câteva pene însângerate. A scos cu grijă piciorul din clemă. Când a vârât tubul în buzunar, s-a gândit la Susan și i-a părut rău că nu ajunsese acolo mai devreme.

Drumul de întoarcere a durat mai mult, întrucât Ollie s-a oprit de mai multe ori să se odihnească. Era nevoit să-și rezeme piciorul de câte o buturugă pentru a nu lăsa prea mult sânge să ajungă la gleznă. Când a dat peste niște șine de tren, s-a temut că se rătăcise, până când a zărit în

depărtare turla bisericii din satul lui Madeleine. Airaines. Când să pornească într-acolo, i-a atras atenția hurea unor motoare de avion. S-a ascuns sub un pin. Zgomotul creștea. După câteva secunde, peste pădure s-a năpustit o escadrilă de Messerschmitt-uri. În loc să prindă altitudine, avioanele de vânătoare s-au dispus în linie, iar trenurile de aterizare au coborât. Apoi au dispărut în spatele copacilor, în direcția opusă șinelor.

Acum nu mai știa ce să facă. Putea să se întoarcă la Madeleine. La urma urmei, pusese mâna pe tubul de care avea nevoie. Glezna, fără să mai pună la socoteală umărul, îl dorea înfiorător. Pe de altă parte însă, cum să scape ocazia de a culege niște informații folositoare? Pentru moment, tot ce putea să-i trimită lui Susan – și comandanților RAF, de altfel – era că el și Boar se ascundeau într-o gaură sub dușumea ca niște șobolani. N-a mai stat pe gânduri și a traversat șinele intrând în pădure.

Acele de pini căzute se întindeau sub picioare ca un covor moale. A mers târâș tot înainte. După câteva minute, a ajuns la marginea unui aerodrom. S-a lăsat la pământ sub umbrarul de crengi și a început să se târască pe burtă. Pulsul i-a crescut. A văzut patru piste construite de nemți pe terenul rechiziționat de la țărani și nivelat cu buldozerele, care erau acum trase pe dreapta lângă un gard de sârmă ghimpată. Acolo unde erau cândva lanuri apăruse un port pentru armada Luftwaffe.

De-a lungul câmpului se vedeau zeci de Messerschmitt-uri, botul lor negru, fuzelajul lucios și cenușiu ca de rechin dându-le un aspect feroce chiar și pe pământ, și peste patruzeci de avioane Heinkel, fiecare suficient de mare să care bombe cât să facă praf un cartier întreg. Mai erau și multe Stukas-uri, ca niște țăntari mecanici monstruoși, renumite pentru bombardamentele precise în picaj, precum și câteva avioane pe care Ollie nu le recunoștea. În biblioteca din Buxton citise despre superioritatea aeriană tot mai mare a nemților. Le văzuse avioanele zburând peste Epping și Canalul Mânecii. Nimic însă nu îl pregătise pentru înfrățirea prevestitoare de rele a avioanelor Luftwaffe pregătite de luptă; parcă intrase într-un bârlog de lei adormiți.

Lângă un hangar, soldații încărcău în camion bombe și lăzi cu muniție, pregătindu-se pentru încă o noapte de raiduri. Lângă una dintre piste se vedeau sute de butoaie de benzină.

Ollie s-a mișcat puțin, apoi s-a oprit. În celălalt capăt al aerodromului, o santinelă începuse să-și facă rondul. De umăr îi atârna o mitralieră. Și ținea în lesă un ciobănesc german.

Ah, drace!

Ollie a cercetat cu privirea câmpul. Într-un capăt, pământul urca în pantă până la un pâlcc de pini cu crengile lăsate. Dacă reușea să ajungă acolo, putea să vadă pistele de sus și să numere avioanele. Pentru asta, trebuia să stea în apropierea gardului, dar risca să fie văzut de santinelă. Încă și mai rău, câinele putea să-i ia urma, mai ales că trăsnea a transpirație. Din fericire, vântul bătea înspre el, altfel, era deja prins acum.

Tocmai când se pregătea să se târască înapoi în pădure, a auzit un strigăt. Santinela a luat poziția de drepti și a întins brațul drept pentru salut. De soldat s-a apropiat un ofițer, judecând după ținută. Câinele s-a așezat pe labele din spate, ca o statuie de grădină.

A șovăit. Ofițerul stătea de vorbă cu santinela. A trecut un minut. A măsurat repede din ochi cât era până în marginea câmpului – douăzeci, poate treizeci de metri și ceva. Ca să nu mai piardă nici o secundă în plus, s-a târât mai departe. A trecut peste durerea din umăr și din gleznă și a ajuns la capăt. Când a ridicat ochii, a văzut că ofițerul plecase. Santinela înconjură gardul.

Ollie a numărat repede avioanele de pe prima pistă. Apoi de pe a doua.

Santinela și-a continuat rondul. Câinele adulmeca pământul; i se vedeau omoplații încordându-se sub blana groasă cafenie.

A numărat restul de avioane, sperând că avea acum inventarul exact al aerodromului. A început să se târască spre pădure când, deodată, a lătrat câinele.

Ce porcărie! S-a împiedicat, dar s-a proptit în cârjă în ultimul moment. Glezna i s-a contractat.

Încă un lătrat. Și mai tare.

Ollie și-a imaginat santinela dând drumul câinelui, care avea să gonească spre el ca să-și înfigă colții ascuțiți. Se aștepta să-i sară în spate în orice clipă. Să-i muște brațele. Să-i sfâșie fața. A început să gâfâie. A mers mai departe șchiopătând, cu toată durerea care îi chinuia piciorul.

Un motor de avion a început să păcăne, apoi au zbârânit paletele elicei, acoperind zgomotul acelor de pin zdrobite sub picioare. Când a ajuns la șinele de tren, și-a dat seama că nu se mai aude câinele. Spera că animalul fusese de fapt deranjat de avionul care se pregătea de decolare. Dar n-a mai stat să afle. S-a târât mai departe prin pădure, hotărât să-i trimită informațiile lui Susan.

Capitolul 35

AIRAINES, FRANȚA

— Pe unde ai umblat, iancheule? a întrebat Boar când Ollie a intrat în casă.

Ollie a pus pe masă cușca unde Ducea stătea adunată într-un ghem de pene și s-a trântit în scaun, ștergându-și transpirația de pe față.

Madeleine, care amesteca într-o oală cu varză fiartă, a schimbat lingura cu o țigară.

— Nu ți-am dat voie să pleci, a spus Boar și a dus mâna la bandajul de pe ochi să-l așeze mai bine.

Ollie a desfăcut șireturile de la ghetе și și-a pus piciorul umflat pe un scaun.

— Nu fac parte din RAF.

— Și ce dacă, iancheule, a spus Boar, ducând mâna la tocul de piele. Nu-ți permit să ne pui în pericol.

S-a uitat la Boar. S-a gândit că, deși nu vedea, locotenentul era suficient de aproape încât să-l împuște fără probleme. După ce fusese cât pe ce să dea nas în nas cu Wehrmacht și Luftwaffe, Boar părea aproape inofensiv. A scos tubul din buzunar și l-a pus pe masă.

Auzind zgomotul, Boar a întors brusc capul.

— Ce-i asta?

— Am cules informații pentru acasă, a spus Ollie.

Madeleine a sorbit din țigară cu sete. Vârful ei s-a încins și a pocnit. Femeia s-a uitat la Louis, trântit pe dușumea.

Boar a privit în direcția lui Ollie.

— Ce-ai văzut?

Ollie le-a povestit despre patrula Wehrmacht și cum dăduse din întâmplare peste aerodromul Luftwaffe. Le-a descris amplasarea lui exactă, tipul și numărul avioanelor, apoi a scos un creion și o bucățică de hârtie din cușca Ducei, din cele date de armată. În timp ce scria tot ce descoperise, zgomotul unui motor de mașină l-a făcut să înghețe.

Boar și-a încleștat mâinile.

— Ai fost urmărit?

Ollie s-a gândit imediat la santinelă. *Oare câinele mi-a luat urma?*

— Grăbiți-vă! a spus Madeleine și a azvârlit imediat țigara în chiuvetă.

Motorul a păcănit. Louis a grohăit.

Au tras masa la o parte și au scos repede scândurile.

Frânele au scârțâit. Motorul a părut că se îneacă, apoi s-a oprit.

Boar s-a strecurat în ascunzătoare. Ollie l-a urmat. Madeleine a întins mâna după o scândură.

— Așteaptă! a strigat Ollie. Ducesa!

O ușă de mașină trântită.

Madeleine a înșfăcat cușca de pe masă, făcând-o pe Ducesa să fluture din aripi. A aruncat porumbelul în hrubă. Scândurile au intrat la locul lor cu o izbitură. Când femeia a tras masa deasupra lor, s-a auzit o bătaie puternică în ușă. Louis a grohăit. Madeleine a mângâiat purcelul, apoi s-a dus la intrare.

— *Herr Dietrich*, a spus ea, deschizând ușa.

Printr-o crăpătură din dușumea, Ollie a zărit un ofițer nazist SS, după câte i se părea. Bărbatul purta o uniformă cenușie, cu svastica aplicată pe mâneca stângă. Chipiul cu cozoroc era decorat cu două insigne de argint, capul-de-mort și vulturul. Cizmele cu carâmbi înalți, bine lustruite, luceau ca obsidianul⁴⁰. Pulsul lui Ollie a luat-o razna.

Nazistul avea pielea feței ca de ceară și pleoape rozalii, aproape transparente. I-a sărit în ochi urechea stângă din care lipsea o bucată, ca o aripă de molie tăiată în două. În lipsa cartilajului, chipiul stătea pieziș.

Ofițerul s-a uitat la Louis și a încrețit din nas.

— *Schweinestall!*⁴¹

Madeleine a adus tașca de piele și i-a dat câteva trufe. Nazistul le-a cântărit în mână și a clătinat din cap. I-a smuls tașca. Louis a grohăit.

Ollie a simțit că Ducesa se agită în cușcă. Și-a încordat mușchii, gata să țâșnească din ascunzătoare.

Ofițerul a golit tașca și trufele s-au revărsat pe masă. Una dintre ele, cât o mură de mică, a căzut pe dușumea, s-a rostogolit și s-a oprit lângă spărtură.

Ollie s-a uitat la trufa care îi acoperea puțin vederea. Se aștepta ca nazistul să înhațe ciupercuța căzută și să observe crăpătura și scândurile desfăcute. Poate că Boar trăgea un glonț, dar, fără vedere, se putea considera norocos dacă nimerea în plin. Atunci, nazistul își descărca și el pistolul. Ollie își imagina gloanțele făcând țândări scândurile și trupul său ciuruit cu plumb. Hrubă asta avea să-i fie mormânt. Senzația de neputință îi măcina stomacul. Cu greu și-a putut controla respirația.

Nazistul a adunat trufele de pe masă și le-a pus în chipiu, ca într-un coș. A dus o ciupercă la nas și a adulmecat-o.

Ollie a văzut mâna lui Madeleine în dreptul crăpăturii. Trufa a dispărut. A tras cu ochiul și a văzut-o cum a șters trufa cu mâna și a pus-o în chipiu.

— *Sie finden mehr*⁴², a spus nazistul, admirându-și comoara.

Madeleine a lăsat capul în jos.

Nazistul s-a întors să plece și a dat peste Louis, care îi stătea în drum. Și-a luat avânt și l-a izbit cu cizma în coaste. Louis a guițat tare și a luat-o la fugă prin bucătărie, răsturnând un scaun.

Ollie s-a înroșit ca focul. Îi venea să-l împuște. Tocmai se gândea să-i smulgă lui Boar pistolul, când a auzit ușa deschizându-se. Ofițerul a ieșit din casă.

La puțin timp, a pornit un motor. Cauciucurile au scârțâit pe pietriș și mașina s-a îndepărtat. O clipă mai târziu, masa a fost trasă într-o parte, iar Madeleine a scos scândurile.

— Ești bine? a întrebat Ollie ieșind din ascunzătoare.

Madeleine a dat din cap că da.

— Louis?

Femeia a mângâiat pe burtă purcelul, care a început să dea din coadă.

— *Oui*.

— Nazist împuțit, a spus Boar, așezându-se pe dușumea.

Ducesa a fluturat din aripi. Ollie a scos cușca din hrubă și a așezat-o pe masă.

Boar a dus mâinile la ochi, apăsând peste bandaje.

— Crezi că pasărea ta poate duce informațiile pentru RAF?

— Știu că poate, a spus Ollie.

Ollie a terminat de încifrat mesajul, apoi a scos-o pe Ducesa din cușcă. I-a prins tubul de picior, a pus hârtia înăuntru și a luat porumbița cu el afară.

— Să mai încercăm o dată, i-a șoptit Ollie Ducesei. Tubul e prins mai bine acum.

Ducesa a uguit.

A azvârlit-o în aer. În timp ce porumbița zbura roată deasupra casei, s-a gândit la Susan și la drumul făcut la Clacton-on-Sea. Părul ei blond-cenușiu care dansa în briza Mării Nordului. Ochii ei, de culoarea safirului, privind spre cer la porumbei. Stivele de coșuri goale. Și presimțirea pe care a avut-o când Susan îi spusese că foarte puțini porumbei aveau să se mai întoarcă din Franța.

Ollie a urmărit-o cu privirea pe Ducesa până a dispărut deasupra copacilor. S-a întors în casă cu speranța că peste doar câteva ore Susan avea să-i citească mesajul.

Capitolul 36

EPPING, ANGLIA

Susan s-a târât până la Bertie, care căzuse cu fața la pământ. Zăcea cu mâinile și picioarele întinse în lături, ca o sperietoare doborâtă pe câmp.

Mieii s-au împrăștiat și behăiturile tremurătoare s-au întetit. I-a atins umărul. Nici o mișcare. Susan a început să respire sacadat, scoțând pe gură aburi ce se răsfireau în aerul rece. L-a rostogolit pe spate. Avea ochii închiși. Noroi pe obraji. Sânge închegat pe frunte.

Susan tremura. Și-a pus repede urechea pe pieptul lui. O zvâcnitură. Și încă una. Pieptul lui Bertie s-a ridicat ușor, apoi a coborât.

— Bunicule!

Un geamăt. Pleoapele i s-au zbătut, dar au rămas închise.

Ochii lui Susan s-au umplut de lacrimi.

Bertie a înghițit.

— Susan... a șoptit el.

— Sunt lângă tine, a spus ea și l-a mângâiat pe față.

— Am căzut.

Mâna i s-a ridicat, apoi s-a lăsat din nou pe pământ.

A încercat să-l ridice, dar trupul lui amorțit era prea greu.

— Am nevoie de ajutor, a spus ea, uitându-se peste câmp.

Casa abia se vedea în depărtare. N-avea de ales, așa că și-a smuls paltonul, rupându-i doi nasturi, și l-a acoperit cu el.

Bertie a deschis încet ochii.

— Lasă-mă puțin să-mi vin în fire, draga mea.

— Mă-ntorc repede, a spus Susan și i-a strâns mâna.

Înainte ca Bertie să protesteze, a sărit în picioare și a luat-o la fugă peste pășune. Tâmpilele îi zvâcneau. Aerul rece o înțepa pe față. Cizmele de cauciuc se înfundau în noroi. Una din ele a rămas lipită și i-a scăpat din picior. A tras de cizmă și a încălțat-o, apoi s-a repezit spre casă.

Când s-a apropiat, a scos un strigăt prelung. A strigat încă o dată, mai tare, simțind că-i plesnesc coardele vocale. Soldații au ieșit în fugă din cort.

— Ce s-a întâmplat? a întrebat unul dintre ei, frecându-se la ochi de parcă fusese trezit din somn.

— Buni... Susan a tras aer în piept și a arătat cu mâna. Bunicul a căzut. Am nevoie de ajutor.

Soldatul a făcut o pauză, apoi a spus:

— Nu putem pleca din post. O să chem o ambulanță.

— N-avem timp!

Soldatul s-a îndreptat de spate, apoi a aruncat o privire spre camaradul său.

Susan l-a tras pe bărbat de mânecă.

— Acum!

Țipetele ei, sau poate atitudinea ei recentă, le lăsaseră impresia greșită că ar deține oarecare autoritate. Oricum, nu-i păsa, avea nevoie de ajutor. Ajutorul oricui. Abia după ce l-a smucit de mânecă, soldații au trecut peste instrucțiunile stricte de a rămâne la post și au hotărât să o ajute.

Când au ajuns la Bertie, l-au găsit așezat pe pământ, frecându-și umflătura cât un ou de găscă de pe frunte. A încercat să se ridice singur în picioare, dar a căzut. Picioarele îi erau slăbite, ca niște bețișoare puse să susțină un pian. Susan le-a cerut soldaților să-l care, cu toate că Bertie le-a refuzat ajutorul.

— Lăsați-mă jos! a strigat el.

Soldații nu i-au dat nici o atenție și și-au văzut mai departe de drum, mărșăluind prin câmpul plin de noroi.

— Lăsați-mă jos, vă zic! a repetat Bertie.

Soldații îl duceau cu brațele încleștate sub picioarele și șezutul lui Bertie, ca într-o lectică umană. Când au ajuns în sfârșit acasă, l-au așezat pe sofa. Susan a vorbit cu doctorul la telefon. Soldații s-au uitat unul la celălalt și s-au strecurat afară, alungați de reproșurile lui Bertie pentru că-l luaseră pe sus împotriva voinței sale sau, mai degrabă, după ce și-a adunat cumva puterile și a înșfăcat bastonul, încercând să le dea una pe spate. Până să vină doctorul Collins, Bertie a tot insistat că trebuie să se apuce de treabă, în ciuda faptului că nu se putea ține pe picioare.

Doctorul Collins, un bărbat rotofei cu ochelari cu lentile groase și mâini mici, de copil, a curățat tăietura de pe fruntea lui Bertie cu un tampon de vată și alcool. A cules din geantă un stetoscop și i-a ascultat inima.

— Cucuiul e aici, i-a spus bătrânul doctorului, arătând spre umflătura din frunte.

Doctorul Collins și-a văzut mai departe de treabă, ascultându-l și la plămâni.

— S-ar putea să ai o contuzie, a spus doctorul, strângând stetoscopul, și s-a uitat la Bertie. Și inima, la ascultat, pare mărită.

Susan a oftat adânc.

— Aiureli, a spus Bertie. Am căzut și m-am lovit la tărtăcuță, și cu asta basta!

Susan s-a uitat la el cu atenție: era încă palid, iar hainele lui, scorțoase de la noroiul uscat.

— Înainte să cazi ai avut amețeli? a întrebat doctorul.

— Nu, a spus el.

— Ți-a fost rău?

Bertie a clătinat din cap.

— Vreau să te odihnești, i-a recomandat doctorul.

— Am multă treabă de făcut.

S-a dus lângă doctor, același care o adusese pe lume. Odată, când era mică, o pusese pe picioare după un episod grav de tuse măgărească.

— N-ar trebui să mergem la spital?

Doctorul Collins a oftat.

— Mă tem că recuperarea la spitalul St. Margaret nu este o soluție. Saloanele sunt pline. În fiecare zi vin tot mai mulți răniți.

— Nu-i nevoie să mă duceți la spitalul ăla nenorocit, a spus Bertie.

Doctorul a scos din geantă un flacon cu pastile și l-a pus pe măsuta de lângă sofa.

— Dacă ai dureri în piept, vreau să-ți pui sub limbă una din astea.

— N-am nimic la inimă, a spus el, apoi a bătut cu palma în geanta de piele a doctorului. Dar dacă ai vreo doctorie pentru genunchii mei slabi, o iau.

Doctorul l-a privit.

— Sper ca flăcării noștri de pe front să aibă tot atâta dârzenie ca tine, Bertie.

Susan s-a uitat la flaconul maroniu cu dop de plută. Înăuntru se vedeau niște pastile albe foarte mici, cât o tabletă de aspirină tăiată în patru.

— Nitroglicerină, a spus doctorul Collins. Pentru angină.

Susan a încuviințat din cap.

— N-am angină, a protestat Bertie. Nici inima mărită. Pentru numele lui Dumnezeu, am intrat cu piciorul în afurisita aia de gaură de iepure. Am doar

niște picioare betege și o blestemată durere de cap pe care mi-o dă dementul ăla de dictator când aruncă cu bombe!

Doctorul Collins a pus o mână pe umărul lui Bertie.

— Odihnește-te.

— Doar atunci când câștigăm războiul!

Bertie a oftat adânc și și-a îndreptat spatele.

Doctorul Collins s-a uitat la Susan în timp ce își punea paltonul.

— Trec mâine pe la voi.

A salutat-o scoțându-și pălăria.

L-a însoțit pe doctor până la mașină. A lăsat ochii în jos privindu-și cizmele de cauciuc pline de noroi.

— Se face bine?

Doctorul a azvârlit geanta pe locul pasagerului.

— Bertie s-a obosit peste măsură.

Ea și-a încrucișat brațele și și-a mușcat buza. *Ce-a auzit el oare în stetoscop?*

Doctorul a ezitat puțin, apoi s-a uitat în direcția cortului militar din curte.

— Se aude prin Epping că porumbeii voștri au fost trimiși în misiune.

Susan i-a ignorat spusele. Și-a strecurat mâna în buzunar și a prins cu degetele biletul de la Ollie.

— Va trebui să muncești și în locul lui Bertie, a spus doctorul, așezându-se la volan. Până se reface, a mai adăugat el.

Susan a însoțit cu privirea mașina care trecea peste urmele adânci lăsate în noroi de camioanele militare. S-a întors la Bertie, care adormise deja pe sofa. Arăta vlăguit. Pe obraji și haine avea încă noroi uscat. *O să-l spăl mai târziu*, a hotărât ea. A scos cuvertura veche, făcută de bunica din petice de material, și l-a învelit cu blândețe. Avea și pături mai groase, mai moi și, fără îndoială, mai călduroase. Cuvertura asta însă era preferata lui.

Bertie a deschis ochii și a schițat un zâmbet.

— Un pui de somn, draga mea, și sunt gata să mă-ntorc la treabă.

I-a așezat cuvertura mai bine peste umeri. S-a uitat la flaconul cu pastile și s-a întrebat dacă nu avea să se pună praful pe el, la fel ca și pe baston. Dar în adâncul sufletului știa deja răspunsul.

Capitolul 37

EPPING, ANGLIA

Bertie a dormit aproape toată ziua. Din oră în oră, când venea să vadă ce mai face, Susan îl găsea dormind în aceeași poziție. Stătea un pic, așteptând să vadă că i se ridică pieptul, apoi pleca tiptil. O neliniște să-l vadă dormind după-amiaza pe bunicul său, un om care tot timpul găsea ceva de făcut, chiar dacă știa că avea nevoie de odihnă.

Când Bertie s-a trezit în cele din urmă, Susan l-a spălat pe față, apoi i-a adus haine de schimb curate. Cât timp bunicul s-a schimbat în sufragerie după draperia întinsă în dreptul ușii de la bucătărie, Susan i-a pus masa. A turnat în castron un polonic din supa de varză subțire, întrebându-se dacă Bertie îi spusese tot ce s-a întâmplat. *A avut amețeală? L-a durut în piept? Și dacă da, îmi va spune oare? Firește că nu.*

A luat o lingură și i-a dus castronul. Când a intrat în sufragerie, a văzut că Bertie reușise cumva să se așeze în fotoliu. La picioarele lui era o grămadă de rufe murdare. Părea sfârșit de puteri. Avea bărbia căzută în piept. Ținea ochii închiși. Susan s-a uitat la castronul cu supă. Puținele substanțe hrănitoare din varza ofilită abia ajungeau să potolească foamea cuiva, dar nicidecum să pună pe picioare un bătrân slăbit. Când a lăsat castronul pe măsuta de lângă el, Bertie s-a însuflețit.

— Mulțumesc, Susan, a spus Bertie. Dar stărui să stau la masă.

— Te simți mai bine? l-a întrebat ea.

El a dat din cap și a încercat să se ridice. S-a prăbușit însă la loc în fotoliu. A gemut ușor, apoi a întins mâna.

Susan l-a ajutat să se ridice. Pocnetele din genunchi s-au transmis prin oase în mâinile sale. Cu grijă, l-a ajutat să ajungă la masă cu pași târșâiți.

— Nu vreau să-ți faci griji pentru mine, a spus Bertie, lăsându-se pe scaun.

— Mănâncă. Apoi te odihnești, i-a răspuns. Când i-a pus supa în față, a băgat de seamă că încrețiturile de la colțurile ochilor păreau mai adânci.

Bertie a bătut-o ușor pe mână.

— O simplă căzătură, draga mea. Măine o să-mi fie mai bine, a spus el și a gustat din supă. Minunată. N-am știut că o supă poate fi atât de gustoasă.

Susan l-a urmărit cum îi tremura mâna când ducea lingura la gură.

— Ce-ai zice să vezi dacă se mai întoarce vreun porumbel, în timp ce eu mă ocup de hulubării, a spus ea când a terminat de mâncat.

Bertie a lăsat lingura jos.

— O să-ți duc fotoliul pe verandă.

El a încuviințat dând din cap. Susan se așteptase să facă mare caz, dar, pentru că nu a făcut-o, a simțit deodată un gol în stomac.

— Doar după-amiaza asta, a adăugat ea, dându-și imediat seama că de fapt căuta să se convingă pe sine.

— Da, poate e o idee bună ca unul din noi să stea de pază, a spus Bertie. Soldațiiăștia sunt proști ca noaptea.

Susan a spălat vasele, apoi a cărat fotoliul lui Bertie pe verandă. Fotoliul era mai lat decât cadrul ușii. A trebuit să-l răstoarne mai întâi pe o latură, chinuindu-se apoi să-l împingă afară. Când bunicul s-a așezat, Susan a observat că stofa era sfâșiată într-o parte.

— Îmi pare rău, a spus ea, îndesând umplutura sub colțul de stofă ruptă. O să-l repar.

— Dar asta îi dă personalitate, draga mea, a spus el mângâind-o pe mână.

L-a învelit bine pe Bertie cu pătura. A pus lângă el bastonul și flaconul cu pastile, chiar dacă știa prea bine că nu o să se atingă de nici unul. Apoi s-a dus la hulubării.

Tot restul după-amiezii s-a silit să-și vadă de treabă. Îi era teamă să-l lase pe Bertie singur, dar nu avea de ales. În mai puțin de o săptămână, cinci sute de porumbei trebuiau să fie gata pentru următoarea misiune și, după standardele sale, nu erau pregătiți. Nici pe departe. Era nevoie de mai multe zboruri de antrenament, însă avea timp doar pentru unul, cel mult două. În alte împrejurări ar fi ales doar păsările cele mai puternice. Acum, pentru a face față termenului limită, avea să se bizuie pe orice porumbel în stare să facă un zbor de trei ore. Apoi, tuburile trebuiau atașate de picior, o sarcină care lua aproape o zi întreagă. Dar mai ales urma partea cea mai nesuferită – să vâre păsările în tuburile alea îngrozitoare. Era hotărâtă să nu-l lase pe Bertie să-și vadă porumbeii îndesați în ele ca niște plicuri. Asta trebuia s-o facă singură.

Avea un rol de îndeplinit. Supraviețuirea țării atârna de aripile acestor păsări. Era convinsă. Încerca să se concentreze pe ce avea de făcut, pentru că o urmărea imaginea bunicului căzut cu fața în jos pe câmp. Ca să și-o alunge din gând, s-a apucat să răzuiască cu lopata gunoiul de la păsări, chiar dacă podeaua nu era prea murdară. A curățat până când din podeaua de scânduri au început să sară așchii și i-au apărut bășici pe degete. Atunci s-a lăsat jos într-un colț, și-a cuprins genunchii cu brațele și a început să plângă.

E numai vina mea. Sigur puteam să fac mai mult pentru el. În singurătatea hulubăriei, doar porumbeii erau martorii momentului său de slăbiciune.

Știa prea bine că, odată ce ieșea din hulubărie, avea să-și lepede învelișul moale. Nu era altă cale, trebuia să fie puternică. Să reziste. Și-a șters lacrimile, apoi s-a uitat printr-o crăpătură din ușă, pregătindu-se pentru ce o aștepta afară. S-a simțit ușurată să-l vadă pe Bertie vioi, uitându-se pe cer după porumbei. De la distanță cel puțin, bastonul și flaconul cu pastile păreau să se fi mutat mai departe de scaun.

Susan a trecut la treabă, cercetând și numărând porumbeii. Câteva minute mai târziu, tocmai când lua un pui din cuib, l-a auzit pe Bertie strigând.

— Susan!

I-a sărit inima din piept. Pentru o secundă, a avut în minte imaginea bunicului prăbușit pe verandă. A pus repede puiul în boxă și s-a repezit afară – bunicul stătea în fotoliu, aplecat în față. Susan a răsuflat ușurată că nu pățise nimic.

Bertie s-a ridicat cu greutate în picioare, sprijinindu-se de balustrada verandei ca de o cârjă, și a arătat cu mâna în sus.

Când inima a început să-i bată iar normal, Susan și-a îndreptat privirea spre cer. Sus, deasupra pădurii, un porumbel. Zborul lui lin, de neconfundat, i-a mărit din nou pulsul. *Ducesa!*

— Uite! a strigat Bertie.

Susan a urmărit-o cu privirea pe Ducesa cum plonjează spre hulubărie. În acest timp, soldații, alertați de strigătul lui Bertie, au ieșit din cort.

Ducesa a coborât fluturând din aripi pe platforma de aterizare de pe acoperișul hulubăriei. Însă în loc să intre înăuntru prin perdeaua de alarmă, ea și-a înclinat capul spre soldații care se apropiau.

Când Susan s-a îndreptat spre ea, a observat tubul roșu de la piciorul porumbei și s-a oprit.

— De ce nu se duce înăuntru? a întrebat unul dintre soldați când a ajuns lângă ea.

Susan a avut un moment de ezitare, gândindu-se că era o greșală. *Nu poate fi Ducesa. Când a zburat, nu avea nici un tub.* Dar când s-a uitat mai bine la penele ei, ca niște flori de grădină învolte, a știut că nu putea fi decât ea.

Soldatul și-a pierdut răbdarea și s-a apropiat de acoperiș.

— Nu pune mâna pe ea! a strigat Susan. O să intre singură.

Dar el i-a întors spatele și s-a înălțat pe vârfuri. A întins mâna, cu degetele ca niște gheare, și a reușit să o prindă de aripă. Ducesa a aplecat capul și l-a

lovit cu ciocul.

— Au! a strigat soldatul retrăgându-și mâna. Afurisita asta de pasăre m-a pișcat.

Al doilea soldat s-a dus în partea opusă a platformei și amândoi s-au apropiat de ea în același timp.

Susan stătea la îndoială ce să facă. Îi venea să apuce bastonul ca să-i gonească. În schimb, s-a dus în spatele soldaților și a fluturat brațele. *Uș!*

Ducesa și-a înfocat penele și a clipit. Când mâna unuia dintre soldați s-a întins s-o apuce de picioare, porumbița și-a întins aripile și a țâșnit în sus.

— La dracu'! a exclamat soldatul.

Ducesa a zburat spre stânga, apoi spre dreapta și a dispărut în spatele casei.

— Uite ce-ai făcut! a spus Susan cu mâinile în șolduri. Ai speriat-o.

Soldații s-au uitat unul la celălalt și au luat-o la goană spre casă. Când au trecut pe lângă verandă, Bertie a clătinat din cap. Au dispărut apoi după colț, pe lângă tufele de trandafiri pregătite de iarnă. Câteva secunde mai târziu, Ducesa a apărut plutind peste acoperiș, a coborât în picaj și s-a așezat pe balustrada verandei.

Bertie a încercat să se ducă spre porumbiță. I s-au îndoit genunchii și a renunțat. S-a prins de balustradă, ca de o frânghie de salvare.

Susan a fugit la el. Era la vreo douăzeci de metri de casă, dar auzea deja soldații apropiindu-se. O tăiaseră prin grădină și se apropiau în viteză de intrarea în casă. Aveau să ajungă primii la Ducesa. La gândul că o să pună mâna pe porumbița ei, a cuprins-o un val de furie. Cu capul aplecat în jos, și-a forțat picioarele să alerge mai repede, sperând tot timpul că soldații aveau să se împiedice.

A ajuns la verandă în același timp cu ei. Dar degeaba. Ducesa dispăruse. Iar Bertie, obosit de încercarea de a se ridica în picioare, căzuse în fotoliu.

— Unde s-a dus? a întrebat un soldat, ștergându-și fruntea transpirată.

— Unul mai prost ca altul, a murmurat Bertie.

— Poftim? a spus unul din soldați, după care și-a scos cascheta.

— Am zis că e speriată. Și tare obosită, a spus Bertie și a aranjat mai bine pătura peste genunchi. Ați speriat-o așa de tare, că a zburat în pădure. Acum o să se întoarcă după câteva ore.

— Blestemată pasăre! a izbucnit soldatul. De ce n-a intrat pur și simplu în hulubărie?

Susan s-a înroșit la față.

— Se odihnea, asta e! Cum te-ai simți după atâtea ore de dat din aripi?
Soldatul a înghițit în sec, apoi a scuipat în iarbă.

— Te sfătuiesc să stai în cort până sună alarma, a spus Bertie.

Dar el și-a umflat pieptul și a spus:

— Trebuie să vă reamintesc că noi răspundem de ce se întâmplă aici?

— Nu, a spus Bertie, dar dacă o să vă purtați mai departe ca niște copii care aleargă după fluturi porumbelul ăsta nu se mai întoarce acasă!

Soldații și-au aruncat priviri unul altuia, apoi s-au dus spre cort și s-au strecurat înăuntru.

— Cred că ni i-au trimis pe cei mai nătărăi, a spus Bertie.

Susan a privit cercetător spre pădure.

— Unde o fi zburat?

— Aici.

S-a întors spre el.

Bunicul a ridicat un colț al păturii pentru a i-o arăta pe Ducesa, ghemuită în poala lui. Și-a acoperit gura cu palma. Bertie a învelit porumbița în pătură.

— Mergem înăuntru?

Susan l-a ajutat să intre în casă și a tras repede perdeaua de camuflaj, încercând în tot acest timp să-și imagineze cum de reușise Bertie să ajungă la Ducesa. A desfăcut învelitoarea care îi ascundea porumbița.

— Pur și simplu am acoperit-o cu pătura.

A luat-o în brațe pe Ducesa și a mângâiat-o pe aripi. Porumbița a gângurit.

Bertie a arătat cu degetul și a întrebat:

— De unde a apărut tubul ăsta?

Susan a scos tubul din clemă și l-a așezat ușor pe masă. De data aceasta, nu mai avea nevoie de îndemnul bunicului pentru a vedea ce se găsea înăuntru. A desfăcut căpăcelul și a scos bucata de hârtie.

ALKFQ NPTMI HLCXP QNMVX PUTXI GQZKE HIQAN SYAEF
AMVXQ PLWTR OSJWL IWLNF QLKDF SLIEF SOEVC PLEFV
AMEFL YELFP JSPFD SKEAF RHBVC WYGHI OPAEF HUVQA
URPXY QOSDM OPZQR TWNV BZITE OPNCT IGBVM WPORL
QBVXI OLKSE JGBMV PIXSW TZCOP VQWEM KWLKV YSLEK
OPAVE CXPTY FJGLE KPQCX MBKSQ PEOJS TYAWM ZYRIP

A luat cartea de coduri și a început să descifreze mesajul. În timp ce scria, o încerca sentimentul de *déjà vu*. Picioarele i s-au înmuiat. A terminat și i-a dat hârtia lui Bertie.

— N-am ochelarii la mine.

Susan a făcut o pauză, apoi a citit cele scrise.

Susan,

Ducesa luată. Încercat să o aduc, dar aerodromul atacat. Avionul decolat cu noi. Misiune îndeplinită. Avionul doborât în Franța. Mitraliorul și copilotul uciși. Boar și cu mine ne ascundem.

— Bine, dar e același mesaj, a spus Bertie.

Susan a clătinat din cap.

— Mai este ceva.

Wehrmacht peste tot. Luftwaffe are aerodrom la două mile sud de Airaines. 46 Heinkel, 60 Messerschmitt, 16 necunoscute, multe butoaie benzină, 3 hangare bombe.

Ollie

P.S. Porumbeii tăi au fost curajoși. Păcat că nu am fost cu tine când s-au întors.

Susan a dus mâna la buzunarul hainei și a scos primul bilet, moale ca mătasea după ce fusese citit de atâtea ori. Le-a pus pe amândouă pe masă.

— Doamne, Dumnezeu, a exclamat Bertie, cu mâna la cucuiul de pe frunte. Ducesa a zburat înapoi din Franța.

— Da, cu toate că este un porumbel voiajor de dus, a spus Susan. Nu este antrenată pentru zborul dus-întors.

— Dar nici nu te aștepți ca porumbeii să iasă din găoace în castroanele pentru fiertura de ovăz de dimineață, a spus el și a mângâiat-o pe Ducesa cu un deget. Nu și în cazul ei.

Susan s-a uitat din nou la bilețul, să fie sigură că nu o înșală ochii.

— Ollie a crezut că nu am primit mesajul de la el...

Bertie a rămas pe gânduri, scărpînându-se pe fața plină de țepi.

— Pesemne că Oliver al nostru este convins că tubul original s-a desprins, iar Ducesa pur și simplu s-a întors la el. În mod sigur a încercat încă o dată,

folosind tubul de la alt porumbel.

La gândul că Ollie încercase cu disperare să trimită încă un mesaj, au început să-i zvâcnească tâmpilele. A mângâiat-o pe Ducea pe aripi.

— Crezi că este în stare să-i ducă un mesaj de răspuns?

— Ducea ne-a dovedit deja că poate, draga mea.

— Dar o punem în pericol.

— Da, a spus Bertie. Numai că e posibil oricând să zboare înapoi. La urma urmei, s-a întors singură la Oliver.

Susan și-a reamintit cum Ducea pornise în zbor nesocotindu-i chemarea disperată de a se întoarce. Și-a alungat din minte gândul și s-a dus la bucătărie. A umplut cu apă o ceașcă și a așezat-o în fața Ducei. Porumbița și-a înmuiat ciocul în ceașcă, împrôșcând masa cu stropi.

În loc să aducă niște grăunțe de la hulubărie și să-i alerteze astfel pe soldați, Susan a adunat o mână de firimituri mai vechi de pe fundul unei tăvi de plăcintă, nefolosită de aproape un an. Le-a presărat pe masă și, în timp ce Ducea le ciugulea, a adus hârtie și creion și a început să înșire semne.

— Ai de gând s-o trimiți înapoi? a întrebat Bertie.

Susan a clătinat din cap.

— Nici nu mă gândesc. Dar dacă totuși zboară într-acolo, măcar să ducă un bilet.

I-a luat câteva minute să încifreze mesajul. La un moment dat, a ridicat privirea și a văzut că Bertie transcria pe o altă bucată de hârtie rândurile trimise de Ollie, așa cum mai făcuse înainte. *Oliver de Maine al nostru a avut destule necazuri cu cei din RAF*, și-a amintit ea vorbele bunicului. Câtă nevoie avea să audă acele cuvinte încă o dată. Militarii aveau să-și primească informațiile cerute, iar ei doi, să îl țină pe Ollie în afara poveștii. Așa că Bertie, la fel ca mai înainte, a semnat mesajul ciuntit cu *Locotenent-aviator Clyde Boar, RAF*.

Susan a terminat și ea de codificat biletul și l-a pus în tub. După ce Ducea a ciugulit firimiturile, i-a prins tubul de picior. Porumbița și-a scuturat penele din coadă, apoi a început să meargă legănat, de parcă voia să-și dea seama de greutatea pachetelului. Bertie a mângâiat-o, apoi s-a afundat în fotoliu.

Susan a luat-o pe Ducea în mâini și a dus-o la fereastră. A privit pe după perdea să se sigure că soldații nu ieșiseră din cort. S-a uitat la Bertie, care era prea slăbit să se ridice în picioare.

— Dacă zboară spre hulubărie, o să ajung la ea înaintea soldaților. Și o să înlocuiesc biletul meu cu mesajul rescris de tine.

— Întotdeauna ai avut o minte brici, a spus Bertie, împingând bucata lui de hârtie spre marginea mesei.

Susan a schițat un zâmbet și și-a lipit obrazul de porumbiță. Penele ei îi mângâiau chipul.

— Nu te silesc să pleci, a șoptit ea.

Ducesa a clipit din ochi și Susan a sărutat-o pe căpșor. A tras perdeaua înainte să-și piardă curajul și a deschis încet fereastra. Ducesa a început să se agite, zgâriindu-i palmele cu ghearele.

A aruncat porumbița în aer.

Ducesa a bătut din aripi. S-a desprins în zbor fâlfâind, apoi s-a înălțat tot mai sus.

Susan și-a încleștat mâinile de pervaz.

Ducesa s-a învărtit în cerc deasupra mestecenilor. În loc să coboare spre hulubărie, a pornit în zbor spre răsărit. Spre Canalul Mânecii.

Susan și-a coborât privirile, nesimțindu-se în stare s-o vadă plecând din nou. Șansele nu erau deloc de partea ei. Numărul de boxe goale era mai mult decât grăitor; avea să-i fie greu să ajungă în Franța, cu atât mai mult să se întoarcă acasă. A închis fereastra, străbătută de un sentiment de vinovăție.

Capitolul 38

AIRAINES, FRANȚA

Ollie, Madeleine și Boar erau așezați la cină – pâine veche și cenușie și napi prăjiți în grăsime. În mijlocul mesei trona o carafă prăfuită, care aducea cu o sticlă cu oțet. La fund se vedea un strat gros de drojdii. Cu grijă să nu le tulbure, Madeleine a turnat lichidul maroniu în două pahare, pe care le-a dat celor doi bărbați.

— Am stat trei ore la rând în fața măcelăriei ca să prind o fâșiuță de slănină, a spus ea oftând, în timp ce și-a turnat un strop de băutură. Am dat ultima trufă la schimb pentru o baghetă necomestibilă și chestia asta din sticlă. Cred că a fost Calvados.

Ollie a adulmecat paharul din fața sa. Nările i s-au umplut de vapori cu miros de stejar. A luat o îmbucătură de nap, apoi și-a clătit gura cu rachiu.

Nu avea nici pe departe gust de mere sau de alt fruct. Alcoolul tare i-a ars gâtul și stomacul gol, parcă înghițise un tăciune.

Boar s-a scărpinat peste bandajul de la ochi, apoi a întins pe bâjbâite mâna peste masă după pahar. L-a găsit și l-a dat peste cap.

Madeleine i l-a umplut la loc, apoi l-a mângâiat pe Louis.

— Mâine căutăm mai multe trufe. Atunci o să facem rost de mâncare mai bună.

Purcelul a grohăit.

În timp ce se chinuia să mestece pâinea, Ollie l-a urmărit din priviri pe locotenent cum dădea peste cap al doilea pahar de rachiu, de parcă era apă de izvor. Fără să se strâmbe. Fără să-și dreagă glasul. I se părea că Boar se gândește numai la clipa când avea să-și poată scoate bandajele. Devenea, cu fiecare zi, tot mai arțagos. Mai avea o săptămână până să scape de ele și Ollie se aștepta să se pomenească alături de un demon, dacă nu chiar de diavolul însuși.

Cu toate că Boar se purta politicos cu Madeleine, ba chiar stătea de vorbă cu ea prietenește în timp ce împărțeau câte o țigară, nu același lucru se putea spune despre atitudinea lui față de Ollie. Noaptea, când stătea chircit sub dușumea, cot la cot cu Ollie, devenea nesuferit. Simțindu-i iritarea, poate că Madeleine cumpăraseră rachiu tocmai pentru a-l înmuia. Sau pentru a-l face mai îngăduitor față de Ollie.

Adevăratul motiv pentru care Madeleine se dusesse în sat Ollie l-a înțeles abia când femeia a apărut cu o hartă zdrențuită.

— V-am aranjat călătoria, a spus așezându-se la masă.

Ollie s-a uitat lung la ea.

— La naiba, a izbucnit Boar, aruncând furculița. O bucată de nap a căzut pe jos și Louis s-a grăbit s-o înfulece.

Madeleine nu l-a băgat în seamă pe Boar și a întins harta la mijlocul mesei.

— Am vorbit cu...

— Trebuia să-ți ții gura, a spus Boar, cu degetele încleștate pe pahar.

Calmă, Madeleine i l-a umplut din nou cu rachiu.

— Știi franțuzește, locotenente?

— Ce importanță are? a răspuns Boar.

— Are o foarte mare importanță.

Boar își freca bărbia.

— Trebuia să mă întrebi pe mine mai întâi. O să strici totul.

— Nu mai contează, a intervenit Ollie. Ce-a fost, a fost.

Locotenentul a întors capul în direcția vocii lui, apoi a luat încă o înghițitură de rachiu.

Madeleine și-a aprins o țigară. A tras adânc din ea, apoi a suflat fumul pe nări.

— O să fiți călăuziți spre sud, a spus ea, arătând cu degetul pe hartă. În Spania.

— De către cine? a întrebat Boar.

Femeia a făcut o pauză și a mai tras din țigară.

— Un prieten de-al soțului meu.

— ...Guillaume, a spus Ollie.

Madeleine a încuviințat din cap, părând încântată să-i audă numele.

— Rezistența franceză? a întrebat locotenentul.

— Nu, a spus ea.

— Splendid! a răbufnit sarcastic Boar. De unde să știm că tipul nu ne duce direct la naziști?

Madeleine a mai pufăit o dată din țigară și i-a trecut-o lui Boar, ca pe o ofertă de pace.

— Crede-mă. Nu va scoate nici un cuvânt.

Boar a dus țigara la buze. Fumul s-a ridicat rotocoale pe lângă ochii bandajați.

Ollie s-a uitat pe hartă. A privit cu atenție zona dintre Franța și Spania. Pirineii. Chiar și desenate pe hârtie, crestele zimțate ale lanțului muntos păreau de temut, mult mai abrupte decât Muntele Katahdin din Maine, aflat la capătul Apalașilor, evident de mai mică altitudine. Se întreba dacă avea destulă forță să străbată pe jos cei opt sute de kilometri fără să fie prins de inamic; ba mai mult, să urce muntele cu un picior șubred.

— Plecați într-o săptămână, a spus Madeleine. După ce locotenentul își scoate bandajele, iar glezna ta se vindecă.

Ollie și-a întins piciorul. Durerea l-a săgetat imediat. *Cred că o să am nevoie de mult mai mult de-atât.*

Cât timp Ollie și-a masat glezna, Boar i-a pus lui Madeleine tot felul de întrebări, încercând să afle mai multe amănunte despre călăuza lor și despre drum. Madeleine s-a ținut însă tare, refuzând să dezvăluie secretul, ca un preot care a ascultat o spovedanie.

— Nu vreau să-l pun într-un pericol și mai mare, a spus ea, luând înapoi țigara de la Boar. Dacă dau peste voi naziștii, o să vă tortureze. Oricât de

tari vă credeți, tot o să vorbiți. După care vă împușcă. Nu e nevoie să mai moară încă unul.

Ollie a simțit că i se face gura iască. Știa că femeia putea fi executată dacă unul din ei doi era prins și îi pomenea numele. Și-a trecut degetele prin păr. Și-a promis că, dacă îl prind naziștii, o să ducă numele lui Madeleine cu el în mormânt.

— Prea bine.

Boar a întins mâna peste masă în căutarea carafei. Și-a umplut paharul, măsurând rachiul cu degetul.

Ollie a mâncat și restul de napi, cu toate că-i pierise pofta de mâncare, apoi i-a spus lui Madeleine:

— Îl duc pe Louis la șopron să-i dau de mâncare.

Ea a încuviințat din cap.

S-a ridicat de la masă și s-a dus la fereastră. S-a uitat pe după perdea să se asigure că drumul era liber. Doar frunze uscate. Se lăsase amurgul și cerul era pictat în nuanțe de portocaliu și albastru. A deschis ușa și a încremenit. Pe prag, uitându-se la el, stătea Ducesa.

— Nu se poate! a exclamat Ollie.

Porumbița a clipit.

— Ce este? a întrebat Boar de la masă.

— Ducesa!

Ollie a ridicat-o de jos și a văzut că de picior avea legat tubul roșu. *De data asta n-ai mai pierdut mesajul.*

Porumbița a uguit.

— Treci acasă! a spus Ollie, de parcă alunga un câine vagabond.

Ducesa a înclinat capul. Ollie a pășit afară și a azvârlit porumbița în aer. Pasărea a zburat până la șopron, apoi s-a întors și a aterizat la picioarele lui.

Boar s-a ridicat în picioare. A început să meargă orbește, cu mâinile întinse, până a ajuns în dreptul ușii.

Ollie a luat-o pe Ducesa de jos și a aruncat-o din nou în sus.

— Acasă!

Cu aripile întinse, Ducesa a coborât pe pământ. A venit spre Ollie pășind legănat.

— Porumbelul tău nu este bun de nimic, a spus el.

— Este porumbița preferată a lui Susan și nu face parte din operațiune, a spus Ollie.

Madeleine a ieșit și ea. S-a uitat la porumbiță și a întrebat:

— S-a întors?

Ollie a clătinat din cap.

— Nici n-a plecat.

Femeia a arătat spre tub.

— Ai verificat?

Ollie a șovăit, apoi l-a scos de la piciorul Ducesei. Porumbița a început să dea din cap în timp ce se învârtea pe pământ și desena parcă cifra opt. Ollie a desfăcut căpăcelul, așteptându-se la mesajul pe care îl trimisese. A găsit însă un mic sul de hârtie galbenă, cu totul diferită de hârtia folosită de militari pentru cuștile cu porumbei. A făcut ochii mari. S-a uitat la Madeleine.

— Să intrăm.

Ollie a pus-o pe Ducea pe masă și s-a așezat pe scaun. Madeleine a luat loc lângă el, dar Boar a rămas în picioare în timp ce Ollie desfăcea sulul.

— Ce scrie? a întrebat el.

Ollie s-a uitat peste bilet, un șir de „cuvinte“ din cinci litere. Inima a început să-i bată repede.

— Este încifrat, a răspuns el, scoțând din buzunarul jachetei cărticica de coduri, și a început să descifreze mesajul.

Madeleine s-a aplecat peste umărul lui.

— Dă-i bătaie, iancheule! a spus Boar.

Ollie a terminat după câteva minute. A respirat adânc, apoi a citit cu voce tare.

Ollie,

Trimis informațiile la RAF. Nu sunt sigură că Ducea ajunge la tine. Nu o hrăni. Doar apă. Șanse mari să zboare înapoi.

Ollie s-a uitat imediat la porumbița care ciugulea dintr-o bucătică de pâine cenușie.

— Îmi pare rău, a spus el luându-i fărâma din cioc.

Porumbelul a înclinat capul, apoi s-a așezat ca o găină pe ou.

— Asta-i tot? a întrebat Boar.

— Mai este ceva, a spus Ollie și a continuat să citească.

Pregătim valul doi din misiune. Bertie bolnav. Războiul îl doboară. Cad bombe mereu. Cu gândul la tine mă rog să te întorci.

Susan

— Nimic de la RAF? a întrebat Boar.

— Nimic, a spus Ollie și a împăturit mesajul, punându-l apoi în buzunar.

— La naiba! a izbucnit Boar, pipăind pe masă după paharul cu rachiu, din care a luat o înghițitură. Mesajul trebuia să vină de la RAF, nu de la ea.

Ollie a simțit o umbră de gelozie în glasul lui Boar.

— Ducesa nu este porumbelul armatei.

— Pe dracu'! a spus Boar. Ia niște hârtie. Îți spun eu ce să scrii.

În minutele următoare, Boar a dictat o notă către RAF. Ollie a mâzgălit ceva, ignorând însă cuvintele locotenentului. În schimb, și-a încifrat propriul său mesaj. Până să termine ce avea de spus, Boar a început să vorbească împleticit. Din fericire, Ollie nu se atinsese de rachiu, așa că a fost în stare să recite din memorie mesajul lui Boar.

Cu un aer mulțumit, locotenentul s-a prăbușit într-un scaun.

Ollie a strecurat bucățica de hârtie în tub. A aruncat o privire spre locotenentul amețit și bandajat și s-a întrebat ce fusese în mintea lui de când Boar îl bătuse măr în Seră.

— Ce-ai cu americanii, de ce îi urăști?

Boar a lăsat paharul jos.

— Sunteți o țară de lași nenorociți.

— Nu știi nimic despre noi, a spus Ollie în timp ce strângea căpăcelul tubului.

— Știu mai multe decât crezi, iancheule, a spus Boar, uitându-se în direcția lui. Voi, americanii, veniți la sfârșitul petrecerii, le-o trageți femeilor noastre și o ștergeți înapoi acasă.

Madeleine și-a încrucișat brațele la piept.

Ollie a pus tubul pe masă.

— Despre ce naiba vorbești?

Boar s-a ridicat anevoie în picioare.

— Taică-meu a fost american.

Ollie a rămas cu gura căscată.

— Turnătorul de bastarzi era staționat cu regimentul lângă Epping, a spus Boar ținându-se de marginea mesei ca să nu cadă. Ca toți ceilalți ticăloși de americani, a ajuns acolo la trei ani după ce a început Marele Război. Lașul, n-a pus niciodată piciorul pe câmpul de luptă, așa că a avut timp s-o îmbrobodească pe maică-mea. A lăsat-o gravidă și, când regimentul lui a

fost trimis acasă, i-a promis că se întoarce după ea. Dar de-atunci n-a mai auzit de el. Nu tu telegramă, nu tu scrisoare!

S-a oprit, încercând să se țină pe picioare, apoi a continuat:

— Bătrâna m-a numit după taică-meu, și de fiecare dată când se uita la mine își amintea de ticălosul ăla!

— Ce-a făcut tatăl tău e groaznic, a spus Ollie. Dar nu suntem toți la fel.

Boar și-a făcut vânt ca să-i dea un pumn, dar și-a pierdut echilibrul. A căzut peste masă și a răsturnat o farfurie care s-a spart pe dușumea.

Madeleine l-a luat de braț și l-a ajutat să se așeze pe canapea. Locotenentul și-a dat capul pe spate și a bolborosit ceva de neînțeles. În câteva clipe, a început să sforăie.

— Isuse! a exclamat Ollie. Nu e de mirare că mă urăște.

— Ce facem cu el? a întrebat Madeleine.

— Să-l lăsăm să doarmă. Îl duc în ascunzătoare mai târziu.

Femeia a arătat spre porumbiță.

— Dar cu ea?

— O să-i dau drumul mâine dimineață.

Ollie a luat-o pe Ducesa și i-a prins tubul de picior.

— Dar vrea să plece, a spus Madeleine.

Ducesa bătea cu ciocul în ușă.

— Nu cred că porumbeii zboară noaptea.

— De unde știi?

— Așa cred, a spus el și a îngenuncheat, mângâind-o pe spate pe Ducesa. Trebuie să te odihnești.

Porumbița a clipit, apoi a început să ciocănească din nou în ușă.

— Bine, am înțeles.

Ollie s-a uitat cu grijă afară pe geam, apoi a deschis ușa.

Ducesa a pășit peste prag, a dat din aripi și a dispărut în noapte.

Capitolul 39

AIRAINES, FRANȚA

Așezat în șopron, cu mesajul descifrat pe genunchi, Ollie și-a suflat peste degetele amorțite de frig și a citit cuvintele încă o dată. Și încă o dată.

Coresponda cu Susan de cinci zile. În fiecare după-amiază, Ducea plonja în mare viteză și ateriza grațios pe pragul lui Madeleine. Pentru că zborurile porumbiței aveau acum precizie de ceasornic, ca timpii de sosire ai trenurilor, Ollie pândea deja la fereastră, pregătit să o ducă imediat înăuntru.

După ce îi lua tubul, o mângâia pe aripi și îi dădea apă proaspătă, în timp ce pulsul lui o lua razna de nerăbdare. Apoi deschidea tubul și scotea mesajul. Pe o bucățică de hârtie galbenă răsucită erau cuvintele lui Susan, ascunse sub o mulțime de cifre din cod.

Mesajele lui Susan, pe care locotenent-aviatorul Boar le voia citite cu glas tare, confirmau că informațiile despre aerodrom fuseseră transmise RAF. Dar de acolo nu venea nimic direct, ceea ce îl enerva pe Boar. Pe Ollie însă nu îl mira tăcerea RAF. La urma urmei, Ducea îi aparținea lui Susan, iar britanicii tocmai fugiseră din Franța și acum erau ocupați cu bombardamentele asupra Londrei, fără a pune la socoteală că se pregăteau pentru a fi invadați și ei de către germani. În afară de asta, militarii nu puteau face nimic pentru ei. Se găseau în spatele liniilor inamice, așa că trebuiau să se descurce singuri.

De cele mai multe ori, Susan îi trimitea frânturi de informații și cuvinte de speranță care îi erau adresate, și pe care Ollie le sărea când îi citea lui Boar mesajele. Nu de teamă, cu toate că locotenentul îl intimidă chiar și legat la ochi, ci pentru că unele lucruri scrise acolo nu îl priveau pe Boar.

Ollie s-a rezemat de un stâlp din șopron și a citit mesajele decodificate, oprindu-se mai ales asupra cuvintelor de încheiere ale lui Susan. Undeva, în mintea lui, auzea glasul ei blând șoptindu-I:

Îmi lipsești. Aș vrea să fii acum lângă mine.

Ollie a mângâiat bucata de hârtie, apoi a scos un alt mesaj.

Sper că războiul se va termina curând și vom rămâne împreună.

Și eu aș vrea să fiu lângă tine. Să te țin în brațe și să nu-ți mai dau drumul. Nu putea totuși să-i spună așa ceva. Nici măcar un singur cuvânt. La urma urmei, șansele sale de a scăpa din Franța erau, în cel mai bun caz, foarte slabe. Nici prin minte nu-i trecea să-i aducă și mai multă suferință. Susan pierduse deja prea mult. Iar acum, afla că Bertie o ducea rău cu

sănătatea. Avea atâtea să-i spună, dar nu putea decât să-și aștearnă în scris emoțiile și să le păstreze în cărticica de coduri.

A mai citit o dată biletele de la Susan, apoi a luat o bucată de hârtie și a început să scrie. Spera ca Ducea să fi ajuns cu bine în Epping. Urma să-i mai trimită încă un mesaj, cu informații despre cele douăsprezece tancuri Panzer pe care le văzuse de curând, la întoarcerea Ducei. În tot acest timp, se gândea dacă să-i spună lui Susan despre porumbei sau nu.

De la Madeleine, care se întorsese acasă după o coadă la pâine de mai bine de patru ore, aflase că francezii înfometați începuseră să mănânce porumbeii din Operațiunea Columba. Parașutați deasupra ținuturilor răvășite de război, unii porumbei erau văzuți ca niște pachete de hrană dacă persoana care îi găsea nu mâncase de multă vreme. În loc să trimită în Marea Britanie un mesaj, considerat inutil, legat de piciorul unei păsări care putea să le sature copiii flămânzi, oamenii o duceau acasă pe furiș să o mănânce cu toată familia. Ollie spera ca întâmplările povestite de Madeleine să fie doar niște cazuri desperate. Dacă se gândea însă la puținul pe care Madeleine avea dreptul să-l cumpere de la piață, se temea că situația urma să fie tot mai rea. Mult mai rea.

Situația se înrăutățise și pentru că Wehrmacht-ul se folosea acum de șoimi. La ultima misiune de recunoaștere la aerodrom, Ollie văzuse într-o latură un soldat cu o pasăre răpitoare pe braț. Venise pregătit să numere avioanele, care păreau să se înmulțească de fiecare dată, ca niște șobolani într-un cargobot plin cu porumb. Se uita la șirurile de Messerschmitt-uri, ascuns după tufișuri, când privirea i-a fost atrasă de bărbat.

Soldatul luase binoclul de la ochi, ridicase brațul, scoțând în același timp coiful de piele de pe capul șoimului. Pasărea s-a trezit, și-a întins aripile și s-a ridicat spre cer. Ollie a văzut și prada. O pasăre care zbura deasupra unui pâlț de pini, la mai puțin de o sută de metri de el. Din puținul timp petrecut cu Susan, știa că era un porumbel. Șoimul s-a apropiat. Fără să vadă pasărea de pradă, porumbelul a zburat mai departe spre Canalul Mânecii. În câteva secunde, șoimul și-a desfăcut ghearele și l-a prins din zbor. Șoimul a planat spre pământ cu porumbelul. În timp ce șoimul își sfâșia prada cu ciocul, Ollie spera din toată inima ca Ducea să nu zboare în apropierea aerodromului. Chiar dacă era o pasăre sprintenă, nu se putea măsura cu un șoim.

Ollie a pus creionul pe hârtie. În șopron era un aer greu de la mirosul de bălegar. În sufletul lui se dădea o luptă între cinste și credință – să dea

amănunte despre soarta porumbeilor, sau să creadă mai departe că misiunea, în ciuda pierderilor suferite, avea în cele din urmă să reușească. În cele din urmă, s-a hotărât să lase deoparte știrea despre soarta porumbeilor.

Când a terminat de scris biletul, l-a strecurat în buzunar, apoi și-a masat piciorul, care încă îl durea. În ultimele câteva zile, lucrurile se îmbunătățiseră cât de cât. Glezna se dezumflase puțin. Și chiar dacă mai avea probleme să-și ridice cotul, putea acum să scoată legătura de tifon și să meargă cu brațul pe lângă trup. Se simțea mai în formă, poate chiar îndeajuns cât să încerce să fugă din Franța. Nu același lucru se putea spune însă despre locotenent.

Avea încă ochii bandajați. Mai erau două zile până când venea doctorul să-l examineze. Săptămâna ce trecuse se ținuseră departe unul de celălalt, pe cât puteau doi bărbați care dormeau înghesuiți în aceeași ascunzătoare. Cel puțin pentru Ollie, era clar că antipatia lui Boar n-avea să dispară – un american care schimba scrisorele cu o englezoaică. Mesajele zilnice de la Susan îi stârneau de fiecare dată invidia.

Când se pregătea să iasă din șopron, a auzit apropiindu-se o mașină. Zgomotul pistoanelor creștea. A încremenit. S-a ghemuit la pământ. Motorul s-a oprit. S-a uitat prin crăpătura dintre scânduri. Din automobil a ieșit un ofițer nazist, aranjându-și chipiul peste urechea din care lipsea o bucată. În contrast cu uniformă neagră, fața lui albă ca de ceară părea să strălucească.

Dietrich! Ollie a înghețat. Minte a început să-i lucreze nebunește. *O să aibă timp Madeleine să-l ascundă pe Boar?*

Pietrișul scârțâia sub cizmele lustruite în timp ce nazistul se îndrepta spre casă. A ciocănit la ușă.

Pe Ollie l-au trecut fiori pe șira spinării.

Dietrich și-a scos mănușile de piele și a bătut mai tare în ușă.

S-a uitat după un loc în care să se ascundă. O mână de fân. O grămăjoară de cartofi putreziți.

Ușa s-a deschis.

— *Herr Dietrich*, l-a întâmpinat Madeleine.

Nazistul a dat-o la o parte. A intrat înăuntru și a închis ușa.

Minte a lui Ollie a luat-o razna. *Să stea? Să se ascundă? Să fugă?* S-a străduit să-și limpezească gândurile. În ciuda instinctului de a fugi, a rămas locului. A așteptat. Minutele treceau. I s-a făcut frig. Începuse să regrete că

nu s-a ascuns în pădure, când a auzit o pocnitură, ca un scaun care cade pe dușumea. Guițături. Strigăte. I s-a făcut părul măciucă.

Ollie s-a uitat din nou prin crăpătură. Se aștepta să audă țipete. În schimb, a văzut cum zboară ușa în lături și Dietrich îl trage pe Louis afară, ținându-l de piciorul din spate. Adrenalina i s-a revărsat în vene.

Louis guița și se zbătea, încercând înnebunit să-și înfigă copitele din față în pământ. Dar mărunțelul porc de trufe, nu mai mare decât un buldog pitic, nu putea să-i țină piept nazistului.

— *Arrêtez!*⁴³ a țipat Madeleine, ieșind în fugă din casă.

Dietrich a târât purcelul în curte și a desfăcut tocul pistolului. Louis, disperat să scape, s-a răsucit și a întors capul spre Madeleine.

Ollie și-a strâns pumnii.

Cu o singură mișcare, Dietrich a scos pistolul și a ochit purcelul care se zbătea. Madeleine s-a repezit la Dietrich și a început să-l lovească cu pumnii în piept. Dietrich a mârâit ceva. Și-a încordat brațul și a lovit-o pe Madeleine cu pistolul, dându-i capul pe spate și trântind-o la pământ.

Ollie s-a uitat disperat în jur. O greblă. Grămezi de cartofi putreziți. Scânduri rupte. Deasupra lui, atârnată într-un cârlig, o coasă ruptă, fără mâner, cu lama știrbită și ruginită. A înșfăcat-o.

Încet, Madeleine și-a ridicat capul. În păr i se agățaseră câteva frunze uscate. Din buza de jos se prelingea un fir de salivă. Pieptul i se zbătea spasmodic în încercarea de a trage aer. A reușit cumva să se ridice în picioare. S-a împleticit, gata să cadă, și s-a apropiat de nazist.

Dietrich a clătinat din cap. Purcelul se zbătea în mâna lui.

Madeleine, cu șuvițe de păr îmbibate de sânge, a făcut câțiva pași spre el.

— *S'il vous plaît. Libérez-le.*⁴⁴

Dietrich a îndreptat pistolul spre capul ei.

Madeleine a închis ochii. Mâinile îi tremurau, dar nu s-a mișcat din loc.

Dacă Louis nu guița întruna și Dietrich nu stătea cu spatele la el, Ollie n-ar fi reușit să se apropie neobservat. În acel moment, nazistul era atent doar la purcelul ce se zvârcolea și la franțuzaica plină de curaj. Cel puțin până când ar fi fost pregătit să tragă. Atunci s-ar fi terminat totul – și guițatul purcelului, și strigătele lui Madeleine. Ollie s-a dus spre el cât de repede îi permitea piciorul. Pulsul i-o luase razna. Zece metri. Cinci metri. Pietrișul a scârțâit sub pașii lui.

Dietrich s-a întors. Pupilele i s-au dilatat. Din ochi i-au țâșnit fulgere. A întors arma spre el.

Ollie și-a luat avânt. S-a aruncat în față și l-a lovit peste mână cu lama ruginită a coasei. Se aștepta la o detunătură și era pregătit să primească un glonț în coaste. În schimb, a auzit un pâraie, ca de ramură ruptă dintr-un hior⁴⁵.

Dietrich a scos un urlet. Pistolul a căzut pe pământ.

Ollie s-a uitat la mâna neamțului. Degetul mare era îndoit în afară, de parcă îi crescuse o nouă încheietură. Era pregătit ca Dietrich s-o ia la fugă. Să se retragă. Sau cel puțin să-și ridice mâinile pentru a se preda. Pentru că, și-a închipuit Ollie, așa ar fi făcut oamenii obișnuiți. Însă a înțeles foarte repede că nazistul nu era unul dintre ei în momentul când s-a repezit asupra lui ca un luptător de greco-romane. Cu mâinile întinse. Din degetul mare îi ieșea un os care semăna cu o cretă însângerată.

Okay. Ori eu, ori tu. Ollie s-a tras într-o parte. Când coasa a despiciat aerul, stomacul i s-a întors pe dos. Subestimase viteza de reacție a lui Dietrich. Și a lovit prea sus.

Dietrich s-a ghemuit, apoi s-a repezit înainte și l-a izbit pe Ollie cu umărul în picior.

Genunchiul s-a îndoit. Glezna i-a cedat și s-a prăvălit la pământ, cu Dietrich prăbușit peste el. Ligamentele i s-au întins, iar umărul vătămat era gata să sară din articulație. A încercat să se folosească de lama coasei, dar Dietrich, ca un câine turbat, l-a mușcat de mână. Dinții din față i-au intrat în carne. L-a străbătut o durere ascuțită în braț și a scăpat lama din mână. Falca i-a trosnit sub pumnul mâinii sănătoase a lui Dietrich. Amețit, Ollie a căutat în jur pe băjbăite după lamă.

Madeleine a început să strige și să-l lovească pe Dietrich cu pumnii în spate. Nazistul i-a dat un cot în piept. Femeia a icnit și țipetele ei ascuțite i s-au oprit în gât. S-a prăbușit la pământ, ținându-se cu mâinile de burtă.

Dietrich s-a rostogolit de pe pieptul lui Ollie. Prima dată, Ollie a crezut că nazistul găsisse lama și se pregătea să-i crape țeasta cu ea. De fapt, începuse să se târască în patru labe, ca un crab. La câțiva pași mai încolo, pistolul.

Ollie s-a aruncat spre el. L-a prins pe Dietrich de picior. Nazistul a întins brațul în față. Degetele sale se apropiau încet de armă.

Deodată, o cizmă l-a izbit pe Ollie în obraz. I s-a făcut negru în fața ochilor. A încercat să se dezmeticească și și-a dat seama că Dietrich scăpase din strânsoare. *Sunt terminat*, și-a spus el. Nazistul avea nevoie doar de câteva secunde. Se aștepta să audă împușcăturile. În locul lor, a auzit un țipăt ascuțit. A ridicat capul și a văzut o dâră de tifon prin curte. Și pe

Dietrich cu lama coasei ieșindu-i din spate. Deasupra lui, în picioare, stătea locotenent-aviatorul Boar.

Dietrich și-a dus mâinile la spate. S-a răsucit. S-a întors. Dar n-a putut să ajungă la lama înfiptă ca un harpon între omoplații lui.

Boar l-a trântit pe Dietrich cu fața în sus – tăișul i-a pătruns și mai adânc în corp. Nazistul a scos un urlet. Boar l-a prins de grumaz. Cu brațele încordate, l-a strâns de beregată.

Dietrich a azvârlit din picioare. Tot mai încet. Un picior a zvâcnit. Apoi a rămas nemișcat.

Ollie s-a târât până la Madeleine.

— Ești bine?

Femeia a dat din cap că da. Avea fața mânjită cu sânge și noroi. Louis o împingea ușor cu botul.

Boar a slăbit strânsoarea. I-a dat apoi drumul lui Dietrich și a rămas în picioare deasupra trupului inert.

— Doi nebuni, a spus el cu spatele la Ollie. V-ați pus viața în primejdie pentru un amărât de porc.

— Neamțul avea de gând s-o omoare pe Madeleine, a spus Ollie.

Locotenentul s-a întors cu fața spre el.

Primul lucru pe care l-a văzut Ollie a fost că nu mai avea bandajele. Al doilea, ochii locotenentului. Unul limpede, care se mișca. Celălalt, lipsit de viață, ca alabastrul neșlefuit.

Capitolul 40

EPPING, ANGLIA

Susan a prins tubul de piciorul porumbelului, l-a mângâiat pe aripi, după care i-a dat drumul cu blândețe în tubul de carton. A simțit cum greutatea păsării alunecă până la fund. A pus capacul în care erau date găurile de aerisire și a așezat tubul alături de celelalte într-un colț al hulubăriei. Le așezase în formă de piramidă, cu grijă să nu răstoarne porumbeii cu capul în jos, gândindu-se că peste câteva ore soldații aveau să le încarce în avioane ca pe sacii de corespondență.

A luat în mână o parașută și a pipăit materialul mătăsos. Parașuta părea îngrozitor de mică, bună mai degrabă pentru a da drumul unui soldațel de

plumb pe fereastra de la etajul întâi decât pentru a lansa un porumbel din avion. În comparație cu coșurile RAF, tuburile de carton păreau la fel de fragile. Înțelegea prea bine motivele militarilor pentru aceste schimbări. *Recipiente mai mici înseamnă mai puține avioane, adică mai puțini piloți morți.* Asta însă nu o împiedica să le urască. Tuburile erau prea întunecoase și strâmte, arătau aproape ca niște sarcofage. Nu așa te porți cu un porumbel, mai ales când își pune viața în primejdie pentru a salva oameni. A dat drumul parașutei și și-a văzut mai departe de treabă. Cu fiecare porumbel pe care îl scotea din boxă, o încerca o senzație de neliniște crescândă.

Începuse din zori să pregătească și ultimii porumbei pentru misiune, trezindu-se cu mult înaintea lui Bertie. Bătrânul nu prea dormise noaptea ce trecuse – de mai multe nopți, de fapt – din pricina acceselor de tuse care îl ținuseră treaz. Singurele momente când nu respira greu și nici nu își sufla nasul păreau să fie în timpul tirului de antiaeriană.

Bunicul a avut dreptate, și-a spus Susan în gând. Nu avea nimic la inimă, se pare. Avea doar genunchi slabi și o răceală obișnuită, pe punctul de a se transforma în pneumonie, dacă ținea seama de zgomotele din piept. Și cu toate acestea, doctorul Collins insista ca Bertie să rămână pe nitroglicerină și să înceapă să ia pastilele de sulfamidă. Dar nici doctoriile, nici orele petrecute cu prosopul pe cap deasupra unui castron cu apă fierbinte nu îi ușuraseră congestia.

„La spitalul St. Margaret nu mai sunt locuri, paturile sunt pline cu răniții din Londra. Acasă o să fie mai bine îngrijit“, îi spusese doctorul. Însă infecția din piept se înrăutățea. Doar cu niște pastile de sulfamidă, porții mizere de hrană, ceai slab și ceva ulei de eucalipt cam vechi la îndemână, se îndoia că tratamentul ei îi făcea vreun bine.

Susan a închis și ultimul porumbel în tubul de carton și l-a pus ușor peste celelalte. Gândurile îi fugeau nebunește. Îndoielile o îmbolnăveau. Pentru a se mai liniști, a scos din buzunarul hainei ultimul mesaj de la Ollie. L-a citit pentru a patra oară.

Susan,

Îți sunt recunoscător pentru mesaj. Mi-ai spus cândva că misiunea ta o să câștige războiul. Acum, mai mult ca oricând, cred în tine.

A aruncat o privire către stiva de tuburi. Hulubăria, plină cândva de uguitul porumbeilor, era tăcută. Se mai auzea doar zgomotul ghearelor pe carton.

Îi doresc lui Bertie însănătoșire grabnică. Cu tine alături este pe mâini bune.

Mesajele tale îmi dau putere. Când le citesc, îți aud glasul. O să scap de aici. Promit să mă întorc la Epping.

Ollie

Susan a împăturit biletul și l-a pus în buzunar. Adunându-și gândurile, a ieșit afară.

În ultimele nopți, bătăliile aeriene fuseseră cumplite. Tunurile antiaeriene bubuiau. Pământul se cutremura. Farfuriile de porțelan cădeau de pe polițe. Pășunea oilor era acum presărată cu șrapnele, ca niște bucăți urâte de grindină neagră. În timp ce trecea prin curte, a observat ceva lucind în mijlocul bucăților de șrapnel. S-a oprit. Un tub de proiectil de alamă, lung cât o lamă de gumă de mestecat. S-a gândit că tubul gol căzuse fie de la un avion de vânătoare RAF, fie de la un bombardier Luftwaffe. L-a luat de jos. Metalul rece i-a dat fiori. Fără să mai verifice însemnele, l-a aruncat spre pădure; proiectilul a aterizat la câțiva metri de un mesteacăn.

— Urăsc războiul! a strigat ea.

Dinspre cortul militar ridicat în curte s-a auzit mișcare. Unul din soldați a scos capul afară.

Susan s-a uitat furioasă la el.

— Ați auzit ce-am spus?

Soldatul și-a tras repede capul înăuntru, ca un hârciog speriat.

Când s-a apropiat de casă, a auzit un horcăit. O tuse seacă. Apoi o tuse din piept. S-a uitat în sus la geamul dormitorului său, lăsat întredeschis pentru Ducesa. O rafală de vânt a umflat perdeaua de camuflaj.

Aveam o pășărea pe numele ei Enza. Am deschis fereastra și-năuntru a zburat Enza.

S-a înfiorat. Și-a strâns haina pe lângă corp și a intrat în casă.

Capitolul 41

EPPING, ANGLIA

Susan a intrat în casă în mijlocul unei crize puternice de tuse seacă. Aerul era sufocant de la oalele care fierbeau pe plită pentru a-i ușura respirația lui Bertie. Aburii acoperiseră geamurile. Stofa de pe mobile se umezise. Primul etaj fusese parcă transformat într-un cort pentru angină difterică. Susan și-a pus haina în cuier și s-a dus la Bertie, care stătea prăbușit în fotoliu sub câteva pături de lână.

— Te-ai trezit devreme, a spus el, deschizând ochii.

Susan a încuviințat tăcut. A băgat de seamă cât de hârâit îi era glasul.

— Peste o oră vine camionul militar.

Bertie a tușit și a scuipat într-o bucată de pânză boțită.

— Cred că ți-am făcut praf toate batistele.

Susan i-a pus mâna pe braț.

— Pentru asta le avem.

Bertie a mototolit batista și s-a lăsat din nou pe spate.

— Cum te simți?

Bătrânul a tușit iar, chinuindu-se să-și curețe gâtul.

Susan i-a luat de pe măsuță cana umplută pe jumătate cu apă caldă. El a sorbit puțin din ea. S-a strâmbat. A înghițit.

A pus cana jos.

— Vrei să mănânci ceva?

Bertie a clătinat din cap.

— Ulei de eucalipt?

Bunicul și-a dus batista la gură ca să înăbușe un nou acces de tuse, apoi și-a lăsat mâna jos.

— Trebuie să vorbim ceva.

— Trebuie să te odihnești.

Bertie s-a forțat să se ridice în capul oaselor. Păturile au căzut grămadă pe genunchi.

— Porumbeii sunt gata?

— Da.

Susan l-a cercetat cu privirea. Prea slăbit să se mai bărbierească, lăsase să-i crească țepi albi pe toată fața. Sub ochi îi atârnavă pungi negre, iar respirația îi mirosea greu de la infecția din plămâni.

Bertie a întins mâna și a strâns-o ușor de degete. Susan s-a silit să zâmbească. I-a dat drumul mâinii, apoi și-a pus păturile mai bine.

— Ce faci tu, Susan, înseamnă foarte mult pentru soarta războiului. Chiar dacă au pierit atâtea, porumbeii noștri aduc informații despre armatele lui Hitler.

Gândul lui Susan a zburat imediat la boxele goale, la sutele de păsări care nu se mai întorseseră.

— Ne trebuie mai mulți porumbei pentru antrenament.

— Alții nu mai primim, a spus el și și-a suflat nasul zgomotos.

— De unde știi?

— Am vorbit deja cu Jonathan Wallace, de la Asociație.

— Nu este corect, a protestat Susan. Acum te simți ceva mai rău, dar asta nu înseamnă că nu putem merge mai departe cu Operațiunea Columba. Îl sun pe domnul Wallace, să-i spun că sunt în stare să preiau eu până te pui pe picioare.

Susan s-a ridicat și s-a dus spre telefon.

— Nu e vorba de starea mea de sănătate, draga mea, a spus el, chinându-se să tragă aer în piept. E vorba de locul unde ne aflăm.

Susan s-a întors să-l privească.

— Crescătoria noastră e foarte aproape de aerodrom. North Weald e o țintă pentru Luftwaffe, a spus el, luând cana să bea. Ne aflăm exact pe traiectoria lor de zbor când se duc să bombardeze Londra. Nu mai e un loc sigur.

— Dar ce e de făcut? a întrebat ea.

— Serviciul nostru pentru porumbei înființează niște crescătorii de antrenament în Northampton, departe de bombardamente, a spus el și și-a dres glasul. Jonathan are un post pentru tine.

— Nu plec de aici!

— Marea Britanie are nevoie de tine, a spus el și a vârât batista murdară sub pătură, ca pentru a ascunde dovada sănătății lui șubrede. Cât de curând, n-o să mai primim nici un porumbel. Dacă nu mergi la Northampton, nu mai faci parte din Operațiunea Columba.

Susan s-a dus lângă el.

— Nu te las singur.

— Vin și eu mai târziu, draga mea, a spus Bertie și s-a uitat la flaconul cu pastile de sulfamidă de pe măsută. Până mă fac bine, poate familia McCreary să treacă pe la mine.

— Prostii.

Susan și-a încrucișat brațele. Doamna McCreary era o femeie cumsecade care, fără îndoială, avea să-l îngrijească pe Bertie din tot sufletul. Soțul ei însă, un fricos care stătea mai tot timpul ascuns în pivniță, nu era de nici un folos. Oricum, nu avea de gând să-l părăsească pe Bertie. Niciodată. Nu l-a mai contrazis. S-a aplecat asupra lui și i-a luat cana din mână.

— Vorbim mai târziu.

Apoi s-a dus la bucătărie să facă un ceai. În timp ce opărea frunzele, l-a auzit pe Bertie tușind iar. A cuprins-o deodată un sentiment de neajutorare. Îi venea să plângă. Să renunțe. Și-a mușcat însă buza, și-a înghițit lacrimile și și-a spus: *Fii tare ca oul*.

Pe când îi ducea lui Bertie ceaiul în sufragerie, a auzit un fâlfâit la etaj. A lăsat în grabă cana pe măsuta lui, vărsând ceai pe podea. Când s-a întors, a văzut cum Ducea vine în zbor pe scări și se așază pe sofa. S-a repezit la ea și a luat-o în brațe. Îi simțea pe piele penele reci.

— Geamul lăsat deschis la dormitorul tău e foarte bun ca să scăpăm de soldați, a spus Bertie.

Susan a sărutat-o pe Ducea pe căpșor. În timp ce îi scotea tubul de la picior, pe podea a căzut o pană din coadă. S-a oprit când a remarcat că penajul Ducei, care strălucea mai înainte în nuanțe fluorescente, arăta acum spălăcit, ca decolorat de soare. Pe lângă faptul că inimioara îi bătea repede, Susan a băgat de seamă că Ducea nu uguia. I-a suflat aer cald peste aripile aproape înghețate. După câteva minute, Ducea a început să uguie ușor. A mai suflat peste ea. A adus din bucătărie un borcan cu grăunțe și a presărat câteva pe masă. Ușor, a așezat porumbița lângă ele.

Ducea a ciugulit de câteva ori, apoi s-a așezat pe masă și a închis ochii. Susan i-a împins grăunțele în față. Porumbița nici nu s-a uitat la ele.

— Nu mai poate s-o țină așa, i-a spus Susan lui Bertie. E prea mult.

Ducea și-a vârât căpșorul sub aripă.

Bertie s-a aplecat în față, încercând să o vadă mai bine din fotoliul său.

— Crede că asta e misiunea ei.

Susan a șovăit, apoi a deschis tubul și a scos biletul.

— Nu e nevoie să mi-l citești pe tot, a spus Bertie. Doar informațiile, ca să le pun pe hârtie pentru militari.

Susan a încuviințat din cap.

Bertie a scos o pastilă de sulfamidă din flaconul de pe măsută și a înghițit-o cu puțină apă. S-a uitat la Susan.

— O să-l revezi, draga mea.

Susan s-a dus la el și l-a îmbrățișat.

— Nu așa de aproape! Nu vreau să te îmbolnăvești și tu.

— Nu-mi pasă.

L-a strâns tare, simțindu-i oasele care ieșeau prin pijama. Slăbise atât de mult!

Ducesa a ridicat căpșorul, a întins aripile și a zburat până la fotoliul lui Bertie, care a mângâiat-o cu un deget.

Susan a luat mesajul pe care îl scrisese deja pentru Ollie. A început să-l pună în tub, dar s-a oprit. A luat un creion și cartea de coduri și a mai adăugat câteva cuvinte:

Posibil să plec la Northampton. Întoarce-te la mine. Te aștept.

A rulat hârtiuța, a pus-o în tub și a prins-o de piciorul Ducesei.

Porumbița a zburat imediat la fereastră și a început să lovească cu ciocul.

— Nu! a strigat Susan. Trebuie să te odihnești.

Ducesa a lăsat capul într-o parte și s-a înfoiat. A ciocănit iar în geam. Susan a luat-o în mâini și a mângâiat-o pe spate. Porumbița s-a zbatut și a reușit să scape. S-a întors la geam și a lovit cu ciocul în el și mai tare.

Bertie a tușit.

— Vrea să plece.

— E prea devreme.

Câteva minute bune, Ducesa a tot ciocănit în geam. De fiecare dată când Susan încerca să o atingă, porumbița își flutura aripile și se plimba agitată de-a lungul pervazului. La a șasea încercare a lui Susan de a o liniști, a început să zboare prin cameră.

Susan a simțit o adiere pe față. S-a întors și a văzut-o pe Ducesa lăsându-se pe polița căminului.

— Te rog, a spus Susan și s-a apropiat încet de porumbiță pentru a o mângâia ușor pe cap. Un pic de odihnă, te rog.

Ducesa a început să se plimbe repede pe poliță, zgâriind lemnul cu ghearele.

Susan s-a uitat la Bertie și a văzut că arăta cu degetul spre tavan. A avut o tresărire. *Fereastră de la dormitorul meu!* A privit în sus. Bătrânul a dat din cap aprobator.

Când să pornească spre camera ei, Ducesa s-a ridicat în aer și s-a năpustit în sus. Inima lui Susan a început să bată mai repede. A luat-o la fugă pe scări, dar cizmele de cauciuc o stânjeneau ca niște labe de scafandru. Când a ajuns în dormitor, a găsit porumbița cocoțată pe pervaz.

— Stai!

Ducesa a țâșnit afară.

Susan a scos capul pe fereastră. Vântul rece a plesnit-o peste obraji. A urmărit-o cu privirea pe Ducesa, care își flutura aripile cu mai mare greutate decât de obicei, de parcă tubul era umplut cu pietre. Când porumbița ei obosită a început să prindă înălțime, Susan s-a cutremurat. *Deasupra Canalului Mânecii nu este nici un loc de odihnă.*

Capitolul 42

AIRAINES, FRANCE

— Îngroapă-l în pădure, a spus Boar, stând în picioare lângă trupul neînsuflețit al lui Dietrich. Și ascunde-i mașina în șopron.

Ollie s-a uitat la Dietrich, la gura lui deschisă. Sângele din mâna schilodită încă se prelingea.

— Nu.

— Dă-i drumul! s-a răstit Boar.

Ollie s-a uitat spre Madeleine, așezată lângă el pe pământ. Femeia își ținea o mână la cap, acolo unde era rănită.

— Nu trebuie să lăsăm nici o urmă de-a lui aici. Naziștii îi cunosc traseul. Vor veni să scotocească peste tot și vor da vina pe Madeleine.

Boar s-a apropiat de ei. Madeleine a ridicat privirea și și-a înăbușit strigătul.

— Ochii tăi!

Boar și-a dus mâna la față, așteptându-se să dea peste bandajul de la ochi. A simțit în schimb o corneă stafidită. Madeleine a întins mâna spre el. Boar s-a întors și s-a năpustit în casă, lăsând ușa deschisă.

— Stai să mă uit, a spus Ollie.

A îngenuncheat lângă Madeleine și i-a cercetat capul. Lângă tâmplă avea o tăietură adâncă de o jumătate de centimetru. Și o umflătură cât o pietricică

de râu. I-a cules o frunză uscată din păr, apoi și-a scos batista din buzunar și a șters cu grijă rana.

— *Merci*, a spus Madeleine.

— Ce s-a întâmplat?

— *Herr* Dietrich a venit după trufe. Trebuia să treacă abia peste câteva zile, a spus ea și l-a mângâiat pe Louis pe cap.

Purcelul a grohăit.

— Când i-am spus că nu mai am nimic, s-a înfuriat și m-a amenințat că o să-mi împuște puturosul de *schwein*⁴⁶.

— Isuse! a exclamat Ollie. Doar pentru atât?

— Naziștii n-au nici o milă, a spus ea, luând batista din mâna lui Ollie și uitându-se la pâzna plină de sânge. Ce să le pese lor de femeia care n-a avut grijă să adune trufe...

Ollie a ajutat-o să se ridice în picioare.

— ...pentru că a avut grijă de noi. Îmi pare rău că te-am băgat în încurcătură!

S-a uitat la mașina neamțului; botul strălucitor și farurile mari păreau că-i rânjesc în față. A stat puțin pe gânduri, apoi și-a dat jos jacheta.

— Ce-ai de gând? a întrebat Madeleine.

— Să mă ocup de necazul ăsta, a spus el, scoțându-și cămașa.

— Dar locotenentul...

— Știu ce mi-a zis Boar, dar n-am de gând să-l las aici pe nazist, și nici automobilul lui, ca să-i găsească nemții.

Vântul rece îi sufla prin maiou, făcându-i pielea de găină. I-a întins hainele lui Madeleine, apoi s-a dus la Dietrich și a început să-i descheie tunică.

— Nu! a strigat Madeleine.

Ollie a scos vestonul, simțind că trupul lui Dietrich începuse să se răcească deja. I-a scos brațele din mâneci. În timp ce se chinuia să i-o scoată, haina a rămas înțepenită pe spatele nazistului. A răsuflat adânc, l-a întors cu fața în jos și a tras-o peste lama de coasă care îi ieșea dintre omoplați. Înăbușindu-și valul de greață, s-a îmbrăcat cu tunică, apoi a luat chipiul și pistolul.

Madeleine l-a apucat de braț.

— Nu face asta!

Ollie s-a desprins din strânsoare, apoi a deschis portbagajul mașinii, descoperind că era atât de îngust, încât abia încăpea o valiză mică în el, cu

atât mai puțin un bărbat. Neavând de ales, l-a apucat pe Dietrich de cizme și l-a târât până la mașină. După ce s-a luptat să îl salte pe umărul dureros, l-a aruncat lângă bancheta din spate. L-a acoperit cu haina lungă de piele neagră care stătuse, împăturită cu grijă, pe locul de lângă șofer.

Ollie s-a uitat la Madeleine în timp ce își încheia tunica. Gulerul îl strângea la gât.

— Trebuie să ai încredere în mine.

Madeleine a mototolit batista în pumn. Louis i s-a lipit de picior.

— Ai grijă ca Boar să nu facă vreo prostie, a spus el, lăsându-și mâna pe umărul ei. De tine o să asculte.

Ea a încuviințat fără tragere de inimă.

— Găsește-l pe amicul lui Guillaume și spune-i că plecăm mâine. Dacă nu mă întorc până dimineată, să plece fără mine.

Înainte ca Madeleine să apuce să răspundă, Ollie s-a urcat în automobil și a închis portiera. Când a vrut să pornească motorul, a văzut că lipsea cheia. S-a aplecat mult în spate și a găsit-o în buzunarul de la pantalonii lui Dietrich. A răsucit-o în contact, cu mâna tremurândă.

Capitolul 43

AIRAINES, FRANȚA

Locotenent-aviatorul Boar a încercat să-și vadă chipul într-o lingură, dar cositorul își pierduse strălucirea. A aruncat tacâmul înapoi în chiuvetă și s-a dus în dormitorul lui Madeleine. Deși ieșise rareori dintre cei patru pereți ai bucătăriei, în afară de nopțile pe care le petrecea sub dușumea, știa exact unde se afla încăperea, după scârțâitul pașilor ei. Deasupra lavaboului a găsit ce căuta – o oglindă ciobită în ramă aurită. S-a dus să se privească în ea. A văzut un monstru.

Ochiul stâng îi era aproape normal, vedea bine cu el, chiar dacă era injectat și sprânceana arăta ca un bulb. Ochiul drept însă era înfiorător. Pleoapa despictă, cusută cu catgut. Genele, lipsă. Corneea afundată și tulbure, ca la un pește stricat. A dus mâna la ochiul chircit, pierdut definitiv. În orbită mai era doar o bucată de cartilaj.

Boar a dat cu pumnul în oglindă, împrăștiind cioburi peste tot. Și-a îngropat fața în mâini. *Nu voi mai zbura niciodată.* A început să respire sacadat. Și-a ridicat capul. Pe deasupra zgomotului de sticlă pisată de sub

cizme, a auzit un hureit mecanic. Un motor turat. Și-a smuls pistolul din toc și a alergat spre ușă. De pe verandă, a văzut automobilul nazistului îndepărtându-se cu iancheul la volan. I s-a urcat sângele la cap. *Numai tu ești de vină*. A ridicat arma.

— *Arrêtez!* a strigat Madeleine din curte.

Boar a ochit geamul din spate al automobilului. Nu îl împușcase pe nazist doar pentru că zgomotul i-ar fi alertat pe soldații nemți. Acum însă nu-i mai păsa. A pus degetul pe trăgaci. Madeleine a alergat spre verandă. Purcelul guița. A făcut semne cu mâna.

— Te rog... nu!

S-a concentrat. Cu un singur ochi, nu mai vedea bine la distanță. În momentul în care și-a fixat privirea asupra siluetei de la volan, Madeleine l-a tras de braț, făcându-l să piardă ținta.

— Încearcă doar să ne ajute, a spus Madeleine.

— Idiotul, a spus Boar coborând pistolul, cu privirea ațintită asupra automobilului care se pierdea în zare.

Louis s-a frecat de piciorul lui Madeleine. Ea l-a bătut ușor pe cap. Purcelul a grohăit și s-a dus să se trântescă sub un tufiș.

Ea a stat puțin să-și tragă sufletul, apoi a adunat din curte jacheta și cămașa lui Ollie și s-a dus spre casă.

Când a văzut sângele uscat din părul lui Madeleine, Boar a băgat pistolul în toc. A intrat după ea în bucătărie și a ajutat-o să se așeze pe scaun. I-a luat batista și, înmuind un colț în carafa cu apă, a început să o șteargă ușor pe păr.

— *Merci*, a spus Madeleine, întorcând privirea spre el.

Boar și-a dres glasul.

— Nu mai văd cu ochiul drept.

— Îl chem pe *docteur*.

Boar a clătinat din cap.

— L-am pierdut de tot.

— Îmi pare rău.

A continuat să-i cerceteze rana.

— Ți-am spart oglinda, din păcate.

Madeleine a oftat.

— Nici o pagubă. De mult timp n-am mai avut nici un motiv să mă uit în ea.

Boar a ținut batista pe rană până s-a oprit sângerarea. I-a șters apoi părul, lăsând totuși câteva rădăcini cărunte colorate în roșu.

Madeleine a luat batista de la Boar și a pus-o pe masă. Apoi a scormonit în scrumieră până a găsit o țigară fumată pe jumătate. A scuturat-o cu degetul, a aprins-o și i-a întins-o lui Boar. El a tras în piept un fum cu gust de scrum. O fărâmbă de tutun ars i-a ajuns în plămâni.

Madeleine s-a sculat de pe scaun și s-a dus să-și ia paltonul din cuier.

— De ce nu te-ntinzi puțin? a întrebat Boar și a aruncat în scrumieră mucul de hârtie mocnind.

Madeleine nu i-a dat atenție și a luat de lângă tolba de piele o pălărie. Și-a pus-o pe cap, potrivindu-i borul ca să-i acopere umflătura de pe tâmplă.

— Naziștii vor vedea în curând că le lipsește un ofițer, a spus ea, încheindu-și haina, și a deschis ușa. Când vor porni pe urmele lui Dietrich, ajung și la mine. Se știe că venea aici după trufe.

O rafală de vânt l-a izbit pe Boar în față.

— Unde te duci?

— Să vorbesc cu prietenii mei, a spus Madeleine și s-a uitat la el. Măine plecați, a adăugat ea și a ieșit afară.

Boar s-a gândit s-o oprească. Apoi și-a spus că nu avea rost. De fapt, pentru el nu mai conta nimic. Inima îi bătea, plămânii respirau, mâinile și picioarele erau întregi, și cu toate astea era terminat. Nu era bun de nimic. Cu toată fibra ființei sale, voia să lupte mai departe. Dar chiar dacă se întorcea acasă, nu putea să mai comande escadrile, niciodată. Nici să zboare cu un singur ochi. În cel mai bun caz, îl trimiteau să-și petreacă toată viața în spatele unui birou. *La naiba!* Și-a scos pistolul și a numărat cartușele, laolaltă cu cele de rezervă prinse la centură. Cuprins de o nemulțumire furioasă, s-a jurat să ucidă cât mai mulți naziști, păstrând ultimul cartuș pentru sine. Și poate încă unul, pentru iancheu.

O oră mai târziu, în timp ce stătea pe scaun în așteptarea lui Madeleine, sau a lui Ollie, a auzit un zgomot slab pe verandă. A ridicat pistolul. A tras cu urechea, apoi s-a furișat până la fereastră. A dat la o parte un colț de perdea și a aruncat o privire afară. Nimic.

Cioc. Cioc.

Recunoscând zgomotul, a răsuflat ușurat și a deschis ușa.

Pe verandă a văzut o pasăre cu penajul colorat – porumbelul lui Ollie.

— Arăți ca un afurisit de păun, a spus el clătinând din cap. Mă mir că n-ai fost doborâtă de glonț.

Ducesa a ridicat capul spre el, înfoidu-și penele. Boar s-a dus spre ea. Porumbița s-a îndepărtat cu mersul ei legănat. Și-a întins aripile, pregătită să-și ia zborul. Bărbatul s-a oprit. Încet de tot, a pus pistolul în toc.

Ducesa a zburat în curte. Boar a scrâșnit din dinți. A rămas locului, apoi s-a întors spre casă, spunând:

— Iancheule, ți s-a întors pasărea. Vino s-o vezi înainte să-și ia zborul.

A intrat în casă, lăsând ușa deschisă. S-a lipit cu spatele de perete, să nu fie văzut de porumbiță, și a așteptat. Au trecut așa câteva minute. Boar era gata să renunțe, când a auzit un fâlfâit de aripi, apoi un zgomot de gheare pe lemn. O clipă mai târziu, pasărea intrase în casă.

Boar a trântit ușa. Tencuiala s-a crăpat. Ducesa a sărit în aer bătând din aripi. Bărbatul s-a uitat după porumbița lui Ollie, care zburătăcea prin bucătărie, lovindu-se de perdea și răsturnând o cană de pe masă. Și-a dat seama că n-are cum să prindă o pasăre cu mâinile goale, chiar și într-o încăpere mică, așa că a scos o pătură din ascunzătoarea de sub dușumea. A aruncat în aer pătura, ca pe o plasă. Ducesa s-a repezit într-o parte. Pătura a atins-o pe coadă, apoi a căzut pe dușumea. Porumbița a țâșnit pe o poliță.

Boar a ridicat pătura de jos și, ținând-o ca un matador, s-a apropiat de pasăre. Ducesa, cu trupul înclinat într-o parte, s-a agățat cu ghearele de poliță.

Boar a aruncat pătura peste ea. Pasărea a căzut pe dușumea, odată cu câteva cărți. Sub țesătura de lână se vedea o moviliță ce se zvârcolea. Boar și-a strecurat mâna pe sub pătură, a prins-o cu degetele de aripi, apoi a tras pasărea afară. Ducesa l-a lovit cu ciocul și s-a înțepenit pe picioarele puternice.

Boar a strâns mâna mai tare și a simțit tubul de bachelită. A întors porumbița și i-a desfăcut clema de pe picior. A înfășurat pasărea în pătură și a legat colțurile, ca să nu scape.

A deșurubat căpăcelul, a scos bilețelul și s-a holbat la literele fără înțeles.

— Fir-ar să fie!

Tocmai când se pregătea să pună hârtia la loc, a observat jacheta iancheului atârnată în cuier. A scotocit prin ea și a găsit cărticica de coduri vârată în buzunarul de la piept. Când a deschis-o, din ea au căzut mai multe bilețele. Le-a cules de pe jos. Pe măsură ce citea mesajele, o variantă mult diferită față de ce îi citise Ollie, i se urca sângele la cap.

Ducesa a început să se agite. Pătura zvâcnea.

Boar s-a dus într-acolo și a pus bocancul deasupra umflăturii. Când se pregătea să-și coboare piciorul, s-a oprit. Deși avea chef să strivească porumbelul iancheului, s-a așezat la masă și a descifrat mesajul. A simțit o arsură în capul pieptului. A mototolit hârtia, a azvârlit-o în soba cu lemne și a privit-o cum arde. Apoi a luat un creion și o hârtie. Folosindu-se de cărticica de coduri, a început să scrie.

Capitolul 44

AIRAINES, FRANȚA

Când a cotit pe drumul ce ieșea din sat, lui Ollie a început să-i bată inima nebunește. Automobilul mirosea a brânză și a cârnuri afumate, ca și cum nazistul își petrecuse tot timpul rechiziționând hrana sătenilor înfomețați. Și-a dat seama că Madeleine nu era singura din Airaines pe care naziștii o jecmăneau.

A tot încercat vitezele ca să-și dea seama cum funcționa schimbătorul străin. *Unde mă duc eu oare? Cât de departe o să ajung?* Când se ducea la aerodrom să culeagă informații, mergea prin pădure de fiecare dată, temându-se că drumurile aveau să fie controlate de Wehrmacht. După trei kilometri, presupunerile lui s-au adeverit și acum.

Când a luat o curbă, a văzut un soldat neamț care bloca drumul cu ceva care semăna cu o capră de tăiat lemne. Soldatul și-a ridicat arma.

Cuprins de groază, a scăpat piciorul de pe pedala de accelerație. Pulsul i-a crescut pe măsură ce automobilul încetinea. A luat pistolul lăsat pe locul pasagerului și l-a vârât sub coapsă.

Cu pușca așezată pe umăr, soldatul a ieșit în fața lui.

Mintea lui Ollie a intrat în viteză: *Să mă întorc? Să trec peste barieră?* Și-a înfundat chipiul pe cap, apoi a strâns mâinile pe volan. Când era gata să apese până la fund pedala de accelerație, soldatul a pus mâna pe baricada improvizată. Ollie era nehotărât, dar atunci a văzut cele două stegulețe fixate pe apărătorile roților. Pânzele roșii cu svastici negre fluturau în vânt. Soldatul a tras bariera, apoi a luat poziția de drepti. Și-a pus arma la umăr și cu celălalt braț întins a executat salut nazist.

Ollie a privit drept înainte, pentru a evita să-i întâlnească ochii. Când s-a apropiat de soldat, și-a ridicat brațul, imitându-l, și atunci a văzut sângele de pe manșetă. I s-a tăiat respirația. Când a trecut prin dreptul lui, și-a coborât

brațul repede. A schimbat viteza și a accelerat. S-a uitat în oglinda retrovizoare, așteptându-se să-l vadă ridicând arma. A văzut însă cum bariera se lăsa la loc.

În următoarele două, poate trei minute, drumul a fost liber până când din sens opus s-a apropiat un convoi de camioane ale Wehrmacht-ului. Soldații așezați pe platforma camioanelor s-au uitat la el în timp ce trecea prin dreptul lor.

Ollie și-a tras și mai mult chipiul pe cap, cu speranța că nemții nu aveau să recunoască un băiat american de la țară deghizat în ofițer nazist, sau să observe grămada neobișnuită din spatele său. Curentul stârnit de camioane era gata să-l scoată de pe drum. A redresat volanul și a simțit că-i curge transpirația pe spate, până să-și dea seama că era de fapt sângele din tunica lui Dietrich care i se îmbibase în maieu. După ce a trecut și ultimul camion, a lăsat geamul jos și a tras aer în piept.

După câțiva kilometri, a intrat pe un câmp gol. Vehiculul se legăna la fiecare hârtoapă. Ollie simțea atunci corpul lui Dietrich săltând pe banchetă.

A mers până la liziera pădurii și a virat sub un șir de pini. Apăsând tare pe accelerație, a băgat automobilul la adăpostul crengilor din pădure, până când roțile s-au afundat în noroi. A scos cheia din contact și a ieșit afară. S-a uitat de jur împrejur și, la vreo patruzeci de metri, a văzut o casă arsă. Acoperișul lipsea, geamurile erau sparte, iar pereții, înnegriți de fum. A tras din spatele automobilului corpul lui Dietrich, care începuse să intre în *rigor mortis*. Pentru că nu a reușit să-i îndrepte genunchii strânși la piept, Ollie l-a așezat pe mantaua de ofițer și l-a târât așa peste câmp.

Când s-a apropiat de casă, a zărit o fântână de piatră, înconjurată de buruieni înalte. A tras mai tare. Umărul îi pulsa. Ajuns la fântână, a trebuit să se lase la pământ când a auzit apropiindu-se un vehicul. A închis ochii și a ascultat cum zgomotul motorului crește, apoi se îndepărtează.

A răsuflat adânc să mai capete putere, apoi l-a proptit pe Dietrich de zidul fântânii. Fără să se uite la fața bărbatului, l-a acoperit cu mantaua. Cu spatele încordat, i-a ridicat trupul greoi. S-a opintit cât l-au ținut puterile și l-a rostogolit pe nazist, cu manta cu tot, în fântână. Se aștepta să audă un pleoscăit, dar a auzit o bufnitură îngrozitoare.

A aruncat înăuntru și chipiul, și tunica lui Dietrich. A simțit pe piele mușcătura aerului rece, care l-a făcut să regrete că nu își luase jacheta cu el. S-a întors la automobil și a rupt niște crengi de pin ca să-l camufleze. La un moment dat, nemții aveau să descopere mașina și pe nazist. Cu puțin noroc,

putea să pară mâna Rezistenței franceze, nu a unei femei de ispravă care culegea trufe. A scos pistolul din automobil și l-a vârat la spate sub cureaua pantalonilor. Când lumina zilei a început să pălească, a pornit prin pădure, sperând că o luase în direcția cea bună.

Drumul de întoarcere spre Airaines a fost cu mult mai greu decât toate incursiunile lui de noapte în căutare de informații. Abia scăpase de nazist, când s-a pornit ploaia. Începuse ca o burniță ușoară, dar se preschimbase în lapoviță. Fără haină pe el, se căznea să nu clănțane din dinți. Norii fumurii acopereau luna și stelele care abia răsăriseră. Pentru că nu se mai putea orienta, Ollie s-a văzut nevoit să meargă pe marginea drumului. Când zărea apropiindu-se niște faruri, se lăsa pe burtă după tufișuri, cu ace de gheață înțepându-l în ceafă. După ce treceau camioanele, se ridica și își urma drumul, știind că peste câteva minute o să se arunce din nou la pământ.

Drumul era un furnicar de convoaie militare. Fie că naziștii îl căutau pe ofițerul dispărut, fie că Wehrmacht-ul respecta cu strictețe interdicția de circulație după miezul nopții, chiar și pe o vreme căinoasă. Iar sus, deasupra norilor de furtună, huriau bombardierele Luftwaffe care își vedeau mai departe de misiunea lor nocturnă de a înșenunchea Marea Britanie.

În loc de două ore cât i-ar fi trebuit să se întoarcă, a făcut patru. Când a ajuns la casa lui Madeleine, se lăsase noaptea. Tremura. Hainele ude i se lipiseră pe piele. A ciocănit în ușă cu degetele amorțite de frig. O clipă mai târziu, perdeaua de camuflaj s-a mișcat puțin într-o parte, lăsând să se vadă licărul unei lumânări.

Ușa s-a deschis larg. Madeleine l-a ajutat să intre și imediat i-a pus o pătură pe umeri.

— Te-a văzut careva? l-a întrebat Boar, așezat la masă.

Ollie a clătinat din cap. Și-a strâns mai bine pătura pe lângă el și s-a uitat la Madeleine, la pata de sânge încheșat din părul ei.

— Cum mai e rana de la cap?

Femeia a ridicat din umeri, apoi i-a turnat într-o cană niște apă caldă din ceainic.

Ollie a luat cana în mâini, lăsând căldura să-i dezghețe degetele. A sorbit din ea, apoi a băgat de seamă că Madeleine stătea cu capul în jos și nu își dezlipea privirea de la dușumea.

— Ce s-a întâmplat?

Buzele lui Madeleine tremurau ușor.

— Pasărea aia a ta s-a întors cât ai fost plecat, a spus Boar.

Ollie a lăsat cana pe masă. Pătura i-a căzut de pe umeri.

— Unde e?

Boar a cules un chiștoc de țigară dintr-o scrumieră.

— Am trimis-o înapoi cu un mesaj prin care am înștiințat RAF de situația noastră.

Ollie a simțit un gol în stomac.

— Nu avea cumva un bilet?

Madeleine a oftat adânc. A scos o bucată de hârtie din dulap și i-a dat-o lui Ollie.

Ollie a văzut imediat că mesajul era scris pe o hârtie cu antetul Operațiunii Columba. Dar nu era codificat. Și nu era scrisul lui Susan. În timp ce citea, un fior l-a străbătut din cap până-n picioare. S-a uitat la Boar. Orbita ochiului bolnav părea umplută cu fum.

— Tu l-ai scris.

Boar s-a încruntat.

— Du-te naibii, iancheule!

Spiritele s-au încins. Ollie a aruncat hârtia, apoi s-a ridicat în picioare și l-a prins pe locotenent de guler. Boar a sărit în picioare, răsturnând scaunul.

— Nu! a strigat Madeleine.

Ollie voia să-l lovească, dar a auzit un țcănit, apoi a simțit ceva tare în piept. A coborât privirea și a văzut pistolul lui Boar.

— Afurisita de pasăre nu m-a lăsat să mă apropiu, a spus Boar, împungându-l pe Ollie cu pistolul. Madeleine a prins-o.

Ollie și-a lăsat brațul jos și a dus mâna la spate să scoată pistolul nazistului de sub curea.

— Destul! a strigat Madeleine, pășind între ei, ca un arbitru care întrerupe un meci.

Boar a coborât arma.

Cu ochii umezi, Madeleine s-a uitat la Ollie.

— Când m-am întors din sat, l-am găsit pe locotenent încercând să prindă porumbița, care nu îl lăsa să se apropie, a spus ea, punându-și cu blândețe mâinile pe umerii lui Ollie. Pasărea a venit la mine.

Trupul lui Ollie părea amorțit. A ridicat biletul de jos. Nu se simțea în stare să-l mai citească o dată, așa că l-a băgat în buzunar. Năucit, a ieșit din casă și s-a pierdut prin ploaia înghețată.

Capitolul 45

EPPING, ANGLIA

Pământul s-a cutremurat. Una dintre pipele lui Bertie a căzut de pe polița șemineului. După atâtea bombardamente de noapte, Susan se obișnuise cu ele, așa că s-a mulțumit să ridice pipa de jos, să o șteargă de fustă și să o pună la loc. Apoi a îngenuncheat lângă Bertie, care stătea moleșit în fotoliu. Susan a luat un șervet umed dintr-un castron de faianță și l-a șters pe față.

Bertie a deschis ochii obosiți.

— Trebuie să bei ceva, a spus ea.

— Mai târziu.

Când a umezit din nou bucata de pânză în apa din castron, casa a fost scuturată de o detunătură îngrozitoare. Din tavan au căzut bucățele de tencuială. Bertie a tușit, înecându-se.

— Vreau să te duci în adăpostul de pământ, să dormi acolo, a spus el.

Susan a auzit hârâitul din pieptul lui Bertie. Cu toate pastilele de sulfamidă, uleiul de eucalipt, vizitele zilnice ale doctorului Collins și orele de stat cu prosopul pe cap deasupra unui vas cu apă fierbinte, starea lui se înrăutățea văzând cu ochii.

— Nu, a spus ea, punându-i compresa pe frunte. Ne-am înțeles să nu mai intrăm acolo niciodată.

— Dar situația e tot mai rea acum, a spus Bertie.

Susan s-a gândit la bombardamente. Luftwaffe ataca Londra în fiecare noapte de mai bine de o lună. Încetase să mai țină socoteala. Orașul se prăbușea. Oamenii mureau. Iar inamicul nu dădea nici un semn că ar fi încetinit ritmul. De fapt, atacurile chiar se întetiseră, erau și mai dese, și mai nemiloase, de parcă Luftwaffe avea avioane și bombe fără limită. Veneau întruna. În fiecare noapte. Cu bombe și mai puternice. Și aduceau distrugeri tot mai mari. Nu mai citea ziarele, îi era groază de știrile despre victime, cele mai multe fiind oameni obișnuiți. Își făcuse obiceiul să iasă din cameră când Bertie asculta știrile zilei la radio. Aduse pe undele radiofonice, cuvintele o descurajau, vorbeau despre atrocități de război, și mai ales îi reaminteau că Ollie rămăsese prins în mijlocul naziștilor. Cel mai probabil, Londra urma să fie bombardată de Hitler fără încetare ca să se predea până în primăvară. Viața, așa cum o știa ea, avea să se schimbe atunci pentru totdeauna.

— Nu-i las să mă trimită să dorm într-o gaură în pământ.

Bertie și-a dat la o parte compresa de pe față și a aruncat-o în vasul cu apă.

— Vreau să te duci la Northampton, a spus el, luând-o de mână.

Strânsoarea degetelor lui atât de vlăguite i-a pus lui Susan un nod în gât.

— Întotdeauna am fost mândru de tine, a continuat Bertie. Nu-mi pot închipui o nepoată mai minunată decât tine.

Lui Susan i s-au umplut ochii de lacrimi.

— Operațiunea Columba are nevoie de tine, draga mea. Ești de mai mare folos țării dacă te ocupi de porumbei, în loc să te îngrijești de un bătrân puțin răcit.

— Nu vreau să te las singur.

— Nu te rog. Ți cer să pleci, Susan, a spus Bertie și s-a uitat la ea, pe sub pleoapele umflate de febră.

Susan i-a simțit degetele dându-i drumul. A văzut cum îi cade pe genunchi mâna slăbită, cu venele vineții umflate. Și-a șters lacrimile pe furiș.

În ultimele două zile, Bertie o îndemnase mereu să plece la Northampton. Cunoscându-l bine, își dădea că seama că nu putea să se lase până când nu avea să o știe în siguranță. Dar cum să îl lase singur? Cine să aibă grijă de el? Cu toate că în ultimul mesaj îi scrisese lui Ollie despre Northampton, Susan nu era încă pregătită să plece. Aici era acasă. Aici era bunicul, aici erau porumbeii. În sinea ei, știa că trebuie să plece, dar nu astăzi. Nici mâine. Deocamdată, nu putea decât să amâne inevitabilul.

Susan a luat compresa, a stors-o puțin și a pus-o din nou pe fruntea lui Bertie, simțind pielea fierbinte.

— Bine, a spus ea. Plec la Northampton când te însănătoșești.

Se așteptase să protesteze. În schimb, bunicul s-a lăsat pe spate în fotoliu și a întrebat-o:

— Ți-am povestit cum s-au întâlnit părinții tăi?

— Da, a spus Susan zâmbind. Dar îmi place cum povestești.

Înconjurată de mirosul slab de eucalipt, accese de tuse și fornăituri, Susan a ascultat o variantă mult prescurtată a povestirii lui Bertie. O auzise de o sută de ori poate, dar în această seară era ceva diferit. Cuvintele bunicului erau neprețuite, pentru că zilele când avea să-i mai asculte poveștile erau numărate.

Capitolul 46

EPPING, ANGLIA

Un muc de lumânare arunca peste încăpere o lumină roșietică tremurătoare. Susan s-a uitat la Bertie, adormit în fotoliu. Pieptul i se ridica, apoi cobora încet. A oftat adânc. Nu se mișcase de lângă el, își petrecuse toată noaptea pe sofa. După ce tușise îngrozitor o seară întreagă, era mulțumită că putea în sfârșit să se odihnească. Spera și că trecuse greul bombardamentelor din acea noapte.

În timp ce se chinuia să adoarmă, un fâșâit, ca de veveriță strecurată în pod, a făcut-o să se ridice în capul oaselor. Perna pe care ținuse capul a căzut de pe sofa. Bertie a deschis ochii și și-a dres glasul:

— Ești bine, draga mea?

A făcut semn că da și a mai aprins o lumânare, încordându-și auzul. Huruit de explozii în depărtare. Rafale de vânt care făceau să scârțâie casa. Și, câteva secunde mai târziu, un fâlfâit. Ducesa a coborât fulgerător în sufragerie.

Susan a țâșnit în picioare, nerăbdătoare să-și țină în brațe porumbița, s-o mângâie pe aripi, să-i încălzească penele. Ca să nu mai repete greșeala de a lăsa deschisă fereastra dormitorului, a luat-o la fugă în sus pe scări și a închis-o repede ca s-o împiedice să zboare pe neașteptate. În timp ce alerga pe coridorul de la etaj, s-a gândit cu inima plină de speranță la mesajul lui Ollie. Bătăile inimii i s-au întetit. A coborât în grabă scările și a rămas încremenită.

A găsit-o pe Ducesa cocoțată pe genunchii lui Bertie. Penajul ei minunat, cândva strălucitor în nuanțele fluorescente de verde și purpuriu, arăta spălăcit și fără luciu, ca argintul patinat. Cu toate că pentru un porumbel era în puterea vârstei, părea vlăguită. Poate era devină lumina lumânării. Sau poate că înfățișarea obosită a Ducesei reflecta starea proastă a lui Bertie – neras, cu părul murdar și oasele ascuțite ale umerilor care i se vedeau prin bluza de pijama.

— E istovită, a spus Bertie și a tușit în batistă.

Ducesa a clipit din ochi.

— Nici eu nu mă simt bine, i-a spus Bertie porumbiței.

Susan a ridicat-o încet pe Ducesa, desfăcând cu grijă gheara care se agățase în pătura lui Bertie. A sărutat-o pe cap, apoi a mângâiat-o pe aripi.

Ducesa a închis ochii.

— A înghețat, a spus Susan.

A început să-i sufle aer cald peste pene. După câteva minute, a băgat de seamă că porumbița adormise. Ca să nu o trezească, nu i-a mai desfăcut tubul de la picior, ci doar a scos biletul și a pus căpăcelul la loc. A așezat-o cu blândețe pe genunchii lui Bertie.

— Este prea mult pentru ea, a spus Susan.

Bertie a mângâiat pasărea pe spate cu un deget. Susan s-a uitat lung la porumbița epuizată și la bunicul său, sfârșit de boală. Era hotărâtă să-i pună pe picioare pe amândoi. Pentru început, trebuia să o țină în casă pe Ducesa mai multe zile înainte de a-i da drumul din nou. Cât despre Bertie, avea să-l trateze cu pastile de sulfamidă și cu inhalatii până când infecția din plămâni dădea înapoi.

A strâns în mână peticul de hârtie răsucit. Mai mult ca oricând, îi lipsea Ollie. Tânjea după cuvintele lui care îi dădeau speranța că totul va fi bine. Când a desfăcut biletul, a avut un șoc văzând scrisul necunoscut. A luat repede cartea de coduri și a început să descifreze mesajul.

Susan,

Regret să scriu asta. Am dat piept cu inamicul. Ollie a fugit și nu s-a mai întors.

— Nu! a strigat Susan.

— Ce s-a întâmplat? a întrebat Bertie, cuprins de tuse.

Susan a clătinat din cap și a continuat decodificarea. Cu greu a reușit să se concentreze în timp ce transpunea mesajul.

Cred că a fost capturat. Găsit cartea de coduri în lucrurile lui. Nu mai scrie. Anunță RAF că încerc să evadez mâine.

Locotenent-aviator Clyde Boar, RAF

— Nu se poate...

I se tăiase respirația. Picioarele o lăsaseră.

Bertie și-a pus ochelarii. Susan i-a întins hârtia, apoi a luat-o pe Ducesa și a strâns-o la piept. În timp ce Bertie citea mesajul, se ruga în sine a ei să fi înțeles greșit cuvintele după ce undele de șoc ale bombelor îi zgâlțâiseră creierul ca pe un glob de sticlă cu zăpadă. Știa însă prea bine ce citise. Și ce

însemnau acele cuvinte. Era limpede că întâmplările de acolo, din Franța, oricare ar fi fost ele, avuseseră urmări tragice.

Nu! Nu Ollie! Groaza i s-a strâns într-un nod în gât. Îi venea să vomite. *Este în viață*, încerca ea să se convingă. *Se va întoarce acasă*. Însă cuvintele de pe bucata aceea de hârtie o spuneau foarte clar. Pierduse orice speranță că avea să se întoarcă la ea. Ollie pierise. A inundat-o un val de singurătate. Cu mintea și trupul răvășite, a început să plângă.

Bertie a lăsat încet hârtia jos și și-a scos ochelarii. A întins brațele spre ea. Susan i-a dat drumul Ducesei și s-a cuibărit la pieptul lui.

— Trebuie să ne păstrăm credința că e teafăr, a spus Bertie.

Ducesa se învârtea în cerc pe podea. Susan simțea cum pieptul bunicului tresălta în timp ce căuta să își înăbușe tusea.

— Ce mai putem face?

— Întâi de toate, trimitem mesajul la RAF.

Susan s-a ridicat în picioare și și-a șters lacrimile.

— Și pe urmă?

— Așteptăm.

— Trebuie să putem face ceva.

— În momentul ăsta, știm doar că Oliver al nostru este dat dispărut.

La auzul cuvântului *dispărut*, Susan și-a îngropat fața în mâini.

Ducesa și-a ridicat capul. S-a apropiat legănându-se de ea și a ciugulit-o ușor de gleznă. Susan s-a uitat la porumbiță. Ducesa a început să râcăie lemnul cu ghearele. Susan a întins mâna să o ridice de jos, dar Ducesa a fluturat din aripi până la fereastră și a început să dea cu ciocul în perdeaua de camuflaj.

— Vrea să plece, a spus Bertie.

Ollie nu mai este acolo să primească mesajul. Susan și-a încheștat mâinile ca să le oprească din tremurat.

Ducesa și-a întins aripile și a început să zboare. Mai întâi s-a învârtit prin sufragerie, apoi a țâșnit pe scări. Câteva clipe mai târziu, Susan a auzit-o lovind tare în geamul dormitorului. S-a uitat în sus. Când a încetat zgomotul, s-a gândit că porumbița renunțase, până când a văzut-o năpustindu-se iar spre ei. În loc să se lase jos însă, Ducesa s-a repezit cu capul înainte în perdea.

Susan a scos un strigăt. Ducesa a căzut pe podea.

— Dumnezeu mare! a strigat Bertie.

Susan a alergat să o ridice, dar porumbița a țâșnit în sus bătând din aripi. Apoi s-a năpustit din nou spre fereastră. Auzind zgomotul înfundat făcut de trupul Ducesei în perdea, Susan a început să țipe. Amețită, Ducesa a fluturat o singură aripă și s-a izbit pieziș de perete.

Susan a prins-o. A luat-o în brațe și a mângâiat-o pe spate. Atingerile sale nu au făcut însă decât să înrăutățească lucrurile. Porumbița a început să se zbată. A zgâriat-o cu ghearele pe mână.

— Ce este cu tine?

Ducesa a întins gâtul. Aproape o oră s-a străduit Susan să o liniștească. A frecat-o pe aripi, a îmbiat-o cu grăunțe, de care nu s-a atins, și i-a suflat aer cald peste pene. De fiecare dată când credea că porumbița se domolise, îi dădea drumul din mâini, doar ca să o vadă căzând iarăși pe podea, unde îi întinsese o pătură, ca să nu se mai rănească. A încercat chiar să o pună într-un coș luat din hulubărie mai demult. Când s-a văzut închisă, Ducesa a început să-și lovească aripile de pereții coșului. Neavând de ales, Susan a trebuit să o înfășoare într-un prosop.

Bertie s-a chinuit să se ridice, iar picioarele slăbite îi tremurau. A luat bastonul, rezemat de șemineu și acoperit de praf, și s-a dus șchiopătând lângă Susan. Așezată pe podea, cu Ducesa înfășată în brațe, Susan a ridicat privirea spre el. La vederea bunicului, care nu suferea să se folosească de baston, i s-au umezit ochii.

— E neliniștită.

— Trebuie s-o lăsăm să plece, a spus Bertie.

— Bine, dar o să plece iar. Este istovită!

Bertie a tușit, apoi și-a tras o clipă sufletul.

— Dacă rămâne aici, o să se rănească.

Susan a simțit că Ducesa se foiește. Misiunea părea că îi luase mințile porumbiței sale iubite. Cu ochii plini de lacrimi, s-a uitat la Bertie și a înțelea că nu avea de ales.

Bertie a început să meargă prin sufragerie, oprindu-se de două ori pentru a-și trage sufletul. Când a ajuns la fereastră, a tras perdeaua de camuflaj și a desfăcut încuietoarea. Geamul s-a deschis cu un scârțâit.

Aerul rece a părut să o liniștească pe Ducesa. Când a desfăcut cu grijă prosopul, Susan a văzut că-i căzuse o pană din coadă.

Ducesa s-a uitat la ea. Ochii ei aurii străluceau la lumina lumânării.

— Te rog, nu pleca, a spus Susan mângâind-o.

Ducesa a clipit. A zburat în aer, a fluturat des din aripi și a dispărut în noapte.

Capitolul 47

AIRAINES, FRANȚA

Ritmul de staccato al ploii căzute pe acoperișul șopronului a încetinit până s-a oprit de tot. În frigul înțepător, răsuflarea lui Ollie se preschimba în aburi. Lumina soarelui de dimineață se revărsa prin spărturile din scânduri.

Petrecuse noaptea singur în șopron, în afară de scurta apariție a lui Madeleine. Fără să scoată o vorbă, îi așezase jacheta pe umeri, lăsase o pătură la picioarele lui și se întorsese în casă. În orele ce au urmat, a întors pe toate fețele mesajul din bilet. *Boar l-a scris*, își repeta el. Dar un gând nu îi dădea pace deloc, reamintindu-i că Madeleine, și nu Boar, o luase prima pe Ducesa.

L-a străbătut un fior de neliniște. Și-a alungat din minte mesajul pentru a se gândi la Susan – la silueta ei expresivă, la curbele desăvârșite ale pomeților. O imagine din excursia lor la Clacton-on-Sea, când Susan îi povestise despre istoria porumbeilor folosiți în vremuri de război și îl făcuse să-și dea seama cât de puține lucruri despre zbor știau piloții, mai ales cei utilitari, care stropeau cartofi. Felul în care li s-au atins genunchii când erau așezați pe sofa îi dăduse fiori pe șira spinării, făcându-l să uite, chiar și pentru câteva clipe, de moartea părinților lui. Îi admirase curajul în timp ce bombele cădeau asupra Londrei, credința ei neclintită că Operațiunea Columba avea să facă posibilă victoria Marii Britanii în război. Și stăruința sa de a merge mai departe, oricât de rău stăteau lucrurile.

Ollie încerca să rămână la fel de încrezător. În timp ce scotea din jachetă mesajul pentru a-l mai citi o dată, a auzit zgomot de copite. S-a dus la ușa șopronului și s-a uitat afară printr-o crăpătură. A văzut o căruță mare, trasă de doi măgari zburliți care scoteau fuioare de aburi pe nări. Ținea frâiele un preot, și-a spus Ollie, judecând după veștmântul cafeniu lung, cu o glugă ce îi acoperea capul.

Ușa casei s-a deschis.

— Locotenente! a strigat Madeleine.

Preotul a tras de frâie. Măgarii au zbierat și căruța s-a oprit. Ollie a presupus că bărbatul trebuia să fie călăuza cu care vorbise Madeleine, așa

că a ieșit din șopron. Când a ajuns aproape de el, preotul s-a întors și și-a dat gluga pe spate, făcându-l pe Ollie să își încetinească pașii.

Fața preotului era acoperită pe jumătate, de la ochi în jos, de o mască. Arăta ca un mulaj din aramă vopsit în culoarea pielii, dar cu o nuanță sau două mai deschisă decât pielea neacoperită de pe frunte. Niște fire de păr, castanii ca și favoriții lui, erau lipite pentru a închipui o mustață.

Boar s-a dus la ușă, apoi a încremenit. S-a uitat la preot, apoi s-a întors spre Madeleine.

— El este omul nostru?

Madeleine a încuviințat din cap și s-a dus până la căruță.

— Lucien Belamy, prietenul soțului meu.

Boar și-a dres glasul.

— Nu mă așteptam să văd un preot.

— Călugăr, nu preot, l-a corectat Madeleine.

Lucien a lăsat frâiele din mână, s-a dat jos din căruță și a salutat-o pe Madeleine punându-și mâna pe umărul ei.

Ollie s-a dus la Lucien.

— Ollie, a spus el, cu mâna întinsă.

Călugărul a șovăit puțin, apoi a dat mâna cu el.

Ollie a observat cicatricile acoperite de solzi groși de pe braț.

— Ai luptat împreună cu Guillaume în Marele Război?

Lucien a dat din cap.

— Care este planul tău? a întrebat Boar, de la distanță.

Călugărul a ridicat o plăcuță de ardezie, de mărimea unei cărți poștale, care atârna de gâtul lui legată cu o sfoară, și a mâzgălit ceva pe ea cu o bucată de cretă.

— A făcut un legământ de muțenie, a spus Madeleine.

— Splendid, a gemut Boar.

Lucien a întors plăcuța, pe care se citea: *Monastères*.

— Planul său este să mergeți de la o mănăstire la alta, l-a lămurit Madeleine. Până când ajungeți în *zone libre* și, de acolo, în Spania.

— Înțelege engleza? a întrebat Boar.

Madeleine a dat din cap că da.

Boar s-a dus și el lângă Lucien.

— Și cum ai de gând să ne duci până în Spania?

Lucien a arătat spre căruță.

Boar a scuturat din cap.

— Chiar dacă o umplem cu paie, nemții o să scotocească prin ea, a spus el, aruncând o privire către călugărul cu mască, apoi spre Madeleine. Cu tot respectul, dar ăsta arată de parcă se duce la un amărât de carnaval. Nu face decât să atragă atenția.

— ăsta are și el un nume. Lucien, a intervenit Ollie. Și își riscă viața pentru noi.

— Și din cauza lui, ne împușcă la primul punct de control, a spus Boar și s-a frecat la ochiul vătămat, ca și cum încerca să vadă mai bine.

Lucien s-a urcat în spatele căruței și s-a târât pe fundul ei până la partea din față. A apucat de un panou și a tras de el. Peretele fals a lăsat la iveală un spațiu adânc de doar o jumătate de metru, care se întindea pe lățime sub banca pe care stătea el.

— Deșteaptă chestie, a spus Ollie.

S-a uitat la compartimentul ascuns, despărțit în două de o scândură orizontală. Ascunzătoarea era de fapt o ladă, cu mult mai mică decât vizuina de sub dușumea, dar părea să fie destul loc pentru doi bărbați. Ollie s-a urcat în căruță și s-a târât în jumătatea de jos, cu picioarele ghemuite.

— E ridicol, a spus Boar.

Ollie s-a strecurat afară, apoi s-a dat jos din căruță.

— Merge.

A scos din jachetă pistolul nazistului și l-a vârat sub curea, în așa fel încât să-l vadă locotenentul. Vorbind în șoaptă, ca să fie auzit doar de Boar, a spus:

— Dacă ne găesc aici, o s-o împuște pe Madeleine. Ne-a ajutat destul.

Boar a făcut o pauză, înainte de a-i răspunde:

— Nu mai spune, iancheule!

Ollie s-a înroșit ca focul. S-a apropiat încet de Boar și l-a privit în ochiul fără viață.

— Ia-l pe Lucien și duceți căruța în șopron. Să pui bălegar în partea din spate.

— Lua-te-ar dracu', nenorocitul! a șuiert Boar. Nu primesc ordine de la tine!

— Eu mai am ceva de făcut înainte de a pleca, a spus Ollie înainte ca Boar să-i răspundă și a intrat în casă.

În bucătărie, a luat un ciocan și a început să bată în cuie scândurile din dușumea. Auzind pașii lui Madeleine însoțiți de tropăitul lui Louis, a ridicat privirea.

— Dacă vin naziștii, nu vreau să găsească ascunzătoarea, a spus el, potrivit o scândură.

Madeleine a dat din cap. L-a scărpinat între urechi pe Louis, care a început să dea din codiță.

Ollie a terminat repede de bătut scândurile, apoi a tras masa la loc în mijlocul încăperii.

— *N'abandonnez jamais*, a spus Madeleine.

S-a întors nedumerit în mijlocul încăperii.

— Adică să nu renunți niciodată, a adăugat ea.

Ollie a dat din cap încet. Madeleine îi amintea așa de mult de mama sa.

— Ce-ar fi să vii cu noi, poți să spui că ești tălmaciul lui Lucien. O să fii mai în siguranță în zona liberă.

Madeleine a clătinat din cap.

— Te rog, a insistat Ollie. Vino cu noi.

— Trebuie să-l aștept pe Guillaume al meu, a spus ea, mângâindu-l pe Louis.

Oricât de tare a încercat Ollie să o convingă să plece, Madeleine a rămas neclintită. A înțeles în cele din urmă că era hotărâtă să își aștepte soțul dispărut, chiar dacă naziștii, mergând pe urmele lui Dietrich, aveau să ajungă în cele din urmă la casa ei. În timp ce o conducea până la ușă, lui Ollie îi era limpede că femeia nu se putea răzgândi. Spera doar că osteneala sa de a scăpa de trupul lui Dietrich avea să-i ducă pe naziști departe de Madeleine.

Ajuns afară, a văzut, spre surprinderea sa, că Boar și Lucien umpluseră căruța cu bălegar și cartofi, prea putrezi chiar și pentru Louis.

Boar și-a șters palmele de pantaloni și s-a dus la Madeleine.

— Asta a fost.

Madeleine s-a ridicat pe vârfuri și l-a sărutat pe Boar pe obraji, apoi l-a urmărit cu privirea cum se suie în căruță.

În timp ce Ollie se pregătea să își ia și el rămas bun, un fâlfâit de aripi l-a oprit în loc. Când s-a întors, a văzut-o pe Ducesa la picioarele sale. Porumbița s-a uitat în sus la el și a clipit.

Boar a privit-o uluit. Apoi a strivit cu bocancul un cartof putred căzut pe jos.

Ollie a ridicat-o pe Ducesa și a mângâiat-o pe aripi, după care, ca de obicei, i-a desprins tubul de la picior și l-a deschis. Aproape că i-a stat inima.

— E gol!

Boar și-a încrucișat brațele.

— Cred că este cazul să-mi ceri scuze, iancheule.

Ollie nu l-a băgat în seamă. A mângâiat porumbița, simțind cât de mult slăbise. Penele ei, atât de frumoase cândva, păreau zdrențuite. Ollie și-a spus că era numai din vina sa. Pasărea înfruntase atâtea primejdii ca să-i ducă mesajele. În clipa aceea, îi venea să o ascundă sub jachetă și să o scoată teafără din Franța. Se îndoia însă că o să ajungă în zona liberă, cu atât mai puțin în Marea Britanie. Singura ei șansă de a scăpa cu bine era să zboare înapoi, așa cum o făcuse de atâtea ori.

— Nu pot să te iau cu mine, i-a șoptit el.

Pieptul Ducesei palpita la fiecare respirație. În timp ce o mângâia, lui Ollie i-a zburat gândul la Susan. L-a cuprins un val de remușcări. A scos cărticica de coduri din jachetă. Cu ajutorul ei, a scris repede un mesaj pe o bucățică de hârtie, pe care l-a pus în tub și a închis căpăcelul.

— Vreau să te odihnești aici, lângă Madeleine. Apoi să zbori înapoi acasă și să rămâi acolo.

Ducesa și-a lăsat căpșorul în jos. Ollie s-a întors la Madeleine.

— E prea slăbită. Porumbiții voiajori de dus-întors n-ar trebui să se hrănească sau să bea apă la destinație, dar Ducesa trebuie să prindă putere.

— Hai odată, iancheule! l-a strigat Boar, care se suise în căruță.

— O să am mare grijă de ea, a spus Madeleine.

— Știu.

Când Ollie a vrut să i-o pună în brațe lui Madeleine, Ducesa a țâșnit în sus. A întins mâinile după ea, dar era prea târziu, degetele i-au atins doar coada. Aripile porumbiței l-au mângâiat pe față. Neajutorat, a urmărit-o cu privirea cum se înalță în aer deasupra căruței. A zburat roată deasupra casei și apoi, încet, s-a ridicat spre văzduh.

— E numai vina mea... a spus Madeleine.

— Nici vorbă. Dacă vrea să zboare, n-o poate opri nimic.

— Se întoarce?

— Nu știu.

Ollie s-a uitat după ea până când a dispărut deasupra copacilor, apoi s-a dus la Madeleine. A strâns-o în brațe, apoi a sărutat-o pe obraz.

— *Adieu*, a șoptit ea, ștergându-și lacrimile.

— N-o să te uit niciodată! a strigat Ollie, în timp ce se urca în căruță.

S-a strecurat în ladă, după care Boar s-a ghemuit pe scândura de deasupra lui. Ollie a privit cum Lucien închide capacul, cufundându-l în întuneric. O singură rază de lumină mai pătrundea prin crăpătura de lângă genunchi. Când Lucien s-a așezat în cele din urmă la locul său, căruța s-a clătinat. O plesnitură de bici. Răgete de măgari. Și căruța s-a urnit din loc.

Capitolul 48

ROUEN, FRANȚA

După aproape o oră, căruța s-a oprit. Fără curentul de aer din timpul mersului, în ladă a început să se simtă duhoarea de bălegar și cartofi putrezi. Ollie a auzit cuvinte guturale rostite în limba germană și i s-a zbârlit părul pe ceafă. *Punct de control? Wehrmacht?* Căruța s-a clătinat când Lucien s-a mișcat pe ladă.

Cineva, pesemne un soldat, a spus ceva, stârnind râsetele camarazilor. Ollie a auzit zgomotul unei mâini rezemate de căruță, la câțiva centimetri de capul său. Și-a ținut respirația. Se aștepta în orice clipă ca un soldat german să bage de seamă cât de mic este locul ocupat de încărcătură și să caute sub lada lui Lucien. În schimb, căruța s-a urnit din loc. Măgarii se mișcau fără grabă.

Ollie a simțit o zdruncinătură când au trecut peste o hârtoapă. A închis ochii și a ascultat tropăitul copitelor. Câteva minute mai târziu, a tresărit ca din somn auzindu-l pe locotenent vorbind cu glas scăzut:

— În armata lui tata erau trăgători buni.

Ollie s-a întors puțin.

— Poftim?

— Știi, înțeleg ceva germană, a șoptit Boar. Și vorbește încet, iancheule.

Gândurile lui Ollie s-au îndreptat către Lucien. Probabil că ținta comentariului răutăcios al soldatului fusese masca lui făcută să-i ascundă rănilor din război. În următoarele ore însă, după ce au trecut cu bine prin încă două bariere, s-a întrebat dacă nu cumva i-a mai ajutat și altceva în afară de mască. De fiecare dată când erau opriți, Ollie auzea voci de nemți. Pauză. Apoi o smucitură și zgomotul de copite. O singură dată a auzit un soldat controlând căruța. După zgomotul unei tije de metal care lovea în lemn, a bănuț că soldatul se mulțumise să încerce cu arma căruța doar pe dinafară, ca să nu își mânjească pușca sau cizmele cu bălegar.

După ce au călătorit aproape toată ziua, după cum i se părea, căruța s-a oprit. De data asta, în loc de comenzi răstite în germană, l-a auzit pe Lucien urcându-se în spate. Panoul s-a ridicat. Ollie s-a frecat la ochi, chiar dacă soarele apusese deja, și s-a târât afară. Cu toate că umărul i se vindecase cât de cât, încă îl durea. Se aștepta ca și glezna să-i dea de furcă odată ce sângele începea să-i curgă din nou în voie.

S-a dat jos din căruță, dar a fost cât pe ce să cadă la pământ. Îl lăsaseră picioarele, de parcă erau anesteziate cu procaină. S-a frecat pe coapse pentru a le dezmoți, și atunci a observat o zidire de piatră înaltă, care arăta ca o mănăstire. În spate, se vedea un mic cimitir cu lespezi abia ieșite din pământ. Lucien și Boar s-au îndreptat spre lăcaș, urmați de Ollie, care simțea înțepături în picioare.

Lucien s-a apropiat de intrare, o ușă înaltă, arcuită, făcută din bucăți de lemn vechi încinse cu brăie de fier ruginit. A bătut în ușă, apoi a aruncat o privire spre drum.

Ollie s-a întors. Pe cerul din amurg se profila un șir de copaci cu crengile goale. A văzut ceva mișcare. O adiere de vânt care aducea o duhoare de stârv, mai dezgustătoare decât mirosul din căruță, i-a călăuzit privirea. Doi bărbați și o femeie, cu trupurile mutilate și umflate, atârnavă de crengile unui stejar uriaș. Frângerii întinse. Gâturi frânte.

— Ah, nu, a șoptit Ollie.

În bătaia vântului, cadavrele au început să se legene. Crengile scârțâiau.

Boar s-a întors spre Lucien.

— Rezistența franceză?

Lucien a dat din cap că da. În timp ce se pregătea să bată din nou, în mijlocul ușii s-a tras un oblon de metal.

Prin deschizătură se uita la el temător un bărbat cu ochelari. Ollie a bănuț că bărbatul îl recunoscuse pe Lucien după masca de aramă, fără îndoială, pentru că oblonul s-a închis la loc. După o clipă, zăvorul a țâcănit și ușa s-a deschis larg.

În prag a apărut un călugăr îmbrăcat la fel ca Lucien, dar mult mai în vârstă, judecând după chipul zbârcit și părul cărunt. I-a lăsat să intre și apoi a zăvorât ușa. Fără a scoate un cuvânt, l-au urmat în josul unor scări de piatră înguste, cât să treacă umerii lați ai lui Boar. Odată ajunși într-o hrubă, călugărul a aprins un felinar cu lumânarea pe care o avea în mână. După câte se părea, fusese cândva beciul mănăstirii, dar acum locul era gol, în afară de niște saci de iută aruncați grămadă pe jos.

Călugărul i-a aruncat o privire lui Lucien, apoi s-a îndepărtat în grabă pe scări.

Lucien a scos tăblița de ardezie și a scris ceva cu creta.

— Trebuie să ai grijă de catâri? l-a întrebat Ollie.

Lucien a dat din cap. A vârât tăblița sub sutană și a plecat.

Boar a luat felinarul de pe pardoseală, a cercetat beciul și apoi a mers într-un colț. Peste zi, abia dacă schimbaseră un cuvânt-două, ceea ce nu îl deranjase pe Ollie. Pentru că locotenentul alesese să stea în celălalt colț, Ollie a tras concluzia că nici Boar nu mai avea chef să stea lângă el, așa că a așternut pe lespezile de piatră câțiva saci și s-a întins să se odihnească.

Cam după o oră, Lucien s-a întors cu o baghetă mică de pâine și un urcior cu apă pe care Boar l-a luat imediat și a băut cu sete din el, apoi l-a pus pe pardoseală.

Ollie a ridicat urciorul de jos și a băut din apa rece de izvor, plină de minerale. Când a terminat, a văzut că Lucien rupsese pâinea în trei.

— Unde suntem? a întrebat Boar.

Lucien a scuturat din cap.

— E mai bine să nu știm, așa-i?

Lucien a încuviințat.

— Mi se pare corect, a spus Boar și a mușcat din pâine.

Ollie a început să mestece din bucata primită, dar a băgat de seamă că Lucien, în loc să mănânce, a pus partea sa în buzunar și a început să-și pregătească un culcuș din sacii rămași. Ollie se așteptase ca Lucien să doarmă alături de ceilalți călugări, dar poate că acele trupuri, legănate de vânt la o aruncătură de băț de mănăstire, îi reaminteau de fiecare dată cum îi tratau naziștii pe luptătorii din Rezistență. Era mai sigur, și-a spus el, ca viețuitorii din mănăstire să aibă cât mai puțin de-a face cu Lucien, ori să-i ceară să stea cu ochii pe oaspeții aduși pe furiș.

Boar și-a terminat pâinea, și-a ales un loc pe pardoseală, s-a întins pe spate și a închis ochii.

Lucien a stins felinarul. Beciul s-a cufundat în întuneric.

Ollie s-a ghemuit pe saci și a încercat să doarmă, dar cum stătea pe o parte, simțea în coaste cărticica de coduri în care pusese mesajele de la Susan, și se gândea iar și iar cum ar fi fost să fie împreună. Și-a petrecut următoarele câteva ceasuri întorcând pe toate părțile lucrurile pe care le-ar fi putut face pentru a schimba cursul întâmplărilor.

Târziu în noapte, Ollie s-a trezit la zgomotul unui chibrit scăpărat. A deschis ochii și l-a văzut pe Lucien cum aprinde felinarul și apoi micșorează fitilul pentru a face lumina mai slabă. Călugărul și-a scos bucata de pâine, a înmuiat-o în apă din urcior și a terciuit-o în palmă. Ollie și-a spus că era o oră cam târzie pentru a mânca, mai ales că felul în care o făcea părea cam ciudat. Tocmai când se pregătea să se întoarcă pe partea cealaltă, Lucien și-a scos masca. Ollie s-a înfiorat.

Partea de jos a feței lui Lucien nu doar că era desfigurată. Lipsea cu totul. Spulberată. Acolo unde trebuia să fie gura, era o gaură căscată. Fără limbă. Din falca de sus atârnav, nefolositori, câțiva dinți.

Ollie a privit cum Lucien pune un cocoloș în spărtură, ia o gură de apă din urcior și apoi azvârle capul pe spate. Apa a gălgâit în gâtlej.

Ollie știa că Lucien își ascundea în spatele măștii rănilor din război. Poate arsurile. Un chip schilodit. Dar nu își închipuise niciodată că se putea trăi cu asemenea răni înspăimântătoare. Apoi, deodată, a înțeles că Lucien își scotea masca la fiecare punct de control, folosindu-se de fața pocită pentru a distra atenția santinelor. Și-a amintit vorbele soldatului de la primul post de control: *În armata lui tata erau trăgători buni*. L-a cuprins furia.

Lucien a mai înghițit niște pâine terciuită și beciul s-a umplut de bolboroseli.

Ollie s-a întors încet, ca să nu îl tulbure pe Lucien, și atunci l-a văzut pe Boar, care nu dormea nici el. Se holba uluit.

Capitolul 49

EPPING, ANGLIA

Susan a pus mâna pe fruntea lui Bertie. Fierbințeala pe care a simțit-o i-a înmuiat picioarele. *Aveam o pășărea, pe numele ei Enza*. Când s-a repezit să deschidă flaconul, mâna i-a tremurat și pilulele de sulfamidă s-au împrăștiat pe jos.

Bertie, prea slăbit pentru a duce mâna la gură, a tușit gros, dând afară toată mizeria din piept. Batista a rămas pe măsută, ca un milieu murdar.

Am deschis fereastra, și... Susan și-a mușcat buza, încercând să înăbușe cântecelul care i se învârtea în minte. A adunat pilulele și i-a pus una în gură. Mâna îi tremura când i-a dus paharul la buze. Bertie s-a înecat. Apa i-a curs pe bărbie. A reușit să înghită doctoria abia la a doua încercare.

S-a uitat lung la bunicul întins în așternutul improvizat pe sofa, prea suferind ca să stea în fotoliu. Își dorea cu disperare să se poată face ceva pentru Bertie. O doctorie-minune. O intervenție divină. Orice altceva în afară de vizitele zilnice ale doctorului Collins, care venea să-i asculte pieptul. De fiecare dată când scotea stetoscopul, le amintea că paturile din spital erau pline până la refuz cu pacienți răniți aduși de la Londra și că lui Bertie îi era mai bine acasă, unde primea exact îngrijirea de care avea nevoie. Doctorul era bine intenționat, dar Susan se îndoia de buna lui judecată când vedea în ce hal se găsea Bertie. Avea remușcări că nu făcuse mai mult pentru el.

— Soldații? a șoptit Bertie.

Susan a avut o strângere de inimă când i-a auzit glasul stins.

— Și-au luat lucrurile azi după-masă.

A luat o bucată de pânză și a înmuiat-o în vasul cu apă. În timp ce îl ștergea pe față, s-a gândit la soldații care încărcaseră cortul și echipamentele în camion, apoi plecaseră din curte. Se duceau la o altă misiune. I se părea firesc. La urma urmei, nu mai aveau ce face acolo, hulubăriile erau goale și de mai bine de o săptămână nici un porumbel nu se mai întorsese din Franța. Și nici Ducesa.

— Nu se mai întoarce, nu-i așa? a întrebat Susan, gândind cu glas tare.

Bertie și-a scos mâna de sub pătură și Susan i-a strâns degetele.

Trecuseră nouă zile de când Ducesa își luase zborul. După ani de zile în care pregătise porumbei voiajori alături de Bertie, știa prea bine că un porumbel era ca și mort dacă nu apărea după o zi sau două.

— Northampton, a șoptit Bertie, aproape imperceptibil.

— Nu plec de lângă tine, a spus ea hotărât. Cei de la Serviciul pentru porumbei pot să mai aștepte.

Bătrânul a clipit, cu ochii umflați și injectați.

— Nu mă mai fac bine.

Susan a simțit fiori reci pe șira spinării.

— Promite-mi că te duci acolo, a spus el și s-a oprit să-și tragă sufletul, apoi și-a umezit cu limba buzele crăpate.

— Mai întâi trebuie să te pui pe picioare.

Bertie a tușit, apoi a clătinat din cap fără vlagă.

Ei i s-au umezit ochii. L-a mângâiat pe brațul slab și uscat, ca o ramură de salcie.

Bertie și-a tras sufletul cu greu.

— Fii tare ca oul, draga mea.

Capitolul 50 EPPING, ANGLIA

Susan s-a dus la telefon, dar liniile erau moarte, la fel ca în ultimele trei zile. Dincolo de perdea, soarele la apus colorase cerul în violet. La orizont se vedea o dâră de lumină roșie scăpătând. Era ora când se stingeau luminile. Prea târziu să se mai aventureze afară, dar nu îi păsa. Starea lui Bertie se înrăutățise și era hotărâtă să ia lucrurile pe cont propriu.

— Mă duc să pregătesc camioneta, a spus ea, luând haina din cuier. Mergem la spital, la St. Margaret.

Bertie a ridicat puțin pleoapele. A vrut să apună ceva, dar a scos doar un șuier.

Susan tocmai își încheia haina când s-au auzit sirenele. Vuietul groaznic i-a ridicat părul de pe ceafă. S-a năpustit afară, fără să mai închidă ușa. Când a ajuns la camionetă, a coborât panoul din spate, știind că Bertie era prea slăbit ca să stea în cabină.

Sirenele urlau. Și-a ridicat privirea spre cer, unde se intersectau luminile proiectoarelor, apoi și-a întors atenția spre mașină. Se gândea cu febrilitate cum să-i facă un culcuș acolo. *Pături? Perne?* Deodată, și-a amintit de paturile de campanie din adăpostul de pământ. Când s-a întors, s-a dezlănțuit tirul antiaerian. A tresărit și și-a astupat urechile.

Bubuitul tunurilor zguduia pământul. S-a uitat în sus. Vedea lumini care scliffeau, anunțând apropierea bombardierelor Luftwaffe. Huruitul metalic al motoarelor se întetea. Și-a înghițit nodul din gât și a fugit spre adăpost.

Niște proiectile au explodat în apropiere. I-au zvâcnit timpanele. A luat-o la goană și mai tare.

Când a ajuns la adăpost, a izbit ușa în lături și s-a repezit înăuntru. Pe întuneric, s-a împiedicat de ceva și a căzut la pământ. A răscolit printre lucruri pe bâjbâite și a dat peste piciorul de lemn al unui pat, folosit cu luni în urmă, când aviația germană își începuse bombardamentele de noapte. A târât patul afară și a încremenit.

La peste patru mii de metri deasupra ei, un pilot german era disperat să redreseze manșa dublă a bombardierului Heinkel. Cu șase luni în urmă, terminase antrenamentul de zbor la baza aeriană de la Fürstenfeldbruck. Cu

doar șase minute mai devreme, preluase poziția de comandant de escadrilă după ce bombardierul din fruntea formației fusese lovit din plin și se făcuse bucăți la traversarea liniei de coastă.

Avionul a fost lovit de runde de explozii. Șrapnelele i-au ciuruit aripile. Fasciculul unui proiector a măturat geamul carlingii. Cu fruntea scăldată de sudoare, pilotul, speriat și confuz, a crezut că tirul antiaerian venea dinspre Londra. Sau poate era nerăbdător să scape de bombe cât mai repede. Oricum, a apăsat comanda. Bombele au căzut din avion. Celelalte aparate de zbor din escadrilă au dat și ele drumul încărcăturii. Douăzeci și două de tone de explozibili s-au năpustit spre pământ.

Susan rămăsese ținută pe loc de zgomotul strident ce răzbătea deasupra corului amenințător al tunurilor antiaeriene. Sute de țuuituri. Le mai auzise și înainte, dar numai de la depărtare. Acum se auzeau altfel. Mai tare. Mai aproape. I s-a înmuiat tot trupul. Fără putere, a dat drumul patului și a căzut în genunchi. În clipa aceea, prin minte i-au trecut în fugă gânduri despre un viitor care nu avea să mai vină. Și-a încheștat mâinile și s-a pregătit pentru lovitură.

Capitolul 51

ASCAIN, FRANȚA

Ollie s-a trezit. A tras adânc aer în piept, apoi l-a dat încet afară. S-a uitat prin cămăruța în care dormise. Strălucirea lunii se revărsa printre perdele, luminând pereții goi dați cu var. Într-un colț, era înghesuit un birouș de lemn pe care nu se vedea nimic. Patul era și el prea mic, îi atârnav picioarele în afară. În aer plutea mirosul de lemn vechi și de lumânare. Boar și Lucien dormeau undeva pe coridorul care dădea spre chiliile călugărilor. A închis ochii și a încercat să se odihnească, dar îl încerca o stare de neliniște.

De două săptămâni și trei zile erau tot pe drum. Ziua, el și Boar stăteau ascunși în spatele peretelui fals al căruței, înghesuiți ca niște contorsioniști. Noaptea, înțepeniți și cu dureri în tot corpul, erau ascunși de către Lucien în vreo mănăstire, biserică sau abație. De cele mai multe ori, dormeau în vreun grajd sau beci. Noaptea asta însă, singur în cameră, Ollie se bucura de luxul unui pat adevărat. Cu toate că avea un locșor cald, nu-și găsea liniștea.

Poate din pricina zgomotului făcut de patrulele nemțești, sau poate pentru că urmau să pornească în ultima și cea mai periculoasă parte a călătoriei. În sinea sa, știa de ce nu reușea să doarmă, așa că s-a ridicat din pat, și-a pus ghetele și s-a furișat afară din cameră.

Tiptil, a străbătut coridorul cufundat în întuneric, cu grijă să nu îi tulbure pe călugării adormiți din chilii. S-a oprit când a văzut licărul care venea dinspre colonada ce lega chiliile de naosul bisericii. Deasupra se arcuia o boltă medievală; iar un șir de vitralii strălucea stins. S-a așezat pe pardoseala de piatră și a privit lung imaginile alcătuite din fărâme de sticlă aurie, roșie, verde și purpurie. Închipuiau o grădină. Bănuia că figurile îngerești și grădina bogată în copaci și flori slujeau ca să le reamintească preoților și călugărilor, în fiecare ceas, de făgăduința raiului care îi aștepta la sfârșitul vieții lor pe pământ.

— Lumea se prăbușește, a răsunat glasul lui Ollie sub boltă, și voi nu faceți nimic.

I-a privit pe îngerii care se uitau în depărtare, de parcă nici nu îl luau în seamă. Sau poate se simțeau jigniți. Și-a trecut mâinile prin părul neîngrijit și a rămas acolo, cu capul pe genunchi, mai bine de un ceas, așteptând o revelație. În zadar. S-a întors în cameră, unde i-a găsit pe Boar și Lucien în picioare.

— Plecăm, iancheule, a spus Boar, care stătea în fața ușii sale. Am face bine să pornim la drum înainte de răsărit.

Ollie și-a luat jacheta din cameră și s-a întors în hol. S-a dus apoi la Lucien, care ținea ridicată tăblița de ardezie pe care desenase cu creta o hartă. O linie în zigzag pentru granița muntoasă dintre Franța și Spania. O linie mai groasă, pe care scria Bidasoa, îi părea lui Ollie un râu. Mai erau și două puncte: Ascain, satul unde se aflau acum, și Ergoien, Spania, unde Lucien vorbise fără îndoială să fie adăpostiți într-o altă biserică, până când puteau fi duși pe ascuns la un consulat britanic sau la o ambasadă a Statelor Unite. Ollie a dat din cap, ca să-i arate călugărului că a înțeles.

— Ai făcut o treabă bună, Lucien, a spus Boar.

Ochii din spatele măștii au clipit. Lucien a șters tăblița cu mâneca, apoi a ascuns-o sub sutană.

Când au ieșit din mănăstire, Ollie a băgat de seamă că biserica era tăcută. La sosirea lor, cu o seară înainte, călugării se împrăștiaseră ca potârnichele, cu toate că acceptaseră să-i primească. Și-i imagina strecurându-se afară din

chilii pentru a-și continua treburile de peste zi imediat ce îi vedeau plecați. *Pretind că nu au avut de-a face cu dușmanii nemților, așa e cel mai bine.*

Aerul rece de afară l-a plesnit în obraz. Și-a suflat în mâini să le încălzească și atunci a văzut căruța fără măgari. Animalele își făcuseră datoria și acum erau adăpostite în grajd.

De aici încolo urmau să meargă pe jos. Ollie s-a uitat spre sud și a văzut silueta munților profilându-se pe cerul presărat cu stele. Pirineii.

În timp ce se strecurau afară din sat, Ollie s-a gândit la toată călătoria lor de până atunci. Lucien se dăduse peste cap să ocolească punctele de control alegând drumuri lăturalnice. Dar pe măsură ce se apropiau de coastă prezența soldaților nemți era tot mai numeroasă; au urmat apoi huruitul tancurilor și bâzâitul avioanelor. Ținuseră mereu direcția spre miazăzi, ajutați de rețeaua catolică a lui Lucien – Tours, Poitiers, Bordeaux, Dax, Anglet și Ascain, pe care tocmai îl părăsiseră. Acum, umbrela protectoare a Bisericii se închisese în urma lor. În față, pe drumul lor spre libertate îi aștepta un urcuș istovitor de șaptesprezece ore prin munți – asta numai dacă reușeau să scape de patrulele spaniole care, după spusele lui Boar, aveau să-i arunce în închisoare pentru trecerea ilegală a frontierei.

Când au ajuns la poalele muntelui, au simțit un aer jilav. Norii groși care se strânseseră acopereau luna. La început au suit printre păduri dese de pini. Mirosul acelor zdrobite sub picioare care îi amintea lui Ollie de ținutul său natal i-a dat energie pentru o bună bucată de drum. Apoi au urcat prin neguri. Lucien, care le arăta drumul, dispărea și reapărea din cețuri ca o nălucă.

După două ore de mers, a început să plouă. Pinii rămăseseră în urmă, lăsându-i fără apărare împotriva vântului. Rafalele umede îl plesneau pe Ollie peste față. Hainele i se udaseră. A început să tremure. De ghetе i se prindeau bulgări mari de noroi. Pe măsură ce aerul se rarefia, se chinuia tot mai mult să-și ridice picioarele. Îi venea greu să țină pasul cu Boar și Lucien. Săptămânile în care stătuse ghemuit în căruța, dar mai ales glezna care nu se vindecase de tot, își spuneau cuvântul.

— Dă-i bătaie, iancheule, a spus Boar, uitându-se peste umăr.

Ollie s-a oprit să-și tragă sufletul, apoi a continuat să urce.

După câteva minute, din munte s-au înălțat niște pante abrupte. Drumeagul s-a subțiat într-o cărăruie îngustă. Glezna a început să i se umfle și nu mai încăpea în gheată. Odată cu venirea zorilor, a început să toarne cu găleata. Stropii mari îl biciuiau pe piele. În lipsa copacilor care să le ofere

ceva adăpost, Lucien s-a oprit sub o streășină de piatră și a scos sacul pe care îl căra cu el.

Boar s-a trântit pe pământ și s-a șters de apă pe față. Ollie s-a așezat și el, uitându-se jos în vale. Urcaseră ore întregi șerpuind pe coasta muntelui, dar nu făcuseră nici jumătate de drum. A apăsat pe glezna umflată, încercând să-și alunge temerile. *O să înfrunt ploaia. O să mă târăsc dacă e nevoie. Orice-ar fi, numai să ajung acasă.*

Lucien a desfăcut sacul, a deschis o gamelă și i-a întins-o lui Ollie. După ce a băut o dușcă de apă, Ollie i-a dat-o mai departe lui Boar.

Călugărul a mai scos din sac o fâșie de carne făcută sul. A pus-o pe o stâncă, a tăiat-o în trei cu un briceag mic și a dat fiecăruia câte o bucată.

Ollie s-a uitat la partea sa. Părea a fi carne de oaie fiartă cu lână cu tot. Călugării din Ascain, sau poate din Dax, pesemne că o pregătiseră în grabă, dat fiind că era cenușie, plină de grăsime și părea stricăță. Chiar dacă arăta respingător, trebuia să o mănânce, ca să prindă destulă putere pentru încă douăsprezece ore de urcuș. Se pregătea să muște din bucata îmblănită când l-a văzut pe Lucien îndepărtându-se ca de obicei, ca să mănânce singur.

Boar a oftat, și-a pus bucata lui deoparte și s-a sculat de jos. S-a dus la Lucien, care se așezase pe un bolovan, cu gluga trasă peste cap.

— Vino să stai cu noi.

Călugărul și-a ridicat privirea.

— Vrei să mă lași iar să mănânc singur cu iancheul ăsta? a spus Boar, cu fața bătută de ploaie. Mă simt mai bine în tovărășia ta.

De pe masca de aramă a lui Lucien se prelingeau picături de apă.

— Pe mine nu mă deranjează. Eu nu mă sinchisesc de-așa ceva, a continuat Boar și s-a frecat la ochiul mort.

Lucien a șovăit câteva clipe, apoi s-a ridicat în picioare și l-a urmat pe Boar.

Ollie s-a uitat la cei doi care se apropiau de adăpost.

— L-am rugat pe Lucien să stea cu noi, a spus Boar.

Ollie a dat din cap. Cu două săptămâni în urmă, gestul lui Boar l-ar fi luat prin surprindere. Însă, după drumul făcut alături de călugăr, Boar se îmblânzise oarecum. Era convins că locotenentul pricepuse că un ochi pierdut, chiar dacă însemna sfârșitul carierei sale de pilot, era nimic în comparație cu fața îngrozitor de desfigurată a lui Lucien. Mai mult, Lucien îi arătase lui Boar – și lui Ollie, de altfel – că puteai să intri în luptă chiar dacă erai beteag.

Boar a smuls un fir de blană din bucata de oaie și a mușcat din ea.

Lucien s-a întors cu spatele și a dat jos masca. Și-a mărunțit porția de carne, apoi a băgat câte o fărâmbă în ceea ce îi rămăsese din gură și a înghițit-o cu apă. La mult timp după ce Ollie și Boar terminaseră de mâncat, Lucien se chinuia încă să dumice mâncarea, ca un pacient care trebuie să dea pe gât un pumn de pastile.

Când a terminat, Lucien a dus mâna la mască.

— N-ai de ce s-o mai porți, a spus Ollie. Doar dacă-ți ține de cald.

Lucien a aruncat o privire peste umăr.

— Nu-i nevoie, a întărit Boar.

Călugărul s-a gândit puțin, apoi a pus masca în sac.

Au adunat rămășițele de carne, ba chiar și bucățile de piele mestecată, și le-au aruncat în sacul călugărului. Lui Ollie, cel puțin, îi era clar că Lucien nu voia să lase nici o urmă.

Au mai urcat o oră. La fiecare pas, lui Ollie i se părea că panta muntelui era tot mai abruptă. Mușchii coapsei îi ardeau. Glezna îi zvâcnea. Cu toată durerea, nu voia să se lase. Se forța să urce, pas cu pas. Ploaia a început să se domolească și negura s-a ridicat. Ollie a răsuflat ușurat când Lucien s-a oprit să se odihnească înainte de a porni pe cărarea plină de stânci din față.

Boar, care mergea înaintea lui Ollie, s-a oprit și el să-și tragă sufletul. Lucien s-a uitat în jos la Ollie și i-a făcut semn cu brațul ridicat.

Ollie și-a masat piciorul, uitându-se la el. A văzut un soi de liniște pe chipul desfigurat al lui Lucien, care scăpase de povara de a și-l ascunde. Sclipirea din ochii bărbatului l-a făcut să creadă că era un zâmbet victorios, chiar dacă războiul îl lăsase fără falcă. Ollie a tras adânc aer în piept. A dat din cap și, drept răspuns, a ridicat și el brațul.

Din senin, s-a auzit un pocnet. Ollie a tresărit.

Călugărul și-a dus mâna la piept. Printre degete a țâșnit sânge. Ollie s-a cățarat în grabă până la el, dar o altă împușcătură l-a făcut să se arunce la pământ. Zgomotul a răsunat în toată valea.

Boar, care se trântise deja pe spate, și-a smuls pistolul din haina desfăcută în grabă.

Lucien s-a prăbușit la pământ.

Un glonț a ricoșat pe lângă urechea lui Ollie, împrôșcându-l cu pietriș în obraz. A început să se cațăre până la Lucien.

Boar a tras două gloanțe în vale.

Ollie a târât trupul moale al lui Lucien până în spatele unei stânci. Când l-a lăsat acolo pe pământ, a văzut o patrulă de șase sau șapte soldați nemți aflați la vreo treizeci de metri în vale. A scos pistolul lui Dietrich din buzunar, s-a ridicat în picioare și a apăsat pe trăgaci, dar arma avea piedica pusă. În acel moment, un glonț i-a vâjâit pe lângă ureche. Pulsul i-a luat-o razna. A tras piedica, a ochit, dar n-a nimerit.

Boar a coborât în fugă panta, stârnind pietre mai mici care au alunecat la vale. A tras un foc. Apoi altul. Un glonț l-a nimerit în genunchi. Când piciorul drept i s-a frânt ca secerat, a urlat de durere.

La vreo zece metri, un soldat german urca panta spre el. Ollie a tras. Bărbatul s-a îndoit pe spate și a căzut. Căștile nemțești s-au întors când camaradul lor a început să se rostogolească la vale.

Ollie a alergat spre Boar. Când l-a apucat de gulerul hainei să-l tragă de acolo, un alt glonț l-a nimerit pe locotenent în coapsă. Boar a scos un răcnet. Amândoi au căzut în spatele stâncii. Ollie a început să tragă în neștire, silindu-i pe soldați să se retragă la adăpost. L-a rostogolit pe Lucien pe spate, știind deja că nu mai era nimic de făcut. Avea pupilele dilatate. În piept i se căsca o gaură cât o monedă.

— Nemernicii, a scrâșnit Boar, încleștându-și mâna de sutana lui Lucien.

Ollie a văzut că genunchiul locotenentului sângera.

— Câți? a întrebat Boar gâfâind.

A aruncat o privire pe după stâncă și, imediat, gloanțele au început să țiuie deasupra lui. S-a tras repede înapoi.

— Șase sau șapte.

Cu degetele pline de sânge, locotenentul a numărat gloanțele din armă. Apoi a scos încă o rezervă de la centură.

Ollie a sfâșiat o bucată de căptușeală din rasa lui Lucien. A înfășurat-o pe piciorul lui Boar, peste așchiile de os care ieșiseră prin pantalon. Boar a apucat fâșia de stofă. Când și-a strâns garoul improvizat, s-a strâmbat de durere. Ollie s-a târât până la marginea stâncii, de unde a auzit comenzile în germană. S-a uitat în vale și a descoperit încă o patrulă care urca spre ei. Adrenalina i-a crescut pe loc.

— Mai vin și alții.

— Câți? a întrebat Boar și s-a tras spre Ollie.

— Zece, a spus Ollie și s-a uitat la pistol, regretând că nu luase și muniția din automobilul lui Dietrich.

Boar a aruncat o privire spre vale.

— Fir-ar afurisiți să fie!

Ollie s-a uitat la vârful muntelui acoperit de zăpadă.

— Singura scăpare este în sus și peste culme.

Locotenentul s-a ridicat cu greutate în picioare și a tras două focuri. Ollie a auzit un strigăt, apoi o mitralieră a început să împrăște gloanțe în stâncă.

Boar s-a prăbușit la pământ. Cu vocea gătuită, a îndreptat degetul plin de sânge spre Ollie.

— Dă-mi pistolul.

— Nu! Mai am câteva gloanțe pe care vreau să le descarc în ăștia.

Când a mai aruncat o privire pe lângă stâncă, a văzut soldații înconjurându-i. Și mai aproape. Nici zece metri.

— Nu cred c-ai înțeles, iancheule, a spus Boar, găfâind ca un câine hăituit.

Ollie s-a pregătit să tragă din nou.

— Ollie...

La auzul numelui său rostit de locotenent, Ollie a rămas în cumpănă. S-a uitat la Boar și la pantalonii lui îmbibați de sânge.

— Îți dau o șansă de scăpare, a spus Boar, strângând mai tare garoul.

— Vreau să lupt până la capăt, a spus Ollie, întorcându-se să țintească inamicul, când a auzit un țăcănit.

— Dă-mi arma! a spus Boar, cu pistolul la tâmpla lui.

Ollie a încremenit. Mitraliera trăgea în stâncă, împrăștiindu-i bucăți de piatră în păr.

— Amândoi știm că nu mai scap cu viață de aici, a spus Boar. Dacă vrei să rămâi, apăs pe trăgaci. Oricum o să mori când rămâi fără gloanțe.

— De ce faci asta?

Boar s-a aplecat în față și i-a smuls arma din mână. S-a uitat în încărcător, apoi l-a închis cu zgomot.

— Trebuie să închei niște socoteli.

Ollie a auzit pietrele rostogolindu-se. Soldații se apropiau de ei.

— Despre ce naiba vorbești?

Boar s-a strâmbat de durere în timp ce încerca să stea rezemat de stâncă.

— O să pricepi după ce te cari de-aici.

— Nu e bine așa.

Locotenentul și-a scos de la gât lanțul cu plăcuțele de identificare și i le-a azvârlit lui Ollie.

— Pleacă, până nu mă răzgândesc!

Buimăcit, Ollie a privit cu ochii măriți de groază cum Boar se întinde peste stâncă și începe să tragă. S-au auzit strigăte de agonie.

Când a înțeles că era cu adevărat ultima lui șansă, Ollie și-a revenit din uluială și a pornit să urce. Imediat a început să-l doară glezna. Ghetetele îi alunecau pe grohotiș. Gloanțele rupeau bucăți colțuroase din stâncă. S-a cățărat cu mâinile goale, zdrelindu-și palmele.

Boar a mai tras un foc. Apoi s-a auzit o ploaie de împușcături în timp ce soldații Wehrmacht-ului îl încercuiau.

Ollie s-a trântit în spatele unei lespezi, și-a umplut plămânii cu aer, apoi a țâșnit în sus. De fiecare dată când Boar trăgea un foc, Ollie avea câteva secunde în care putea să urce în siguranță. De patru ori a repetat figura, până când a ajuns la o cărare ce ducea spre vârf, ieșind astfel din bătaia puștilor nemțești. S-a cățărat mai departe. După un timp, s-a împiedicat și a căzut. S-a luptat să respire în aerul tot mai rarefiat. Pieptul îl durea la fiecare mișcare. Se lăsa frigul. Fără să-i pese, a continuat urcușul neabătut până când ploaia s-a schimbat în lapoviță, apoi în ninsoare.

Ajuns în cele din urmă în vârf, Ollie s-a prăbușit la pământ. Gheața l-a zgâriat pe față. Când s-a întors pe spate, a auzit un foc de pistol, urmat de răpăitul unei mitraliere. Apoi s-a făcut liniște.

Capitolul 52

MUNȚII PIRINEI

Coborârea a fost mult mai obositoare pentru Ollie decât urcarea. Era sigur că patrulele germane erau în continuare pe urmele sale, așa că a pornit la vale fără să se mai uite pe unde calcă. Când a ajuns la un pod de calcar, a alunecat pe gheață și a căzut pe spate. Hainele ude l-au făcut să prindă viteză pe povârnișul acoperit de lapoviță. Dând din picioare, a reușit să se rostogolească pe burtă. A încercat cu disperare să se agațe de vreun colț de stâncă, dar a alunecat și mai repede. Pietrele i-au intrat în mâini. A căutat să se proptească în degetele de la picioare, dar i-au plesnit șireturile de la ghete. A reușit să se oprească. A tras aer în piept și s-a ridicat anevoie în picioare la câțiva centimetri de marginea unei prăpăstii. Timpanele îi zvâcneau. Când a aruncat o privire în jos, a văzut că avea două degete strâmbate. Cu mâna înțepenită de frig, le-a îndreptat, simțind imediat o durere ascuțită în braț.

Nu se vedea nici o cărare. Ollie a străbătut întinderile de piatră și povârnișurile repezi. Pe măsură ce cobora, aerul era mai ușor de respirat. Trupul lui însă era făcut zob. La fiecare mișcare simțea crampe îngrozitoare în mușchii slăbiți de cât stătuse chircit în ultimele săptămâni. A trebuit să se oprească, rezemându-se de un bolovan. Respira cu greutate. Când s-a uitat înapoi spre vârf, a văzut mișcare. Și-a încordat privirile și a zărit doi nemți care coborau creasta. Erau la câteva sute de metri, prea departe să-l nimerească cu gloanțe. Mergeau însă grăbiți, aproape de două ori mai repede decât o făcuse el. S-a ghemuit, sperând că nu îl zăriseră. Câteva secunde mai târziu, în vale a răsunat o împușcătură care l-a făcut să plece de acolo.

În orele ce au urmat, Ollie a încercat să se depărteze de urmăritori. Soldații însă erau tot mai aproape, și împușcăturile nu mai răsunau ca un ecou, ci se auzeau din ce în ce mai tare, ca niște trosnete. Gloanțele au început să sară din stânci pe lângă el. S-a năpustit în jos pe panta plină de pietriș, dar și-a sucit glezna și s-a prăbușit la pământ. A simțit o durere vie în picior. S-a ridicat și a încercat să alerge mai departe, dar trupul nu l-a ascultat, abia putea face câțiva pași șchiopătând. Și-a dat seama că era doar o chestiune de timp până să-l ajungă soldații.

Pe nesimțite, povârnișul de piatră a lăsat loc unor copaci schilodiți de vânturi și, în cele din urmă, unei păduri dese, care l-a ascuns de privirile soldaților. Aerul mai cald i-a dezmoțit mâinile, dar a început să simtă durerea din degete. Sleit de puteri, s-a ascuns în scorbura unui buștean putrezit, sperând ca soldații să treacă pe lângă el. Din clipă în clipă se aștepta să audă zgomotul înfundat al cizmelor nemțești, așa că a încercat să respire cât mai încet. Atunci a auzit o apă curgând. *Râul Bidasoa!* Și-a amintit de harta desenată de Lucien cu creta. Când și-a dat seama cât de aproape era de Spania, n-a mai știut ce să facă. Minte îi spunea să rămână ascuns. Însă dorința puternică de a se întoarce în sfârșit acasă l-a împins să se târască afară.

A auzit o împușcătură. Creanga de lângă el s-a despicat. Inima a început să-i bată nebunește. S-a întors. La vreo cincizeci de metri de el se vedeau soldații – unul ingenuncheat, cu arma ațintită spre el, celălalt, cu mitraliera proptită de șold. Ollie s-a ascuns în spatele unui copac. Gloanțele au împânzit pădurea.

S-a chinuit să alerge. Glezna îi zvâcnea. În timp ce se împleticea printre pini, a auzit și mai multe focuri de armă. Dintr-odată, o durere ascuțită în

braț, și a simțit mânăca fierbinte și lipicioasă. A alergat cât a putut de repede printre copacii plini de spini care îl zgâriau pe față. Nu s-a oprit, atras de gâlgâitul tot mai puternic al apei. Soldații se apropiau. A ajuns la râu și a încremenit.

La vale curgea furioasă o apă tulbure și plină de crengi. După ploile puternice, râul se umflase și ieșise din matcă. S-a uitat împrejur. Nici un pod. Nici un loc unde să se ascundă. S-a uitat în prăpastia măloasă. Sângele îi curgea din degete.

Zgomotul unei crengi rupte.

— *Dort!*⁴⁷

I-a văzut pe soldații nemți ieșind din pădurea de pini. Frunți încruntate. Fete schimonosite. Au ridicat armele. N-avea de ales. S-a aruncat în râu.

Apa înghețată i-a tăiat răsuflarea. A ieșit la suprafață și a tras aer în piept, dar a și înghițit o gură de apă murdară. S-a sufocat. A auzit împușcături. Gloanțele despicau aerul la câțiva centimetri de el. A băgat capul sub apă și a dat din picioare. Forța curentului i le răsucea. A înotat din răputeri, simțind cum hainele îmbibate de apă îl trag la fund. Pieptul i se ridica de la aerul rămas în plămâni. Când a trebuit să iasă la suprafață, au explodat și mai multe focuri de armă. A luat o gură de aer și s-a scufundat din nou.

Când a scos capul la suprafață, a văzut un soldat alergând pe lângă mal, cu mitraliera ridicată. S-a dat la fund. Neamțul a golit arma. Gloanțele improșcau apa. S-a scufundat încă o dată.

A dat mai tare din picioare, încercând să se îndepărteze înot. Când n-a mai putut să-și țină respirația, a scos capul și l-a văzut pe soldat încercând mitraliera. Sfârșit de puteri, s-a lăsat să plutească în voia apei, alunecând pe lângă țărm, un vălmășag de tufișuri și noroi. Soldatul a luat-o la fugă și a îndreptat arma spre el, dar, purtat de curent, Ollie a dispărut după cotul râului.

L-a mai auzit pe soldat răcnind și descărcând arma în aer. Șuvoiul îl ducea mai departe. Nu mai putea fi ajuns de soldați. După ce a scăpat de ei, a încercat să înoate. Sleit de frig și oboseală, trupul i se mișca tot mai încet la fiecare ridicare a brațelor. A reușit să ajungă pe firul apei și s-a prins de un buștean care plutea pe lângă el.

Dinții îi clănțăneau tare. Încheieturile reci erau ca niște pistoane înțepenite. Se încorda să-și țină capul deasupra apei. Șansele lui de a traversa Bidasoa păleau cu fiecă răsuflare, nici vorbă să mai ajungă acasă. Înainte să-i scadă de tot căldura corpului, a reușit să vâre mâna în jachetă.

Cu degetele rupte și amorțite, a găsit buzunarul. Printre dureri și păreri de rău, o singură imagine neclintită. *Susan*. Pleoapele i se lăsau grele. Râul l-a dus cu el la vale.

Capitolul 53

EPPING, ANGLIA

Pleoapele lui Susan erau acoperite de nisip, iar colțul ochilor, astupat de funingine. Pieptul îi era îngropat sub cărămizi. Odată cu aerul pe care s-a chinuit să îl inspire, a tras în piept un praf gros amestecat cu mirosul de cordită⁴⁸.

— Bunicule... a spus ea, tușind, dar vocea îi era acoperită de țiuiturile din urechi.

S-a chinuit să dea la o parte molozul de pe ea, apoi s-a ridicat pe genunchi. O dureau coastele, de parcă o bătuse cineva cu o bâtă. După gustul puternic de metal din gură, a bănuț că-i sângera limba, sau poate că avea nasul spart. S-a șters la ochi cu căptușeala hainei. Vederea i-a revenit încet. Când a început să gândească mai clar, și-a dat seama că suflul exploziei o azvârlise în adăpost. Prin tavanul prăbușit într-o parte, se vedeau vălătucii de fum de pe cerul de noapte. În spatele ușii care abia se mai ținea într-o balama răsucită, a zărit niște licăre portocalii.

S-a târât până la ușă. Primul lucru pe care l-a văzut a fost craterul fumegând. O groapă imensă, de mărimea unui heleșteu, apărută acolo unde înainte fusese un tufăriș.

— Nu!

S-a ridicat anevoie în picioare ținându-se de mânerul ușii, apoi a ieșit încet din adăpost. Îi era teamă de ce o aștepta afară.

În locul unde se înălțase casa, era o gaură care ardea mocnit, înconjurată de flăcările care o mistuiau, un amestec de resturi de bombe și lemnărie. Coșul era surpat, ca pietrele unui tumul în ruină.

— Bunicule!

S-a dus într-acolo șchiopătând, cu piciorul stâng desculț. A nimerit cu călcâiul în cuiul dintr-o scândură ruptă și a căzut la pământ. Fără să țină seama de durerea care o săgeta, a scuturat piciorul pentru a scăpa de

scândură și de cui, apoi s-a târât prin iarba pârlită. Cu palmele pe pământul încă fierbinte, s-a rugat ca bunicul să fi fost azvârlit de explozie pe iarbă.

A ajuns la groapă, un con adâncit în pământ. La fund, grămezi de lemn ars. Un picior de fotoliu rupt. Și ușa smulsă din balamale a plitei.

— Nu! a urlat Susan, cu corzile vocale gata să se rupă. A coborât în groapă și a început să scormonească printre resturi. Așchiile îi intrau în palme. De călcâiul plin de sânge s-a lipit pământ. A dat la o parte molozul, strigându-l întruna pe nume.

L-a găsit sub ceea ce fusese comoda. Dând la o parte mobila ruptă, a căzut în genunchi și i-a mângâiat obrajii. Cu grijă, i-a șters praful din cutele pleoapei.

— Trezește-te! a hohotit ea. I-a scos picioarele inerte de sub un morman de pietre, tencuială și lemn. Trezește-te!

Se auzea apropiindu-se clopotul mașinii de pompieri, dar vaietul unei alte sirene de alarmă a întors mașina din drum. Prăbușită cu capul pe pieptul nemișcat al lui Bertie, Susan a început să-l jelească.

Capitolul 54

EPPING, ANGLIA – 21 MARTIE 1941

Ploaia de primăvară picura pe podeaua de pământ. Susan și-a ridicat privirile către foaia de cort care acoperea o gaură mare din acoperișul adăpostului și a băgat de seamă că un colț era desprins. A luat de sub patul de campanie un ghem de sfoară și a tăiat din ea o bucată, cu un cuțit de bucătărie ruginit pe care îl găsisese în moloz. A ieșit afară. Vântul umed flutura sfoara. Înainte să prindă colțul prelatei, a aruncat o privire spre locul unde se înălțase casa ei dragă.

Dărâmăturile fuseseră îndepărtate, iar gaura, umplută cu pământ, era acum clar marcată de iarba proaspăt crescută – rară, plăpândă, mai deschisă la culoare decât în restul curții. Și deși straturile de flori fuseseră distruse de explozie ori călcate în picioare de sătenii care dăduseră o mână de ajutor la demolarea în grabă a casei, scăpaseră neatinse câteva petice de brândușe și narcise galbene, care împodobeau acum grădina ici și colo. Mai rămăseseră câteva urme dureroase – grămezile de pietre și lemne aruncate lângă privată.

Se scurseseră câteva luni de la înmormântarea lui Bertie și mai mult de șase luni de la primele raiduri aeriene ale Luftwaffe, care aveau loc și acum, aproape noapte de noapte. Trecerea timpului nu îi alinase suferința. Iar singurătatea, credea ea, nu făcea decât să-i sporească părerile de rău și spaima adânc săpată în suflet de noaptea aceea groaznică.

Refuzase să plece din Epping – și să renunțe la ferma familiei, de altfel – așa că deocamdată se hotărâse să stea în adăpostul subteran, supraviețuind de la o zi la alta cu porții mici de hrană rece: pâine, ouă fierte, napi și varză veștejită. Pentru băut și spălat, se folosea de butoiul cu apă de ploaie. Dormea pe un pat de campanie, sub un morman de păături jilave care nu prea îi țineau de cald, și nici nu înăbușeau vuietul războiului dezlănțuit pe cer noapte de noapte. Rămânea în adăpost aproape tot timpul, mai puțin în nopțile cele mai friguroase, când primea să meargă la familia McCreary, unde găsea un pat ca lumea și o baie fierbinte. Cu toate că doamna McCreary o chemase să stea la ei, Susan a refuzat-o politicos, spunându-i: „Mai stau aici doar o zi-două.“ Numai că zilele s-au făcut săptămâni, iar săptămânile, luni. Și iarna s-a făcut primăvară.

Susan a terminat de legat prelata, apoi s-a uitat în jur. Pășunea verde era pustie. Oile fuseseră luate împreună cu mieii de către armată pentru a îmbrăca și hrăni soldații. Bunicul le iubise atât de mult, că se mulțumea doar să le tundă lâna. S-a întristat la gândul că mieii îndrăgiți de Bertie, deși erau de folos în efortul de război al țării, ajunseseră conserve de carne.

S-a îndreptat spre locul unde fuseseră hulubăriile, cele mai multe distruse odată cu casa. Puținii porumbei rămași îi adunase într-una singură. Când a deschis ușa hulubăriei, a aruncat o privire spre butoiul cu grăunțe, locul preferat al Ducesei. De câteva luni, încetase să mai spere că Ducea avea să se întoarcă. Rămăsese doar cu amintirile despre porumbița ei dragă. Și cu mesajele lui Ollie pe care Ducea, cu atâta curaj, i le adusese din Franța ocupată.

În fiecare dimineață, Susan recitea biletele primite de la el. Înainte de a mânca și a merge la culcare, se ruga pentru Ollie, să rămână în viață. Pe măsură ce trecea timpul, credința ei că avea să apară într-o bună zi pălea încet-încet. Acum, după atâtea luni de la ultimul lui mesaj, se resemnase la gândul că dispăruse definitiv din viața ei. Și că războiul îi răpise de lângă ea pe toți cei dragi.

Susan a turnat grăunțele în tavă. Porumbeii au năvălit să ciugulească. Nu erau nici cincizeci de păsări rămase, o părticică din cei aproape o mie care

umpluseră cândva hulubăriile. Cei mai mulți porumbei erau fie bătrâni, fie foarte tineri, așa că nu puteau face parte din Operațiunea Columba. Nu îi păsa că nu erau buni pentru Asociație. Erau în viață și, deocamdată, pentru ea asta însemna totul.

Când a ieșit afară, Susan a cules o mână de narcise și le-a pus în coșul de la bicicletă. Camioneta, pentru că nu îi mai era de folos, o vânduse ca să cumpere o sobă veche pe lemne și mâncare pentru porumbei. A pornit pedalând până în sat, prin ploaia rece care îi uda haina. Când a cotit ca să intre în cimitirul din Epping, roțile bicicletei au început să sară pe pietriș, făcându-i să tremure brațele pe ghidon. A oprit lângă o palmă de pământ gol și a lăsat bicicleta rezemată de un arin plin de conuri lungi, maronii. A luat florile din coș și s-a dus la o piatră de calcar cioplită de curând. Cu ploaia rece curgându-i pe haină, a ingenuncheat lângă piatra funerară a lui Bertie. La câțiva pași mai încolo se înălța o piatră de mormânt identică, gravată cu numele bunicii, Agnes Shepherd. Părinții lui Susan, răpuși de gripa spaniolă, fuseseră îngropați în celălalt capăt.

Susan a așezat jumătate dintre flori la căpătâiul bunicilor, păstrând cealaltă jumătate. Privind la piatra gravată cu numele bunicului, regretele au copleșit-o ca un val ce inundă țărmul.

— Îmi pare atât de rău, a șoptit ea, în răpăitul ploii care îi acoperea cuvintele. De ce n-am stăruit să dormim în adăpost? Mai bine trăiesc ca o cârțiță decât să merg mai departe fără tine, a urmat ea, mângâind piatra cu degetele. Îmi lipsești îngrozitor de mult...

Susan a așezat florile în fața celor două pietre funerare, cu mare grijă să fie în număr egal. După ce a dus și cealaltă jumătate la mormântul părinților, s-a urcat pe bicicletă, și-a șters lacrimile amestecate cu stropi de ploaie și a pornit spre casă.

Pe drum, ploaia s-a întetit, și când a ajuns la fermă a văzut că poteca era numai noroi. Nu mai putea pedala, așa că s-a dat jos și a împins bicicleta prin băltoace până la adăpost. După ce a intrat înăuntru, s-a apucat să întetească focul aruncând în soba de fier ruginită câteva șipci smulse din peretele tencuit. În timp ce mirosul de lemn ars îi umplea nările, a scos din buzunar mesajele de la Ollie, apoi și-a atârnat haina peste sârma de rufe improvizată deasupra sobei. S-a întrebat în treacăt dacă hainele sale aveau să miroasă mereu a fum.

Când a desfăcut biletele, a văzut că se umeziseră și literele începuseră să se șteargă. *Ce prostie din partea mea să le port în buzunar.* Le-a pus la

uscat peste haină, luând hotărârea să le păstreze de acum încolo în cutia de ceai goală.

Ca să nu se lase pradă tristeții care o cuprindea de fiecare dată când mergea la cimitir, Susan a scos coșul de cusut pe care îl împrumutase de la doamna McCreary și s-a apucat să-și cârpească hainele. A cusut nasturi. A pus petice. Când tocmai cosea un tiv desfăcut, a auzit un plescăit de pași. S-a oprit și a lăsat acul jos. Ploaia lovea în acoperișul de pânză. Printr-o crăpătură în perete, a întrezărit o haină neagră. Un ciocănit în ușă.

A simțit un fior pe șira spinării. Susan a rămas locului șovăind, tulburată, fiindcă rareori avea vizitatori.

Un alt ciocănit.

A aruncat o privire spre bilețele. Inima a început să-i bată repede. S-a ridicat în cele din urmă și a deschis ușa. I s-a strâns inima.

— Domnule Wallace, a spus ea, încercând să-și ascundă dezamăgirea.

— Bună, Susan, a spus Jonathan Wallace, scoțându-și pălăria.

Din barba bătrânului se prelingeau câteva picături de apă. Pot să intru?

Susan a șovăit.

— Știți, înăuntru este cam deranj.

— Nu mă simt bine pe o vreme ca asta, a spus el și a întors palma în sus. La urma urmei, eu cresc porumbei, nu rațe.

Încurcată, Susan s-a înroșit la față. Se jena să fie văzută trăind în cocioaba aceea, mai ales de către un membru al Asociației și, pe deasupra, bun prieten cu Bertie. Dar nici nu putea să-l lase să stea în ploaie, așa că i-a făcut loc să intre. A strâns repede lucrul de mână, a pus bilețelele în cutia de ceai, apoi i-a făcut semn să ia loc pe pat.

Jonathan a privit de jur împrejur.

— Cum o mai duci, Susan?

— Bine, a mințit ea.

— Nu mi-ai răspuns la scrisori.

Susan a aruncat o privire spre teancul de scrisori nedesfăcute. Se gândea ce să-i răspundă, dar el a schimbat subiectul. S-a simțit ușurată.

— Bunicul tău și cu mine am fost buni prieteni, a spus el privind-o pe Susan, și i-a zâmbit. Chiar dacă porumbeii lui voiajori i-au întrecut mereu pe ai mei.

Susan a încercat să zâmbească, dar nu a găsit destulă putere.

— Înțeleg că ești o antrenoare de porumbei nemaipomenită. Și că ai fost studentă la zoologie înainte de război.

— Doar partea a doua este adevărată, a spus Susan.

— Am venit să-ți ofer o slujbă, a spus el. Acum cresc porumbei în Northampton, ferit de bombardamente. Crescătorii este îndeajuns de mare ca să se ocupe de pregătirea porumbeilor și de dus, și de întors, a spus el, apoi a făcut o pauză, ștergând stropii de apă de pe pălărie. Aș avea nevoie de ajutorul tău.

Susan a scuturat din cap.

— Nu pot să plec.

Jonathan a oftat.

— Cât timp mai poți trăi așa?

Franchetea bătrânului i-a reamintit că nu avea de lucru, și nici bani. Ce șanse erau să întrețină porumbeii, cu atât mai puțin să pună crescătoria pe picioare? Încăpățânarea, starea de șoc, sau poate nebunia o împinseseră să rămână în continuare sub amenințarea bombelor. Undeva, în adâncul sufletului, știa că de fapt altceva o ținea în loc.

— Doar până mă pun pe picioare, a spus ea.

— Nu mai e timp, a spus el. Invazia poate avea loc oricând.

Susan și-a adus minte de afișele neliniștitoare cu soldați și parașutiști nemți lipite prin tot satul, pesemne ca să-i ajute pe localnici să recunoască dușmanul. Clopotele bisericii fuseseră oprite de câteva luni; urmau să bată doar când intra dușmanul în țară. Până și veteranii din Garda Națională, care se mișcau încet, dar își păstrau spiritul de luptă, începuseră să-și blindeze automobilele.

— N-am să uit niciodată cum l-ai înfruntat pe ofițerul ăla de la întrunirea din Londra, a spus el. Când noi, cei din Asociație, cu mine în frunte, ne-am temut să vorbim despre greșelile evidente din Operațiunea Columba, doar tu ai avut curajul să te ridici în picioare.

Lui Susan i-a venit în minte întâmplarea de atunci. Și imaginea lui Ollie luându-i apărarea în tren.

Jonathan a oftat, apoi a privit-o în ochi.

— Bertie te-a iubit foarte mult.

Când a auzit numele bunicului, Susan a început să lăcrimeze.

— Voia să-ți vezi de viața ta mai departe.

Susan a rămas pe gânduri, îi era greu să se hotărască; trebuia ori să lase ferma în voia soartei, ori să renunțe la ultima ei fărâmbă de speranță de a fi împreună cu Ollie la Northampton. Cuvintele lui Jonathan însă o zguduiseră până în străfundurile ființei. *Ollie nu se mai întoarce.*

— Vino cu mine!

Susan și-a trecut mâna peste față.

— Mai sunt și porumbeii...

— Îi luăm cu noi. Am adus coșuri. Am lăsat camionul la capătul drumului. Din păcate, n-am putut intra, e numai noroi. Trebuie să-i cărăm până acolo. Susan șovăia.

Își simțea mintea și trupul secătuite. O dorea inima de atâtea păreri de rău. În viața ei nu renunțase la nimic, cel puțin nu la lucrurile cu adevărat importante. Pe de altă parte, cum să trăiască așa mai departe? Sleită de puteri, înfometată și descurajată, a închis ochii și a spus încet:

— Bine.

Toată după-amiaza au încărcat porumbeii în camion pe burniță. Susan și-a strâns lucrurile – un braț de haine și o cutie de ceai. L-a rugat pe Jonathan să o ducă la doamna McCreary. I-a înapoiat coșul de cusut, a sărutat-o pe obraji și i-a mulțumit pentru tot ce făcuse pentru ea. Înainte de a pleca, i-a lăsat adresa din Northampton a lui Jonathan unde putea fi găsită.

În timp ce se îndepărtau, lui Susan îi tremurau mâinile. *Fii tare ca oul*. Și-a alungat temerile, hotărâtă ca într-o bună zi să se întoarcă în Epping, asta doar dacă armata lui Hitler nu ocupa Marea Britanie.

— După război, mă întorc acasă, și-a făgăduit ea în șoaptă.

Capitolul 55

EPPING, ANGLIA – 18 IULIE 1996

— Șaptesprezece, optsprezece, nouăsprezece... număra Susan.

— Nu te uita! a strigat un băiețel.

— Da, să nu tragi cu coada ochiului, bunico! a zis o fetiță.

— Douăzeci și unu, douăzeci și doi, douăzeci și trei...

Susan și-a pus mâinile la ochi. O ușă de dulap s-a deschis cu un scârțâit, apoi s-a închis brusc. Ușa de plasă s-a trântit. Tropăitul unor piciorușe se auzea tot mai departe.

— Nouăzeci și opt, nouăzeci și nouă, o sută! Cine nu e gata, îl iau cu lopata!

Susan și-a lăsat mâinile în jos. A mijit ochii, pentru a se obișnui cu lumina care se revărsa prin fereastra bucătăriei. S-a ridicat din fotoliu, dorindu-și ca durerea din genunchi să nu o împiedice să termine joaca. Săptămâna

trecută, durerea din picioare o împiedicase să se joace de-a v-ați ascunselea mai mult de două ture, spre dezamăgirea nepoților – Hugh, de cinci ani, și Evie, de șapte. Așa că azi s-a hotărât să se folosească de baston, o drăcie urâtă de metal cu patru picioare îndesate. „Ca să aveți mai multă stabilitate“, îi spusese doctorul. Nu putea să-l sufere. Îl folosea foarte rar, doar în situațiile când trebuia să meargă mai mult, așa cum se întâmpla când fiica sa, Clover, trecea pe la ea cu copiii.

Susan a pornit șchiopătând pe parchetul din stejar. Un vânticel cald sufla prin fereastra deschisă de lângă șemineu, singurul lucru rămas din vechea clădire, chiar dacă pietrele originale fuseseră puse anapoda. Susan refăcuse casa de câțiva ani, spre consternarea lui Clover. „N-ar fi mai înțelept să te gândești la un cămin de bătrâni?“, îi spusese ea. Îi respecta părerea, dar, la urma urmei, era vorba de viața sa, din care cea mai mare parte fusese legată de Londra, cel puțin până acum.

Susan antrenase porumbei în Northampton până la sfârșitul războiului. După război, terminase facultatea și apoi fusese profesor de ornitologie la Universitatea din Londra. Se măritase la o vârstă destul de coaptă, la treizeci și trei de ani. Crescuse un copil. Se pensionase. Își înmormântase soțul, pe Duncan, după lungă și greaua lui bătălie cu un cancer la colon. Era convinsă că traiectoria sa în lume se apropia de punctul terminus.

„Mă întorc la Epping“, îi spusese fiicei sale în timp ce goleau de haine dulapul lui Duncan. Clover nu înțelegea. Nici nu avea cum. Susan păstrase dreptul de proprietate asupra terenului. Clover fusese la fermă doar în copilărie, la câte un picnic în familie. Pășunea era năpădită de scaieți. Hulubăriile erau dărăpănate. Adăpostul de pământ se surpase. Iar Clover, căreia nu îi plăcea în aer liber, nu voia să facă pipi în pădure, cu atât mai puțin să pună piciorul într-o privată plină de păianjeni. Așa că plecau mereu destul de repede, grăbiți să ajungă la prima benzinărie înainte să-i plesnească vezica.

La un an după ce își luase rămas-bun de la Duncan, Susan a început să reclădească ferma. Împreună cu un constructor de prin partea locului, a încercat să refacă din amintiri vechea casă. Arăta, în foarte mare măsură, ca înainte de război, cu o singură mare excepție: casa avea acum un singur nivel, în loc de două. „Genunchii tăi, mamă!“, o rugase Clover pe când se uitau împreună pe schițele proiectului. A cedat la insistențele fiicei sale și a renunțat la scări, dar până la urmă casa arăta nemaipomenit. Susan a început să petreacă acolo fiecare sfârșit de săptămână. În mai puțin de un an, a

vândut apartamentul din Londra și s-a mutat la Epping. A cumpărat niște oi și, pe măsură ce ele se îngrășau, pășunea creștea din nou verde și mănoasă. Clover nu se dădea în vânt după fermă, în schimb nepoții lui Susan îndrăgiseră locul lor de distracție de la țară.

— O să vă găesc eu, a spus Susan, trecând prin sufragerie.

Un foșnet dinspre coridor. Susan a zâmbit în timp ce se îndrepta spre camera de oaspeți.

— Hm, s-a auzit un glas subțire.

Susan s-a întors și a văzut un pantof de copil ițindu-se de sub pat.

— Ia să vedem, unde te-ai ascuns?

Bastonul lui Susan bocănea pe podea.

Pantoful s-a mișcat repede înapoi și încolo.

Fără să țină seama de durerea din genunchi, Susan s-a aplecat. A smuls pantoful și l-a gădilat pe băiat în talpă.

— Ha-ha-ha! a izbucnit Hugh în râs.

Susan l-a apucat pe băiat de picioare și l-a târât afară de sub pat.

Hugh a strâns-o de mână.

— Te-ai uitat!

— Ba nu! a spus Susan și l-a ajutat să-și pună pantoful.

— Eu mă pun! a anunțat el mândru.

Susan se minuna de plăcerea lui Hugh de a fi prins. Și de cât de mult semăna cu Bertie. Îndesat. Trunchiul ca un butoiuș. Picioarele, adorabil arcuite, ca ale unui mops.

Hugh a fugit afară și a strigat:

— Urma scapă turma!

Când s-a întors în sufragerie, Susan s-a uitat afară pe geam și a văzut-o pe Evie, înălțuță, bine legată, cu păr castaniu cârlionțat, galopând peste straturile de levănțică de mare. A călcat peste florile de ochiul-boului, strivindu-le tije, și a luat-o la fugă spre verandă. Susan a zâmbit. Pe locul unde altădată creșteau niște legume anoste, varză și rădăcinoase, se înălțau acum tot soiul de flori. După război, pierduse obișnuința de a mânca produse din propria gospodărie și era mulțumită să-și poată face în voie cumpărăturile la magazin, fără să aibă nevoie de bonuri de rație pentru orice.

Au mai jucat două ture de v-ați ascunselea, după care Susan a pus masa – supă de linte rămasă de cu seară, biscuiți crocanți și Irn-Bru⁴⁹.

— Mama nu ne lasă să bem sucuri din astea, a spus Evie, înmuind un biscuit în pahar.

Hugh a luat o înghițitură mare, apoi a râgâit.

— Scuze.

Susan a gustat și ea din suc – un lichid oranj, dulce și cu aromă de citrice. Ea, una, s-ar fi mulțumit cu un pahar de apă sau o ceașcă de ceai negru. Dar îi părea bine că-l cumpăraseră, măcar și pentru a le oferi nepoților un moment memorabil.

După-amiaza și-au petrecut-o ca la fiecare vizită – alături de porumbei. Hulubăria era unul din puținele lucruri, împreună cu privata din curte, care nu fuseseră culcate la pământ. Din vechea construcție rămăseseră doar scânduri strâmbe și putrezite, dar Susan chemase un meșteșugar din sat să o refacă. În afară de butoiul de grăunțe, care acum era din plastic, și de faptul că mai erau doar vreo douăzeci de porumbei, arăta aproape ca înainte de război.

Spre deosebire de mama lor, Clover, care părea să aibă o teamă înăscută față de aceste reptile înaripate, Hugh și Evie se dădeau în vânt după porumbei. Când veneau la Epping, își alegeau câte un porumbel, îi legau de picior o panglică, fiecare de altă culoare, apoi plecau cu mașina la Clacton-on-Sea. În lipsa cuștilor, pe tapițeria mașinii rămâneau câteodată urme de găinaț și se mai întâmpla ca porumbeii să zboare prin mașină, așa că erau nevoiți să închidă geamurile. Când ajungeau la țărmul mării, fiecare își arunca porumbelul în aer. Apoi săreau în mașină și goneau spre casă, însă niciodată nu au aflat cine câștigase. Porumbeii ajungeau de fiecare dată primii. Evie și Hugh nu se supărau, pentru că Susan oprea mereu pe drum să le cumpere înghețată.

— Ești minunat, Bashful,⁵⁰ a spus Evie și a mângâiat porumbelul pe spate.

Păsărea a uguit.

Hugh a ales un porumbel destul de voinic, l-a ridicat deasupra capului ca pe un trofeu și a declarat:

— Buzz Lightyear⁵¹ este cel mai rapid!

Susan a râs ușor. Aproape toți porumbeii erau botezați după cei șapte pitici, iar restul, după diferite personaje din filme. Susan s-a gândit la bunicul ei. Bertie, care le dădea porumbeilor săi voiajori numele unor ținuturi îndepărtate din Scoția, unde nu fusese niciodată, ar fi fost îngrozit de asemenea denumiri comerciale. Pe ea însă nu o deranjau copilăriile astea. La urma urmei, și ea făcuse același lucru cândva. *Acum o viață.*

Au petrecut toată după-amiaza în hulubărie, până când au auzit claxonul unei mașini. Hugh și Evie au pus porumbeii în boxele lor și au zbughit-o. Susan a pășit afară, lăsându-și cu bună știință bastonul înăuntru, și a mers cu băgare de seamă până la sedanul negru strălucitor parcat pe alea din fața casei.

Clover s-a uitat în oglinda retrovizoare dacă rujul era la locul lui, apoi a coborât geamul.

— Ai venit mai devreme, a spus Susan, ducându-se la mașina care avea motorul pornit.

— Am o întâlnire diseară, ai uitat?

— Da, uitasem, a spus Susan, aruncând o privire spre rochia ei bleumarin și cerceii cu perle.

Părul castaniu era perfect pieptănat. Avocată – dar și mamă divorțată care își creștea singură copiii – Clover părea întotdeauna să se grăbească undeva.

— Ah! a exclamat Evie. Nu ne lași să mai stăm?

— În seara asta, nu, a spus Clover. Am vorbit deja cu o bonă să stea cu voi.

— Dar pot rămâne la mine, a propus Susan.

— Te rog... s-a milogit Hugh.

— Data viitoare, a spus Clover categoric. Trebuie să plecăm acum.

Susan i-a îmbrățișat pe copii, i-a ajutat să urce în mașină și le-a pus centurile. S-a dus apoi la ușa șoferului.

— V-ați distrat? a întrebat-o Clover.

Susan a încuviințat, apoi s-a aplecat înăuntru să o îmbrățișeze pe fiica sa, cu grijă să nu îi strice machiajul.

Clover a luat de pe scaunul alăturat un teanc de plicuri și ziare.

— Se adunaseră în cutia poștală.

Susan a luat vraful de corespondență.

— Am auzit din întâmplare un coleg vorbind despre un articol cu porumbei, a spus Clover. Din păcate, am fost prea ocupată să mă uit pe ziare. Altfel, îl decupam pentru tine.

Susan s-a îndreptat de spate, apoi a făcut o grimasă când a simțit durere în picior.

— Genunchii? a întrebat-o Clover.

— Sunt bine, a spus ea repede, amintindu-și că în ultimii doi ani fiica sa insista să se opereze la genunchi; și nici nu avea de gând să admită că

drumul lung până la cutia poștală de la stradă le dădea de furcă încheieturilor ei șubrede.

— Vino aici cu copiii la sfârșitul săptămânii, a adăugat Susan ca să schimbe subiectul.

— Poate vii tu la Londra, a spus Clover.

Susan a făcut semn cu capul spre hulubărie.

— Porumbeii...

— Adu-i și pe ei! a strigat Hugh din spatele mașinii.

Clover l-a privit în oglinda retrovizoare.

— Nu. Bunica *nu poate* să-i aducă.

— Să facem o hulubărie la noi, a intervenit și Evie.

Clover a oftat și a luat volanul în mâini.

— Bine, o să mă uit pe programul meu, i-a spus ea lui Susan. Între timp, poate găsești pe cineva să aibă grijă de porumbei.

Susan a dat din cap, apoi a urmărit-o cu privirea cum se îndepărtează în timp ce copiii îi făceau cu mâna. O iubea pe Clover. Știa că și fiica sa ținea mult la ea, doar că, pur și simplu, erau diferite. În timp ce se întorcea spre casă, a zâmbit larg la gândul petelor de găinaț de pe adidașii de firmă ai lui Hugh și Evie, pe care mama lor îi cumpăraseră mai mult ca sigur de la Harrods sau Selfridges⁵².

A început să facă ordine prin maldărul de scrisori – oferte de carduri de credit și mormane de cupoane, pe care le-a aruncat în coșul de gunoi. S-a așezat apoi comod în fotoliul din sufragerie cu teancul de ziare în brațe. Cu picioarele ridicate pe un taburet tapițat, și-a pus ochelarii de citit și a răsfoit numărul cel mai vechi, în căutarea articolului de care îi pomenise Clover. După mai multe pagini, a dat peste un titlu neobișnuit care i-a atras atenția.

RĂMĂȘITELE UNUI PORUMBEL VOIAJOR DIN CEL DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL GĂSITE ÎNTR-UN ȘEMINEU DIN ROCHFORD

A făcut față unei traversări pline de pericole peste Canal, zburând mile întregi din Franța ocupată de naziști. Extenuat, porumbelul care ducea un mesaj legat de picior s-a oprit pe coșul unei case din Rochford, posibil ca să se odihnească sau să se încălzească. Amețit probabil de fum, porumbelul a căzut de pe marginea locului său de odihnă și a murit. Rămășițele sale au rămas neobservate timp de peste cincizeci de ani, până când Niles Googins

a cumpărat casa și a început să o renoveze.

Susan s-a așezat mai bine în capul oaselor și și-a potrivit mai bine ochelarii de citit.

„Tocmai curățam șemineul; hornul era înfundat de gunoaie“, a declarat el luni. „Am scos din el tot felul de resturi și, la un moment dat, am dat peste niște oscioare. Prima dată, m-am gândit că erau de la o cioară, apoi am remarcat o capsulă mică roșie atașată de picior.“

Domnul Googins, profesor de matematică pensionar, a deschis capsula și a găsit o bucătică de hârtie cu un mesaj încifrat. Mesajul a fost trimis curatorilor de la Bletchley Park⁵³, unde eforturile specialiștilor de a sparge codul Enigma⁵⁴ creat de naziști au întors soarta războiului. Centrul de Comunicații al Guvernului (GCHQ)⁵⁵ din Cheltenham lucrează, de asemenea, la decriptarea mesajului.

— Bietul sufletețel, a șoptit Susan.

I-a trecut prin minte că putea fi Ducesa sau un alt porumbel antrenat de ea, fie de la crescătoria lui Bertie, fie de la Northampton. Probabilitatea era totuși foarte mică, dacă se gândea că armata folosise în război peste două sute cincizeci de mii de porumbei voiajori. A aruncat ziarul pe covor, apoi s-a uitat printre numerele mai noi după un articol la zi. L-a găsit în ediția din ziua precedentă.

BLETCHLEY PARK ȘI GCHQ STUPEFIATE DE MESAJUL SECRET!

Experții de la Bletchley Park și GCHQ sunt uluiți de mesajul încifrat al unui porumbel spion din al Doilea Război Mondial, găsit într-un horn din Rochford la începutul acestei săptămâni. Specialiștii sunt de părere că acea capsulă roșie pe care Dl Goggins, profesor pensionar, a găsit-o în timp ce își renova locuința, este un tip folosit în timpul primelor operațiuni secrete. Până în acest moment, codul nu a fost descifrat.

Susan a tras adânc aer în piept. Inima a început să-i bată mai repede.

„Mesajul purtat de acest porumbel trebuie să fi fost ultrasecret“, a

afirmat Alton Rose, specialist în informații la GCHQ. „În timpul războiului au fost folosiți mii de porumbei, dar, conform dovezilor din arhivele noastre, aceste mesaje au fost scrise de mână în clar, și nu în cifru. Capsula roșie indică faptul că este un porumbel al Forțelor Aliate, probabil din 1940. Mesajul criptat ne-a lăsat perplecși. Am însă toată încrederea că va fi descifrat în curând.”

S-a ridicat brusc în picioare, simțind că durerea din genunchi s-a lăsat în stomac. A răsuflat adânc de câteva ori, ceea ce însă nu i-a ușurat temerile. Îi era groază să redeschidă rănilor sufletești ale războiului, dar trebuia să afle adevărul. S-a dus cu pași înceți până la telefon, apoi a format numărul centralei.

— Puteți să-mi faceți legătura la Rochford, cu abonatul Niles Googins?

Câteva secunde mai târziu, a auzit vocea unui bărbat în vârstă.

— Domnul Googins?

— Da.

— Numele meu este Susan Shepherd. Am citit că ați găsit rămășițele unui porumbel.

— Am vorbit deja cu destui reporteri. Nu mai am nimic altceva de adăugat.

— Dar eu nu sunt reporter, a spus Susan, surprinsă că bărbatul nu i-a simțit vârsta după voce. În timpul războiului, am antrenat porumbei pentru Asociația Națională pentru Porumbei.

— Așa... Telefoanele au sunat întruna de când a apărut primul articol de ziar. Reporteri. Jurnaliști. Pasionați de istorie. Veterani de război. Toți m-au sunat. Chiar și o clarvăzătoare din Cambridge care susținea că poate descifra mesajul, contra unei sume de bani, firește.

— Se pare că descoperirea dumneavoastră a stârnit ceva ecou.

— Chiar așa.

— Pot să vă pun câteva întrebări, domnule Googins?

L-a auzit pe bărbat oftând în receptor.

— Promit să nu vă țin mult, a urmat ea.

— E în regulă.

— Articolul se referă la porumbel ca la un *el*. Cum ați aflat că este așa?

— Dar păsările folosite în război nu erau doar masculi?

Porumbei, a vrut Susan să-l corecteze, dar s-a abținut.

— Nu, s-au folosit și masculi, și femele. A cercetat cineva dimorfismul sexual?

— Nu, nu cred, a spus el, ușor încurcat.

— Ați văzut cumva ce formă are capul porumbelului? Capul unui mascul este rotunjit, dar la femele este ușor turtit pe creștet.

— Așteptați, vă rog.

Susan a auzit zgomotul receptorului pus jos. S-a strâmbat la gândul că un porumbel care luase parte la război era poate înghesuit acum într-o cutie de pantofi sau într-o caserolă pentru alimente.

— Este o *ea*, a spus Googins când s-a întors la telefon. Sunteți prima persoană care mă întreabă despre chestia asta. Toți ceilalți erau interesați doar de mesaj.

Susan a făcut o pauză.

— Fiindcă ați adus vorba, conținea cumva o serie de cuvinte din cinci litere? Fără cifre.

— Da, a spus Googins. L-ați văzut deja? Știu că Bletchley Park și GCHQ nu pot publica mesajul decât după ce sparg codul...

— Nu, a spus Susan. Întâmplător, ați făcut cumva o copie?

— Mai bine de-atât. Am originalul.

Capitolul 56

ROCHFORD, ANGLIA

A doua zi, Susan a plecat de dimineată cu mașina la Rochford, la o oră și ceva de Epping. Pe scaunul de lângă ea se afla o cutie de ceai mățuită pe care o păstra de peste o jumătate de secol. Era convinsă că n-ar fi avut nici un rost să-i dezvăluie soțului sau fiicei că odată, de mult, a nutrit sentimente de iubire pentru un alt bărbat. Așa că ascunsese cutia în sertarul cu amintiri. Și într-un colțișor de nepătruns din inimă.

Reușise cu greu să ațipească un pic. Simțea adânc groaza de ce o aștepta acolo, sau poate nu, ceva care să reînvie imaginile oribile din vremea războiului. Sirene. Explozii. Mirosul grețos al prafului de pușcă. Picioarele lui Bertie ieșind din grămada de moloz. În încercarea de a-și alunga din minte acele orori, a ales să pună pe vechea consolă stereo *Ciocârlie în zbor*⁵⁶ a lui Vaughan Williams. Îl ascultase de nu știu câte ori. Bănuțul de un penny, lipit cu bandă de vârf acului, îl împiedica să sară de pe șanț. De

data asta, muzica angelică nu a mai reușit să-i aline rănilor trecutului. Și nici să alunge neliniștea legată de ce avea să-i aducă ziua de mâine.

A urmat indicațiile date de domnul Googins și a ajuns la un șir de locuințe la stradă. Casa lui din cărămidă nisipie avea ferestre mici și o antenă de televizor strâmbă, cocoțată pe acoperiș. A parcat și s-a dat jos din mașină. S-a dus la ușa din față, ținând cutia în mână. Durerea din picioare i-a amintit că uitase bastonul acasă. Și-a auzit încheieturile pârâind în timp ce urca treptele de la intrare. A ciocănit la ușă. Inima a început să-i bată mai tare. O încuietoare a țăcănit. Ușa s-a deschis.

— Susan?

Un bărbat cu părul grizonant, îmbrăcat cu pantaloni kaki și cămașă în carouri, i-a întins mâna și s-a prezentat:

— Niles Googins.

Susan i-a strâns mâna și Niles s-a întors spre femeia de lângă el, care purta ochelari rotunzi, mari, și un pulover albastru; pe obrajii ridaiți își dăduse cu o pudră în nuanțe de roz.

— Soția mea, Lydia.

— Încântată să vă cunosc, a spus Lydia.

Când a intrat în casă, primul lucru pe care l-a văzut Susan au fost grămezile de plinte întinse pe podea. În aer se simțea mirosul de vopsea proaspătă.

— Scuze pentru deranjul din casă, a spus domnul Googins. Suntem în plină renovare.

A condus-o imediat în salon și i-a arătat șemineul.

— Acolo am găsit-o.

Susan a văzut șemineul vechi cu cărbuni, apoi lucrurile de pe măsuta de cafea. O cutiuță de plastic transparent, ca o mică vitrină. Înăuntru, pe un strat subțire de burete alb, niște oase de porumbel. Un craniu. Bucățele de aripă și două oscioare de la picior, unul dintre ele având prins un tub roșu. Cu mâinile tremurânde, s-a apropiat de mäsută. Lângă acea cutie, un bilețel. Cu toate că hârtia se îngălbenise după atâta vreme, a recunoscut imediat codul și scrisul de mână. Ochii i s-au umezit.

— O, draga mea, a spus Lydia, care apoi a plecat și s-a întors cu o batistă de hârtie.

— Mulțumesc, a spus Susan ștergându-și lacrimile, apoi s-a uitat îndelung la rămășițele din cutie.

— Ducesa...

— Cine? a întrebat domnul Googins.

— Porumbița mea. Pentru mine era ca un animal de companie.

— De companie? s-a mirat el, cu fruntea încrețită a nedumerire. Dar capsula, o vezi? Este un porumbel folosit în război.

Susan a clătinat din cap.

— A fost luată din greșeală cu ceilalți porumbei într-un avion, în toamna lui 1940. Era una din primele misiuni de parașutare a porumbeilor în Franța, pentru culegerea de informații din zonele ocupate de naziști. Avionul a fost doborât, cu un american la bord.

A aruncat o privire spre mesajul codificat, cu gândul la Ollie. Însemna că el, cine știe cum, reușise să se ascundă de nemți destul de mult timp cât să transmită încă un mesaj. A răsuflat adânc, ca să-și înăbușe valul de durere pe care îl simțea crescând în piept.

— Mesajul este de la el.

— Foarte ciudat, a spus domnul Googins, încrucișându-și brațele. În 1940, Statele Unite nu intraseră în război.

— Ollie însă, da.

— Ollie? a întrebat el.

Susan a dat din cap. *Oliver de Maine*. Și-a șters lacrimile.

Domnul Googins a oftat adânc.

— Și de unde știm că aici, pe măsută, sunt Ducea și mesajul lui Ollie?

— Niles! a intervenit Lydia cu asprime în glas.

— Am întrebat și eu, a spus el, plecându-și capul.

Susan a ridicat cutia de ceai. A scos capacul și i-a împrăștiat pe măsută conținutul – bilețele cu coduri și bilețele descifrate.

Lydia a luat unul dintre mesajele codificate și l-a comparat cu cel găsit de ei, privind când la unul, când la celălalt.

— Este același cod, Niles. Și același scris.

Niles a cercetat și el bilețelele, cu mai multă atenție decât soția sa.

Susan a văzut-o pe Lydia uitându-se preocupată la mesajele descifrate. Lydia înțelesese că schimbul de mesaje era mult mai mult decât trimiterea de informații. Bănuiala i s-a adevărat când femeia i-a pus mâna pe braț și a întrebat-o:

— Ollie era soțul tău?

— Nu, a spus ea, cu pieptul prins parcă într-un clește. N-a reușit să fugă din Franța.

— Îmi pare tare rău, a spus Lydia încet.

După o pauză lungă, Niles s-a întors spre Susan și a întrebat-o:

— Poți să citești mesajul?

— Nu știu, a spus Susan. Aveam o carte de coduri, dar s-a pierdut în timpul bombardamentelor, a spus ea și a răsuflat adânc. Cred că aş putea să-l descifrez cu ajutorul celorlalte mesaje.

— Va trebui să-i informăm pe cei de la CCG, a spus Niles.

— Nici gând! a intervenit Lydia.

Femeia s-a uitat la ce mai rămăsese din porumbel, apoi a început să strângă cu grijă bilețelele de pe măsuță și să le pună în cutia de tablă a lui Susan, inclusiv pe cel găsit în șemineu.

Niles a făcut ochii mari.

— Lydia...

Femeia s-a uitat la soțul său.

— Te-ai convins că acesta e porumbelul lui Susan și că mesajele erau pentru ea?

Niles a ezitat puțin.

— Da, dar...

— Toate astea îți aparțin ție, draga mea, a spus Lydia, întrerupându-și soțul, după care i-a înmănat lui Susan cutia de tablă și pe cea de plastic.

Susan s-a uitat în ochii ei.

— Mulțumesc.

— Bine, Lydia, dar... a început Niles.

Lydia s-a întors spre el.

— Îți mai amintești scrisorile pe care mi le-ai scris când erai în armată?

Niles s-a fâstâcit.

— Ce-ai zice ca scrisorile alea să fie citite de toată lumea?

Niles s-a îmbujorat la față. Pe gât i-au apărut pete roșii.

Lydia l-a bătut ușor cu palma pe genunchi.

— Iar dacă sufli vreun cuvânt despre asta, o să am grijă ca o copie a scrisorilor drăguțe pe care mi le trimiteai ca flăcău să ajungă în mâinile prietenilor tăi de la club.

Capitolul 57

EPPING, ANGLIA

Susan s-a oprit de două ori pe drumul de întoarcere ca să-și șteargă ochii înlăcrimați. În mașina parcată pe marginea drumului, se uitase lung la oscioarele din cutia așezată pe scaunul de lângă ea. În cutie era și mesajul de la Ollie. În acele clipe când trecutul înfrunta prezentul, capul i se învârtea, iar inima îi galopa.

A ajuns acasă hotărâtă ca Ducesa să-și găsească liniștea de veci așa cum se cuvenea. A plecat apoi spre pădure cu rămășițele porumbiței și cu o lopătică de grădină, dar până la urmă nu a lăsat-o inima să sape pământul. Trebuia mai întâi să descifreze ultimul mesaj, măcar atâta putea face pentru ea – să ducă la bun sfârșit misiunea pentru care Ducesa își dăduse viața. Așa că s-a întors acasă și s-a apucat de lucru.

Timp de aproape o lună, Susan s-a străduit fără încetare să decodeze mesajul. Și-a petrecut zilele și nopțile aplecată asupra șirurilor de litere. În disperarea sa de a traduce bilețelul de la Ollie, aproape că a uitat să mănânce și să doarmă. Epuizată, a început să ațipească la masa din bucătărie. Atunci s-a hotărât să pună ceasul de fiert ouă să sune când trebuia să facă o pauză. Cu toate astea, fie mintea nu îi mai mergea atât de bine acum, la bătrânețe, fie Ollie folosisese altfel de cuvinte. După atâtea săptămâni în care își storsese creierul, reușise să descifreze un singur cuvânt care apărea în toate mesajele: *Susan*. Se temea că nu avea să dezlege mesajul lui Ollie și că Ducesa urma să rămână de-a pururi în purgatoriu, în sarcofagul ei mic de plastic ascuns în vreun sertar.

În timp ce se chinuia cu șirurile de litere, înlăuntru ei creștea tot mai mult o veche suferință. Simțea că inima ei rănită, pe care abia o peticise de-a lungul anilor, începe iar să i se frângă. Și, odată cu durerea din piept, sentimentul neașteptat că nu îi era credincioasă lui Duncan. Gândurile ei toate erau îndreptate spre Ollie.

Îl cunoscuse pe Duncan după terminarea războiului, când își terminase studiile și primise un post de profesor de ornitologie la universitate. Duncan, profesor la politehnică, îi făcuse curte în pofida dezinteresului pe care i-l arăta față. El era însă perseverent, manierat și, în opinia colegelor ei, un pretendent potrivit. După un an întreg în care îi refuzase invitațiile la cină, în cele din urmă a acceptat. *Ollie nu mai este*, își spunea în gând, în timp ce Duncan, așezat în fața ei, savura friptura de pui cu mazăre.

Ținea la el, în pofida înfățișării lui banale și firii previzibile. Dar cine era ea să facă mofturi la orice pretendent? La urma urmei, era „tipa aia ciudată cu porumbeii“, așa cum o numeau uneori studenții ei după ce aflau că

antrenase porumbei voiajori pentru armată. După un an de curte asiduă, Duncan a cerut-o în căsătorie. Ea a primit. Poate pentru că nu dorea să-și petreacă tot restul vieții ca o pustnică. Sau poate pentru că trecerea timpului a făcut-o să se supună regulilor nescrise ale societății – să te căsătorești, să faci copii, să lași ceva în urmă. În sufletul său însă, pur și simplu acceptase că în viață cunoști o singură iubire. Iar Ollie al ei nu mai era.

Dusese totuși o viață bună. Pe deasupra, îi avea pe Clover și pe nepoți, Evie și Hugh, care îi dovedeau că luase decizia corectă. Peste ani, Susan ajunsese să țină la Duncan. Fusese un om de treabă, blând, protector. Și îi aducea mereu fructe proaspete. „Sunt numai potasiu“, îi spunea el de fiecare dată când îi aducea un mănunchi de banane. Din toate punctele de vedere, Duncan fusese un soț atent și cumsecade. Dar Susan nu a mai simțit niciodată fluturi în stomac, aceia își luaseră zborul în toamna lui 1940. Fără să se mai întoarcă vreodată.

În septembrie, Susan se obișnuise deja cu gândul că nu putea să citească mesajul lui Ollie. Fără cartea de coduri, era pierdută. Pe deasupra, probabil că specialiștii de la Bletchley Park și GCHQ descifraseră deja mesajul de câteva săptămâni, dar erau prea stânjeniți ca să îl dea publicității. S-a dovedit însă că se înșelase când în ziar a apărut un nou articol. Nu era deosebit de cele dinainte, mulțumindu-se să prezinte încă o dată descoperirea pe care Googins o făcuse în șemineul său, cu o singură excepție. Articolul acesta menționa faptul că experții celor două centre erau în continuare perplecși și publica o copie a mesajului codificat de Ollie:

QUYTV SODLC SKDFN SKLFE ZIEPQ DJRNV SKWNF DOIWV
JLDWP
AWXPD MCJKW RSUEW WQXZX YMSQR PLNVX SQMCI QYDSX
POLRT
SKFRY XVCTR LKJHG SDFGH OIUYT QWEDR KNVDG WDCYG
ZDTUO

— Dumnezeu! a exclamat Susan în timp ce se pregătea să muște din felia de pâine prăjită unsă cu unt.

A citit articolul de două ori, incapabilă să priceapă că mesajul *ei* era văzut de toată lumea. Nu doar că la Bletchley Park și GCHQ se lucra în continuare la descifrarea lui, dar criptologii amatori și istoricii entuziaști urmau acum să se ia la întrecere care să dezlege primul enigma.

Susan a împăturit ziarul și s-a dus la telefon să o sune pe Clover.

— Poți să treci pe la mine diseară? a întrebat ea, apoi a făcut o pauză, încercând să-și găsească cuvintele. Trebuie să-ți spun ceva important.

Clover a plecat mai devreme de la firmă, oprindu-se pe drum doar ca să-i ia pe copii de la centrul de zi. În timp ce Evie și Hugh se jucau afară cu porumbeii, Susan a luat cutia de ceai și tăieturile din ziar și s-a dus lângă Clover, care stătea la masa din bucătărie.

— Ai vreo problemă? a întrebat Clover, jucându-se cu cerceul.

De câte ori este îngrijorată, își freacă lobul urechii.

— Nici una, a spus Susan, ca să o liniștească. Nu sunt pe moarte, și nici n-am vreo boală a bătrâneții.

— Atunci de ce n-am vorbit la telefon?

Susan a simțit o umbră de îngrijorare în glasul fiicei sale.

— Vreau să aflu ceva de la mine, nu din altă parte. Și mai trebuie să-ți arăt ceva, a spus ea și i-a arătat ultimul articol din ziar.

După ce l-a citit, Clover a întrebat-o:

— Are vreo legătură cu tine?

Susan a dat din cap că da.

— Știam că ai crescut porumbei pentru armată, dar n-ai pomenit nimic de mesaje secrete, a spus Clover, aruncând o privire spre articol. Ai lucrat la Bletchley Park? Credeam că ai fost cu porumbeii la Northampton. Habar n-am avut că ai lucrat pentru serviciile de informații...

Susan a clătinat din cap.

— E o chestiune personală...

Susan a scos capacul cutiei și i-a revărsat conținutul pe masă. Clover a făcut ochii mari. Susan s-a uitat la ea.

— Înainte să-l cunosc pe tatăl tău... a început ea, apoi i-a dat o bucățică veche de hârtie.

Clover s-a uitat pe mesaj, apoi a privit-o uluită.

Susan a băgat de seamă cât de mult seamănă cu tatăl ei – pomeții înalți, nasul mic și vârtejul din păr. Asemănarea izbitoare și lucrurile pe care urma să i le spună i-au pus un nod în gât. A înghițit în sec. Apoi, aproape o oră i-a povestit totul. Operațiunea Columba. Ducea. Bertie. Și cum, în timpul bombardamentelor, a schimbat mesaje cu un american prins la mijloc în Franța ocupată.

— Dumnezeu, mamă! a exclamat Clover și a oftat îndelung.

Susan se aștepta din partea fiicei sale să fie afectată. Derutată. Poate chiar să se simtă trădată că mama sa avusese cândva sentimente pentru un alt bărbat. Clover însă a reacționat neașteptat.

— Ați ținut mult unul la celălalt, a spus ea, uitându-se la mesaj.

Susan a încuviințat tăcută, dând din cap.

Clover și-a prins cerceul între degete, de parcă i se stricase închizătoarea.

— Ai fost îndrăgostită de el?

Susan a făcut o pauză, surprinsă de franchețea ei, apoi a dat iar încet din cap.

— Ollie nu s-a mai întors?

Auzindu-i numele, Susan a simțit un gol în stomac. A clătinat din cap.

Clover a strâns-o ușor de mână. Mișcată de gestul de afecțiune al fiicei sale, Susan a început să lăcrimeze. Lui Clover nu îi plăceau gesturile expansive. De când era mică, refuza să fie ținută de mână, cu atât mai puțin să fie luată în brațe. Susan i-a strâns degetele cu blândețe.

— Asta s-a întâmplat cu foarte mult timp în urmă, draga mea.

— Dar de ce ai vrut să aflu și eu?

— Am obosit să țin secretul ăsta. Și am vrut să aflu toate astea de la mine, dacă mesajul va fi vreodată descifrat și se va face legătura cu mine. În Asociația Națională pentru Porumbei erau puține femei. Și o singură Susan, mai mult ca sigur.

Clover s-a mai uitat o dată pe articolul din ziar.

— Mă surprinde că nimeni de la Bletchley Park și GCHQ nu a fost în stare să-i dea de cap.

— Cartea de coduri a tatei era din Marele Război, a spus Susan, zâmbind. Cred că ei folosesc coduri din alt război.

— Mamă, au spart Enigma naziștilor, pentru numele lui Dumnezeu! O să descifreze și mesajul ăsta, a spus Clover și i-a dat drumul la mână, zâmbind. Ce șocați o să fie când îl vor citi!

Susan a râs ușor, apoi s-a șters la ochi.

— Nu vrei să aflu ce scrie în el? a întrebat Clover. Mesajele astea i-ar putea ajuta să-i spargă codul.

— Da, dar n-am de gând să le dau mesajele mele, a spus Susan.

— De ce?

Susan și-a amintit când ea și cu Bertie au hotărât să nu predea aviației britanice mesajele lui Ollie. Chiar și acum, după o jumătate de secol, auzea

în gând cuvintele lui Bertie: *Militarii noștri își vor primi informațiile. Dar nu trebuie să vadă cuvintele scrise doar pentru tine.*

— Ollie a scris mesajul pentru mine, nu pentru guvern, a spus Susan. Sigur că vreau să știu ce scrie pe bucata asta de hârtie, dar inima îmi spune că ar trebui să aflu singură.

— Pot să te ajut cu ceva? a întrebat Clover.

— Întotdeauna ai fost bună la rebus, a spus Susan, împingând mesajul cifrat spre ea. Mă ajuți să dezleg o enigmă?

Capitolul 58

EPPING, ANGLIA

La sfârșitul săptămânii următoare, Clover a venit cu copiii în Epping. Peste zi, mama și fiica s-au jucat de nenumărate ori cu Evie și Hugh de-a v-ați ascunselea și au făcut excursii la Clacton-on-Sea să dea drumul la porumbei. Stăruitor, Hugh reușise chiar să-și convingă mama – care se strâmba la orice urmă de găinaț și în mod inexplicabil se temea să nu se molipsească de gripa aviară – să țină un porumbel în mâini.

Clover țipa și se ferea cu mâinile întinse de fiecare dată când păsările începeau să fluture din aripi pe lângă ea.

— Parcă ești prințesa de varză acră cu oala de noapte plină în mână, a spus Susan.

Copiii au chicotit.

Seara, după ce le-au citit o poveste și i-au învelit cu grijă în pat, Susan și Clover s-au apucat să descifreze mesajul, deși mai mult stăteau de vorbă. Lui Susan i se părea că fiica sa era sincer interesată și dorea să afle mai multe despre Ollie, Bertie și rolul ei în Asociație. În cele două seri, au stat până târziu, au băut ceai și au ronțăit biscuiți digestivi. La sfârșitul săptămânii, nu ajunseseră mai departe decât în prima zi. Însă pentru prima dată în atâția ani Susan reușise cu adevărat să stea de vorbă cu Clover ca de la mamă la fiică. Cu toate că nu descifrase codul, Susan s-a bucurat de orele petrecute alături de Clover și de nepoți.

— Mamă, ce-ai zice să angajezi un criptanalist? a întrebat-o Clover în timp ce puneă bagajele în mașină.

Susan părea nedumerită.

— Un spărgător de coduri, a lămurit-o Clover, punând copiilor centurile în scaunele din mașină. Un expert poate să-i dea de capăt folosind și celelalte scrisori. Bineînțeles, a urmat ea venind lângă Susan, o să am grijă să fie un contract de confidențialitate.

— Mă mai gândesc, a spus Susan.

Clover a dat din cap mulțumită de răspuns.

— Mi-a făcut mare plăcere să stăm de vorbă.

Fiica ei a zâmbit.

— Și mie, a spus ea, apoi s-a urcat la volan și a pornit mașina.

Susan le-a trimis bezele copiilor până au dispărut din vedere. S-a întors în casă. Înăuntru era o liniște asurzitoare. Rămasă singură, starea de neliniște i-a revenit, de parcă intrase într-o cameră hiperbarică. Epuizată, a adormit în fotoliu.

Capitolul 59

EPPING, ANGLIA

Susan s-a trezit cu spatele înțepenit, ca și cum șira spinării îi fusese înlocuită de o tijă de oțel. A luat niște aspirină și s-a întins, încercând să-și pună în mișcare articulațiile artritice. Abia putea să atingă genunchii cu mâna, degetele de la picioare nici atât, așa că a jurat să nu mai doarmă vreodată în fotoliu.

Când durerea a devenit suportabilă, s-a dus la hulubărie. Pentru că întârziase cu masa de dimineață, aproape toți porumbeii se foiau în jurul tăvii de grăunțe. Din obișnuință, a bătut în butoi cu o lingură de lemn, apoi le-a dat să mănânce. I-a urmărit cum ciugulesc și se mișcă țăntoși de colo-colo. Se auzeau ghearele zgâriind podeaua de placaj. Gânguritul lor și mirosul familiar dinăuntru o calmau. Starea de liniște s-a risipit însă repede când s-a întors cu gândul la codul de nepătruns din mesaj – un duh al trecutului, închis în cutie ca un djinn. *Clover poate are dreptate. Ar trebui să angajez un criptolog.*

În timp ce le umplea porumbeilor vasul cu apă, a auzit zgomot de motor. Păsările au început să se agite. Mașina s-a apropiat, apoi s-a oprit. S-a îndreptat de spate, strâmbându-se de durere. O ușă de mașină s-a deschis cu un scârțâit, apoi s-a închis cu zgomot. Când a ieșit afară din hulubărie, a

zărit o mașină albastră parcată. Și un bărbat în vârstă care se uita la casă. Ușa cu arc a pocnit în urma ei.

— Salut! a strigat Susan.

Bărbatul s-a întors.

Susan a mijit ochii, regretând că și-a lăsat ochelarii în casă.

— Pot să vă ajut cu ceva?

El și-a dres glasul.

— Susan...

Glasul lui a făcut-o să tresară. A înțepenit, convinsă că o lăsau și urechile, nu doar genunchii.

Bărbatul a venit spre ea. Picioarele ei au rămas înlemnite, de parcă prinsese rădăcini.

Pe măsură ce se apropia, chipul lui se vedea tot mai clar. Pe frunte și obraji i se zăreau cute adânci. I-a recunoscut însă gropița din bărbie. Ochii de culoarea mierii își pierduseră strălucirea. Părul castaniu și ondulat de odinioară încărunțise și se rărise.

— Ollie?

El a dat încet din cap că da.

— Oh, Dumnezeu!

A privit-o în ochi.

Susan a rămas fără suflu. *Ești în viață!* O parte din ea voia să-l îmbrățișeze. Să-l strângă la piept. Șocul de a-l revedea a stârnit în ea un taifun de emoții amestecate. Gândurile i se învâlmășeau în minte. *De ce nu te-ai întors la mine? Unde ai fost? Ce s-a întâmplat?* Stătea cu ochii ațintiți asupra lui, fără să poată scoate un cuvânt.

El a întins încet mâna.

Susan s-a dat un pas înapoi, plină de îndoială. Inima îi bătea nebunește. *Tu ești, cu-adevărat?*

Ollie și-a lăsat brațul jos și a rămas nemișcat.

Ai scăpat cu viață, dar nu te-ai deranjat să mă cauți, și-a spus Susan în gând. Umerii i-au căzut brusc. Bucuria i s-a stins.

— Pot să intru? a întrebat el.

Susan a șovăit. *Unde îți sunt promisiunile, s-au pierdut după război? Tu n-ai simțit la fel ca mine?* Și-a spus că amintirile ei dragi, care se născuseră sub amenințarea bombelor, fuseseră doar niște false visuri. Minciuni. Bucuria sa imensă a pierit sub avalanșa părerilor de rău. Îi venea să plângă. Și totuși, oricât de dureros ar fi fost adevărul, trebuia să știe ce se

întâmplase. *Fii tare ca oul*. A respirat adânc, încercând să-și adune curajul, apoi l-a condus în casă.

Câteva minute mai târziu s-au așezat la masa din bucătărie, cu ceainicul din care ieșeau aburi între ei. Lui Susan îi tremura mâna în timp ce îi punea lui Ollie lapte și zahăr în ceașcă.

— Mulțumesc, a spus el, apoi a sorbit o gură de ceai și a lăsat ceașca pe masă. Nu te-ai schimbat.

Așezată la celălalt capăt al mesei, Susan se uita în ceaiul din fața sa. Din ceașcă o privea o femeie îmbătrânită.

— Am crezut că ai murit, a spus ea cu o duritate care a tăiat aerul dintre ei ca un cuțit.

Ollie a lăsat capul în jos.

Susan nu era în stare să se uite în ochii lui, așa că și-a fixat privirea pe o zgârietură adâncă de pe masă.

— Am citit de curând un articol în ziar, a spus Ollie pentru a sparge tăcerea. Am vorbit cu Lydia și Niles Googins. Ei mi-au spus unde să te caut.

Susan s-a silit să ia o gură de ceai, fierbinte și amar.

— Era mai bine să suni la telefon.

Ollie și-a dres glasul.

— Mi-a fost teamă că n-o să vrei să ne vedem.

Susan a pus un cub de zahăr în ceai. L-a amestecat. Lingurița s-a lovit de ceașcă cu un clinchet.

Ollie a aruncat o privire în jur, apoi a arătat spre o fotografie înrămată de pe perete.

— Ai tăi?

Fără să se uite, Susan a spus:

— Fiica mea, Clover, și nepoții... Evie și Hugh.

— Sunt frumoși, a spus el, apoi a mai remarcat o fotografie. Soțul tău?

Susan a încuviințat din cap, simțind o gheară în stomac.

— Duncan, la petrecerea de pensionare, a spus ea. S-a prăpădit acum cinci ani.

— Îmi pare rău, a spus el și a luat ceașca în mâini. Ai dus-o bine?

Susan a ridicat privirea. Și-a încrucișat brațele și a dat din cap că da.

— Mă bucur să aud asta, a spus el.

Neștiind cum să-i răspundă, Susan l-a întrebat:

— Ai copii?

— Nu, din păcate.

— Căsătorit?

— O dată, a spus el, făcând o pauză. Anna a murit de leucemie în '52.

— Îmi pare rău.

— E mult timp de-atunci.

Susan a înghițit.

— Nu te-ai recăsătorit?

Ollie a clătinat din cap.

— Unde locuiești acum?

— Portland, a spus el, și a luat o înghițitură de ceai. În Maine.

Oliver de Maine, a auzit ea în gând glasul lui Bertie.

— M-am retras acolo după ce am lucrat în Boston, la o linie aeriană regională.

— Așadar ai reușit până la urmă să ajungi pilot.

Ollie a dat din cap.

În mintea lui Susan roiau întrebările. Și-a făcut de lucru cu lingurița. Copleșită de emoții, s-a ridicat în picioare și a turnat în chiuvetă ceaiul din ceașcă. Cu spatele la el, a reușit să rostească întrebarea care îi stătuse pe buze din clipa în care l-a văzut.

— Cum de-ai putut să mă lași să cred că ești mort? În toți acești cincizeci de ani, nu ți-ai făcut timp să mă suni sau să-mi scrii câteva rânduri?

Ollie a dat să vorbească, dar ea l-a întrerupt.

— Ce s-a întâmplat? a întrebat Susan, sprijinindu-se de marginea chiuvetei, pentru a mai ușura din durerea ce îi cuprindea genunchii.

Ollie a tras adânc aer în piept și a spus, ca pentru sine:

— De unde să încep?

— Cu începutul?

Ollie și-a trecut o mână prin păr. După o scurtă tăcere, a spus:

— În iarna lui 1940 am încercat să ieșim din Franța. Când am trecut munții Pirinei, ne-am întâlnit cu o patrulă de nemți. Călăuza noastră, Lucien, și locotenentul Boar au fost uciși.

Și-a frecat brațul.

— Eu am fost împușcat pe când încercam să trec un râu în Spania, a continuat el.

Susan s-a întors.

Ollie a închis ochii, căutând printre amintiri.

— Doi băieți m-au salvat de la înec. M-au smuls din apă și m-au înfășurat în hainele lor, altfel, muream de frig. În loc să mă predea grănicerilor, m-au

ascuns într-o mănăstire. Am rămas acolo două luni, până mi-am revenit.

— Și te-ai dus în Statele Unite?

Ollie a clătinat din cap.

— În Marea Britanie.

Susan a simțit că i se usucă gura.

— Cu ajutorul călugărilor am ajuns în Portugalia, după care m-am îmbarcat pe un vapor. Am venit la Epping în iunie 1941.

Susan și-a dus mâna la gură.

Ollie s-a uitat în jur.

— Am găsit casa distrusă.

Susan și-a amintit de bombardament. Într-o străfulgerare, l-a văzut pe bunicul sub mormanul de moloz.

— Bertie a fost ucis.

— Îmi pare atât de rău, Susan... Bertie a fost un om minunat, a mai zis el, plimbându-și degetul pe marginea ceștii. Nici nu pot să-mi imaginez prin ce-ai trecut atunci.

Susan s-a apropiat de masă și s-a așezat lângă el.

Ollie și-a dres glasul.

— M-am dus apoi la Church Fenton. M-au primit în escadrila „Vulturul“. După Blitz⁵⁷, aviația militară căuta cu disperare piloți voluntari – chiar și un pilor utilitar american era bun pentru ei, dacă putea să-și ridice brațul suficient de mult încât să treacă proba fizică. Am zburat pe un Hurricane până după bombardamentul japonezilor de la Pearl Harbour. Când Statele Unite au intrat în război, m-au transferat la aviația americană.

— De ce nu m-ai căutat? a întrebat Susan. Lăsasem vorbă la vecini că plec la Northampton.

Ollie a dus încet mâna la buzunarul jachetei și a scos o cărticică. Avea coperte rupte și urme uscate de apă.

Susan a făcut ochii mari când a recunoscut cartea de coduri a tatălui său.

Ollie a ridicat coperta. Înăuntru, bucățele zdrențuite de hârtie, presate ca niște flori într-un ierbar. A luat-o pe prima și i-a întins-o lui Susan.

— Ultimul mesaj pe care l-am primit de la Ducesa.

Susan s-a cutremurat când a auzit numele porumbiței sale. Și-a luat ochelarii și a văzut imediat că nu era scrisul ei. Și nici nu era încifrat. Mâinile au început să-i tremure în timp ce citea.

Cu durere, îmi fac datoria de a raporta moartea lui Bertie Shepherd și a

lui Susan Shepherd, de la Asociația Națională pentru Porumbei, care a avut loc la Epping, Anglia, în data de 27 noiembrie 1940. Cauza morții: bombardament.

Misiune terminată.

S.L. Williamson, caporal, RAF

Susan a rămas cu ochii pironiți pe mesaj.

— Ai crezut că eu am...

— Da, a spus el.

Susan a strâns bucata de hârtie în pumn. Ființa ei era cutremurată de un amestec de groază și mânie.

— Cine e caporalul ăsta, Williamson? De ce-a trimis el mesajul? a întrebat ea, încercând să-și amintească numele soldaților care își instalaseră cortul în curtea lor.

Ollie a înghițit în sec.

— N-a existat nici un caporal.

Susan a rămas încremenită. Apoi a înțeles brusc. A luat repede cutia de ceai de pe dulapul din bucătărie și a răsturnat bilețelele pe masă. A comparat scrisul cu cel dintr-un mesaj semnat *Locotenent-aviator Clyde Boar, RAF*, și a văzut că sunt identice.

— Dumnezeu!

— Sunt sigur că Boar a pus mâna pe Ducea și a schimbat mesajele, a spus Ollie.

— Dar de ce? a întrebat Susan cu ochii încețoșați de lacrimi.

— Poate pentru că îi ura pe americani. Pe mine, mai ales. Sau poate că era gelos pe noi, a spus Ollie și s-a aplecat în față. Momentul de răscruce a venit, cred, când a aflat că-și pierduse un ochi. Faptul că nu mai putea să zboare l-a înverșunat și mai mult. Eu am ajuns ținta furiei sale, iar mesajul trebuia să fie o glumă crudă de care să îmi dau seama dacă scăpam din Franța.

Ollie a răsuflat adânc.

— Pentru mine e și mai de neînțeles de ce Boar mi-a salvat viața în două rânduri.

— Îl urăsc! a spus Susan. Ne-a furat viitorul!

Ollie i-a luat mâinile într-ale sale.

— Venind înapoi, tot drumul am încercat să găsesc un sens în cele întâmplate. Am ajuns să regret și ce-am făcut, și ce n-am făcut. A fost cel mai lung zbor din viața mea.

Susan a suspinat. Pe mâna lui Ollie a căzut o lacrimă pe care el nu a încercat să o ștergă.

— La început, am refuzat să cred că ați murit, tu și Bertie. Când s-a întors Ducea, eu eram plecat și am bănuț că Boar scrisese mesajul, cu toate că el a negat cu tărie. Când însă m-am întors în primăvara lui '41, am găsit ferma distrusă. Câmpul era plin de gropi și casa la pământ, atunci nu m-am mai îndoit că mesajul spunea adevărul. În momentul acela, și în fiecare zi ce a urmat, am crezut că nu mai trăiești.

Susan l-a privit mișcată. Lui Ollie îi tremurau buzele.

— N-am avut putere să rămân acolo, peste mormântul tău. Culeseam câteva flori de pe pajiște și le-am așezat lângă o hulubărie, a spus Ollie, plecând capul. De ce n-am rămas în Epping, te-aș fi găsit...

— Nu e vina ta! a strigat Susan. Doar a *lui*.

— Când am aflat că ești în viață, am fost în culmea fericirii, a spus el cu voce tremurândă. Dar și nefericit, gândindu-mă la tot ce-ar fi putut să fie.

Susan s-a apropiat de el.

— Îl urăsc pe Boar, ca și tine, pentru tot ce ne-a făcut, a urmat Ollie. Aș putea să-mi petrec restul vieții ca un bătrân ranchiunos. În același timp, dacă te lăsa în pace în trenul acela aglomerat din Londra, nu ne-am fi cunoscut niciodată. Ai fi coborât în Epping, iar eu aș fi mers mai departe până la Church Fenton. Drumurile nu ni se mai întâlneau.

Ollie a mângâiat-o pe mână.

— Am fost împreună atât de puțin timp, și totuși nu-mi imaginez viața mea fără tine.

Susan i-a strâns ușor degetele. Avea senzația că timpul care îi despărțise începea să dispară.

— Atât de puțin timp.

Ollie a privit-o în ochi.

— N-am încetat niciodată să mă gândesc la tine.

Cămăruța ascunsă din inima ei, pe care o ținuse zăvorâtă mai bine de o jumătate de secol, s-a deschis încet.

— Nici eu, a șoptit ea.

— Ai fost mereu cu mine.

Lacrimile îi șiroiau pe obraji. O străbăteau valuri de emoție.

— Vorbele tale mi-au dat încredere și tăria să scap din iadul de acolo. Să nu renunț niciodată.

Au plâns amândoi. Zăgazul ridicat între ei atâția ani s-a spart. Ollie i-a șters lacrimile.

Susan l-a privit în ochi, apoi l-a mângâiat ușor pe obraz.

— Vino, trebuie să-ți arăt ceva.

Capitolul 60

ACASĂ

Susan și Ollie stăteau lângă o mică groapă, proaspăt săpată la marginea pădurii din Epping. Un vânticel cald strecurându-se printre copaci clătina crengile care foșneau, amuțind vrăbiile gălăgioase. Mirosul de pământ jilav și mușchi umplea aerul. Ollie a rezemat lopata de un mestecăn a cărui scoartă se cojea ca un tapet de hârtie vechi. Încet, s-a lăsat în genunchi.

Într-o mână, Susan ținea o cutiuță de plastic transparent cu rămășițele Ducesei; în cealaltă, un petic de hârtie.

Ollie a ridicat privirea spre Susan. O șuviță de păr îi flutura în vânt.

— A fost un porumbel special, a spus Susan și i-a înmânat cutia.

— Un înger.

Susan a zâmbit.

Ollie a așezat cutia pe fundul gropii, apoi a acoperit-o cu pământ. A făcut o moviliță, bătorind-o cu palmele. Apoi a găsit o piatră mai mare, scoasă pe jumătate din pământ de rădăcinile unui ulm bătrân. A scos-o și a șters-o cu palma. Era prea grea să o ducă în brațe, așa că a rostogolit-o până la moviliță. În timp ce Ollie așeza piatra peste ea, Susan a despăturit mesajul descifrat. L-a citit pentru a doua oară.

Susan, dacă paradisul există, iar eu sunt vrednic să ajung acolo, îți făgăduiesc că te voi găsi.

Al tău pentru totdeauna, Ollie

Ollie s-a ridicat în picioare și i-a pus o mână pe după umeri.

— După atâția ani, Duceasa a reușit să ne aducă împreună.

Susan și-a lăsat capul pe umărul lui.

— A ajuns acasă.

El a strâns-o în brațe.

— Și eu.

Nota autorului

Pe când mă documentam pentru această carte, m-a fascinat reportajul dintr-un ziar britanic din 2012 despre rămășițele unui porumbel care fusese găsit în Surrey, într-un șemineu, la multe decenii după război. De piciorul păsării era prins un mesaj încifrat care avea să-i uimească ani la rândul pe spărgătorii de coduri de la Centrul de Comunicații al Guvernului. Misterul din jurul acestui porumbel de război și al mesajului indescifrabil pe care îl purta a fost o sursă de inspirație pentru romanul de față.

Pe măsură ce găseam tot mai multe informații, m-a impresionat rolul important al porumbeilor folosiți în al Doilea Război Mondial. Asociația Națională pentru Porumbei din Marea Britanie, o organizație civilă de voluntari, a pus la dispoziția serviciilor britanice, între 1939 și 1945, aproape 250 000 de porumbei antrenați. Operațiunea Columba a fost numele real al misiunii de parașutare a 16 000 de porumbei voiajori în zonele ocupate de Germania în Franța și Olanda, ca modalitate de a permite locuitorilor să furnizeze britanicilor informații despre mișcările de trupe ale inamicului. Mi i-am imaginat pe Susan și pe Bertie ca pe niște membri devotați ai acestui serviciu, convinși că păsările lor extraordinare puteau ajuta la supraviețuirea țării.

În afară de porumbeii folosiți în război, m-a surprins să aflu că mai bine de două sute de piloți civili americani au luptat în escadrilele „Vulturul“ ale aviației militare britanice, încă dinainte de intrarea Statelor Unite în război în 1941. Acei bărbați curajoși au ajuns în Marea Britanie în special prin Canada, ignorând neutralitatea Americii. Charles Sweeney, un londonez bogat, și Billy Bishop, un as al aviației canadiene din Primul Război Mondial, au jucat un rol esențial în recrutarea de voluntari pentru aceste escadrile. Mi-am imaginat că un tânăr ca Ollie, pilot utilitar cu rădăcini britanice, ar fi putut avea atât pregătirea, cât și motivația de a se alătura acestor lupte.

Pe parcursul documentării, cu precădere asupra primilor ani din cel de-al Doilea Război Mondial, am descoperit nenumărate fapte reale captivante, pe care m-am străduit să le împletesc firesc în țesătura de întâmplări din roman. De pildă, maternitatea Sprigg's Oak din Epping a fost bombardată

pe 9 octombrie, 1940: au fost ucise opt femei gravide care căutaseră în afara Londrei un loc sigur unde să își aducă pe lume copiii. Distrugerile pe care le găsește Ollie după debarcarea sa în Marea Britanie sunt provocate de atacurile cu bombe asupra orașului Liverpool, când adăpostul din Cleveland Square a fost în mod deosebit afectat și au murit cel puțin șaisprezece civili. De asemenea, aviația militară germană, Luftwaffe, a efectuat în 1940 numeroase raiduri asupra aeroportului militar North Weald, unul dintre ele servindu-mi drept ocazie de a-l duce pe Ollie în Franța ocupată. De asemenea, m-am străduit să prezint cu acuratețe diferitele tipuri de avioane folosite de către britanici și germani în prima parte a războiului, precum și dotarea și metodele de creștere a porumbeilor întâlnite la Asociația Națională pentru Porumbei. Orice inadvertență din acest roman îmi aparține mie, și numai mie.

Cu toate că pe parcursul acțiunii își fac apariția mai multe personaje reale, trebuie să subliniez că *Lungul zbor spre casă* este o operă de ficțiune în care mi-am luat unele libertăți. Astfel, am inventat întâlnirea secretă din Londra în timpul căreia Susan primește ordinele pentru Operațiunea Columba. Cel mai probabil, a existat un protocol strict de comunicare între Asociația Națională pentru Porumbei, serviciile secrete britanice și Forțele Aeriene Regale, însă în cercetările mele nu am găsit nici o situație în care crescătorii de porumbei implicați să fi participat la ședințele cabinetului de război. Un alt exemplu: rutele de evadare din Franța ocupată de armata germană nu erau atât de bine puse la punct în 1940. Din acest motiv, drumul lui Ollie prin zonele franceze ocupate se bazează pe rețeaua Cometa, formată din membri ai Rezistenței, care a funcționat după 1941. Un alt exemplu: Ollie și Boar găsesc un refugiu alături de Madeleine și Louis în Airaines, un sat din nordul Franței. Deși culesul de trufe este mai des întâlnit în sud-vestul țării, pur și simplu nu am rezistat ideii de a include aici un purcel căutător de trufe.

În munca mea de documentare, un loc important l-au avut articolele, publicațiile și cărțile de istorie. *The Eagle Squadrons, Yanks in the RAF 1940 – 1942* de Vern Haugland mi-a fost în mod deosebit de folos pentru a înțelege motivațiile și traiectoria piloților americani voluntari care s-au alăturat forțelor aeriene britanice. *WW2, People's War*, o arhivă de memorii legate de al Doilea Război Mondial – împărțite de diferite persoane și adunate de BBC, – a fost o extraordinară sursă pentru a cunoaște temerile și luptele londonezilor în timpul Blitz-ului.

Scrierea romanului a fost o muncă făcută cu iubire. Dârzenia britanicilor care, din septembrie 1940 până în mai 1941, au îndurat opt luni de bombardamente neconținute în care au murit aproape 43 000 de civili va fi pentru mine întotdeauna o sursă de inspirație. Sper ca această poveste să fie un omagiu adus bărbaților, femeilor și copiilor care și-au pierdut atunci viața.

Cartea de față nu ar fi fost posibilă fără ajutorul multor persoane talentate și neobosite, cărora le voi fi veșnic recunoscător.

Mă simt onorat și îndatorat în fața lui John Scognamiglio, care a ales acest roman pentru editura sa. Apreciez profund priceperea editorială a lui John, precum și entuziasmul prin care această poveste a văzut lumina tiparului.

Mulțumiri fără număr minunatului meu agent literar, Mark Gottlieb, pentru susținerea și îndrumările sale în a găsi o casă acestei cărți. Sunt norocos să îl am pe Mark alături de mine.

Mulțumiri din inimă Grupului de scriitori Akron și echipei mele de lectori avizați: Betty Woodlee, Becca Orchard, Ken Waters, Karl Ziellenbach, David Rais, Krissie Lynch, Dani Turos, John Stein, Sharon Jurist, Conrad Detweiler, Rocky Lewis, Suzanne Hodsden, Christine Wright, Shannon Waller, Clarisa Taylor, Cheri Passell, Anna Bialik, Kat McMullen, Kristen Weber și Valerie Brooks. Mulțumiri speciale, din inimă, lui Betty – fără intuiția și încurajările sale, această istorie nu ar fi fost scrisă niciodată.

Nu în ultimul rând, cartea nu ar fi existat fără dragostea și susținerea soției mele, Laurie, și ale copiilor noștri, Catherine, Philip, Lizzy și Rachel. Laurie, ești – și vei fi mereu – iubirea vieții mele.

¹ Joc de cuvinte intraductibil. În original, *I had a little bird, its name was Enza. I opened the window, and in flew Enza*. Citite împreună, ultimele trei cuvinte formează influenza (gripă).

² Așa-numitul „lapte de porumbel“ sau „lapte de gușă“, foarte bogat în substanțe nutritive, este secretat de mucoasa din gușa ambilor părinți.

³ Forțele aeriene militare ale Germaniei în al Doilea Război Mondial.

⁴ Royal Air Force – Forțele Aeriene Regale ale Marii Britanii.

⁵ Golf la țărmul statului Maine.

⁶ Franklin Delano Roosevelt, președinte american (1933–1945). După atacul de la Pearl Harbour din 8 decembrie 1941, a declarat război Japoniei și a intrat în război de partea forțelor aliate.

⁷ Front de luptă în timpul Primului Război Mondial, care se întindea de la Canalul Mânecii până în Elveția.

⁸ Praf care îi ajută pe oameni să zboare, cunoscut din romanul pentru copii *Peter Pan* de J.M. Barrie.

⁹ Avionul execută o răsucire completă în sensul zborului, fără a schimba înălțimea sau direcția.

¹⁰ Avionul execută pe spate o jumătate de buclă, se redresează și își continuă zborul în direcția opusă, la o înălțime mai mică.

¹¹ Avionul execută o buclă în plan vertical, plecând cu botul în jos.

¹² Royal Canada Air Force – Forțele Aeriene Regale ale Canadei.

¹³ Provincie în estul Canadei.

¹⁴ Marea depresiune economică din anii '30.

¹⁵ Bucătăria de la bordul unei nave.

¹⁶ În engl., fasole boabe.

¹⁷ Partea cea mai bună (în fr., în orig).

¹⁸ Aproximativ 90 de kilometri pe oră.

¹⁹ Localitate din Pennsylvania unde s-au purtat lupte în timpul războiului civil american (1863).

²⁰ Peninsulă din Turcia unde a avut loc o mare victorie otomană în timpul Primului Război Mondial (1915–1916).

²¹ Una dintre cele mai lungi și mai sângeroase confruntări din Primul Război Mondial, cu mai mult de un milion de morți în ambele tabere (1916).

²² În original, *Eagle Squadrons*.

²³ Bombardier ușor, construit în Marea Britanie, folosit în cel de-al Doilea Război Mondial.

²⁴ Local unde se servesc în mod tradițional plăcinte cu carne, garnitură de piure și sos de pătrunjel, întâlnit mai ales în cartierele populare ale Londrei.

²⁵ În original, *Glasshouse*. Numele vine de la una dintre închisorile militare din Marea Britanie care avea acoperiș din sticlă.

²⁶ Ofițer superior în aviația militară britanică și din statele Commonwealth-ului. Corespunde

gradului de general-maior.

²⁷ Agent chimic foarte persistent, numit și iperită, folosit drept gaz de luptă în timpul Primului Război Mondial.

²⁸ Patronul celor care călătoresc pe uscat, pe apă sau prin aer. Este reprezentat ca un bărbat purtându-l în spate pe copilul Isus la trecerea unui râu, numele lui însemnând chiar „purtător de Cristos“.

²⁹ Grăbiți-vă! (în germ., în orig.).

³⁰ Într-acolo! (în germ., în orig.).

³¹ Cine sunteți? (în fr., în orig.).

³² Odihnește-te, Louis. În curând avem treabă. (în fr., în orig.).

³³ Destul! (în fr., în orig.).

³⁴ Înmuiați (în fr., în orig.).

³⁵ Formație paramilitară britanică, înființată la începutul războiului pentru apărare în cazul unei debarcări germane.

³⁶ Bătălia de la Dunkerque (Dunkirk, în engl.) a avut loc între 26 mai și 4 iunie 1940.

³⁷ Tradițional, cabinele telefonice din Marea Britanie sunt vopsite în roșu.

³⁸ Porumbel (în. germ., în orig.).

³⁹ Nimic (în germ., în orig.).

⁴⁰ Sticlă vulcanică de culoare neagră.

⁴¹ Cocină de porci (în germ., în orig.).

⁴² Să culegi mai multe (în germ., în orig.).

⁴³ Opriți-vă! (în fr., în orig.).

⁴⁴ Vă rog. Dați-i drumul (în fr., în orig.).

⁴⁵ Copac asemănător nukului, care crește în America de Nord.

⁴⁶ Porc (în germ., în orig.).

⁴⁷ Acolo! (în germ., în orig.).

⁴⁸ Explozibil pe bază de nitroglicerină, folosit în al Doilea Război Mondial.

⁴⁹ Scris și Iron Brew; băutură răcoritoare carbogazoasă ce conține fier.

⁵⁰ Rușinosul. Numele unuia dintre cei șapte pitici din basmul *Albă-ca-Zăpada*.

⁵¹ Numele unuia dintre personajele seriei de desene animate *Toy Story (Povestea jucăriilor)*.

⁵² Magazine de lux din centrul Londrei.

⁵³ Sediul principalei organizații de criptanaliză a Marii Britanii.

⁵⁴ Mașină electromecanică utilizată pentru criptarea și decriptarea de mesaje secrete, folosită în special de armata germană în al Doilea Război Mondial. Mașina a căpătat notorietate după ce Aliații au reușit să decodeze un mare număr de mesaje astfel cifrate, cu ajutorul specialiștilor polonezi și al criptanalistului Alan Turing.

⁵⁵ În original, *The Government Communications Headquarters*.

⁵⁶ În original, *The Lark Ascending*. Bucată muzicală pentru vioară și orchestră compusă în 1914, inspirată de poemul cu același nume al lui George Meredith.

⁵⁷ Prescurtare a cuvântului *Blitzkrieg* (război-fulger). Aici, bombardamentele germane intense asupra Marii Britanii.

Raftul
Denisei

„O poveste plină de romantism și suspans, de sacrificiu răscolitor și șanse ratate. Un prim roman puternic, scris cu mână sigură și pasiune.”

— Paula McLain, autoarea bestsellerului *Soția din Paris* —

Alan Hlad

Lungul zbor spre casă

roman

book
HUMANITAS
fiction